

603621

MIDDLE SCHOOL CALENDAR,
1898.

PRINTED AT THE S. P. C. K. PRESS, VEPERY—1898.

H. H. THE NIZAM'S
MIDDLE SCHOOL CALENDAR
FOR THE YEAR,
1898.

~~M~~adras:
PRINTED AT THE S. P. C. K. PRESS,
VEPERY, MADRAS.

1898.

CONTENTS.

	PAGE
I. Almanack	1
II. H. H. the Nizam's Middle School Examination Rules	18
III. Subjects for Examination	29
IV. Rules for Candidates	34
V. Rules for Examiners	35
VI. Instructions to Superintendents	38
VII. List of High and Middle Schools in H. H. the Nizam's Dominions recognised by the Director of Public Instruction	46
VIII. List of Educational Staff	48
IX. Middle School Examination Pass List 1896.	70
X. Do. do. do. 1897.	79
Do. do. Prize List 1897.	89
XI. Do. do. Failure List 1897.	90
XII. Analysis of Failures	95
XIII. Tabular Statement	98
XIV. Urdu translation of Middle School Examination Rules	i.
Subjects for Examination	xxv.
Rules for Candidates	xxxii.
Rules for Examiners	xxxiv.
Instructions to Superintendents	xl.
List of Examiners 1897	iii.
Middle School Examination Question Papers, 1897... ..	v—cxliii.

I.

CALENDAR FOR 1898.

JANUARY.				
DAYS.	English Dates.	Persian or Fasli Dates.	Hijri or Mahomedan Dates.	REMARKS.
S	1 ^a	29	7	* <i>New Year's day.</i>
Sun	2	30	8	(1) <i>Bahman is the 3rd month of the Fasli year.</i> (2) <i>Shaban is the 8th month of the Hijri year.</i>
M	3	1	9	
Tu	4	2	10	
W	5	3	11	
Th	6	4	12	
Fri	7	†5*	13	* 2 days' leave for Shab-barat festival allowed to all Officials. † Eclipse of the Moon begins at 5h. 5m. and ends at 6h. 39m. a. m. ‡ 1 day's leave on account of Moon's Eclipse allowed to all Officials. § 1 day's leave for Sankarant or Pongal feast allowed to all officials.
S	8	†6*	14	
Sun	9	7	15	
M	10	8	16	
Tu	11	9	17	
W	12	10	18	§ Eclipse of the Sun begins at 11 h. 56 m. and ends at 12 h. 12 m. a. m. One day's leave allowed to all Officials.
Th	13	11§	19	
Fri	14	12	20	
S	15	13	21	
Sun	16	14	22	
M	17	15	23	1 day's leave on account of Basant Panchami allowed to all Officials.
Tu	18	16	24	
W	19	17	25	
Th	20	18	26	
Fri	21	19	27	
S	22	20§	28	¶ Radhasaptami feast for Hindus.
Sun	23	21	29	
M	24	22	1	
Tu	25	23	2	
W	26	24	3	
Th	27	25	4	
Fri	28	26	5	
S	29	27¶	6	
Sun	30	28	7	
M	31	29	8	

FEBRUARY.				
DAYS.	English Dates.	Persian or Fasli Dates.	Hijri or Mahomedan Dates.	REMARKS.
Tu	1	30 Is- FAN- DAR.	9	<i>* Septua Gesima Sunday.</i>
W	2	1	10	
Th	3	2	11	
Fri	4	3	12	
S	5	4	13	
Sun	6 ^a	5	14	
M	7	6	15	
Tu	8	7	16	
W	9	8	17	
Th	10	9	18	
Fri	11	10	19	
S	12	11	20	
Sun	13	12	21	<i>* 1 day's leave on account of Sivaratree allowed to all Officials</i> <i>† 8 days' leave on account of Ramazan Festival allowed to all Officials.</i> <i>^b Ash Wednesday.</i>
M	14	13	22	
Tu	15	14	23	
W	16	15	24	
Th	17	16	25	
Fri	18	17	26	
S	19	*18†	27	
Sun	20	19†	28	
M	21	20†	29	
Tu	22	21†	30	
W	23 ^b	22†	1	
Th	24	23†	2	
Fri	25	24†	3	<i>Shawal.</i>
S	26	25†	4	
Sun	27	26	5	
M	28	27	6	

MARCH.				
DAYS.	English Dates.	Persian or Fasli Dates.	Hijri or Mahomedan Dates.	REMARKS.
Tu	1	28	7	* 2 days' leave on account of Holi Festival allowed to all Officials.
W	2	29	8	
Th	3	30	9	
Fri	4	31	10	
S	5	1	11	
Sun	6	2	12	
M	7	3*	13	
Tu	8	4*	14	
W	9	5	15	
Th	10	6	16	
Fri	11	7	17	
S	12	8	18	
Sun	13	9	19	† 1 day's leave on account of Ugadi (Hindu New Year's day) allowed to all Officials.
M	14	10	20	
Tu	15	11	21	
W	16	12	22	
Th	17	13	23	
Fri	18	14	24	
S	19	15	25	
Sun	20	16	26	
M	21	17	27	
Tu	22	18	28	
W	23	19†	29	
Th	24	20	1	
Fri	25	21	2	‡ Rama's birthday.
S	26	22	3	
Sun	27	23	4	
M	28	24	5	
Tu	29	25	6	
W	30	26	7	
Th	31	27†	8	

FARWARDI

SHAWAL.

Ardebanisht.

Zilkad.

APRIL.				
DAYS.	English Dates.	Persian or Fasli Dates.	Hijri or Mahomedan Dates.	REMARKS.
Fri	1	28	9	<p>* 3 days' leave on account of Gulbarga Urs allowed to all Officials of Gulbarga and one day's leave for Raichore Officials.</p> <p>^a Good Friday.</p> <p>^b Easter Sunday.</p> <p>^c Easter Monday.</p>
S	2	29	10	
Sun	3	30	11	
M	4	31	12	
Tu	5	1	13	
W	6	2	14	
Th	7	3*	15	
Fri	8 ^a	4*	16	
S	9	5*	17	
Sun	10 ^b	6	18	
M	11 ^c	7	19	
Tu	12	8	20	
W	13	9	21	
Th	14	10	22	
Fri	15	11	23	
S	16	12	24	
Sun	17	13	25	
M	18	14	26	
Tu	19	15	27	
W	20	16	28	
Th	21	17	29	
Fri	22	18	30	
S	23	19	1	
Sun	24	20	2	Zilhej.
M	25	21	3	
Tu	26	22	4	
W	27	23	5	
Th	28	24	6	
Fri	29	25	7	
S	30	26	8	

MAY.				
DAYS.	English Dates.	Persian or Fasli Dates.	Hijri or Mahomedan Dates.	REMARKS.
Sun	1	27*	9	* 5 day's leave on account of Bukreed Festival allowed to all Officials.
M	2	28*	10	
Tu	3	29*	11	
W	4	30*	12	
Th	5	31*	13	
Fri	6	32	14	
S	7	1	15	
Sun	8	2	16	§ Moharrum is the first month of the Hijri or Mahomedan Lunar year.
M	9	3	17	
Tu	10	4	18	
W	11	5	19	
Th	12	6	20	
Fri	13	7	21	
S	14	8	22	
Sun	15 ^a	9	23	† 1 day's leave on account of Birthday of H. M. the Queen Empress of India allowed to all Officials.
M	16	10	24	
Tu	17	11	25	
W	18	12	26	
Th	19 ^b	13	27	
Fri	20	14	28	
S	21	15	29	
Sun	22	16	30	‡ 6 days' leave on account of Moharrum Festival allowed to all Officials.
M	23	17	1	
Tu	24	18 [†]	2	
W	25	19	3	
Th	26	20	4	
Fri	27	21 [†]	5	
S	28	22 [†]	6	
Sun	29 ^c	23 [†]	7	§ Moharram 1316 H.
M	30 ^d	24 [†]	8	
Tu	31	25 [†]	9	

KHURDAD.

ZILHEJ.

Thir.

* Rogation Sunday.

^b Ascension Day.

^c Whit Sunday.

^d Whit Monday.

JUNE.				
DAYS.	English Dates.	Persian or Fasli Dates.	Hijri or Mahomedan Dates.	REMARKS.
W	1	26†	10	MOHARRUM 1316 H.
Th	2	27	11	
Fri	3	28	12	
S	4	29	13	
		THIR.		
Sun	5	30	14	
M	6	31	15	
Tu	7	1	16	
W	8	2	17	
Th	9	3	18	
Fri	10	4	19	
S	11	5	20	
Sun	12	6	21	SAFAR.
M	13	7	22	
Tu	14	8	23	
W	15	9	24	
Th	16	10	25	
Fri	17	11	26	
S	18	12	27	
		AMERDAD.		
Sun	19	13	28	
M	20 ^a	14	29	
Tu	21	15	1	
W	22	16	2	
Th	23	17	3	
Fri	24	18	4	
S	25	19	5	
Sun	26	20	6	* The great Vykunta Ekadasi feast for Hindus.
M	27	21	7	
Tu	28	22	8	
W	29	23	9	
Thu	30	24*	10	

^a Queen's Accession.

JULY.				
DAYS.	English Dates.	Persian or Fasli Dates.	Hijri or Mahomedan Dates.	REMARKS.
Fri	1	25	11	<p>* Eclipse of the Moon begins at 1 a. m. and ends at 5 a. m.</p> <p>† 1 day's leave on account of Eclipse of the Moon allowed to all Officials.</p> <p>‡ Akircharshamba feast for Mahomedans.</p> <p> Nag Panchami feast for Hindus.</p> <p>§ 3 days' leave on account of Khaja Moontajab-ud-din's Urs allowed to all Officials at Aurangabad and Khuldabad only.</p>
S	2	26	12	
Sun	3	27*	13	
M	4	28†	14	
Tu	5	29	15	
W	6	30	16	
Th	7	31	17	
Fri	8	1	18	
S	9	2	19	
Sun	10	3	20	
M	11	4	21	
Tu	12	5	22	
W	13	6	23	
Th	14	7	24	
Fri	15	8	25	
S	16	9	26	
Sun	17	10	27	
M	18	11	28	
Tu	19	12	29	
W	20	13‡	30	
Th	21	14	1	<p> Nag Panchami feast for Hindus.</p> <p>§ 3 days' leave on account of Khaja Moontajab-ud-din's Urs allowed to all Officials at Aurangabad and Khuldabad only.</p>
Fri	22	15	2	
S	23	16	3	
Sun	24	17	4	
M	25	18	5	
Tu	26	19§	6	
W	27	20§	7	
Th	28	21§	8	
Fri	29	22	9	
S	30	23	10	
Sun	31	24	11	

AUGUST.

DAYS.	English Dates.	Persian or Fasli Dates.	Hijri or Mahomedan Dates.	REMARKS.
M	1	25*	12	* 1 day's leave on account of the Anniversary of the death of Mahomed allowed to all Officials.
Tu	2	26†	13	
W	3	27	14	
Th	4	28	15	
Fri	5	29	16	
S	6	30	17	† 1 day's leave on account of Raki Poonum allowed to all Officials.
Sun	7	31	18	
M	8	1	19	‡ 1 day's leave on account of Kristna's Birthday allowed to all Officials.
Tu	9	2†	20	
W	10	3	21	
Th	11	4	22	
Fri	12	5	23	
S	13	6	24	\$ 1 day's leave on account of Ganesh Chowty allowed to all Officials.
Sun	14	7	25	
M	15	8	26	
Tu	16	9	27	
W	17	10	28	
Th	18	11	29	\$ 1 day's leave on account of H. H. the Nizam's Birthday allowed to all Officials.
Fri	19	12	1	
S	20	13	2	
Sun	21	14§	3	
M	22	15	4	
Tu	23	16	5	1 day's leave on account of the Anniversary of a Saint allowed to all Officials.
W	24	17§	6	
Th	25	18	7	
Fri	26	19	8	
S	27	20	9	
Sun	28	21	10	¶ 1 day's leave on account of Anant Chowdas allowed to all Officials.
M	29	22	11	
Tu	30	23¶	12	
W	31	24	13	

SHAHRAWAR.

Mehir.

RABI-UL-AWAL.

Rabi-us-Sani.

SEPTEMBER.				
DAYS.	English Dates.	Persian or Fasli Dates.	Hijri or Mahomedan Dates.	REMARKS.
Th	1	25	14	<p><i>* Mahalaya Festival for Hindus.</i></p> <p><i>† 1 day's leave for Now-roz allowed to Parsees only.</i></p> <p><i>† 2 days' leave on account of Bhonghir Urus allowed to all Officials at Bhonghir only.</i></p>
Fri	2	26	15	
S	3	27	16	
Sun	4	28	17	
M	5	29	18	
Tu	6	30	19	
W	7	1	20	
Th	8	2	21	
Fri	9	3	22	
S	10	4	23	
Sun	11	5	24	
M	12	6	25	
Tu	13	7	26	
W	14	8	27	
Th	15	9* †	28	
Fri	16	10	29	
S	17	11	30	
Sun	18	12	1	
M	19	13	2	
Tu	20	14	3	
W	21	15	4	
Th	22	16	5	
Fri	23	17	6	
S	24	18	7	
Sun	25	19	8	
M	26	20	9	
Tu	27	21	10	
W	28	22	11	
Th	29	23†	12	
Fri	30	24†	13	

OCTOBER.				
DAYS.	English Dates.	Persian or Fasli Dates.	Hijri or Mahomedan Dates.	REMARKS.
S	1 ^a	25	14	<i>* Last day of receiving applications for the F. A., and Matriculation at Madras and H. H. the Nizam's Middle School Examination at Hyderabad Deccan.</i>
Sun	2	26	15	
M	3	27	16	
Tu	4	28	17	
W	5	29	18	
Th	6	30	19	
Fri	7	1	20	
S	8	2	21	
Sun	9	3	22	
M	10	4	23	
Tu	11	5	24	JAMADI-UL-AWAL.
W	12	6	25	
Th	13	7	26	
Fri	14	8	27	
S	15	9	28	
Sun	16	10	29	
M	17	11	1	
Tu	18	12	2	
W	19	13	3	
Th	20	14	4	
Fri	21	15	5	JAMADI-US-SANI.
S	22	16	6	
Sun	23	17	7	
M	24	18*	8	
Tu	25	19*	9	
W	26	20	10	
Th	27	21	11	
Fri	28	22	12	
S	29	23	13	
Sun	30	24	14	<i>* 2 days' leave on account of Dasara Festival allowed to all Officials.</i> <i>† Azoor is the first month of the Fasli or Persian Solar year.</i>
M	31	25	15	

NOVEMBER.				
DAYS.	English Dates.	Persian or Fasli Dates.	Hijri or Mahomedan Dates.	REMARKS.
Tu	1 ^a	26	16	^a Last day of receiving B. A. applications at Madras.
W	2	27	17	
Th	3	28	18	
Fri	4	29	19	
S	5	1	20	
Sun	6	2	21	^b Prince of Wales Birthday.
M	7	3	22	
Tu	8	4	23	
W	9 ^b	5	24	
Th	10	6	25	
Fri	11	7	26	
S	12	8	27	
Sun	13	9*	28	* 1 day's leave on account of Derali Festival allowed to all Officials.
M	14	10	29	
Tu	15	11	30	
W	16	12	1	
Th	17	13	2	
Fri	18	14	3	
S	19	15	4	
Sun	20	16	5	† 1 day's leave on account of the Anniversary of Hazareth Khajah Moined-din Chistee or Ajmere Sharief Urus allowed to all Officials.
M	21	17†	6	
Tu	22	18	7	
W	23	19	8	
Th	24	20	9	
Fri	25	21	10	
S	26	22†	11	
Sun	27 ^c	23	12	‡ Vykoonta Chatoordasi feast for Hindus (Tulsi Marriage day).
M	28	24	13	
Tu	29	25	14	
W	30	26	15	

AZOR.

JAMADI-US-SANI.

Dai.

Rajab.

^c Advent Sunday.

DECEMBER.				
DAYS.	English Dates.	Persian or Fasli Dates.	Hijri or Mahomedan Dates.	REMARKS.
Th	1	27	16	* 2 days' leave on account of Moula Ali Urus allowed to all Officials at Head Quarters and Suburbs.
Fri	2	28*	17	
S	3	29*	18	
Sun	4	1	19	a H. H. the Nizam's Middle School Examination begins. b The Madras F. A. and Matriculation Examinations begin. Champa Sashti (Malegaon Jatra). § 8 days' leave on account of Christmas from the 25th December to 1st January (both days inclusive) allowed to Christians only. † Eclipse of the Moon begins at 3 a. m. and ends at 6-15 a. m. § One day's leave on account of Moon's Eclipse allowed to all Officials.
M	5	2	20	
Tu	6	3	21	
W	7	4	22	
Th	8 ^a	5	23	
Fri	9	6	24	
S	10	7	25	
Sun	11	8	26	
M	12	9	27	
Tu	13	10	28	
W	14	11	29	
Th	15 ^b	12	1	
Fri	16	13	2	
S	17	14	3	
Sun	18	15	4	Champa Sashti (Malegaon Jatra). § 8 days' leave on account of Christmas from the 25th December to 1st January (both days inclusive) allowed to Christians only. † Eclipse of the Moon begins at 3 a. m. and ends at 6-15 a. m. § One day's leave on account of Moon's Eclipse allowed to all Officials.
M	19	16	5	
Tu	20	17	6	
W	21	18	7	
Th	22	19	8	
Fri	23	20	9	
S	24	21	10	
Sun	25§	22	11	
M	26	23	12	
Tu	27	24†	13	
W	28	25§	14	
Th	29	26	15	
Fri	30	27	16	
S	31§	28	17	

II.

H. H. THE NIZAM'S MIDDLE SCHOOL EXAMINATION.

RULES.

1. An examination in the several branches of General education and styled H. H. the Nizam's Middle School Examination shall be held in Hyderabad once a year, commencing on the 8th day of December of each year unless that day falls on a Sunday or Friday in which case the Examination shall be held on Monday or Saturday following. Candidates will also be examined at other places appointed by the Commissioner. The Commissioner shall publish annually a list of places at which the examination shall be held.* No place shall be recognised as a centre for the examination unless ten or more candidates are registered for the place.

2. The Examination shall be open to the following persons :—

All pupils of the Upper fourth class of a Government School for general education, or of a corresponding class in any other school which the Director of Public Instruction shall have recognised as affording instruction in the usual branches of a general education. These will be admitted as "pupils."

All other persons except pupils will be treated as "private candidates."

* The other centres for 1898 are :—

1. Chadarghat (Nizam College.)	14. Narayenpet.
2. Do (Zenana School.)	15. Gulbargab.
3. City (Madrassa-é-Aizza)	16. Raichore.
4. Secunderabad.	17. Shorapur.
5. Bolaram.	18. Dharaseou.
6. Bidar.	19. Latur.
7. Udgir.	20. Aurangabad.
8. Indur.	21. Bir.
9. Medak.	22. Ambajogai.
10. Karimnagar.	23. Nander.
11. Warangal.	24. Parbhani.
12. Mahbubnagar.	25. Jalna.
13. Nalgundah.	26. Hingoli.

3. The fee in the case of all pupils (male or female) of the Upper Fourth class of a Government School, or of a corresponding class in any other recognised school shall be H.S. Rs. 4 and in the case of all other persons H.S. Rs. 9. Teachers in Government or aided schools will be allowed to pay the same fee as pupils viz. H.S. Rs. 4.

4. Candidates who have passed a previous Middle School Examination or who have Matriculated in a University, may on payment of a fee of five rupees for each branch bring up at the examination any branch or branches in which they have not already passed in this or the Matriculation Examination, and if they pass shall receive a Certificate accordingly.

5. No candidate shall be registered unless he has previously paid the fee. A candidate failing to pass the Middle School Examination may be admitted to the subsequent Examination on payment of a like fee of H.S. Rs. 4 for "pupils" and Rs. 9 for "private candidates."

6. Candidates must send in their application for Examination on *printed forms* which may be obtained from the Commissioner's and Inspectors' Offices.

Head Masters are requested to indent upon the Inspector of their division for the number of forms they are likely to require not later than the 1st July. Distinct forms, marked A, B, C and D respectively, will be supplied to candidates.

For male pupils of the Upper Fourth class of a Government or recognized School. Form A.

For female do. do. do. „ B.

For male candidates other than pupils „ C.

For female do. do. do. „ D.

7. All applications *with fees* must reach the Commissioner's Office by the 1st October, after which date no applications will be registered. Full instructions are given on the forms. Each application must be accompanied with a vaccination certificate signed by a Medical Officer in Government employ. None other will be recognised.

8. A fee once remitted to the Commissioner's Office with application of admission shall not be refunded under

any circumstances except when the said application has been rejected for some reason or other.

9. Unless specially exempted from so doing, each candidate must forward so as to reach the Commissioner's Office before the 20th November preceding the Examination, a certificate signed by the Head Master of the School he was attending at the date of applying for admission to the Examination to the effect that he has studied in a recognised Middle School from the commencement of the year in which he applies, that his conduct and attendance have been satisfactory up to the 15th November and that he is qualified to enter upon a Middle School course. The certificate shall be in the following form :—

*I hereby certify that.....
has completed the course of study prescribed for the Upper
Fourth or Middle School Class and has attended.....
.....
from the commencement of the year, that his conduct has
been satisfactory and that in my opinion he is qualified to
appear for the Middle School Examination.*

A candidate who does not submit the above certificate will be transferred to the private pupils list and he will not be admitted to the Examination Hall until he has paid to the Superintendent the difference between the pupil's fee of Rs. 4 and the private candidate's fee of Rs. 9. Blank forms of the above certificate can be obtained from the Commissioner's and Inspectors' Offices.

10. The Middle School Examination shall be conducted by means of printed papers, which shall be given out to candidates on the same days and hours at each place of examination.

11. The scheme for the Examination shall comprise the following branches of knowledge.

A. Group—Compulsory.

Branch	I. First Language
„	II. Second Language
„	III. Arithmetic

B. Group—Optional

Branch	IV.	Indian History and Geography
"	V.	Mathematics
"	VI.	Sanitation
"	VII.	Domestic Economy*
"	VIII.	Physics and Chemistry
"	IX.	English History
"	X.	Music†
"	XI.	Surveying†
"	XII.	Drawing†
"	XIII.	Book-keeping

and such others as may from time to time be added.

Every candidate in addition to the three compulsory branches, must take up any two of the above optional branches.

I.—FIRST

A.—English.

12. The First language, shall be English for Anglo-Vernacular Schools and a Vernacular *viz.* Urdu, Mahratti or Telugu for Vernacular Schools. A Text-Book approved by the department shall be used in all Middle School Classes.

There shall be three papers set upon the First language.

(1) One paper of three hours' duration on the Grammar and language with special reference to the portions treated in the Christian Vernacular Education Society's Manual of English Grammar. The questions shall range over the accidence, syntax and idiom of the language, and shall be such as to test the candidate's ability to analyse sentences, illustrate the meaning of words and phrases, explain and analyse easy sentences, supply ellipses and frame short sentences, correctly introduce given words, phrases or idioms; give conjugate forms; direct and indirect narration, easy reconstruction and substitution and contraction and expansion of phrases and sentences. [There will be no separate paper in hand-

* Permissible for females only.

† Examination in these subjects will only be held when ten or more candidates are registered in each subject.

writing but 10 marks will be allowed by the Examiner on the answer papers in Grammar and Text as maximum for neat work and clear hand-writing.]

(2) *Translation*.—*a.* For candidates whose first language is English :—

One paper of one and half hour's duration on translation. This will consist of a prose piece in the candidate's vernacular to be translated into English.

b. For candidates whose vernacular is English :—
The second paper shall be on English composition instead of translation.

(3) *Dictation*.—Writing from dictation a passage from a book equal in difficulty to the text prescribed for use in the Upper Fourth Class of Government Schools with the addition of a few separate words of moderate difficulty.

*B.—Urdu, Mahratti or Telugu.**

13. There shall be three papers set in each of the above languages.

(1) One paper of three hours duration on the Grammar and Text-Book with special reference to the following particulars :—

Explanation and illustration of the meanings of words phrases and idioms ; explanation of sentences and passages and of figures of speech ; supplying ellipses ; framing simple sentences to introduce correctly given words, phrases or idioms taken partly from the text-book and partly from books (not previously studied) of similar standard ; the derivation of common words, their conjugate forms and the force of prefixes and suffixes ; sketch of the subject matter of any stanza. [There will be no separate paper in hand-writing but 10 marks will be allowed by the Examiner on the answer papers in Grammar and Text as maximum for neat work and clear hand-writing.]

(2) *Translation*.—For candidates whose first language is Urdu, Mahratti or Telugu :—

* From and after the year 1899 Mahratti and Telugu will be done away with as First Languages.

One paper of one and half hour's duration on translation. This will consist of a prose piece from the second language to be translated into the First Language.

(3) *Dictation*.—Writing from dictation a passage equal in difficulty to a passage from the Text book prescribed for the Middle School Examination with the addition of a few separate words of moderate difficulty.

BRANCH II.—SECOND LANGUAGE.

14. One of the following languages at the option of the candidate :—

Latin	Arabic	Telugu
French	Persian	Tamil
English	Urdu	Kanarese
Sanskrit *	Mahratti	...

In the Second Language there shall be three papers of which

(1) Shall contain questions on the Text-Book and Grammar, structure, idioms; explanation of sentences and passages and of figures of speech; supplying ellipses, framing simple sentences to introduce correctly given words, phrases or idioms; the derivation of common words, their conjugate forms and the force of prefixes and suffixes. (Ten marks extra will be allowed by the examiner on the answer papers in Grammar and Text as maximum for neat work and clear hand-writing.)

(2) *a*. For candidates whose First Language is English.

A passage for translation from English into the Second Language and from the Second Language into English.

The passage for translation from English into the Second Language shall be the same for all Vernacular languages. The passages for translation from the Second Language into English shall consist partly of extracts from the text-books and partly of extracts of somewhat less difficulty from other authors.

b. For candidates whose First Language is Urdu, Mahratti or Telugu and Second Language Urdu, Mahratti, Telugu, Tamil or Kanarese.

* In the Déva Nágari Character only.

Instead of translation as a Second paper in the Second Language a paper on Composition will be given as follows :—

- i. A letter to a friend or relative on some subject.
 - ii. An essay of not more than 15 lines on any subject discussed in the text-book.
 - iii. An essay of not more than 15 lines on any new subject.
- c. For candidates whose First Language is Urdu, Mahratti or Telugu, and Second Language Latin, French, English, Sanskrit, Arabic or Persian.

A passage for translation from First Language into the Second Language and from the Second Language into the First Language.

(3) *Spelling*.—An incorrectly spelt passage equal in difficulty to a passage from the Text-Books with the addition of a few separate words of moderate difficulty incorrectly spelt which the candidates will be required to put in correct spelling.

BRANCH III.—ARITHMETIC.

15. The Compound Rules, Reduction, Vulgar and Decimal Fractions, Practice, Simple and Compound Proportions, Square and Cubic Measures and Simple Interest.

NOTE.—English figures must be used and the candidates must be acquainted with the principal Indian Weights and Measures and English Tables of Money, of Troy Weight, of Avoirdupois Weight, of Lineal, Square and Cubic Measures, and of time, and weights and measures in use in H. H. the Nizam's Dominions.

BRANCH IV.—INDIAN HISTORY AND GEOGRAPHY.

16. a. *Indian History*.—The whole of the British Period as in Sinclair's Outlines of Indian History.

b. *Geography*.—Outlines of Geography pages 1-114 (Asia, Europe and Africa.)

- c. Map drawing.*—Asia, Europe and India (in detail.)

BRANCH V.—MATHEMATICS.

17. *a. Algebra.*—Hall and Knight's Elementary Algebra pages 1—163, omitting Chapters IX, X, XIII, XIV, XV, XVI. and fractional and negative Indices.
- b. Geometry.*—Euclid's Book I. with easy deductions as contained in Hall and Stevens.

BRANCH VI.—SANITATION.

18. Hehir's Rudiments of Sanitation—The whole.

BRANCH VII.—DOMESTIC ECONOMY.

19. Domestic Economy (for female candidates only). Text-Book Miss Keely's Lessons on Domestic Economy (New Edition).

BRANCH VIII.—PHYSICS AND CHEMISTRY.

20. *a. Roscoe's Physics.* From the commencement to the end of Moving Bodies or Pages 1—52.
- b. Roscoe's Chemistry.*—From the commencement to the end of Section XV. or Pages 1—73.

BRANCH IX.—ENGLISH HISTORY.

21. Outlines of the History of England (as in Sinclair's.)—The whole.

BRANCH X.—MUSIC.

[150 Marks when brought up in lieu of Branch II.]

22. *a. Theory.* As in the Clarendon Press Musical Primer or in Henry Leslie's Shilling Elementary Manual of Music (Cassell) or any similar work.

b. Practice. Any one of the following :—

- i. *Pianoforte or Harmonium.* To play correctly Halle's Practical Pianoforte School, Section II (easy) or any similar work.
To play at sight any short and easy piece.
- ii. *Violin.* To play correctly with an accompaniment Berthold Tour's Violin School (First portion only) or any similar work.
To play at sight a short and easy piece.
- iii. *Singing.* To sing at sight music (equal in length and difficulty to a hymn-tune) in not more than three parts.
To sing at sight a short and easy song.

* BRANCH XI.—SURVEYING.

[150 marks when brought up in lieu of Branch II.]

23. Chain, prismatic compass, and plane table with plotting and mensuration ;

- a. *Elementary Drawing* ; Printing, construction of scales and simple Geometrical figures (as in the Roorkee College Manual First Principles of Geometrical Drawing) and copying plans of simple buildings and survey maps.
- b. *Surveying* ; i. Chain survey of a moderately large piece of country ; ii. Chain and Compass Survey of a similar piece ; iii. Plane table ; details of one of the above surveys to be filled in by the plane table ; iv. Plotting the surveys from field-books, Roorkee Manual No. VII (Major Firebrace's).
- c. *Mensuration* ; Areas of surfaces (Todhunter's smaller.)

* Candidates may be admitted by the Commissioner to this Branch alone, without appearing for the compulsory subjects.

When a Candidate selects Surveying or Drawing in lieu of a Second Language he will get a paper on Composition in his First Language instead of translation.

BRANCH XII.—DRAWING.

[150 marks when brought up in lieu of Branch II.]

24. a. Simple free hand drawing of ornament from the flat.

b. Drawing from models or drawing from actual measurement, plans, front or side elevation and section of a common table, chest-of-drawers, almirah, door or other simple object, using one of the following scales :—

1 inch to the foot		$\frac{1}{2}$ inch to the foot
$\frac{3}{4}$ do.		$\frac{1}{4}$ do.

c. Practical linear Geometry. The construction of plane scales and simple problems relating to perpendicular parallel lines, triangles, squares, polygons, and circles.

BRANCH XIII.—BOOK-KEEPING.

25. J. Thornton's Primer of Book-keeping. (Messrs. MacMillan and Co., Bombay) and Limage's Mahratti Book-keeping (Radhabai Atmaram, Sagoon, and Co. Bombay).

26. When Music, Surveying or Drawing is brought up in lieu of Branch II. or by itself the minimum marks required for a pass will be 20 per cent in the theoretical test and 15 per cent in the practical. But when brought up as an optional or extra subject the minimum required will be 15 and 10 per cent respectively.

27. Any candidate, whether a pupil or not may also bring up any other Branch or Branches in addition to the three compulsory and the two optional subjects (henceforth called extra subjects) on a further payment of H. S. Rs. 5 for each branch but his success in the Examination will depend upon his passing in those originally selected as his optional subjects which cannot be changed. Failure in an extra branch shall not disqualify from passing in any class, if a candidate has in the compulsory and optional branches obtained the required minima; but if the marks obtained in any such branch fall below the minimum for

the branch, they shall not count towards the aggregate of marks.

28. The questions in each subject shall not be more in respect of number or of difficulty than can be answered, within the allowed time, by a candidate of decided ability well prepared in the subject.

29. There will be henceforth no Examination in Plain Needlework but unless a female candidate forwards to the Commissioner with her application a certificate of proficiency in Plain Needlework up to the former Middle School Standard, signed by the Head of a Middle School and countersigned by an Inspector of Schools, she will not be registered for the Middle School Examination.

30. The Middle School Examination shall be conducted in the order of time and subjects set forth in the following-table and the number of marks assignable to each subject shall be as therein specified :—

TIME TABLE.

DAY.	HOUR.	BRANCH.	SUBJECT.	TOTAL MARKS.	
First ..	10-1.	Branch I First Language	Grammar	50 Marks.	
			Text-book		30 "
			Writing		10 "
			I-A. English
			I-B. Telugu, Urdu, or Mahratti.	...	
	2-2-30.	Do.	Dictation. I-A. English	20 "	
			I-B. Telugu, Urdu, or Mahratti.		
	2-45-4-15.	Do.	Translation or Composition...	40 "	
Second	10-1. 2-5.	Branch III	Arithmetic	100	
		" IV	Indian History and Geography	100	
Third ..	10-1.	Branch II Second Language...	Grammar	50 Marks.	
			Text-book		30 "
			Writing		10 "
			Translation or Composition ...		40 "
	2-3-30. 3-45-4-15.	Do. Do.	Spelling	20\$ "	

Fourth ...	9-30-11.	Branch V ...	Algebra ...	40 Marks.	} 100
	11-5-1-5.	" V ...	Geometry ...	60 "	
	{ 2-5.	" VI ...	Sanitation	100
		" VII ...	Domestic Economy*	100
Fifth ...	{ 10-1.	Branch IX ...	English History	100
		" XIII ...	Book-keeping	100
	{ 2-5.	" VIII ...	Physics and Chemistry	100
		" XI ...	Surveying { Theoretical ... 60 Marks. Practical ... 40 "	} 100	
Sixth ...	†10-12.	Branch X ...	Music { Theoretical ... 60 " Practical ... 40 "		} 100
	10-1.	" XII ...	Drawing (a & b) ... 60 "	} 100	
	2-5.	" XII ...	Drawing (Geometrical) ... 40 "		

† The Examiners in Music and Surveying will fix convenient hours for the practical tests, and will notify the same to the Chief Superintendent at each centre. * For female Candidates only.
 § The 20 marks allotted for spelling will, in the case of candidates taking up Latin, French, Sanskrit or Arabic, be added to the marks allotted for Grammar and Text in that language.

31. In obtaining the total, the three compulsory branches and the two optional branches only shall be considered.

32. No candidate shall be allowed to pass who fails to obtain :—

35 per cent. of the maximum marks in Branches I and II.

30 per cent. of the maximum marks in Branch III.

25 per cent. of the maximum marks in each of the optional branches.

35 per cent. on the total marks.

33. The successful candidates in each section shall be ranked in three classes :—

a. Candidates obtaining 60 per cent. and over of the aggregate number of marks shall be placed in the HONOURS DIVISION and arranged in order of proficiency as determined by the total marks obtained by each candidate.

b. Candidates obtaining not less than fifty per cent. of the aggregate number of marks shall be placed in the FIRST CLASS and arranged in order of merit by the total marks obtained by each candidate.

c. Candidates obtaining not less than 35 per cent. of the aggregate number of marks shall be placed in the SECOND CLASS.

34. The minimum for an extra branch shall be 25 per cent; but when a branch is brought up by itself under article 4, the minimum shall be 35 per cent.

35. Answer papers of candidates who have been expelled from the Examination hall by the Chief Superintendent for copying from other candidates' papers or for other malpractices will not be valued and the candidates, upon representation of the above by the Chief Superintendent, will be precluded from appearing for a subsequent Examination.

36. By order of the Director of Public Instruction any candidate who passes in the compulsory subjects but

fails in any one of the optional subjects shall be considered as passed provided he secures half the aggregate number of marks after deducting the number of marks gained in the subject in which he failed. This rule applies only to candidates securing not less than 20 per cent. of the marks in the optional subject in which they fail. "Grace marks" to the extent of two will be awarded by the Commissioner to any Candidate in any one branch except the First language. No other indulgence of any kind will be made by the Commissioner but cases of special hardship will receive due consideration of the Director of Public Instruction.

37. Pupils of a Government or recognised School who pass the compulsory subjects, with English as their first language and fail in one of the Optional Branches, may be promoted to the Pre-matriculation Class on the distinct understanding that they will not receive a Certificate or be promoted to the Matriculation Class until they have passed the compulsory and the two optional subjects simultaneously. Such pupils will be treated as *private* candidates.

38. Except with the express sanction of the Director of Public Instruction, pupils shall not be admitted into the Matriculation Class of a Government or aided High School or of a High School under inspection or recognised as affording Public Instruction unless they have passed the Middle School Examination. The violation of this rule may involve the exclusion of the School from the list of the succeeding examination, or suspension or reduction of grant if the institution receive aid from public funds.

39. A Certificate will not be given to a successful pupil candidate unless the School or Class fee for the whole of the current term of six months ending 31st December has been paid in full.

40. The Examination of pupils who have withdrawn from an ordinary school or from a special School or Class without the permission of the Head of that School or the teacher of that special Class, or who have been expelled; will be disallowed, but in the case of pupils who have obtained the necessary permission the examination will be allowed, provided the difference between the fee for a

pupil and that fixed for a *private candidate* is paid to the Secretary to the Commissioner before the 30th November immediately preceding the examination.

41. Applications for certificates shall reach the Secretary not later than the 1st of April succeeding the Examination. A fee of two rupees will be charged for all Certificates issued on applications made after that date.

42. Prizes will be awarded to successful *pupil* candidates as follows :—

- a. The *pupil* candidate under 18 years of age who passes highest in the Dominions with English as the First Language will receive a prize of the value of Rs. 25 and a Certificate signed by the Commissioner for H. H. the Nizam's Government Examinations, provided that the marks gained are not less than 60 per cent. of the maximum.

A similar prize will be given to the first native female *pupil* candidate.

- b. The *pupil* candidate under 18 years of age who passes second in the Dominions with English as the First Language will receive a prize of the value of Rs. 15 and a Certificate signed by the Commissioner for H. H. the Nizam's Government Examinations, provided that the marks gained are not less than 45 per cent. of the maximum.

- c. The successful *native pupil* candidate under 18 years of age who passes highest in English in the Dominions will receive a prize of Rs. 10 and a Certificate signed by the Commissioner for H. H. the Nizam's Government Examinations, provided that the marks gained are not less than 60 per cent. of the maximum.

NOTE.—The prizes shall be in the form of books or instruments, or money at the option of the prize-winner, who shall signify his choice to the Commissioner within one month after the publication of the results.

43. Successful candidates other than *pupils* will not be eligible for prizes.

III SUBJECTS FOR EXAMINATION.

MIDDLE SCHOOL EXAMINATION.

1898.

FIRST LANGUAGE.

English.

Gulliver's Travels.*—(Abridged Edition).—The whole.—
(Published by Messrs. Bell and Sons, Bombay);

Urdu.

Text-Book.—Urdu Course No. III (Punjab Series).—The
1st half of the Poetry and Prose portion.

Grammar.—Quwaid-e-Urdu—Parts I and II.

Telugu.†

Poetry.—Rukmini Kalyanam pages from 24 to 41.

Prose.—Manjuvani Vijayam pages from 41 to 74 as published in the Text-book for the Matriculation Examination of the Madras University, December 1898, published by Messrs. Addison & Co. Madras.

Grammar.—Veerasalingam's Grammar.—The whole.

Poetry.—Raghunath Pandit's Naladamayanti Swayamwara as given in the Navanitha (Godbole's).

Prose.—Hindustan Katharasa.

Grammar.—Dadobai's Smaller Grammar.—The whole.

Do. —Dadobai's Larger Grammar, Pages 1—200.

* Can also be obtained at the Book Depôt attached to the Government High School, Chadarghat, Hyderabad (Deccan) and at the M. E. Book Depôts, Chadarghat and Shalibanda, Hyderabad, (Deccan).

† From and after the year 1899 Mahratti and Telugu will be done away with as First Languages,

1898.

SECOND LANGUAGE.

English.

Text-Book.—Life of Columbus* (by Sarah Crompton).—
The whole.—(Published by Messrs. Bell & Sons,
Bombay.)

Urdu.

Text-Book.—Urdu Course, No. II (Punjab Series).—The
2nd half of the Poetry and Prose portion.
Grammar.—Quwaid-e-Urdu (North-West Province Edi-
tion,) Part III.—The whole.

Telugu.

Poetry.—Sabhaparvam (Mahabharatta) Canto 1, Stanzas
1—157.
Prose.—Chithra Ratnakaram —The whole,
Veerasalingam's Grammar.—The whole,

Tamil.

Poetry.—Poetical Anthology, No. II.—The whole.
Prose.—Macbeth.—The whole.
Grammar.—Mahalingayar's.—The whole.

Maharatti.

Reader No. 5 (New Edition, Govt. Central Book Depôt,
Bombay).—The whole.
Dadobai's Smaller Grammar.—The whole.
Dadobai's Larger Grammar.—Pages 1—200,

Kanarese.

Poetry.—Poetical Anthology (Kavyamala) (Basel Mission
Press, Mangalore).—The whole.
Prose.—Katha Sangraha, Part II.—The whole.
Grammar.—Salavyakarna (Basel Mission Press, Manga-
lore).—The whole, omitting the Prosody portion,

Sanskrit.

Hitopadesh.—Sandhi, from the commencement to the end of the tenth story.

Bhandarkar's Sanskrit First Book.—The whole.

Persian.

Text-Book.—Pairaya-e-Khirad (Punjab Edition).—The whole.

Grammar.—Miftah-ul-Quaid.—The whole.

Arabic.

Text-Book.—Sullam-ul-Adab.—The whole.

Grammar.—Miftah-ul-Adab, Parts 1 and 2.

Latin.

Hardy's Latin Reader (Introductory), Stories 1—25.
(Macmillan & Co., Bombay).

Grammar.—Arnold's Henry's First Latin Book by Gepp
(New Edition).—The first 26 Exercises.

The Public School Latin Primer to the end of Accidence.—Pages 1—74 or up to Syntax.

French.

First French Book.—By Henri Bué.

Macmillan's Progressive French Reader, First year, by
G. Eugène Fasnacht, Pages 1—50.

1899.

FIRST LANGUAGE.

English.*

Text-Book.—Little Nell (Abridged Edition by Charles Dickens).—The whole.—(Published by Messrs. Bell and Sons, Bombay.)

Urdu.

Text-Book.—Urdu Middle Reader (Indian Series) by
Moulvi Muhammad Abdul Jalil.—The whole.
(Published by the Indian Press, Allahabad).

Grammar.—Quwaid-e-Urdu,—Parts II and III.

* Can also be obtained at the Book Depôt attached to the Government High School Chadarghat Hyderabad (Deccan) and at the M. E. Book Depôts Chadarghat and Shalibunda, Hyderabad (Deccan.)

1899.

SECOND LANGUAGE.**English.**

Text-Book.—Selections from the Arabian Nights by George C. Baskett.—The whole. (Published by Messrs. Bell & Sons, Bombay.)

Urdu,

Text-Book.—Urdu Course No. III (Punjab Series).—The whole.

Grammar.—Quwaid-é-Urdu (N. W. P. Edition)—Parts II and III.

Telugu.

Poetry.—Mahabharat Sabhaparvam.—Stanzas 157 to the end.

Prose.—Veni Samhara by Durgaprasada Rao,

Grammar.—Veerasalingam's Grammar,

Tamil.

Poetry.—Nalavenba.—Stanzas 1—100.

Prose.—The Story of Five Thieves,

Grammar.—To be selected,

Mahratti.

Text-Book.—Mahratti Reader, No 5 (New) —The whole.

Grammar.—Dadobai's Smaller Grammar.—The whole.

Do. do. Larger do. pp. 1—200,

Kanarese.

Poetry.—Bharitrihari.—Nitisataka by Mallappa Sastri.

Prose.—Panchatantra.

Grammar.—Salavyakarna—(Basel Mission Press, Mangalore.)

Sanskrit.

Hitopadesh.—Sandhi. From the 11th story to the end,
Bhandarkar's Sanskrit First Book.—The whole,

Persian.

Text-Book.—Sarmaya-i-Khirad, (Punjab Edition).—The whole.

Grammar.—Jami-ul-Quaid by Shams-ul-Ulama Moulvi Mohamed Hassan Azad of the Punjab,

Arabic.

Text-Book.—Dirayat-ul-Adab, Parts I and II.

Grammar.—Miftah-ul-Adab, Parts I and II.

Latin.

Text-book.—Cornelius Nepos, Lives of Miltides and Aristides.

Grammar.—Arnold's Henry's First Latin Book by Gepp. (New Edition).—The first 49 Exercises.

The Public School Latin Primer to the end of Accidence or up to Syntax.

French.

First French Book.—By Henri Bué.

Nos enfants et leurs amis, by Edith Harvey.—The whole (Published by Messrs. Macmillan & Co., Bombay).

IV.

RULES FOR CANDIDATES.

1. No candidate will be allowed to quit the examination room on any day until the expiration of half an hour from the time fixed for the commencement of the examination, and candidates arriving after the expiration of that half hour will not be admitted.

2. No candidate will be allowed to re-enter the examination room during the hour of examination, after once quitting it, or to leave the room, without *finally* giving up his answer-papers.

3. Any candidate detected in speaking to, or in any way communicating with, any other candidate will be at once removed from the room, and the circumstance will be reported to the Commissioner.

4. No candidate will, on any account, be allowed to take into the examination room slates, books, manuscripts, or papers of *any kind*. Any one detected in the violation of this rule or having recourse to any unfair practices, will be removed from the room, and the occurrence will be reported to the Commissioner. The candidate will, however, be allowed the use of mathematical instruments for drawing figures or ruling lines.

5. A candidate having completed his paper will rise from his seat and remain standing until the Superintendent takes his answer-papers. Any candidates wishing to ask any question of the Superintendent will pursue the same course, but will on no account leave his place.

6. Any papers sent up without the candidate's name and number affixed will not be examined.

7. Candidates will not be allowed to take any papers, except their question-papers, out of the examination room.

8. Candidates are forbidden to tear up papers or to throw ink or papers on the floor. All "spoilt copies," etc., should be left on the desk where the candidate has been writing.

V.

RULES FOR EXAMINERS.

1. Every question-paper should be complete in itself with its proper heading written out in full.

• The heading of the previous year's question-paper, a copy of which will have been furnished to the Examiner, may be used for this purpose.

2. The questions should be written out fairly and legibly on one side only of each half sheet of paper, so as to admit of the paper being sent to the Press in the state in which it is received.

3. If the questions asked in any paper are such as require special instructions to be issued to the candidates, or paper of special size and quality to be supplied to them, a memorandum should accompany the question-paper giving full information on these points.

4. Every paper should be signed by the Examiner who sets it.

5. All question-papers should be forwarded to the Secretary to the Commissioner in double covers, the inner cover being sealed with the private seal of the Examiner, and marked 'CONFIDENTIAL,' by the 1st October the latest and the mark book containing the results of the valuation of the answer papers by the 10th January the latest.

If no letter or memorandum accompanies the papers, the contents should be noted on the inner cover.

6. No duplicate copy of the original question-paper should be kept by an Examiner, after the latter has been despatched. All notes rough drafts made in preparing the paper should be carefully destroyed.

7. When a 'proof' of the question-paper is sent to an Examiner for correction, it should not, as a rule, be kept longer than one day. If from any cause the return of a proof is delayed beyond that time, the Examiner should write and explain the cause of the delay. The original manuscript paper sent with the proof must be returned with the corrected proof.

8. Any letter, petition or communication of any kind received by an Examiner from a candidate should be forwarded to be dealt with by the Commissioner. No Examiner should communicate personally or directly

with any candidate on any matter connected with the examination.

9. As soon as the packets of answer-papers are received by an Examiner, they should be carefully examined to see whether they have been tampered with. They should then be put away under lock and key, along with the mark-book and other papers connected with the examination, in some place where no one but the Examiner can possibly have access to them.

10. In valuing the answer-papers of candidates, an Examiner must adhere to the maximum prescribed in the Rules. No fractions should be shown in the total marks of a candidate entered in the mark-book or register, all fractions less than half being omitted, and half a mark and all fractions of a mark more than half being allowed to count as one.

11. When two or more Examiners are appointed to examine in the same subject, it is expected that they will, in communication with one another, arrange for the valuation of the answer-papers according to some definite principle. Ordinarily, the person who sets the paper, will distribute the marks among the several questions of the paper and communicate the distribution he makes to his colleagues, with such instructions as he may think necessary for their guidance in view to securing evenness of standard in awarding marks to answers.

12. If an Examiner has reason to suspect that a candidate must have had recourse to copying or other malpractice, the marks awarded to the candidate should be entered in red ink in the mark-book with an explanatory note in the margin, or at the foot of the page. The answer-papers of the suspected candidate should be forwarded for inspection, with a confidential report setting forth clearly and fully the grounds of suspicion.

13. If among the answer-papers received by one Examiner, there are papers which ought properly to have gone to another Examiner, such papers should at once be forwarded to the Secretary to the Commissioner, with a letter stating from what station or stations they were received.

14. The results of the examination should always be forwarded to the Secretary to the Commissioner on or before the date fixed for their submission. If from any cause, an Examiner is prevented from submitting his results within the time stipulated or prescribed, the proper course for him is to write and explain the delay, and request that further time be allowed him. It will then be for the Commissioner to consider whether, regard being had to the urgency of the case, any fresh arrangement should be made for the completion of the work.

15. Every Examiner should be careful to sign and date his mark-book, and enter on the first page the name of the subject in which he examined and the maximum marks adopted by him.

16. All alterations and erasures made in the mark-book should be initialed by the Examiner.

17. Every Examiner is expected to keep a record of the work done by him in connection with the examination,—the number of papers set and the number of papers valued by him,—with a statement of the postal or other expenses incurred by him on account of the examination. These particulars should be furnished to the Secretary to the Commissioner.

18. If in the interval between the date of his appointment and the date of examination, an Examiner leaves his place of residence, or is transferred from one station to another, the change in his address should at once be communicated to the Secretary to the Commissioner. If the change occurs at or about the time of examination, and when it is too late for it to be communicated to the Superintendents, the Examiner must make his own arrangements with the postal authorities for the transmission to him of the packets of answer-papers.

19. All communications from Examiners residing in the Districts, sent through His Highness' post, should be forwarded on "Service".

20. Examiners will be remunerated according to the new scale sanctioned by Government.

VI.

INSTRUCTIONS TO SUPERINTENDENTS.

1. No persons other than the Superintendents, candidates, and such servants as have been nominated by the Chief Superintendent, should be allowed to enter the Examination Hall. The gates of the compound should be guarded by Police, with orders to refuse admission to all others, and expel any loiterers within the gates during Examination hours.

2. The admission of peons, etc., should be avoided as much as possible. If their admission is necessary, they should be carefully watched. Employés of the Educational Department, except Inspectors of Schools, Principals and Professors of Colleges, and Headmasters of High Schools, should never be employed in the Examination under any circumstances. *No letters or telegrams should be delivered to the candidates.*

3. The Chief Superintendent at any centre will see that no one is appointed a Superintendent, who has a relative appearing for the Examination at that centre.

4. The Chief Superintendent is requested to satisfy himself on the day before the Examination commences that all is in readiness, the stationery sufficient, the tables arranged, &c. A separate table should be provided for each candidate when possible, and the label bearing the name and number. The tables should all face in one direction, and should be at least three feet apart every way. When a table cannot be provided for each boy, the Superintendent will see that each candidate's distance from his neighbour on either hand is at least five feet, and that the parallel space between the tables is not less than three feet.

5. If the Superintending body at any centre does not contain an English knowing member, the Chief Superintendent should apply to the Inspector of the Division, who will send up the Inspecting School Master of the district, if he knows English, or some qualified teacher from some other centre. It must, however, be distinctly understood that this official is not to distribute or collect

papers, open or seal covers, hold direct communication with candidates, or move about in the Examination room. His services may be utilized to read out the English Dictation paper to the candidates, carry out such English writing work as may be required, and explain any technicalities that may arise in connection with the Examination. He should be accommodated with a chair and table near the Chief Superintendent.

6. The Superintendents should move about freely during the Examination. If a candidate wants anything he must stand up, and a Superintendent, or person deputed by the Chief Superintendent, will go to him, but he must not leave his place.

7. The Chief Superintendent is requested to give notice that on the first day of the Examination the candidates are to come half an hour before the Examination begins, he will then see that they have their fee receipts, and that their appearance agrees with the description given in the voucher attached thereto. If there be any case of doubt, he will immediately direct the candidate to get himself identified by some person known to, and trusted by the Chief Superintendent. Such candidate will be allowed to sit for the Examination, but notice of the suspicion, and of the result of the subsequent enquiry, must be sent to the Commissioner's office; should the enquiry be unsatisfactory, the Chief Superintendent will allow him to proceed with the Examination but will report the matter forthwith to the Commissioner, stating clearly what his suspicions are.

8. The days and hours fixed for each paper are given in the accompanying copy of the Time Table and are to be carefully adhered to.

9. The Examination papers for all the days of the Examination will be forwarded to the Chief Superintendent in a *sealed cover*. The Chief Superintendent will see that the inner seals and envelopes are intact, but he will not open them until the candidates are seated and the proper time has arrived, when the seals will be broken in the presence of all the Superintendents, and the certificate herewith forwarded signed by the Chief Superintendent and his assistants, and despatched to the Commissioner's

office by the first post. Should any paper be opened by mistake, it must be at once re-sealed by the Chief Superintendent and the circumstances reported to the Commissioner.

10. Candidates should be referred to the rules published for their guidance, copies of which are to be posted at the entrance of the Examination-room. The Chief Superintendent is requested to see that these rules are strictly carried out. The rules should be read on the first day, ten minutes before the hour fixed for the Examination to begin, and care should be taken to see that they are distinctly understood by the candidates, as no subsequent plea of ignorance will be admitted.

11. Each paper is to be distributed exactly at the hour *named on it*, but, if the Chief Superintendent is unavoidably prevented from doing so, the full time noted on the paper must be allowed. In no case, however, should the delay exceed ten minutes. Notice of any such occurrence must be reported to the Commissioner.

12. All candidates must be asked to put on the Chief Superintendent's table anything in the shape of books, papers, or letters, and warned that anything of the sort found in their possession afterwards will cause their exclusion from the Examination. The Chief Superintendent will have all such books and papers removed beyond the reach of the candidates till the examination is over. Candidates speaking to one another after the paper is given out, or those detected copying, must be reported to this office with full details.

13. Five minutes before the close of the period allowed candidates must be warned, and *precisely* at the expiration of the time, the answer books must be collected, and no candidate must be permitted to retain his paper any longer.

14. All the answer books must then be collected and counted, and it must be carefully seen that the number is correct. They must be immediately sealed up before the Chief Superintendent leaves the room. The Chief Superintendent should then lock them up, and at the close of the day he should forward the whole of the papers

in a stout cover to the Examiners, as directed in the list of Examiners furnished. Great care must be taken, especially with the Language, Geography, History, Algebra, and Geometry papers, that the answers are put into the proper covers and that the numbers tally with the list, as much confusion frequently arises through want of care in this respect on the part of Superintendents.

15. Chief Superintendents are requested to make a plan of the Room or Rooms in which the Examination is held showing the position and number of each candidate,

e. g.

325	329	311	300	321
336	374	333	341	350

and send it in to the Commissioner's office immediately the Examination is over.

16. Special care should be taken in the putting up and despatching of the answer papers of the Translations under Branch I. A. and B., and Branch II. Vernacular.

17. The Superintendent will enter the name and register number of each absent candidate on the memorandum sent to the Examiners.

18. The reading of the Dictation paper needs the greatest care. In order to avoid complaints on this point, the following rules must be explicitly attended to :—

Not more than 40 candidates should be dictated to by one person. Take a case of 110 candidates, there must be three persons to dictate who should be arranged at such different parts of the room as will allow of all hearing well one or other of the readers.

The candidates will be forbidden to write during the first reading of the paper. For the reading of the passage, the Chief Superintendent will break it up into convenient

divisions, as marked in the paper, and these will be read in the following way :—

All will be ordered to stand up, put down their pens and listen. No. 1 Superintendent will read the first portion marked out, No. 2 the same portion, and No. 3 the same ; then No. 1 will read the second marked off portion, No. 2 the second, and so on. When all has thus been read over, the candidates will be told to sit down and write, and the whole paper will be read again in the same manner, each marked off portion being read as before by each Superintendent. After this, there will be a third reading, more rapid than the first or second, to allow candidates an opportunity of correcting errors or supplying omissions.

Clear, distinct enunciation must be aimed at, and the voice should be raised. When there are not more than 40 candidates sitting in the same room, the Chief Superintendent will direct the candidates to listen only, and read through the passage. He will then direct the candidates to write, and will read each marked off portion separately once, allowing sufficient time for each clause, and, as before, there will be a third reading. On no account will any Superintendent answer any question during the dictation, or repeat a word at a candidate's request. The reading of the passage should, if possible, be entrusted to educational officers accustomed to the work.

19. The reading of the Vernacular paper must be managed as above, and if the educational officers or others employed as Superintendents are unable to do the work, timely arrangements should be made for obtaining the services of competent Munshis, or Pandits. Such persons should be carefully instructed beforehand in the mode in which this duty is to be performed.

20. Superintendents are not at liberty to give any explanation regarding the Examination papers to the candidates.

21. Stationery, estimated to be sufficient, has been previously supplied, and, if due care in its expenditure be taken by Superintendents, there will be no necessity to supplement this supply by purchasing locally. Anything else that is required should be purchased on the spot.

is left over at the end of the Examination should be handed to the Head Master at that centre for the next examination, and a list of the articles handed over should at the same time be furnished to the Commissioner's office, except in the case of Head-quarters where the surplus should be returned direct to that office.

22. The Chief Superintendent is requested to keep an account of all expenses incurred, and to send it with his signature to the Secretary to the Commissioner.

23. The Chief Superintendent is requested to record the daily attendance of each candidate in duplicate in the Name lists herewith forwarded. The duplicate copy should be sent to the Commissioner's Office on the last day of the Examination.

24. Superintendents who have occasion to send covers by post are requested to send them on *Service*. The words "*On H. H. the Nizam's Service*" should be distinctly written in English and, their equivalent, in Urdu. The omission of these words is a source of considerable unnecessary expense on account of postage bearing, Papers from local centres, i. e., Chadarghat, City, Zenana School, Secunderabad, and Bolarum, should be sent out daily with a trustworthy peon by the Chief Superintendent and receipts obtained.

25. The Commissioner considers that in ordinary circumstances one Assistant Superintendent for every 40 candidates is sufficient, but if owing to the shape or size of the rooms or to other causes this number is found too small for the proper supervision of candidates, it may be exceeded. In no circumstances are writers and Munshis to be employed as Superintendents.

The following scale of remuneration for Superintendents has been sanctioned by the Commissioner, and will be paid, provided the Examination Fee Fund will admit of the payment.

		H. S. Rs.
The Chief Superintendent	...	3 8 0 per diem,
Assistant do.	...	2 0 0 do.

26. At centres where the number of candidates are over 100, the superintendent shall receive H. S. Rs. 3-8-0

Bill for remuneration for Superintending Middle School Examination at the
Centre 189 .

Month and date	Names of Superintendents.	No. of candidates examined.	No. of days worked.	Rate.	Amount.
 Chief Supdt.			
 Asst. Do.			
 Asst. Do.			
 Asst. Do.			

STATION... ..)

Dated..... 189

CHIEF SUPERINTENDENT.

VII.

List of High and Middle Schools recognised by the
Director of Public Instruction, H. H. the Nizam's
Dominions, Hyderabad, (Deccan).

Division.	District.	No	Name of Institution.
Head Quarters.	Hydera- bad.	1	Madrasa-è-Aliya.
		2	City High School.
		3	Government High School, Chadar- ghat.
		4	Zenana School.
		5	Government Normal School.
		6	Residency Middle School.
		7	Saint George's Grammar School.
		8	Saint George's Girls' Seminary.
		9	All Saints' Institution.
		10	Madrasa-è-Aizza.
		11	Mufid-ul-Anam.
	Secundera- bad.	12	M. E. A. V. School, Chadarghat.
		13	M. E. A. V. School, Shalibunda.
		14	S. P. G. Boys' School, Chadarghat.
		15	Mahboob College.
		16	Madrasa-è-Islamiah.
		17	S. P. G. A. V. School.
		18	Bai Mithibai Shapurji Chenoi A.-V. School.
		19	Madrasa-e-Asafia.
		20	Prot. Orph. and Brigade School.
		21	Wesleyan Mission Boarding and Normal School.
		22	Saint Ann's Convent.
	Bolarum.	23	Miss Stewart's School.
		24	A.-V. High School.
		25	European Boys' School.
	Bidar.	26	European Girls' School.
		27	Government High School, Bidar.
		28	Lower Middle School, Udgir.
		29	Lower Middle School, Kohir.
Bidar Subah.	Indur.	30	Do. do. Indur.
	Medak.	31	Do. do. Medak.
	Elgandal.	32	Do. do. Karimnagar.
		33	Do. do. Manthani.

LIST OF HIGH AND MIDDLE SCHOOLS, &c.—(Contd.)

Division.	District.	No.	Name of Institution.
Warangal Subah.	Warangal.	34	Govt. High School, Warangal.
		35	Upper Middle School, Mathwada.
	Nalgundah	36	Lower Middle School, Khamam.
		37	Upper Middle School, Nalgundah.
	Mahbub-nagar.	38	Lower Middle School, Bhonghir.
		39	Do. do. Mahbubnagar.
	Atraf Bulda.	40	Do. do. Maktal.
		41	Do. do. Narayenpet.
	Gulbargah	42	Do. do. Muhammadnagar.
		43	Govt. High School, Gulbargah.
Gulbargah Subah.	Raichore.	44	Lower Middle School, Gurmatkal.
		45	Upper Middle School, Raichore.
	Lingsu-gur.	46	Lower Middle School, Yadgir.
		47	Upper Middle School, Shorapur.
	Naldurg.	48	Lower Middle School, Shahpur.
		49	Do. do. Lingsugur.
		50	Do. do. Dharaseou.
		51	Do. do. Tuljapur.
		52	Do. do. Latur.
		53	Do. do. Ausa.
Auranga-bad Subah.	Auranga-bad.	54	Govt. High School, Aurangabad.
		55	Lower Middle School, Kadrabad.
		56	Do. do. Jalna.
		57	Do. do. Pattan.
	Bir.	58	Upper Middle School, Bir.
		59	Do. do. Ambajogai.
	Nander.	60	Lower Middle School, Parli.
		61	Do. do. Nander.
	Parbhani.	62	Do. do. Parbhani.
		63	Do. do. Hingoli.

VIII.

H. H. THE NIZAM'S EDUCATIONAL DEPARTMENT.

DIRECTOR OF PUBLIC INSTRUCTION.

Nawab Imad-ul-Mulk Director of Public
Bahadur, B.A. Instruction.

Mr. Sydney Murray ... Personal Assistant.

„ Mirza Abdulla Beg ... „

Office Establishment.

Moulvi Muhammad Hasan

Saheb ... Sheristadar & Translator.

Mr. C. S. Naidu ... Telugu Translator.

Meer Tippoo Hussain Khan. 1st English Clerk.

Muhammad Shahabuddeen... 2nd „

Mohideen Khan ... 3rd „

Syed Muhammad Hyder ... Acct., Head Quarters.

Muhammad Abdur Rahmon. Asst. Acct. „

Syed Sadiq ... Accountant for Districts.

Muhammad Ibrahim ... Asst. Acct. „

Muhammad Nizamudin ... 1st Segadar.

Muhammad Abdul Razack... Asst. „

Syed Muhammad Ali ... 2nd Segadar.

Mahomed Noor Khan ... Asst. „

Syed Sumdani ... Copyist.

Meer Ibrahim Ali ... Record Keeper.

Muhammad Fiazuddeen ... Asst. „

COMMISSIONER, GOVERNMENT EXAMINATIONS.

Nawab Imad-ul-Mulk

Bahadur, B.A. ... Commissioner.

Mr. Sydney Murray ... Secretary to the Commr.

Office Establishment.

Mr. V. Murugesam Moodaliar... 1st Clerk.

„ B. Runganaikula Naidu ... 2nd „

Nizam College (Government).

Mr. E. A. Seaton, B.A. (<i>Oxon</i>)	Principal.
„ P. H. Sturge, M.A.	... Vice-Principal.
„ W. A. Home, B.A.	... English Lecturer.
„ S. Andrews, B.A., B.Sc. (<i>Lond.</i>)	Science „
„ H. C. Cooney, B.A.	... Eng. & Latin „
„ D. K. Hardikar, B.A.	... Mathematics „
„ Venkat Shastri	... Asst. „
W. J. Prendergast, P.d.h.	1st Asst. Oriental Dept.
M. R. A. S. & C.	& House Master.
Moulvi Syed Ali Hyder	... Persian Lecturer.
Mr. Dharaswar, B.A.	... Sanskrit „
„ A. Rajagopal Moodlr.	... Clerk.

Madrassa-è-Aliya (Government).

Mr. E. A. Seaton, B.A. (<i>Oxon.</i>)	Head Master.
„ Mulla Davoodbai	... 2nd Eng. Asst.
„ Syed Zainuddin	... 3rd „
Moulvi Ghulam Hussain Sadi- ul-Ulama	... 1st Persian Teacher.
„ Muhammad Siddiq Hasan.	2nd „ „
„ Muhammad Ekramulla Khan	3rd „ „

Kindergarten (Government).

Mr. E. A. Seaton, B.A. (<i>Oxon.</i>)	In charge.
Miss Mabel A. Long	... Head Mistress.
Mrs. Briant	1st Asst. „
„ E. Barrett	2nd Asst. „
Meer Kummar Ali	Urdu Master.
Hakim Ali	Persian „
Syed Mahmood	Religious Teacher.

HEADQUARTERS, CHADARGHAT.

Mr. J. W. Edwards	... Inspector of Schools.
<i>Office Establishment.</i>	
Mr. M. Lakshmapathy	... Sheristadar.
„ Shaik Hussain	... English Clerk.

Mr. Prakash Rao	... Telugu Clerk (Doing duty Govt. Normal School.)
„ Muhammed Yaqub	... Persian Clerk.

Government High School, Chadarghat.

Mr. J. S. Gloria	... Head Master.
„ S. Venketram Iyer, B.A.	... 1st Asst. „
„ P. M. Bhawe	... 2nd „ „
„ Vittal Shrikhande	... 3rd „ „
„ A. Shanker Rao	... 4th „ „
„ H. Baji Rao	... 5th „ „
„ Ameer Hassan	...
„ Zain-ul-Abdin	... Arabic Master.
„ Syed Abdul Khaliq	... Persian Master.
„ P. Y. Subba Rao	... (on special duty).
„ Somanath Rao	... Telugu Master.
„ Somayajuloo	... Asst. Teacher.

City High School, Hyderabad (Government).

Mr. E. Ross	... Head Master.
„ Atmaram Rao	... 1st Asst. „
„ A. W. Fallon	... 2nd „ „
„ Muhammad Hameed-ud- deen	... 3rd „ „
„ Sakharam Rao	4th „ „
„ Shaik Masood	5th „ „
„ Muhd. Abdur Raheem	6th „ „
„ Shaik Mohiuddeen	7th „ „
Moulvi Abdul Gani	Arabic „
„ Abdul-Wajid	Persian „
„ Shaik Hyder	Urdu „
Pandit Bhikaji Gopal	Mahratti „

Government Normal School, Chadarghat.

Mr. Allah Baksh	... Head Master.
„ Asghar Ali	... 1st Assistant.
„ C. Mahadeva Sastry	... 2nd do. (Doing duty Nizam College.)
„ Pandarinath	... 3rd do.

Practising School, Chadarghat (Government).

Mr. S. Yoganandam	... Head Master.
Mahomed Abdul Majeed	1st Assistant.
„ Mahomed Nasaruddin	2nd „
„ B. A. Coormiah Chettiar	3rd „
„ Atmaram Vinayak Pandit.	4th „

Residency Bazaars Upper Middle School, Chadarghat (Government).

Mr. S. N. Ragannah	Head Master.
„ Harigopal	First English Assistant.
„ Aulad Hussain	Persian Teacher.
„ Abdul Guffoor	Second English Asstant.
„ Vasudeo Mudaliar	Third „
„ T. Narayana Iyer	Fourth „
Subbaraya Shastri	Telugu Pandit.
Abdul Khader	... Gymnastic Instructor.

Zenana School, Chadarghat (Government.)

Miss Evans	... Head Mistress.
„ Agnes Lee	1st Asst. „
Hazrath Begum	Arabic Teacher
Ulfat Begum	Persian „
Miss Alice Prayero	Arithmetic „

Civil Engineering School, Chadarghat (Government.)

Mr. Hafiz Faizul Hassan	... Head Master.
„ Mahomed Abdur Razzack	... Surveying Master.
„ K. Bahawuddeen	... Drawing Master.

Saint George's Grammar School, Chadarghat(Aided)

Mr. R. C. Adolphus	... Head Master.
E. R. D. Netscher	1st Assistant.
„ J. H. Purcell	2nd „
Miss Hilda Bayley	3rd „
„ Laura Hills	4th „
Mahomed Abdul Karim Beg	Munshi.

Saint George's Girls' Seminary, Chadarghat (Aided).

Miss I. C. Smith	... Head Mistress.
„ Mathie	... 1st Assistant.
„ Edwards	... 2nd „
Mrs. Livingstone	... 3rd „
Miss Lyons	... Kindergarten.
„ Walker	... Music Teacher.
Mrs. Williams	... Sewing Mistress.

All Saints' Institution, Chadarghat (Aided).

Mr. J. P. O'Kelly	... Head Master.
„ M. D'Lima	... 1st Assistant.
„ G. Pearse	... 2nd „
J. Fernandez	... 3rd „
J. Francis	... 4th „
J. Stuart	... 5th „
W. D'Lima	... 6th „
J. David	... 7th „
P. Saadulla	... Munshi.

Dharamvant A.V. School, Hyderabad City (Aided).

Mr. P. Raghava Rao, B.A.	... Headmaster.
„ H. Hanumantha Rao	... 1st Assistant Master.
„ Syed Mohiuddin Hussain, B.A.	2nd „ „
„ Sardar Sing	... 3rd „ „
„ M. Govinda Rao	... 4th „ „
„ Ramachender Rao	... 5th „ „
„ Ganesh Narayan	... 6th „ „
„ Ghulam Ghouse	... Persian Master.
„ Benayak Shastri	... Sanskrit Pandit.

Madrassa-i-Aizza, Hyderabad City (Aided).

Mr. G. Tate, B.A.	... Head Master.
„ Noel	... 1st English Assistant.
„ Khurshid Ali	... 2nd „ „
„ Carey	... 3rd „ „
„ Burjorji Cowasjee	... 4th „ „

Mr. Baker Ali	... 5th English Assistant.
„ Abdul Jabbar Khan	... 1st Persian „
„ Fazl Hussain Saheb	... 2nd „ „
„ Mahomed Syed Saheb	... 3rd „ „
„ Mahomed Zaman Khan	... 4th „ „
„ Sherifuddin	... 5th „ „
„ Mahomed Ikram	... 6th „ „

M. E. A. V. School, Chadarghat (Aided).

Mr. Bulwant Rao	... Head Master.
„ Ganesh Mahadeo	... 1st Assistant.
„ V. R. Sakharan	... Head Pundit.
„ Mahomed Abdul Rahman	... Munshi.

M. E. A. V. School Shalibanda (Aided).

Mr. Sreenivasa Rao	... Head Master.
„ Keshav Rao	... 1st Assistant.
„ Laxaman Rao	... Head Pundit.
„ Hyder Beg	... Munshi.

Mufeed-ul-Anam, Aitabar Chowk (Aided).

Mr. Bhan Mansaram	... Head Master.
„ K. Sheik Burhan	... 1st Assistant.
„ Mahomed Hyder	... 2nd
„ Ahmed Nawaz Khan	... 3rd
„ Mahomed Muzaffer	... 4th
„ K. Abdul Azim	... 5th
„ Ram Narain	... 6th

S. P. G. Boys' School, Chadarghat (Aided).

Mr. S. Isvaramurthi	... Head Master
„ D. Joseph	... 1st Assistant.
„ P. Hoosiah	... 2nd „
„ Ramakrishna	... 3rd „
„ Syed Kader Badsha	... 4th „

Mahboob College, Secunderabad (Aided).

Mr. J. Zaccheus, B.A.	...	Head Master.
" A. Sreenivasa Iyengar	...	1st Assistant Master.
" A. Setu Rama Iyer	...	2nd "
" C. Janakiramiah	...	3rd "
" T. C. Kuppuramiah	...	4th "
" S. Sreenivas Iyengar	...	5th "
" C. Narainsawmy Naidu	...	6th "
" Nazir Hussein Sheriff	...	7th "
" V. Ramakrishniah	...	8th "
" T. Rangiah Naidu	...	9th "
" Moonaver Hussain	...	10th "
" Raghava Iyengar	...	11th "
" K. Parthasarady Naidu	...	12th "
" M. Abdur Rahim	...	13th "
" K. Dikshatulu	...	14th "
" T. Narasiah	...	15th "
" K. Arunachellum Pillay	...	Tamil Pandit.
" Mohidin Hussain Khan	...	Persian Teacher.
" Muhammad Secunder	...	Urdu "

Madrassa-s-Islamia, Secunderabad (Aided).

Mr. Mahomed Yaseen, B.A.	...	Head Master.
" Mahomed Haneef	...	1st Assistant.
" I. Chockalingam	...	2nd "
" Syed Akbar	...	3rd "
" Mahomed Zahiruddin	...	4th "
" Mahomed Yoonus	...	5th "
" Mahomed Abdul Kareem	...	6th "
" Hajee Mahomed Abdul Raheem	...	Persian Master.
" Mahomed Abdul Azeez	...	7th Assistant.
" Seniah	...	
" Chinnasawmy Naidu	...	

S. P. G. Anglo-Vernacular School, Secunderabad
(Aided.)

Mr. A. D. Venkataramiah	... Head Master,
„ J. Balasundrum	... 1st Assistant Master.
„ J. A. Sebastian	... 2nd „ „
„ M. N. Venkatasawmy	... 3rd „ „
„ Ismail Khan	... 4th „ „
„ Suryanarayanasaawmy	... 5th „ „
„ Emanuel Peters	... 6th „ „
„ Syed Abdul Hameed	... Persian Munshi.
„ A. Kotiah Shastri	... Telugu „

Bai Methibai Shapurjee Chenai School,
Secunderabad (Aided.)

Mr. Jehangir K. Dastoor	... Head Master.
„ Miss Hudson	... 1st Assistant.
Mr. Nurbek Ram Lall	... 2nd „
„ Manak Lall	... 3rd „
„ Mahomed Hussain	... 4th „
„ Dhiraj Ram	... 5th „

Prot. Orph. and Brigade School, Secunderabad
(Aided).

Mr. C. E. Axelby	... Head Master.
„ W. A. Davis	... 1st Assistant.
„ I. F. Vass	... 2nd „
Miss I. Partridge	... First Mistress.
„ G. S. Shaw	... 2nd „
„ C. S. Frederick	... 3rd „
„ M. E. Pereira	... 4th „
Mr. Mahomed Shahabuddin	... Urdu Munshi.

Wesleyan Mission Boarding and Normal School
Secunderabad (Aided).

Miss M. Tomlinson	... Principal.
Mr. Meshach	... Head Master.
Miss S. Ragaviah	... 1st Assistant.
„ Gnanapushpum	... 2nd „
„ Kanna Appiah	... 3rd „

Anglo-Vernacular High School, Bolarum (Aided).

Mr. Chinnappa Iyer, B.A.	... Head Master.
„ A. Sivasunkara Iyer	... 1st Assistant.
„ M. Venkatram Iyer	... 2nd „
„ V. Narayaniah	... 3rd „
„ G. Dakshsinamurthi	... 4th „
„ G. Sreenivasulu Naidu	... 5th „
„ A. O. Veerabudra Chetty	... Telugu Munshi.
„ A. Ganesh	... Hindi „
„ Muhammad Akber	... Urdu „
„ S. Somayajuloo	... Telugu Feeder Class.
„ S. Venkut Subbiah	... Assistant „

European Boys' School, Bolarum (Unaided).

Miss Irene M. Ross	... Head Mistress.
„ L. M. Ross	... Assistant Mistress.
Mr. Meer Ahmed Ali	... Munshi.
„ A. Sivasunkara Iyer	... „

BIDAR SUBAH.

Mr. F. Schaffter.	... Inspector of Schools.
-------------------	---------------------------

Office Establishment.

Mr. G. M. Datar	... Sheristadar.
„ Mahomed Karam Khan	... Mir Munshi.
„ Anant Rao	... Translator.
„ Gulam Ali Ahmed	... Munshi.
„ Mahomed Ibrahim	... Assistant Munshi.

Inspecting School Masters.

Mr. H. Subba Rao	... Elgandal District.
„ Syed Muhammad Asadullah.	Indur & Amaldari Dist.
„ D. P. Pathak	... Bidar District.
„ Muhammad Kareemuddin	... Medak „

High School, Bidar (Government).

Mr. C. Madhava Rao	... Head Master.	
„ Mahomed Shafi-uddin		
„ Ahmed	... 1st English Assistant.	
„ Moulvi Ahmed Hussain		
„ Saheb	... 1st Persian	„
„ Krishnaji Vedachari	... 2nd English	„
„ Abdul Aleem	... 3rd	„
„ Khaja Imamuddin	... 2nd Persian	„
„ Syed Sydan	... 3rd	„
„ Bala Pershad	... 4th English and 1st Mahratti Asst.	
„ Hyder Baksh	... 4th Persian	„
„ Arjun Sing	... 1st Mahratti	„
„ Gurubasappa	... 2nd	„
„ Srinivas Narhar Rao	... Acting 3rd	„
„ Abid Ali	... 5th Persian	„
„ Syed Samdani	... 6th	„
„ Ramayya	... 4th Mahratti	„
„ Mupayya	... 5th	„
„ Sivlingappa	... 6th	„
„ Sheik Mahboob	... Drawing Master.	

Lower Middle School, Udgir (Government).

Moulvi Syed Abdullah Kadri	... Head Master.	
Mr. Syed Burhanuddin	... 1st English & Urdu Asst.	
„ Madhav Rao	... 1st Mahratti Assistant.	
„ Rangnath	... 2nd	„
„ Mahomed Avad	... 2nd Urdu	„
„ Syed Sadruddin	... 3rd	„
„ Chinnayya	... 3rd Mahratti	„
„ Gopal Rao	... 4th	„
„ Madhao Naroji	... 5th	„

Lower Middle School, Kohir (Government).

Mr. Gul Mahomed	... Head Master.	
„ Syed Mahboob	... 1st Persian Assistant.	
„ Purushottam Rao	... 1st Mahratti	„
„ Kundun Pershad	... 2nd	„

Mr. Sheik Mahtab	... 2nd Urdu Assistant.
„ Mohamed Ismail	... 4th „ „
„ Baslingappa	... Telugu Assistant.

Lower Middle School, Manthani (Government).

Mr. K. Venkat Rao	... Head Master.
„ M. Narsimha Sastry	... 1st English Assistant.
„ Mohamed Wajad Ali Shah.	1st Persian „
„ T. Krishnayya	... 1st Telugu „
„ Sesham Venkayya	... 2nd „ „
„ Gopala Sastry	... Sanskrit Teacher.
„ Bhujang Rao	... 3rd Telugu Assistant.

Lower Middle School, Medak (Government).

Mr. T. M. Subrahmania Iyer	... Head Master.
Moulvi Mir Kassim Ali	... 1st Persian Assistant.
Mr. D. Raghavayya	... 1st English Assistant.
„ Kameswara Rao	... 1st Telugu „
„ Shahabuddin	... 2nd Urdu „
„ Basha Husseni	... 3rd „ „
„ Mahomed Ibrahim	... 4th „ „
„ Mahomed Ibrahim	... Drawing Master.

Lower Middle School, Karimnagar (Government).

Mr. M. M. Srinivasa Charya	... Head Master.
„ M. Anantayya	... 1st English Assistant:
Moulvi Bahauddin	... 1st Persian „
Mr. Sambayya	... Acting 1st Telugu Asst.
„ Komarayya	... 2nd „ „
„ Ahmed Shah Khan	... 2nd Urdu „
„ R. Narasimbhulu	... 3rd Telugu „
„ Kola Lakshmayya	... 4th „ „

Lower Middle School, Indur (Government).

Mr. Mahomed Sultan	... Head Master.
Moulvi Syed Yakub Shareef	... 1st Persian Assistant.
Mr. H. Srinivasa Rao	... 1st English „
„ Raghavendra Hanumanth...	1st Mahratti „

Mr. Mahomed Abdur Rahman...	2nd Urdu Assistant.
„ Krishnaji Ramchender ...	2nd Mahratti „
„ Vittal Pathak ...	3rd „ „

WARANGAL SUBAH.

Mr. Ghulam-us-Saqin, B.A., LL.B. Inspector of Schools.

Office Establishment.

Mr. Mohamed Hassein	... Sheristadar.
„ Mirza Mohamed Beg	... Mir Munshi.
„ Mohamed Abdul Wahab	... Naib Mir Munshi.
„ Mohamed Wahed Ali Khan.	Record Keeper.
„ Syed Aminuddeen	... Clerk.
„ Seethal Persaud	... „

Inspecting School Masters.

Mr. Mir Hasham Ali	... Warangal District.
„ N. Seshiah	... Atrah-e-baldah.
„ Ramasawmy Rao	... Mahbubnagar District.
„ Mohamed Abdul Rahim Khan	... Nalgundah District.

High School, Warangal (Government).

Mr. L. P. Kanniah	... Head Master.
„ A. Munisikhamony	
Moodeliar	... 1st English Assistant.
„ S. Arnachellam Iyer	... 2nd „ „
„ K. Kotiswara Rao	... 3rd „ „
„ O. Malhar Rao	... 4th „ „
„ M. Durgayya	... 5th „ „
„ Mohamed Sultanuddin	... 6th „ „
„ S. Sayannah	... 7th „ „
Moulvi Sadruddeen	... Persian Master.
„ Syed Eussooff	... Arabic „
Mr. A. Jagga Rao	... Telugu Assistant.

Upper Middle School, Mathwada (Government).

Mr. T. Govindarajulu Naidu	... Head Master.
" Raghavander Rao	... 1st English Assistant.
" S. Narsing Rao	... 2nd " "
" T. Chalpathi Rao	... 3rd " "
" Abdul Kareem	... 1st Telugu Assistant.
" N. Narsimham	... 2nd " "
" Ramanja Chari	... 3rd " "
" Bhasha Karlu	... 4th " "
" Narsimuloo	... 5th " "
" Venkanna	... 6th " "
" Seshiah	... 7th " "
" Shaik Hussain	... 8th " "
" Jagnadayya	... 9th " "
Mahomed Abdul Rahim	... Persian Master.
" Syed Hussain	... 1st " Assistant.
Ahmed Ali	... 2nd " "
Mohamed Wazeer	... 3rd " "

Upper Middle School, Narayenpet (Govt.)

Mr. P. Sunderam Iyer	... Head Master.
" Vinayak Atmaram	... 1st English Assistant.
" Mohamed Hayath	... 2nd " "
" Muhammad Fareeduddeen	... Persian Master.
" Raza Hussain	... 1st " Assistant.
" Gulam Rasul	... 2nd " "
" Abdul Nabi	... 3rd " "
" Abdul Kader	... 4th " "
" Abdul Rahmon	... 5th " "
" Abdul Kader	... 6th " "
" Yadoo Khanday Rao	... Mahratti Teacher.
" Sivaram	... 1st " Assistant.
" Hanumunth Rao	... 2nd " "
" Narayan Chari	... 3rd " "
" Venket Bhut	... 4th " "
" Kristannah Chari	... 1st Telugu Assistant.
" Ramasawmy	... 2nd " "
" Sayannah	... 3rd " "
" Nagappah	... 4th " "

Lower Middle School, Khamam (Government).

Mr. Rama Rao	... Head Master.
„ Narsimha Chari	... English Assistant.
„ Harikishun Shastri	... Telugu Teacher.
„ Mohamad Shariff	... 1st „ Assistant.
„ Gopa Kristniah	... 2nd
„ Banday Ali	... 3rd
„ Veeriah	... 4th
„ Abdul Latheeff	... 5th
„ Syed Cossim	... Persian Teacher.
„ Abdul Nawaz	... 1st „ Assistant.

Lower Middle School, Mahbubnagar (Government).

Mr. S. Seshiah	... Head Master.
„ Kondulrayudu	... English Assistant.
„ P. Chinnayya	... Telugu Teacher.
„ Kannayya	... 1st „ Assistant.
„ Sheik Nabi	... 2nd „ „
„ Veeriah	... 3rd „ „
„ Sheik Razavi	... Persian Teacher.
„ Mojedar Khan	... 1st „ Assistant.
„ Aziz Khan	... 2nd „ „
„ Cossim Khan	... 3rd „ „
„ Cossim Khan	... 4th „ „

Lower Middle School, Maktal (Government)

Mr. Nimkal Rao	... Head Master.
„ Cassman Beg	... Persian Teacher.
„ Syed Abdulla	... 1st „ Assistant.
„ Mohamed Jaffer	... 2nd „ „
„ Jaggannaikuloo	... Telugu Teacher.
„ Buss Lingiah	... 1st „ Assistant.
„ Venkayya	... 2nd „ „

Upper Middle School, Nalgundah (Government).

Mr. Mohamed Fareed-ud-deen...	Head Master.
„ Mohamed Ali	... Persian Teacher.
„ Syed Murtuza	... 1st „ Assistant.
„ Aivaz Ali	... 2nd „ „
„ Gulam Rasool	... 3rd „ „
„ Azimuddeen	... 4th „ „
„ Mohamed Hussain	... 5th „ „
„ Chetty Lingiah	... Telugu Teacher.
„ Mohamed Sulaiman	... 1st „ Assistant.

Lower Middle School, Bhongir (Government).

Mr. Mohamed Abdur Razack	... Head Master.
„ Purvarish Ali	... 1st Persian Assistant.
„ Mohamed Abdul Gaffar	... 2nd „ „
„ Mahboob Ali	... 3rd „ „
„ Nursimham	... Telugu Teacher.
„ Veeriah	... 1st „ Assistant.
„ Narayan	... 2nd „ „
„ Bhimayya	... 3rd „ „

Lower Middle School, Mohammadnagar (Govt.)

Mr. Mohamed Oomer	... Head Master.
„ Mirza Muzaffer Hussain	
Beg	... 1st Persian Teacher.
„ Abdul Wahab	... 2nd „ „
„ Mohamed Hussain	... English „ „
„ Mohammad Abdul Hafeez	... 1st „ Assistant.
„ Khaja Mohamed Ishauq	... 2nd „ „

GULBARGAH SUBAH.

Moulvi Syed Abid Hussain ... Inspector of Schools
(Officiating).

Office Establishment.

Mr. Syed Mustafa	... Sheristadar.
„ Khader Hussain	... Meer Munshi.
„ Narayan Keshave	... English Writer.
„ Syed Rasool	... Mahratti „

Inspecting School Masters.

Mr. Mahomed Noor	...	Gulbargah District.
„ Mirza Abul Hussan	...	Raichur „
„ Mahomed Azum	...	Lingsugur „
„ Syed Kayam Ali	...	Nuldurg „

High School, Gulbargah (Government).

Mr. T. Srinivasa Charya	...	Head Master.
Moulvi Ifamullah Saheb	...	Arabic Teacher.
Mr. A. Vidura Raj Moodeliar	..	1st Assistant.
„ K. Bhima Rao	...	2nd „
Moulvi Mahomed Sadrudin Saheb	...	Persian Teacher.
Mr. C. R. Swami Aiyengar	...	3rd Assistant.
„ G. Ramaswamy Aiyengar	...	4th „
„ T. Penttaya	...	5th „
„ D. G. Srinivasa Rao	...	6th „
„ P. N. Wadia	...	7th „
„ Eknath Rao	...	8th „
„ Mahomed Rahmatulla Khan	...	9th „

Lower Middle School, Gurmatkal (Government).

Mr. Mahomed Abdulla Khan	...	Head Master.
„ Ramchender Rao	...	1st Assistant.
„ Sheik Imam	...	2nd „
„ Yenkananna	...	3rd „
„ Latchman Saha	...	4th „
„ Narsoo Saha	...	5th „
„ Mahomed Jamal	...	6th „

Upper Middle School, Raichur (Government).

Mr. K. P. Ralarasker	...	Head Master.
Moulvi Ali Hussan Saheb	...	1st Assistant.
„ Abdul Huq	...	2nd „
„ Muzafaruddin	...	3rd „
Mr. L. M. Karandiker	...	4th „
„ S. V. Joshi	...	5th „

Mr. B. Seshagiri Rao	... 6th Assistant.
„ D. V. Tilak	... 7th „
„ A. Seshachellam	... 8th „
„ A. Uppannah	... 9th „

Lower Middle School, Yadgir (Government).

Mr. Mahomed Masum Khan	... Head Master.
„ Ahmadullah	... 1st Assistant.
„ Govinda Rao	... 2nd „
„ Abdul Azum	... 3rd „
„ Syed Atanullah	... 4th „
„ Mahomed Abdul Khader	... 5th „
„ Bhima Jatya	... 6th „

Lower Middle School, Shorapur, (Government).

Mr. K. G. Padalkar	... Head Master.
„ Shamaji Bhim Rao	... 1st Assistant.
„ Hadi Hussan	... 2nd „
„ Arzak Noor Khan	... 3rd „
„ M. Gopal Rao	... 4th „
„ Rahim Baksh Khan	... 5th „
„ Sheik Shermast	... 6th „
„ Khader Badshah	... 7th „
„ Kishen Rao	... 8th „

Lower Middle School, Shahpur (Government).

Moulvi Mahomed Karamatullah	
Saheb	... Head Master.
Moulvi Mahomed Ismail	... 1st Assistant.
Mr. Govind Rao	... 2nd „
„ Narahar Rao	... 3rd „
„ Sidhappa	... 4th „
„ Gulam Nabi	... 5th „
„ Sheik Hussain	... 6th „
„ Veerappa Kistiah	... 7th „

Lower Middle School, Karkal, (Government).

Mr. K. Venkata Charya	... Head Master.
„ S. Francis	... 1st Assistant.
„ Kashav Gopal	... 2nd „
„ Gulam Rasool	... 3rd „
„ Nagesh Bhim Rao	... 4th „
„ Abdul Khader	... 5th „
„ Altaf Hussan	... 6th „

Upper Middle School, Tuljapur, (Government).

Mr. Bhim Rao Shridher Rao	... Head Master.
„ Syed Ibrahim Hussan	... 1st Assistant.
„ Gopal Venketesh	... 2nd „
„ M. N. Bapat	... 3rd „
„ Mahomed Shahizaman	... 4th „
„ Mahadev Dinker	... 5th „
„ Vishnupunt	... 6th „
„ Sakharam	... 7th „
„ Syed Muniruddin	... 8th „

Lower Middle School, Dharaseou (Government).

Moulvi Syed Shujauddin	... Head Master.
„ Mahomed Abdur Rahim.	1st Assistant.
Mr. D. J. Harshe	... 2nd „
„ Tukaram Jewan	... 3rd „
„ Purshotham Hari	... 4th „
„ Damodhar Narayen	... 5th „
„ Sheik Haider	... 6th „

Lower Middle School, Latur, (Government).

Mr Pandarinath Rao	... Head Master.
„ Bhasker Vishnu Gore	... 1st Assistant.
„ Mahomed Abbas	... 2nd „
„ „ Zaffer Ali	... 3rd „
„ Narayan Mahadev	... 4th „
„ Keshav Narayan	... 5th „

Mr. Dattatraya Sreepat	... 6th Assistant.
„ Shanker Krishna	... 7th „
„ Ramakrishna Rao	... 8th „
„ Mahomed Shumsuddin	... 9th „
„ „ Server	... 10th „

Lower Middle School, Ausa (Government).

Mr. S. V. Bhoglae	... Head Master.
„ Mahomed Ashraf Ali	... 1st Assistant.
„ Narahari Rao	... 2nd „
„ Sitaram Narayan	... 3rd „
„ Tuljaram Santu	... 4th „
„ Syed Nooruddin	... 5th „
„ Sheik Peer	... 6th „

AURANGABAD SUBAH.

Mr. Henry Croley	... Inspector of Schools.
------------------	---------------------------

Office Establishment.

Mr. Laxman Raghunath	... Sheristadar.
„ Mir Sadat Ali	... Mir Munshi.
„ Keshav Vithal Bhide	... English Clerk.
„ Balwant Purushotham	... Accountant.
„ Mir Munwar Ali	... Munshi Persian.
„ Govind Shaligram	... Asst. English Clerk.
„ Raghunath Diwaker	... Munshi.
„ Ram Rao Ambadas	... „

Inspecting School Masters.

Mr. Syed Abid Hussain	... Aurangabad District.
„ V. A. Arankale	... Bir „
„ Mahomed Noor	... Parbhani „
„ Mahomed Abdullah Khan	... Nander „

Second Grade College, Aurangabad (Government).

Mr. Govind Ramchendra Kale, B.A.	Principal.
„ S. R. Joglekar, B.A.	... Lecturer in Mathematics.

Mr. Abdul Gafoor	... Lecturer in Science.
„ Moulvi Mahomed Zakeer	... Lecturer in Arabic.
„ Hari Ram Shastri	... Sanskrit Pandit.

High School, Aurangabad, (Government).

Mr. Chintaman Narayen Kale	... Head Master.
„ Bapurao Balwant Bapat	... 1st Assistant.
„ Kifayatullah Khan	... 2nd „
„ Dhondo Narhar	... 3rd „
„ Hanmant Vinayak	... 4th „
„ Shanker Balwant	... 5th „
„ Vireshwar Hari	... 6th „
„ Syed Ziauddin Hussain	.. Persian Teacher.
„ Sanaullah Khan	... Urdu Teacher.
„ Sadashive Wasudeo Khare.	Mahratti „

Upper Middle School, Bir (Government).

Mr. G. B. Hirpathak	... Head Master.
„ U. H. Pophle	... 1st Assistant.
„ Magbool Ali	... 2nd „
„ Ganpat Balkrishna	... 3rd „
„ Anant Appajee	... 4th „
„ V. K. Vartak	... 5th „
„ K. B. Jog	... 6th „
„ Pratab Sing Kashiram Sing.	7th „
„ Lakhpai Rai	... 8th „
„ Abajee Rangnath	... 9th „
„ Shrinivas Vyankatesh	... 10th „

Upper Middle School, Kaderabad (Government).

Mr. B. L. Khedkar	... Head Master.
„ Kashinath Vithal Bhide	... 1st English Assistant.
„ V. C. Khedkar	... 2nd „ „
„ Janardan Sakharam	... 3rd „ „
„ Syed Ahmed Khan	... 1st Persian „
„ Gulam Mahomed	... 2nd „ „
„ Bashiruddin	... 3rd „ „
„ B. M. Belapoorker	... 1st Mahratti „

Mr. S. V. Godbole	...	2nd Mahratti Assistant.
„ Kisan Balajee	...	3rd „ „
„ Jiwajee Mahadeo	...	4th „ „
„ S. V. Deshmukh	...	5th „ „

Upper Middle School, Parbhani (Government).

Mr. Keshav Vishnu Atre	...	Head Master.
„ L. K. Marathe	...	1st English Assistant.
„ Mahomed Abdullah	...	1st Persian „
„ Sheikh Usman Sheikh	...	2nd English „
„ Ahmad	...	2nd Persian „
„ Mahomed Abdul Kareem	...	1st Mahratti „
„ Ambadas Tukaram	...	2nd „ „
„ Balram Ambadas	...	3rd „ „
„ R. R. Kamtikar	...	3rd „ „

Lower Middle School, Nander (Government).

Mr. L. B. Katdare	...	Head Master.
„ Mahomed Turabuddin	...	1st Persian Assistant.
„ Sheik Ahmed	...	2nd „ „
„ Syed Imam	...	3rd „ „
„ Ganesh Vishwanath	...	1st Mahratti „
„ Govind Gopal	...	2nd „ „

Lower Middle School, Hingoli (Government).

Mr. K. R. Kamtikar	...	Head Master.
„ B. V. Apte	...	1st English Assistant.
Moulvi Mahomed Usman	...	1st Persian „
Moulvi Ahmad Baksh	...	2nd „ „
„ Mhd. Ibrahim Khan	...	3rd „ „
Mr. Jagmohandas Ramdas	...	1st Mahratti „
„ Syed Islam	...	2nd „ „
„ Laxman Ganesh	...	3rd „ „
„ Trimbak Keshava	...	Extra „ „

Lower Middle School, Ambajogai (Government).

Mr. G. S. Sathe	...	Head Master.	
„ N. V. Moghe	...	1st English Assistant.	
„ K. N. Keskar	...	2nd „	„
Moulvi Vilayat Ali	...	Persian	„
Mr. Mahomed Abdul Kader	...	2nd Persian	„
„ Vishnu Sakharam	...	1st Mahratti	„
„ Atmaram Sakharam	...	2nd „	„
„ Dattatraya Dhondo	..	3rd „	„
„ Govind Purushotham	...	4th „	„

Lower Middle School, Pattan (Government).

Mr. V. S. Bapat	...	Head Master.	
„ Mahadeo Ramchendra	...	English Assistant.	
„ Mahomed Abdullah Khan.	...	1st Persian	„
„ Mirza Munir Beg	...	2nd „	„
„ Mahadeo Raoji	...	1st Mahratti	„
„ Wasudeo Anant	...	2nd „	„
„ Tukaram Bhagwan	...	3rd „	„

Industrial School, Aurangabad (Government).

Mr. Shanker Govind Sohony	...	Head Master.	
„ Zamirul Hasan	...	Engraver.	
„ Sheik Kasim	...	Carpenter.	
„ Ram Rao Sadashive	...	Drawing Master.	
„ Mahomed Jamaluddin	...	Persian Teacher.	
„ Vishwanath Deenanath	...	Mahratti	„

IX.
H. H. THE NIZAM'S MIDDLE SCHOOL EXAMINATION, 1896.
PASS LIST.

Order of Merit.	Register No.	Name of Candidate.	First Language.	No. of marks obtained.	Where Educated.
Honours Division.					
1	696	May Aghornath	English	415	St. George's Girls' Seminary, Chadarghat.
2	75	K. Sayannah	English	388	Government High School, do.
3	287	Dravidam Narasinhiah	English	371	A.-V High School, Bolarum.
First Class.					
1	635	Dattatraya Golawadekar	English	357	Lower Middle School, Nander.
2	60	Hari Lal Sil	English	351	Government High School, Chadarghat.
3	265	Muhammad Mustafa	English	339	Private Study.
4	105	Muhammad Esa	Urdu	336	Government Normal School, Hyderabad.

5	201	Syed Muhammad	...	Urdu	334	Private Study.
6	471	Gulam Rasool	...	Urdu	332	Upper Middle School, Nalgundah.
7	606	Raghunath Gopal	...	Mahratti	331	Upper Primary School, Aurangabad.
8	338	Narayan Balwant Rao	...	Mahratti	330	Government School, Nilanga.
9	590	Daulat Mahadeo	...	English	330	Government High School, Aurangabad.
10	107	Muhammad Akbar	...	Urdu	329	Government Normal School, Hyderabad.
11	438	Syed Azeezuddin	...	Urdu	327	Lower Middle School, Mahbubnagar.
12	71	Narhar Govind	...	English	326	Government High School, Chadarghat.
13	460	Syed Moulana Mohiuddin	...	Urdu	326	Private Study.
14	45	Abdul Majid Khan	...	English	324	Government High School, Chadarghat.
15	700	Hannah Dickson	...	English	323	St. George's Girls' Seminary, Chadarghat.
16	711	Gnanapushpan	...	Telugu	321	Wes: Mis: Bdg., School, Secunderabad.
17	242	Takey Kondalrayudu	...	English	319	Mahboob College, Secunderabad.
18	449	Muhammad Nawaz	...	Urdu	319	Private Study.
19	87	Leonard, Francis	...	English	317	All Saints' Institution, Hyderabad.
20	566	Narayan Sitaram	...	Mahratti	317	Lower Middle School, Latur.
21	607	Krishna Rao Keshav	...	Mahratti	316	Upper Primary School, Aurangabad.
22	193	Mirza Akbar Beg	...	English	313	Madrasa-è-Aliya, Chadarghat.
23	710	Sarah Solomon	...	Telugu	311	Wesln. Mission Bdg School, Secunderabad.
24	119	Malik Asad Ali Khan	...	Urdu	309	Practising School, Nampally.
25	237	Rallapadi Seetharam	...	English	307	Mahboob College, Secunderabad.
26	702	Irene Muriel Honey	...	English	307	St. Ann's Convent, do.
27	452	Chineholy Narhar Rao	...	Urdu	306	Lower Middle School, Mahbubnagar.
28	520	Lukshminarayan	...	Mahratti	306	Lower Middle School, Dharaseou.
29	680	Achut Rao Bhagwant Deshpande	...	Mahratti	302	Upper Primary School, Ambar.
30	704	Mary Elizabeth Correa	...	English	302	St. Ann's Convent, Secunderabad.

Second Class.

Serial No.	Register No.	Name of Candidate.	First Language.	Where Educated.
1	2	Mirza Ahmad Ali Beg	English	Madrasa-è-Aliya, Chadarghat.
2	4	Syed Siraj Ali	English	Do.
3	6	K. Runga Row	English	Do.
4	7	Brig Mohun Lall	English	Do.
5	9	Ghulam Mahmood Taher	English	Do.
6	12	Mir Basith Ali	English	Do.
7	20	Sahib Mirza	English	Government High School, Chadarghat.
8	23	Rama Rao	English	Do.
9	24	Muhammad Abdnl Aziz	English	Do.
10	27	Narahari	English	Do.
11	31	Konda Reddy	English	Do.
12	34	Niranjan Pershad	English	Do.
13	52	Muhammad Azizulla Sheriff	English	Do.
14	53	Burjorji Viccaji	English	Do.
15	54	Fida Ali Mirza	English	Do.
16	55	Muhammad Ali Mirza	English	Do.
17	65	Ramachundrum Venkata Krishna Rao	English	Do.
18	90	Joseph Cheriman	English	All Saints' Institution, do.
19	93	Sattur Doraswamy R	English	Upper Middle School, Residency.
20	104	Muhammad Oosman	Urdu	Government Normal School, Hyderabad.
21	111	Gopal Rao	Mahratti	Do.

22	113	Jammikunta Kantiah	...	Telugu	Government Normal School, Hyderabad.
23	116	Muhammad Khawaja	...	Urdu	Practising School, Nampally.
24	118	Muhammad Azeemuddin	...	Urdu	do.
25	120	Ghulam Dastageer	...	Urdu	do.
26	122	Muhammad Abdu Salam Khan	...	Urdu	do.
27	125	Abdul Haasan Khan	...	Urdu	do.
28	126	Siri Dhar Rao	...	Mahratti	do.
29	139	Dinshaw Sorabshaw Parakh	...	English	Madrasa-è-Asafia, Secunderabad.
30	195	Mirza Muhammad Hyder Beg	...	English	Madrasa-è-Aliya, Chadarghat.
31	197	K. Ramasawmy Naidu	...	English	Private Study.
32	203	Fakeer Muhammad	...	Urdu	do.
33	209	Ramachunder Bapu Rooti	...	English	City High School, Hyderabad.
34	211	Muhammad Ibrahim	...	English	do.
35	213	Ahmed Hussain	...	English	do.
36	227	Syed Asadullah Khan	...	English	Madrasa-è-Aizza, Hyderabad.
37	234	Arcot Veeraraghavaloo	...	English	Mahboob College, Secunderabad.
38	244	Mayur Moodukristnan	...	English	do.
39	245	Vadi Manavalan	...	English	do.
40	246	Manjappam Chockalingam	...	English	do.
41	247	Pujari Jagannatham	...	English	do.
42	254	Janaky Venkatappiah	...	English	do.
43	256	Kondapally Nathaniel	...	English	do.
44	268	Madurai V. Krishnasawmy Iyer	...	English	S. P. G. A.-V. School, Secunderabad.
45	275	Sadi Narasimhulu	...	English	do.
46	276	Andugalapati Narasinga Rao	...	English	Private Study.
47	279	Gnanaprakasam Francis	...	English	do.
48	280	Rustomjee Jevonjee	...	English	do.
49	281	Muhammad Jaffer Khan	...	English	do.
50	283	Kamtala Dewannah	...	English	do.

Second Class.—(Continued)

Serial No.	Register No.	Name of Candidate.	First Language.	Where Educated.
51	285	Narasumpally Veerannah	English	Anglo-Vernacular High School, Bolarum.
52	288	V. Sundarum Iyer	English	Do. do.
53	292	George Pounce	English	European Boys' School, Bolarum.
54	303	Ismail Khan	Urdu	Govt. High School, Bidar.
55	305	Hanumantha Athnoor	Mahratti	Do. do.
56	310	Madhoo Ramachender Desponde	English	Do. do.
57	320	Narayan Shiwram Pantogi	Mahratti	Upper Primary School, Rajura.
58	326	Ram Rao	Mahratti	Do. do. Udgir.
59	352	Raghunath Govind Madiki	Mahratti	Private Study.
60	355	Muhammad Ghouse	Urdu	Do.
61	357	Kundapurasad Pathak	Urdu	Do.
62	359	Venkatesh Anant	Mahratti	Do.
63	360	Manik Sadasiv	Mahratti	Do.
64	362	Ramachendra Visnurant	Mahratti	Lower Middle School, Indur.
65	381	Pendyal Narasimha Rao	Urdu	Do. Karimnagar.
66	382	Singi Reddi Venkat Reddi	Urdu	Do. do.
67	384	Juvvadi Atchoot Rao	Urdu	Do. do.
68	387	Juvvadi Narasinga Rao	Urdu	Do. do.
69	388	Devraj Rajaiswar Rao	Urdu	Do. do.
70	390	Billa John	English	Do. do.
71	391	Rajawarapu Rajunneh	Urdu	Lower Middle School, Manthui.
72	399	Muhammad Gulam Dastagir Khan	Urdu	Private Study.

73	407	Syed Nizamud-din	...	English	Government High School, Warangal.
74	408	Tumbavanan Natesa Iyer	...	English	do.
75	410	Temburani Balakrishna	...	English	Government High School, Warangal.
76	414	Davalpalli Kulaskar Rao	...	Urdu	Lower Middle School, Muthwada.
77	425	Sivarambhatta Venkatramiah	...	Urdu	do.
78	426	Muhammad Zeaul Huq	...	Urdu	Civil Engineering School, Warangal.
79	433	Banda Ali	...	Urdu	Private Study.
80	434	Shaik Hussain	...	Urdu	Do.
81	438	Sheik Nizam	...	Urdu	Do.
82	444	Kalvanapu Rajaram	...	Telugu	Do.
83	463	Muhammad Abdul Kareem	...	Urdu	Do.
84	470	Muhammad Amiruddin	...	Urdu	Upper Middle School, Nalgundah.
85	473	Pandurang Hanumant Rao Madgeri	...	Urdu	Do.
86	474	Ganpat Rao, Balwant Rao Karwar	...	Urdu	Narayenpet.
87	480	Muhammad Arab	...	Urdu	do.
88	481	Muhammad Jaffer	...	Urdu	Private Study.
89	482	Muhammad Yuscof	...	Urdu	Do.
90	484	Abdul Nabi	...	Urdu	Do.
91	487	Hathe Belegal Jaya Rao	...	Telugu	Do.
92	489	Balkrishna Bhagwant Saratikar	...	English	Government High School, Gulbargah.
93	496	Narayan Govind Nimbargikar	...	English	Do.
94	497	Pandurang Lakshman Deulgaokar	...	English	do.
95	501	Ganesh Shivaram Tole	...	English	Private Study.
96	513	Muhammad Abdul Razack	...	Urdu	Do.
97	521	Shankar Kashinath	...	Mahratti	Lower Middle School, Dharsaseou.
98	523	Ganesh Ramchendra	...	Mahratti	do.
99	525	Narasimha Wamon Shioda	...	Mahratti	Lower Middle School, Tuljapur.
100	535	Shankara Ganessa	...	Mahratti	do.
101	559	K. Venkata Nursco	...	English	Ausa. Private Study.

Second Class.—(Continued.)

Serial No.	Register No.	Name of Candidate.	First Language.	Where Educated.
102	562	Udhao Bapu Rao	Mahratti	Lower Middle School, Latur.
103	563	Ramkrishna Appa Rao	Mahratti	Do.
104	564	Govind Nagoba	Mahratti	Lower Middle School, Latur.
105	572	Govind Krishna	English	Government High School, Aurangabad.
106	577	Umaid Pooran	English	Do.
107	597	Laxman Mahadeo Bavle	English	Lower Middle School, Pattan.
108	598	Venkatesh Ramachandra Phadke	English	Do.
109	600	Pundlik Vinayak	English	Government School, Khuldabad.
110	602	Ranganath Rajjee	Mahratti	Upper Primary School, Aurangabad
111	608	Pandoorang Ramchandra	Mahratti	Do.
112	612	Ramchandra Anant Arankali	Mahratti	Private Study.
113	615	Shripat Shivrao Soundattikar	English	Upper Middle School, Bir.
114	621	Janardhan Venkatesh Bakshi	Mahratti	Do.
115	623	Bhujang Vyankatesh	English	Upper Middle School, Ambajogai.
116	625	Keru Yallappa	English	Do.
117	631	Shankar Gangadhar	Mahratti	Private Study.
118	637	Narhar Kasinath Bhide	Mahratti	Lower Middle School, Nander.
119	653	Nilkant Sreenivasa Rao	Mahratti	Upper Primary School, Mukher.
120	666	Narhar Nagesh	Mahratti	Private Study.
121	667	Bapuji Shripat Rao	Mahratti	Do.
122	670	Mahadeo Ramchandra Devdar	English	Lower Middle School, Parbhani.
123	674	Ambadeos Tukaram Kharde	Mahratti	Private Study.

124	676	Jaithmal Shriram	...	English	Upper Middle School, Kadersabad.
125	685	Syed Waziuddin	...	English	Lower Middle School, Hingoli.
126	687	Madhao Govind Belgikar	...	English	do.
127	688	Trimbak Keshava Warudkar	...	Mahratti	do.
128	689	Ramchendra Ragunath	...	English	Private Study.
129	691	Lakshman Ganesh	...	Mahratti	Do.
130	701	Manoranjithum Venugopal	...	English	St. George's Girls' Seminary, Chadarghat.
131	718	Ethel Lilian Thoy	...	English	European Girls' School, Bolarum.

List of Candidates who have passed in one Branch only under Rule 3 ii.

Serial No	Register No	Name of Candidate.	Subject passed in	Where Educated.
1	198	Syed Abdul Kader Razvi	Persian	Private Study.
2	278	Rama Rao Sangli	Urdu	Do.
3	296	Balaprased	English	Government High School, Bidar.
4	297	Syed Mahboob	English	Do.
5	298	Syed Syeuddin	English	Do.
6	321	Yeshwant Madhava Rao	Persian	Upper Primary School, Rajura.
7	345	Ram Sing	Mahratti	Private Study.
8	358	Ramkrishna	English	Do.
9	377	Hasaraghatta Rama Rao	English	Do.
10	439	Mahboob Ali	Arabic	Do.
11	554	Govind Rao	English	Do.
12	555	M Gopal Rao Deshpande	Urdu	Do.
13	696	May Aghornath	Mathematics	St. George's Girls' Seminary, Chadarghat.
14	706	Buchoo Bai Eduljee Dastoor	Mathematics	St. Ann's Convent, Secunderabad.
15	707	Grace Sarah Shaw	Do.	Do.
16	708	Maud Aberneithie	Do.	Do.
17	719	Aaseervatham Santhamma	English	Lower Middle School, Medak.
18	411	Muhammed Abdus Salam	Physics & Chemistry.	Govt. High School, Warangal.
19	412	Guntovar Yadava Rao	Do.	Do.
20	413	Mahajan Govinda Rao	Do.	Do.

X.

H. H. THE NIZAM'S MIDDLE SCHOOL EXAMINATION, 1897.

PASS LIST.

Order of Merit.	Register No.	Name.	First Language.	No. of marks obtained.	Where Educated.
1	79	Charles Neville Rhenius	English	436	St. George's Grammar School, Chadarghat.
2	550	Muhammad Abbas	Urdu	415	Lower Middle School, Latur.
3	659	Maud Eleazar Gay	English	411	St. George's Girls' Seminary, Chadarghat.
4	27	Muhammad Imadudeen	English	409	Government High School, Chadarghat.
5	81	Kenneth Clement Jones	English	403	St. George's Grammar School, Chadarghat.
6	128	Muhammad Hussain	Urdu	399	Government Normal School, Hyderabad.
7	12	Syed Mahmood Ali	English	393	Madrassa-e-Aliya, Chadarghat.
8	80	Hubert St. John Kinsley	English	393	Private Study.
9	599	Ganpat Laxman	English	392	Upper Middle School, Bir.
10	125	Muhammad Nazir Ali	Urdu	391	Government Normal School, Hyderabad.
11	206	Muhammad Abdul Hai	English	386	Madrassa-e-Aizaz, Hyderabad.
12	653	Emily Tenduccey	English	386	St. George's Girls' Seminary, Chadarghat.
13	433	Syed Cassim	Urdu	384	Lower Middle School, Mahbubnagar.
14	59	Sunder Ramchander Gorakshakar.	English	383	Government High School, Chadarghat.
15	126	Muhammad Abdul Ghafoor	Urdu	379	Government Normal School, Hyderabad.

Honours Division.

Honours Division.—(Continued.)

Order of Merit.	Register No.	Name.	First Language.	No. of marks obtained.	Where Educated.
16	434	Muhammad Ghouse	Urdu	376	Lower Middle School, Mahbubnagar.
17	476	Ranganath Keshav Limaye	English	376	Government High School, Gulbarga.
18	273	Rao Rakula Lutchmiah	English	375	Anglo-Vernacular High School, Bolarum.
19	131	Ahmad Ali	Urdu	373	Government Normal School, Hyderabad.
20	33	C. Radhakishen	English	370	Government High School, Chadarghat.
21	337	Muhammad Araz	Urdu	370	Lower Middle School, Udgir.
22	196	Muhammad Usman	Urdu	369	Practising School, Nampally.
23	251	Arthur Frederick Watts	English	369	Protestant Orphanage and Brigade School, Secunderabad.
24	199	Meer Mahboob Ali Razvi	English	368	City High School, Hyderabad.
25	335	Syed Sadruddeen	Urdu	367	Lower Middle School, Udgir.
26	672	Khuttbai Sorabji	English	367	St. Ann's Convent, Secunderabad.
27	563	Hamid Ahmad	English	360	Government High School, Aurangabad.
28	671	Jeanne Vinay	English	360	St. Ann's Convent, Secunderabad.
First Class.					
1	63	Sadasiv Moreswar Mhasker	English	358	Government High School, Chadarghat.
2	525	Muhammad Zahuruddin	Urdu	355	Lower Middle School, Diaraseon.
3	83	Herbert D'Penning	English	353	St. George's Grammar School, Chadarghat.
4	26	Jaya Rao Venkatesh Pulamkar	English	350	Government High School, Chadarghat.

5	1	Henry Thomas Tripp	...	English	347	Madrasa-e-Aliya, Chadarghat.
6	134	Validanda Ramanjiah	...	Telugu	346	Government Normal School, Hyderabad.
7	305	Muhammad Ismail	...	Urdu	345	Government High School, Bidar.
8	489	M. Rajanna	...	English	346	Upper Middle School, Raichur.
9	11	Sorabjee Bomanjee Surty	...	English	345	Madrasa-e-Aliya, Chadarghat.
10	135	Mahammad Akbar Ali	...	Urdu	342	Practising School, Nampally.
11	203	Hurmusjee Rustomjee	...	English	342	City High School, Hyderabad.
12	578	Mannoo Lalaa	...	English	342	Government High School, Aurangabad.
13	502	Govind Rao	...	English	338	Private Study.
14	75	Munoor Ahmed	...	English	337	Upper Middle School, Residency.
15	41	W. Narasing Rao	...	English	336	Government High School, Chadarghat.
16	309	Muhammad Sultan	...	Urdu	336	Government High School, Bidar.
17	205	Arcoot Krishna Rao	...	English	335	City High School, Hyderabad.
18	461	Shivrampant	...	English	335	Private Study.
19	657	Janet Ogilvie	...	English	334	St. George's Girls' Seminary, Chadarghat.
20	387	Sooravadhani Gopal Sastry	...	Telugu	333	Private Study.
21	600	Ganpat Wamon	...	English	333	Upper Middle School, Bir.
22	656	Clare Woods	...	English	333	St. George's Girls' Seminary, Chadarghat.
23	573	Vishnoo Gungadher	...	English	331	Government High School, Aurangabad.
24	601	Shanker Pandharinath	...	English	330	Upper Middle School, Bir.
25	665	Alice Isabel Shaw	...	English	330	Protestant Orphanage and Brigade School, Secunderabad.
26	99	Mahadev Pershad	...	English	326	Mufeed-ul-Anam, Hyderabad.
27	184	Vinayak Bhasker	...	English	325	Private Study.
28	602	Ambadas Ganesh	...	English	325	Upper Middle School, Bir.
29	127	Muhammad Azeezuddin	...	Urdu	324	Government Normal School, Hyderabad.
30	604	Hanmant Bhagwant	...	English	323	Upper Middle School, Bir.
31	76	Tirutope Rungayya	...	English	322	Upper Middle School, Residency.
32	345	Venkatesh Balakrishna	...	Mahratti	322	Upper Primary School, Mukher.

First Class.—(Continued.)

Order of Merit.	Register No.	Name.	First Language.	No. of marks obtained.	Where Educated.
33	87	Muhammad Wizarat	English	321	St. George's Grammar School, Chadarghat.
34	490	K. Eswarappa	English	321	Upper Middle School, Raichur.
35	65	Samuel Vedakan Vedakan	English	320	Government High School, Chadarghat.
36	74	Muhammad Abdur Rahman	English	320	Do.
37	287	M. N. Subbramanian	English	319	Private Study.
38	623	Muhammad Yasin	Urdu	318	Lower Middle School, Nander.
39	577	Vasudev Ramkrishna Talekar	English	317	Government High School, Aurangabad.
40	98	Ghulam Ahmed Khan	English	316	Munfeel-ul-Anam, Hyderabad.
41	242	Masala Venkatachellum	English	315	Mahboob College, Secunderabad.
42	314	Hannantha Rao	Urdu	313	Lower Middle School, Kothur.
43	359	Madhaw Rao	Urdu	313	Upper Primary School, Neelunga.
44	28	C. Balkrishna	English	310	Government High School, Chadarghat.
45	524	Muhammad Gulam Jelani	Urdu	310	Lower Middle School, Dharaseou.
46	481	Syed Muhammad Taqqi	English	309	Government High School, Gulbargah.
47	292	Syed Asgar Hussain	English	308	Government High School, Bidar.
48	515	Gulam Rasool	Urdu	306	Lower Middle School, Karkal.
49	624	Syed Fakeer	Urdu	306	Lower Middle School, Nander.
50	639	Pralhad Vamon Parnerkar	English	306	Upper Middle School, Parbhani.
51	475	Krishnaji Murugkar	English	305	Government High School, Gulbargah.
52	491	B. Tirumal Rao	English	305	Upper Middle School, Raichur.
53	95	Charles Johnson	English	304	All Saints' Institution, Chadarghat.
54	107	Meer Ataoolla	English	304	City High School, Hyderabad.

Roll No.	Name.	First Language.	No. of marks obtained.	Second Class.		Where Educated.
				English	Urdu	
55	206 Mir Ziaul Huq	English	304	Madrasa-e-Aizza, Hyderabad.
56	413 Ramiah Buji-mallah	Telugu	301	Lower Middle School, Khamam.
57	575 Ramachandra Anant Arankalle	English	301	Government High School, Aurangabad.
58	88 Augustine Joseph	English	306	All Saints' Institution, Chadarghat.
59	308 Muhammad Nizamuddin	Urdu	300	Government High School, Bidar.
Second Class.						
2	Marret Harold Mergler	...	284	English	...	Madrasa-e-Aliya, Chadarghat.
3	Shah Mirza Beg	...	285	English	...	Do. do.
5	Khaja Mohiuddin	...	243	English	...	Do. do.
6	Durgah Reddi	...	258	English	...	Do. do.
9	Syed Muhammad Taki	...	242	English	...	Do. do.
10	Mohiuddeen Mahmood	...	285	English	...	Do. do.
13	Syed Ahmed Ali	...	290	English	...	Do. do.
22	Muhammad Hamidullah	...	280	English	...	Government High School, Chadarghat.
24	Muhammad Yusuf	...	262	English	...	Do. do.
25	Muhammad Abdul Latif	...	249	English	...	Do. do.
29	B. Shunker Isail	...	289	English	...	Do. do.
30	Ramchander Rao	...	247	English	...	Do. do.
34	Mukarramuddin Khan	...	272	English	...	Do. do.
37	Abdul Raheem	...	264	English	...	Do. do.

Second Class.—(Continued.)

Register No.	Name.	First Language.	No. of marks obtained	Where Educated.
38	Muhammed Ehtisham Ali	English	254	Government High School Chadarghat.
42	Syed Asgar Hussain	English	280	do.
43	Daya Narayan	English	278	do.
44	Hafiz Syed Ibrahim	English	279	do.
47	Muhammed Abdul Aziz Khan	English	261	do.
50	Hannumandas	English	276	do.
53	Syed Omar	English	233	do.
54	Muhammed Hafsaullah	English	233	do.
55	Syed Eshak	English	286	do.
60	Sheikh Muhammad	English	260	do.
63	Vaman Damodar Gadgil	English	292	do.
66	I Seetaram Rao	English	292	do.
68	S. Kuppusaawmy Naiker	English	254	do.
69	T. Narasimloo	English	240	do.
73	Visvanatha Ramachandra Rao	English	217	do.
78	Bangalore Rungasawmy	English	230	Upper Middle School, Residency.
86	Thomas Charles Bayley	English	233	St. George's Grammar School, Chadarghat.
86	Abdoosamad Khan	English	257	do.
92	Edward L'Esteve	English	294	All Saints' Institution, Chadarghat.
98	Thomas Stuart	English	270	do.
100	Sigamony Agambarum	English	267	S. P. G. Boy's School, Chadarghat.
101	James Peter David	English	297	do.

123	Vitaruddin Ahmed	...	English	227	Madraas-e-Asafia, Malakpet.
124	Syed Mazherullah	...	English	291	Do.
130	Gulam Mohiuddin	...	Urdu	296	Government Normal School, Hyderabad.
137	Muhammad Fakrudin	...	Urdu	296	Practising School, Nampally.
145	M. H. B. Mehdi Ali Mirza	...	English	246	Private Study.
201	Girdhari Lall	...	English	246	City High School, Hyderabad.
204	Gulam Rasool	...	English	274	Do.
207	Shaik Muhammad Ahmed Ali	...	English	297	Madrasa-e-Aizza, Hyderabad.
208	Muhammad Amin	...	English	246	Do.
210	Muhammad Shabeer Ali	...	Urdu	236	Special Upper Primary School, Patancheru.
215	S. Kumlaput Pertab	...	English	248	Dharanwant A.-V. School, Hyderabad.
229	Burjor Eduljee Dustoor	...	English	261	Mahboob College, Secunderabad.
231	Kesheo Krishna Kulkarni	...	English	272	Do.
232	Lutchman Singh	...	English	214	Do.
233	Muthahar Hussain	...	English	285	Do.
235	Inayathur Rahman Khan	...	English	234	Do.
236	Nellore Venkataasawmy	...	English	261	Do.
239	Neti Subbaramiah	...	English	297	Do.
241	Matharapu Venkataasawmy	...	English	219	Do.
258	Charles Evans	...	English	298	Prot. Orph. & Brigade School, Secunderabad.
263	Syed Azizuddin	...	English	224	Private Study.
265	Dittacavi Somasundra Rao	...	English	244	Do.
266	M. C. Rajagopal Iyengar	...	English	292	Do.
269	Patha Veerannah	...	English	274	Do.
274	Nagore Thumbuswami	...	English	241	A. V. High School, Bolarum.
277	Deo Narain Gour Sarma	...	English	268	Do.
278	Pandit Rampratab	...	English	269	Do.
283	Nagore Natesan	...	English	242	Do.
284	Narla Ramaniah	...	English	290	Do.

Second Class.—(Continued.)

Register No.	Name.	First Language.	No. of marks obtained.	Where Educated.
304	Mahboob Khan	Urdu	278	Government High School, Bidar.
307	Muhammad Hussain	Urdu	284	Do.
342	Shamrao Shoharao	Mahratti	212	Upper Primary School, Mukher.
344	Krishnajeo Ramrao	Mahratti	225	do.
348	Digamber Gundorao	Mahratti	272	do.
349	Renukadoos	Mahratti	287	do.
366	Ganesh Narhar	Mahratti	272	Private Study.
368	Bhagwan Nagrao	Mahratti	235	Do.
380	Paul Dayanandam Samuel	English	226	Wes. Mis. Normal School, Karimnagar.
384	Yagyembhatla Sambunnah	Telugu	259	Lower Middle School, Manthani.
385	Vadyhala Rajaram	Urdu	290	Lower Middle School, Manthani.
399	Mudkavi Vasudeva Rao	English	293	Government High School, Warangal.
402	Muhammad Gulam Dustgeer	English	276	Do.
410	Chaturvedula Dhormah Rao	Urdu	293	Upper Middle School, Mothwada.
412	Venkata Narsu Vanam	Telugu	268	Lower Do. Khamam.
415	Katrupalli Venkatram Rao	English	247	Private Study.
421	Gopaul Rao	Urdu	241	Do.
431	Ramakrishna Rao, T.	Urdu	250	Lower Middle School, Mahbubnagar.
432	Chinnakrishnayya	Urdu	294	do.
435	Syed Sadruddin	Urdu	273	do.
440	Asadulla Hussani	Urdu	274	Upper Middle School, Nalgundah.
443	Syed Abdul Rasheed	English	240	Private Study.

479	Syed Amanullah	...	English	261	Government High School, Gulbargah.
480	Syed Ankar Ali Kirmani	...	English	294	Do.
486	Yappalpervi Vasudeva Rao	...	English	275	Upper Middle School, Raichur.
492	Imam Khan	...	Urdu	264	Lower Middle School, Yadgir.
522	Muhammad Naseeruddin	...	Urdu	298	Lower Middle School, Dharaseon.
534	Narasimha Haibat Rao	...	Mahratti	264	Do.
536	Rama Bahirao Survasi	...	Mahratti	245	Lower Middle School, Tuljapur.
540	Mahadeo Mulhar Thakar	...	Mahratti	245	Do.
551	Sheik Lalday	...	Mahratti	219	Lower Middle School, Ansa.
565	Muhammad Abdullah	...	English	299	Government High School, Aurangabad.
568	Gowardhan Das Bhargo	...	English	276	Do.
569	B. T. Krishniah	...	English	259	Government High School Aurangabad.
571	Deenanath Wamon Kelker	...	English	268	Do.
588	Abdul Majeed Ameenuddin	...	Urdu	261	Upper Primary School, Khuldabad.
596	Laxman Govind Datar	...	English	244	Private Study
603	Gopal Madhoo	...	English	256	Upper Middle School, Bir.
606	Balwant Sadasiv	...	English	270	Do.
607	Vittal Devarao Deshpande	...	Mahratti	213	Upper Middle School, Ambajogai.
617	Muhammad Abdul Kader	...	Urdu	233	Private Study.
621	Bapoojee Nowrojee Wahadia	...	Mahratti	253	Lower Middle School, Nander.
623	Ramachander Vasudeva Ketkar	...	Mahratti	289	Do.
625	Ramgopal Bunketial	...	Urdu	275	Do.
643	Bhagwant Raojee	...	English	265	Upper Middle School, Kaderabad.
649	Bajee Rao Wamon Rao	...	English	294	Lower Middle School, Hingoli.
651	Nagesh Ramkrishna Dafne	...	Mahratti	229	Do.
663	Kartheemunnissa Begum	...	English	260	Private Study.
667	Leonora Louise Ringrow	...	English	250	Prot. Orph. & Brigade School, Secunderabad.
669	Mary Charlotte McNamara	...	English	257	St. Ann's Convent. do.

List of Candidates who have passed in one Branch only under Rule 4.

Register No.	Name of Candidate.	Subjects passed in.	Where Educated.
143	Syed Muhammad	...	Private Study.
192	Pertab Rai	Arabic	Do.
193	Muhammad Talabuddin	Surveying (in Eng.)	Do.
194	Muhammad Jaffer Khan	Surveying (in Eng.)	Do.
327	Rama Rao	Surveying (in Eng.)	Lower Middle School, Udgir.
328	Mohaniraja Rao	Persian	Do.
350	Ambadoes Govindrao	English	Upper Primary School, Mukher.
351	Narayan Shivaram Pantogi	Urdu	Upper Primary School, Rajpura.
428	Sheik Hussein	Persian	Private Study.
429	Fakeer Muhammad	Arabic	Do.
430	Sheik Nizam	Arabic	Do.
469	Manakan Narasappa	Physics & Chemistry	Government High School, Gulbargah
648	Trimbak Keshava Warudkar	English	Lower Middle School, Hingoli.
668	Irene Muriel Honey	Mathematics	Saint Ann's Convent, Secunderabad.
659	Maud Eleanor Gay	Mathematics (Extra Branch)	Saint George's Girls' Seminary, Chadarghat.
658	Emily Tenduccey	Mathematics (Extra Branch)	Do. do.

PRIZE LIST FOR 1897.

Register Number.	Name of Candidate.	Are. Maximum Marks.	Marks Obtained.	Where Educated	Amount H.S. Rupees.	Prize awarded.
79	Charles Neville Rhenius.	16 600	436	St. George's Grammar School, Chhadarghat.	25	For having passed First in the Dominions with English as the 1st Language.
672	Khuttibai Sorabji ...	17 600	367	St. Ann's Convent, Secunderabad.	25	For having passed First among the Native female pupil candidates with English as the 1st Language.
659	Maud Eleanor Gay ...	16 600	411	St. George's Girls' Seminary, Chhadarghat.	15	For having passed Second in the Dominions with English as the 1st Language.
12	Syed Mahmood Ali ...	14 150	107	Madrassa-e-Aliya, Chhadarghat.	10	For having passed highest in English among Native pupil candidates.

N. B.—Applications for the prizes should reach the Commissioner's Office by the 31st March 1898. The prizes shall be in the form of books or instruments, or money, at the option of the prize-winner, who shall signify his choice to the Commissioner by the above date.

**H. H. THE NIZAM'S MIDDLE SCHOOL
EXAMINATION, 1897.**

<i>a</i> = First Language.	<i>h</i> = Physics and Chemistry.
<i>b</i> = Second Language.	<i>i</i> = English History.
<i>c</i> = Arithmetic.	<i>j</i> = Surveying.
<i>d</i> = Indian History and Geo-	<i>k</i> = Drawing.
graphy.	<i>l</i> = Book-keeping.
<i>e</i> = Mathematics.	<i>dtm</i> = Deficient in total num-
<i>f</i> = Sanitation.	ber of marks.
<i>g</i> = Domestic Economy.	

Register No.	Failed in.	Register No.	Failed in.	Register No.	Failed in.
4e.		56c e.		106a b c d e.	
7b e.		57c e.		107a b c d e.	
8a b c d e.		58b e		109b.	
14a.		61c e.		110a b c d e.	
16b c.		64c		111b c d e.	
17a b c f.		67b.		112a c d.	
18c.		70a.		113a c d.	
19a b f.		71a.		114a e.	
20a c d f.		72a		115a c d f.	
21Absent.		77a b.		116a b c d f.	
		82a b.		117a b c f.	
31a.		84a.		118a c.	
		89b.		119a.	
35a b e.		90b c e.		120a b c d f.	
36a b c e.		91a b e.		121a b c d f.	
39a b d e.		94b.		122a c e.	
40a e.		96a c.		129c e.	
45d t m.		97a b.		132c	
		102a b.		133c.	
48b.		103a b c d e.		138c.	
49e.		104b c d e.		139Absent.	
51c d e.		105a b c d e.		140c e.	

FAILURE LIST.—(Continued.)

Register No.	Failed in.	Register No.	Failed in.	Register No.	Failed in.
141	c d.	181	a b c.	244	a b.
142	a	182	a b c d e.	245	a.
144	b.	183	a c.	246	a.
146	a b e h.	185	a b c d e.	247	b c e.
147	a b c e.	186	a c d e.	248	a b c d e.
148	a	187	a b d e.	249	a b c e.
149	a b c d e.	188	a b c d e.	250	a c e.
150	a b c d e.	189	a b c d e.	252	b c e.
151	a c d e.	190	a b c d e.	253	a b.
152	a b c d e.	191	a b c d e.	254	b.
153	a b.	195	j.	255	e.
154	b d.	196	a.	256	b c e.
155	a e.	198	a b e.	257	a b c e.
156	Absent.	200	e.	259	b.
157	a b c d e.	202	a.	260	a b c e.
158	a b c d e	211	a c d e.	261	b c.
159	Absent.	212	a d.	262	a c e.
160	a.	213	a b c.	264	b e.
161	a c d e.	214	a c d e.	267	a.
162	a b c d e	216	a c d.	268	a b d e.
163	a e.	217	a b c d f.	270	h.
164	a.	218	a c e.	271	h.
165	a b c e.	219	a b c d o.	272	a.
166	a b c d e.	220	a c e.	275	a b c e.
167	d e.	221	a b c.	276	e.
168	a b c d e.	222	a c e.	279	a.
169	a b c d e.	223	a b c e.	280	e.
170	a b c c f.	224	a b c d e.	281	e.
171	a b e.	225	Absent.	282	a b e.
172	c e.	226	a b d e.	285	a c e.
173	a b c d a.	227	a b.	286	b.
174	a b e.	228	c.	288	a.
175	a c d e.	230	b.	289	b.
176	a c d e.	234	a b c e.	290	a.
177	a b c d e.	237	a b.	291	a c.
178	a b c d e.	238	a b.	293	a d.
179	a b c a.	240	b e.	294	b c d.
180	a b d f.	243	a.	295	c.

92 MIDDLE SCHOOL EXAMINATION FAILURE LIST, 1897.

FAILURE LIST.—(Continued.)

Register No.	Failed in.	Register No.	Failed in.	Register No.	Failed in.
296	c.	347	b l.	396	e.
297	c d	352	c.	397	a b e.
298	c d e.	353	c d.	398	a.
299	c.	354	c	400	b.
300	a b c.	355	a b c.	401	a c e.
301	c.	356	b c.	403	a.
302	c.	357	c e.	404	a b c d e.
303	a b d e.	358	c d.	405	a b c d e.
306	b.	360	c.	406	Absent.
310	a e.	361	c e.	407	a c e.
311	a b c e f.	362	c e.	408	a.
312	a b c e f.	363	a e.	409	a.
313	a b c e f.	364	b.	411	a b c.
315	a.	365	c.	414	a b c d e
316	Absent.	367	a b.	416	a b c d e.
317	a c d.	369	c	417	e.
318	Absent.	370	a c.	418	e.
319	c.	371	a b c d f.	419	a b d.
320	a b c.	372	Absent.	420	a b.
321	a c.	373	a b c d f.	422	a b c
322	a b c l.	374	a c.	423	a b c.
323	a b c d.	375	Absent.	424	c.
324	c.	376	Absent.	425	a c.
325	a b c e.	377	a c f.	426	c d.
326	a.	378	a.	427	c.
329	a b c.	379	a.	436	a.
330	a b c f.	381	a c.	437	a.
331	a b c.	382	a	438	a b.
332	b c.	383	a b.	439	a b e.
333	b d.	386	a b c.	441	a e.
334	a c d.	388	a b c d.	442	a b
336	a c d.	389	a b c.	444	c e
338	b l.	390	Absent.	445	e.
339	c l.	391	c d f	446	b d.
340	Absent.	392	a b c f.	447	b d f.
341	a b d l.	393	a b c f	448	a b c d f.
343	b l.	394	a c	449	Expelled.
346	d.	395	b c.	450	Expelled.

FAILURE LIST.—(Continued.)

Register No.	Failed in.	Register No.	Failed in.	Register No.	Failed in.
451	<i>Expelled.</i>	501	a b c d f.	547	a c d e.
452	a b.	503	a b c d	548	a b c d o.
453	c d f.	504	a c d e.	549	c e.
454	b c d.	505	c.	552	a.
455	b.	506	a b c e f.	553	b c.
456	c.	507	<i>Absent.</i>	554	c.
457	c.	508	b c d.	555	a b c d.
458	c d e.	509	c.	556	a b c.
459	c e.	510	c d f.	557	b d.
460	a b c d e.	511	a c d f.	558	a b c d.
462	a b c d.	512	a b c d f.	559	b c d.
463	b c d.	513	c.	560	a b c d.
464	a c.	514	c d.	561	a b c d.
465	a b c d.	516	c.	562	a b c e l.
466	a b c d.	517	c e.	564	a d e.
467	a b c d.	518	a.	566	a c e.
468	a c d e.	519	a c e.	567	b c d e.
470	h.	520	a c e.	570	a c e.
471	h.	521	c d f.	573	b.
		523	a b e f.	574	a c e.
473	a.	526	f.	576	a.
474	b.	527	c.	579	a b c e.
477	a b.	528	b c.	580	b c.
478	a e.	529	c.	481	d e.
482	a c e.	530	c d.	582	c.
483	a c d e.	531	c.	583	c.
484	a e.	532	c.	584	c e.
485	c e.	533	c.	585	a c e.
486	a c d e.	535	b.	586	a c e k.
487	a c d.	537	a b c d.	587	b c e.
493	a b c d f.	538	a b c d e.	589	a b c d f.
494	a b c f.	539	<i>Absent.</i>	590	a b d f.
495	a b c f.	541	c.	591	c.
496	a b f.	542	c.	592	b c.
497	a c d e.	543	a c e.	593	b c d l.
498	a b.	544	a c.	594	a c d.
499	a d e.	545	c d.	595	a c d e.
500	a.	546	a b c d e.	597	a c.

94 MIDDLE SCHOOL EXAMINATION FAILURE LIST, 1897.

FAILURE LIST.--(Continued.)

Register No.	Failed in.	Register No.	Failed in.	Register No.	Failed in.
598	a b c d e.	627	c f.	644	h i.
605	b c.	628	c.	645	b c.
608	a e.	629	c.	646	b c.
609	a d e.	630	a b c.	647	b c.
610	b c.	631	a b c e.	650	a c d e.
611	b c d.	632	b c.	652	a.
612	b c d.	633	b c d.	653	c d f.
613	b c d l.	634	a b c d.	654	a c d f.
614	a b c.	635	c d f.	655	a b c d f.
615	a b c d l.	636	a b c d l.	660	b c.
616	a b c d.	637	a b c d l.	661	b.
618	a c d e j.	638	a b d e.	662	a c e.
619	Absent.	640	a c d e.	664	e.
620	a c.	641	a e.	666	b c e.
626	f.	642	a b c d e.	670	i.

XII.

RESULTS OF THE MIDDLE SCHOOL EXAMINATION, 1897.

Analysis of Failures.

First Language	40
Second Do.	19
Arithmetic	38
History and Geography	1
Mathematics	15
Sanitation	2
Physics and Chemistry	5
English History	1
Surveying	1
Deficient in total number of marks	1
First Language and Second Language	18
First Language and Arithmetic	15
First Language and History and Geography	2
First Language and Mathematics	10
First Language, Second Language and Arithmetic	16
First Language, Second Language and History and Geography	1
First Language, Second Language and Mathematics...	8
First Language, Second Language and Sanitation	2
First Language, Second Language, Arithmetic and History and Geography	14
First Language, Second Language, Arithmetic and Mathematics	13
First Language, Second Language, Arithmetic and Sanitation	7
First Language, Second Language, Arithmetic and Book-Keeping	1
First Language, Second Language, History and Geography and Mathematics	7
First Language, Second Language, History and Geography and Sanitation	2

First Language, Second Language, History and Geography and Book-Keeping	1
First Language, Second Language, Mathematics and Sanitation	1
First Language, Second Language, Mathematics and Physics and Chemistry	1
First Language, Arithmetic, and History and Geography	7
First Language, Arithmetic and Mathematics	20
First Language, Arithmetic and Sanitation	1
First Language, Arithmetic, History and Geography and Mathematics	16
First Language, Arithmetic, History and Geography and Sanitation	4
First Language, Arithmetic, Mathematics and Drawing	1
First Language, History and Geography and Mathematics	3
Second Language and Arithmetic	15
Second Language and History and Geography	4
Second Language and Mathematics	5
Second Language and Book-Keeping	3
Second Language, Arithmetic and History and Geography	7
Second Language, Arithmetic and Mathematics	6
Second Language, Arithmetic, History and Geography and Mathematics	3
Second Language, Arithmetic, History and Geography and Book-Keeping... ..	2
Second Language, History and Geography and Sanitation	1
Arithmetic and History and Geography	8
Arithmetic and Mathematics	15
Arithmetic and Sanitation	1
Arithmetic and Book-Keeping	1
Arithmetic, History and Geography and Mathematics.	3
Arithmetic, History and Geography and Sanitation... ..	6
History and Geography and Mathematics	2
Physics and Chemistry and English History	1
In all Branches	59

Results of Examination.

Failed	436
Absent from the Examination	17
Expelled	3
Passed in Honor's Division	28
Passed in the 1st Class	59
Passed in the 2nd Class	115
Passed in one Branch under Rule 4	11

XIII.

TABLE I—Showing number of Candidates
Centres in the Dominions

		Boys			
No.	Name of Centre.	E		Total	
	Chadarghat	...	195	190	77 40 5
	Madrasa-i-Aizza	...	31	30	12 40 0
	Salar Jung Palace				
	Secunderabad	...	46	46	15 32 6
	Bolarum	...	15	15	7 46 6
	Bidar	...	39	37	7 18 9
7	Udgir	...	42	41	14 34 1
8	Indur	...	4	3	
9	Medak	...	6	5	
10	Karimnagar	...	16	14	4 28 6
11	Warangal	...	36	35	10 28 6
12	Mahbubnagar	...	8	8	5 62 5
13	Nalgundah	...	8	8	2 25 0
14	Narayanpet	...	22	22	1 4 5
15	Gulbargah	...	18	18	6 33 3
16	Raichur	...	17	17	6 35 3
17	Dharaseou	...	24	23	6 26 0
18	Shorapur	...	16	15	1 6 6
19	Latur	...	19	19	2 10 5
20	Aurangabad	...	36	36	11 30 5
21	Bir	...	19	19	9 47 4
22	Nander	...	20	19	5 26 3
23	Parbhani	...	3	3	1 33 3
24	Jalna	...	7	7	1 14 3
25	Hingoli	...	8	8	3 37 5
Total..		655	638	205	32 1

registered, examined and passed at the different
in the year 1897.

GIRLS.				TOTAL.				REMARKS.
Registered.	Examined.	Passed	Percentage Passed	Registered.	Examined.	Passed.	Percentage Passed.	
7	7	4	57.1	202	197	81	41.1	
				31	30	12	40.0	
1	1	1	100.0	1	1	1	100.0	
9	9	6	66.6	55	55	21	38.2	
...	15	15	7	46.6	
...	39	39	7	18.9	
...	42	41	14	34.1	
...	4	3	
...	6	5	
...	16	14	4	28.6	
...	36	35	10	28.6	
...	8	8	5	62.5	
...	8	8	2	25.0	
...	22	22	1	4.5	
...	18	18	6	33.3	
...	17	17	6	35.3	
...	24	23	6	26.0	
...	16	15	1	6.6	
...	19	19	2	10.5	
...	36	36	11	30.5	
...	19	19	9	47.4	
...	20	19	5	26.3	
...	3	3	1	33.3	
...	7	7	1	14.3	
...	8	8	3	37.5	
17	17	11	64.7	672	655	216	32.9	

TABLE II.—Showing number of Candidates
Agencies in the Dominions

		Boys.					
		Year.	Candidates from Govern- ment Institutions	Candidates from Aided Institutions.	Candidates from Unaided Institutions	Private Candidates.	Total.
Number Registered		1897	385	91	10	166	655
Number Examined		1897	375	94	10	159	638
Number passed in	{ Honours	1897	18	5		1	24
	{ First Class	1897	43	8		5	56
	{ Second Class	1897	80	21	2	19	*125
Total Passes		1897	141	37	2	25	205
Percentage Passed		1897	37.6	39.3	20.0	15.7	32.1

registered, examined and passed from the different
in the year 1897.

GIRLS					TOTAL					Remarks
Candidates from Govern- ment Institutions	Candidates from Aided Institutions	Candidates from Unaided Institutions	Private Candidates	Total.	Candidates from Govern- ment Institutions	Candidates from Aided Institutions	Candidates from Unaided Institutions	Private Candidates	Total	
8	5	4	17	35	102	15	170	672		
8	5	4	17	375	102	15	163	655		
2	2		4	18	7	2	1	28		
3				13	11		5	59		
1	2	1	4	80	25	4	20	*129		
6	4	1	11	141	43	6	26	216		
750	800	250	647	376	121	400	160	329		

* Includes the 14 passes in one Branch only

TABLE III.—Showing number of Candidates
School Examination in the year 1897 from
branches from the

No.	CENTRE.	REGISTERED.						
		Brahmins.	Hindus not Brahmins.	Europeans.	Eurasians.	Native Christians.	Mahomedans.	Parsees.
1	Chadarghat ...	40	36	8	17	7	90	4
2	Madrassa-i-Aizza ..	6	5	19	1
3	Salar Jung Palace	1	...
4	Secunderabad ...	5	15	8	10	6	6	5
5	Bolarum ...	6	8	1
6	Bidar ...	11	13	15	...
7	Udgir ...	31	4	7	...
8	Indur ...	2	2	...
9	Medak ...	4	1	1	...
10	Karimnagar ...	6	2	1	4	...
11	Warangal ...	21	6	9	...
12	Mahbubnagar ...	4	1	3	...
13	Nalgundah	8	...
14	Naranyenpet ...	9	4	9	...
15	Gulbargah ..	7	3	8	...
16	Raichur ...	8	3	6	...
17	Dharaseou ...	15	2	7	...
18	Shorapur ...	5	4	7	...
19	Latur ...	13	2	4	...
20	Aurangabad ...	20	5	11	...
21	Bir ...	16	2	1	...
22	Nander ...	8	3	8	1
23	Parbhani ...	2	1	...
24	Jalna ...	7
25	Hingoli ...	5	3	...
Total 1897...		251	118	17	27	18	230	11
								672

registered, examined and passed in the Middle
different classes of the population in all
different Centres.

EXAMINED.							PASSED.							Remarks.		
Brahmins.	Hindus <i>not</i> Brahmins	Europeans.	Eurasians.	N. Christians.	Mahomedans	Parsees	Total	Brahmins.	Hindus <i>not</i> Brahmins	Europeans	Eurasians.	Native Christians.	Mahomedans		Parsees	Total
40	35	8	17	7	86	4	197	10	12	3	11	4	40	1	81	
6	5				18	1	30	1	2				8	1	12	
5	15	8	10	6	6	5	55	4	5	3	4		1		1	
6	8	1					15	3	4				3	2	21	
9	13				1		37	1					6		7	
30	4				7		41	12					2		14	
2					1		3									
3				1	1		5									
6	2			1	2		14	3				1			4	
21	5				9		35	5	1				4		10	
4	1				3		8	1	1				3		5	
					8		8						2		2	
9	4				9		22	1							1	
7	3				8		18	2	1				3		6	
8	3				6		17	4	1				1		6	
14	2				7		23	2	1				3		6	
4	4				7		15						1		1	
13	2				4		19						2		2	
20	5				11		36	6	2				3		11	
16	2				1		19	8					1		9	
8	3				7	1	19	2					2	1	5	
2					1		3	1							1	
7							7	1							1	
5					3		8	3							3	
245	116	17	27	18	221	11	655	70	30	6	15	5	85	5	216	

TABLE IV.—Showing number of boys
from the different Classes of the

No.	Nationality.	Boys.		
		Registered.	Examined.	Passed.
1	Brahmins	251	245	70
2	Hindus <i>not</i> Brahmins	118	116	30
3	Europeans	11	11	4
4	Eurasians	19	19	8
5	Native Christians	18	18	5
6	Mahomedans	220	220	84
7	Parsees	9	9	4
Total 1897 .		655	638	205

and girls registered, examined and passed population in the year 1897.

GIRLS.			TOTAL.			Remarks.
Registered.	Examined.	Passed.	Registered.	Examined.	Passed.	
		..	251	245	70	
...	118	116	30	
6	6	2	17	17	6	
8	8	7	27	27	15	
		..	18	18	5	
1	1	1	230	221	85	
2	2	1	11	11	5	
17	17	11	672	655	216	

TABLE.—V. Showing number of boys and girls
classes of the population under different

AGENCY.		REGISTERED.							EXA-		
		Brahmins.	Hindus <i>not</i> Brahmins.	Europeans	Eurasians	Native Christians.	Mahomedans.	Paisees.	Total.	Brahmins	Hindus <i>not</i> Brahmins.
Boys.	{ Government ...	178	57	2	3	141	4	385	174	56	
	{ Aided ...	18	25	8	17	13	10	3	94	18	25
	{ Unaided ...	1	4	1	4	...	10	1	4
	{ Private ...	54	32	2	...	2	74	2	166	52	31
Total ...		251	118	11	19	18	229	9	672	245	116
Girls.	{ Government
	{ Aided	1	7	8
	{ Unaided	3	1	1	5
	{ Private	2	1	1	4
Total	6	8	...	1	2	17
Total.	{ Government ..	178	57	2	3	141	4	385	174	56	
	{ Aided ..	18	25	9	24	13	10	3	102	18	25
	{ Unaided ..	1	4	4	1	...	4	1	15	1	4
	{ Private ..	54	32	4	...	2	75	3	170	52	31
Grand Total ..		251	118	17	27	18	230	11	672	245	116

registered, examined and passed from different Agencies in the year 1897

MINED.						PASSED.								REMARKS.
Europeans	Eurasians	Native Christians	Mahomedans.	Parsees	Total.	Brahmins.	Hindus not Brahmins	Europeans.	Eurasians	Native Christians.	Mahomedans.	Parsees	Total.	
...	2	3	136	4	375	54	18	...	2	1	63	3	141	
8	17	13	10	3	94	4	10	3	6	4	9	1	37	
1			1		10				2		2	
2		2	70	2	159	12	2	1			10		25	
11	19	18	220	9	638	70	30	4	8	5	84	4	205	
...	
1	7				8		6		6	
3	1			1	5	2	1		...	1	4	
2			1	1	4					...	1		1	
6	8		1	2	17	...		2	7	...	1	1	11	
...	2	3	136	4	375	54	18	...	2	1	63	3	141	
9	24	9	10	3	102	4	10	3	12	4	9	1	43	
4	1	4	4	1	15	2	1	...	2	1	6	
4	...	2	71	3	163	12	2	1		...	11	...	26	
17	27	18	221	11	655	70	30	6	15	5	85	5	216	

TABLE VI.—Showing number of candidates registered, examined and passed from Government Institutions in the Dominions in the year 1897.

No.	INSTITUTIONS.	Boys					REMARKS	
		Registered.	Examined.	Passed in.				Percentage passed.
				Honours.	First Class.	Second Class.		
HEAD QUARTERS.								
1	Madrasa-i-Aliva	13	12	1	2	7	83.3	
2	Government High School, Chadarghat	53	54	3	6	22	55.6	
3	Residency Upper Middle School	4	4	...	2	1	75.0	
4	City High School	10	10	1	3	2	60.0	
5	Civil Engineering School	2	2			
6	Government Normal School	10	10	4	2	1	70.0	
7	Practising School, Nampally	8	7	1	1	1	42.8	
BIDAR SUBAH.								
8	Government High School, Bidar	23	23		1	2	26.0	
9	Lower Middle School, Kohir	7	6		1		16.6	

10	Lower Middle School, Udgir	...	11	2	...	2	33.3
11	Upper Primary School, Rajnra	...	8	1	12.5
12	Do. Nilanga	...	5	...	1	...	20.0
13	Special Upper Primary School, Pattancheru	...	1	1	100.0
14	Lower Middle School, Indur	...	2
15	Government School, Bhainsa	...	1
16	Lower Middle School, Karunnagar	...	7
17	Do. Manthni	...	3	2	66.6
18	Do. Medak	...	4
WARANGAL SUBAH.							
19	Government High School, Warangal	...	9	2	22.2
20	Upper Middle School, Mathwada	...	8	1	14.3
21	Lower Middle School, Khamam	...	2	...	1	1	100.0
22	Do. Mathbubnagar	...	5	2	...	3	100.0
23	Upper Middle School, Nalgundah	...	4	1	25.0
24	Do. Narayenpet	...	5
25	Lower Middle School, Makal	...	4
GULBARGAH SUBAH.							
26	Government High School, Gulbargah	...	13	1	2	3	46.1
27	Lower Middle School, Gurmatkal	...	5
28	Upper Middle School, Raichur	...	5	...	3	1	80.0
29	Lower Middle School, Yadgir	...	5	1	20.0
30	Upper Middle School, Shorapur	...	3

TABLE VI.—(Continued.)

No	INSTITUTIONS	Boys.						REMARKS.
		Registered.	Examined.	Passed in			Percentage passed.	
				Honours.	First Class.	Second Class.		
GULBARGAH SUBAH.—(Contd.)								
81	Upper Middle School, Shahapur	1	1
22	Lower Middle School, Karkal	8	8	12.5	..
33	Do.	16	16	..	2	..	25.0	..
34	Do.	6	5	2	40.0	..
35	Do.	7	7	1	14.3	..
36	Do.	12	12	1	8.3	..
AURANGABAD SUBAH.								
37	Government High School, Aurangabad	16	16	1	4	4	56.2	..
38	Upper Primary School do.	5	5
39	Industrial School, do.	4	4
40	Upper Primary School, Khuldabad	4	4	1	25.0	..
41	Government School, Gangapur	1	1

	...	8	8	1	4	2	62.5
43 Upper Middle School, Bir	...	3	3	1	33.3
44 Do. Ambajogai	...	2	2
45 Upper Primary School, Dharur	...	3	3
46 Lower Middle School, Parli	...	13	12	...	2	3	41.6
47 Do. Nander	...	13	12	...	1	6	50.0
48 Upper Primary School, Mukher	...	7	7
49 Do. Hedgaon	...	3	3	...	1	...	33.3
50 Upper Middle School, Parbhani	...	4	4	1	25.0
51 Do. Kaderabad	...	3	3
52 Upper Primary School, Ambar	...	6	6	3	50.0
53 Lower Middle School, Hingoli	...						
Total...		385	375	18	43	80	37.6

TABLE VII.—Showing number of candidates,
Institutions in the Dominions

No.	INSTITUTIONS.	Boys.					Percentage passed.
		Registered.	Examined.	Passed in			
				Honours.	First Class.		
1	Saint George's Grammar School, Chadarghat	8	8	2	2	2	75.0
2	Saint George's Girls' School, Chadarghat
3	All Saints' Institution, Chadarghat	10	10	...	2	2	40.0
4	Mufeed-ul-Anam, Hyderabad	2	2	...	2	...	100.0
5	S. P. G. Boys' School, Chadarghat.	2	2	2	100.0
6	M. E. A.-V. School, Chadarghat...	5	5
7	Do. Shalibunda...	7	7
8	Madrassa-i-Aizza, Hyderabad...	4	4	1	1	2	100.0
9	Dharamwant A.-V. School, do. ...	5	5	1	20.0
10	Mahboob College, Secunderabad...	20	20	...	1	8	45.0
11	S. P. G. A.-V. School, do. ...	4	4
12	Prot. Orph. and Brigade School (Boys) ...	10	10	1	...	1	20.0
13	Prot. Orph. and Brigade School (Girls)
14	Cantonment Anglo-V. School, Bolarum	13	13	1	...	5	46.1
15	Wes. Mission Normal School, Karimnagar	4	4	1	25.0
Total...		94	94	5	8	24	39.3

registered, examined and passed from Aided
in the year 1897.

GIRLS.						TOTAL.						REMARKS.
Registered.	Examined.	Passed in			Percentage passed.	Registered.	Examined.	Passed in			Percentage passed.	
		Honours.	First Class.	Second Class.				Honours.	First Class.	Second Class.		
...	8	8	2	2	2	75.0	
4	4	2	2	...	100.0	4	4	2	2	...	100.0	
...	10	10	...	2	2	40.0	
...	2	2	...	2	...	100.0	
...	2	2	2	100.0	
...	5	5	
...	7	7	
...	4	4	1	1	2	100.0	
...	5	5	1	20.0	
...	20	20	...	1	8	45.0	
...	4	4	
...	10	10	1	...	1	20.0	
4	4	...	1	1	50.0	4	4	...	1	1	50.0	
...	13	13	1	...	5	46.1	
...	4	4	1	25.0	
8	8	2	3	1	75.0	102	102	7	11	25	42.1	

TABLE VIII.—Showing number of candidates registered, examined and passed from Unaided Institutions in the Dominions in the year 1897.

No.	INSTITUTIONS.	Boys.					Girls.					Total.					REMARKS.
		Registered.	Examined.	Honours.	First Class.	Second Class.	Percentage passed.	Registered.	Examined.	Honours.	First Class.	Second Class.	Passed in	Examined.	Registered.	Percentage passed.	
1	Madrasa-e-Asafia, Malakpet.	3	3	2	66·6	3	3	..	66·6
2	Madrasa-e-Asafia, Secun- derabad	6	6	6	6
3	St. Ann's Convent, Secun- derabad	5	5	2	..	2	2	5	5	2	80·0
4	European Boys' School, Bolarum	1	1	1	1
	Total...	10	10	2	20·0	5	5	2	..	2	2	15	15	2	40·0

بر آوروک الوانس نکرانی امتحان مقل اسکول سرکار عالی بابته سنه ۱۸۱ ع منعقدہ امتحان گاہ

رقم	الوانس شرح	شماره ایدام نکران	شماره امید وارن موجودہ امتحان	نام نکران	تاریخ ملاء و سنه
پای	آله	رویتہ		صدر نکران	
				مدن کار	
				
				..	

مقام مورخہ

صدر نکران

کے سبب سے ایک نگران کافی نہ تو زائد نگران متعین کئے جاسکتے ہیں لیکن دفاتر کے محرر یا منشیوں کو نگرانی کا کام ہرگز ندینا چاہئے *

۲۶ - کمشنر امتحانات سرکار عالی نے امتحان کے نگران صاحبوں کے لئے الٹونس کی یہ شرح منظور کی ہے اور اگر داخلہ کی فیس میں اوس کی گنجائش ہو تو وہ الٹونس نگران صاحبوں کو دیا جاویگا *

شرح الٹونس حسب ذیل ہے :-

صدر نگران صاحبوں کے لئے ساری تین روپیہ فی یوم *
 اور مددگار صاحبان کے لئے فیکس دو روپیہ فی یوم *
 جن امتحان گاہوں میں امیدواروں کی تعداد ایک سو سے زائد ہو وہاں کے صدر نگرانوں کو شرح مذکورہ ذیل یعنی تین روپیہ آٹھ آنہ فی یوم کے علاوہ ہر دوسرے سٹاٹلہ یا اوس سے کم کے لئے یونے دو روپیہ روزانہ اور دئے جائینگے *

۲۷ - امتحان کے اختتام پر صدر نگران صاحبوں کو چاہئے کہ نمونہ منسلکہ پر نگرانی کے الٹانس کی برآورد اس ہدایت نامہ کے چہ بیسیویں دفعہ کے بموجب کمشنر امتحانات کے دفتر پر بھیج دیں *

۲۸ - کمشنر امتحانات سرکار عالی کے دفتر سے گازی کا کرایہ یا فواکہ و ناشتہ کا خرچ نہیں دیا جائیگا *

جائے امتحان کے بعد جو کچھ بچ رہے وہ اوس مقام کے سرکاری مدرسہ کے صدر مدرس کو آئندہ سال کے امتحان کے لئے حوالہ کر دیا جائے اور اون چیزوں کی ایک فہرست اس دفتر پر ارسال کی جائے لیکن مستقر بلدہ اس سے مستثنیٰ ہی یہاں چاہئے کہ پس ماندہ چیزیں براہ راست اس دفتر پر بھیج دی جائیں *
۲۲ - صدر نگران صاحبوں سے درخواست کی جاتی ہے کہ وہ کل اخراجات کا ایک تختہ اپنی دستخط کر کے سکرٹری کمشنر امتحانات کے پاس روانہ کریں *

۲۳ - صدر نگران صاحبوں سے امید ہے کہ وہ ہر امیدوار کی روزانہ حاضری فہرست اسمائی امیدواران پر (اور نیز اوسکے ایک اور نقل پر) جو یہاں سے اون کے خدمت میں بھیجے جاوے گی روزانہ درج فرماین مشن امتحان کے آخری روز اس دفتر پر بھیج دیں *

۲۴ - جن صدر نگران صاحبوں کے لفافے بذریعہ ڈاک روانہ ہونیوالے ہوں اونہیں چاہئے کہ وہ اون لفافوں کو بکار سرکار روانہ کریں اور الفاظ بکار سرکار عالی اردو اور انگریزی میں لفافوں کی پیشانی پر تحریر کریں ان الفاظ کے نہ لکھنے سے محصول ڈاک میں ناحق بہت صرف ہوتا ہے مستقر بلدہ میں جہاں جہاں امتحان ہو مثل چادرگھاٹ سکندر آباد و بلارم وغیرہ وہاں صدر نگران صاحبوں کو چاہئے کہ امتحان کے لفافے کسی ایسے چپراسی کے ہاتھ جس پر اونکو اعتبار ہو روزانہ روانہ کریں اور اونکی رسید لیویں

۲۵ - کمشنر امتحانات کی رائے میں جالیس امیدواروں کے لئے ایک مددگار نگران کافی ہے لیکن اگر مکان کی ہیت

صورت میں چالیس امیدوار سے زیادہ ایک کمرے میں نہ ہوں تو صدر نگران کو چاہئے کہ عبارت ایک دفعہ پڑھ جائیں اور طلبہ کو صرف سننے کی تاکید کریں اوس کے بعد دوبارہ پڑھیں لیکن ہر جملہ کو الگ الگ کر کے اور ہر جملہ کے بعد مناسب وقفہ کر کے اوسکے بعد جیسا مذکور ہوا کل عبارت تیسرے بار پڑھی جائے کسی حالت میں کوئی نگران صاحب اسباب کے مجاز نہ ہونگے کہ اثنای املا نویسی میں کسی سوال کا جواب دیں یا کسی امیدوار کی درخواست پر کسی لفظ کو دوبارہ پڑھیں املا لکھانا اگر ممکن ہو تو ملازمان صیغہ تعلیمات میں سے ایسے صاحبوں کے تفویض ہو جو اس کام کے عادت رکھتے ہوں *

۱۹ - دیسی زبانوں کے لکھانے کا اہتمام بھی یوں ہی ہونا چاہئے اگر عہدہ داران سررشتہ تعلیمات یا نگران صاحبان امتحان میں سے کوئی اس کام کو نکر سکے تو پیش از وقت ایسے پندت یا منشی مقرر کر لئے جائیں جو اس کام کو اچھی طرح انجام دے سکیں لیکن اوسکے لکھانے کا طرز قبل از وقت ان لوگوں کے ذہن نشین کر دیا جائے *

۲۰ - صدر نگران صاحبان اسباب کے مجاز نہ ہونگے کہ امیدواروں کو سوالات کے متعلق کسی قسم کی کوئی بات سمجھائیں یا بتلائیں *

۲۱ - صادر کی چیزیں اندازہ سے ضرورت کے موافق پہلے ہی روانہ کر دی گئے ہیں اور اگر نگران صاحب اسے کفایت شعاری سے صرف کریں تو کوئی ضرورت وہاں خریدنے کی نہوگی باقی جس کسی چیز کی ضرورت ہو وہ فوراً مول لیلی

مثلاً اگر (۱۱۰) امیدوار ہوں تو اونکو لکھوانے کے لئے تین شخص حص ہونے چاہئیں یہ صاحبان امتحان کے کمرے میں مختلف حصوں میں اس طور سے بیٹھیں کہ ہر ایک طالب علم کو املا لکھوانے والوں میں سے کسی نہ کسی کی آواز اچھی طرح پر سنائی دے۔ پرچہ جب پہلے بار پڑا جائے اوس وقت امیدوار نہ لکھنے پائیں رہا عبارت کا پڑھنا اوس کے لئے صدر نگران صاحب کو چاہئے کہ پرچہ پر جو نشانات کئے ہوں اونکے موافق فقروں کے مناسب تکررے کریں اور حسب ہدایت مندرجہ ذیل عمل کریں:-

سب کو حکم دیا جائے کہ کہتی ہو جائیں اپنے ہاتھ سے قلم رکھ دیں اور متوجہ ہوں اور صدر نگران صاحب ایک جملہ پڑھیں دوم نگران صاحب اوسی جملہ کو دوبارہ پڑھیں پہر تیسرے نگران صاحب بھی اوسی کو ادا کریں پہر اوسکے بعد صدر نگران صاحب دوسرا جملہ پڑھیں دوم نگران صاحب اوسی دوسرے جملہ کو ادا کریں اور اوسی کو پہر تیسرے نگران صاحب بھی پڑھیں غرض اسی طرح پر کل عبارت پڑھنی چاہئے۔ اوس کے بعد طلبہ سے کہا جائے کہ بیٹھ جاویں اور لکھنا شروع کریں اور کل عبارت دوبارہ جیسی پہلے پڑھی گئی تھی پڑھی جائے یعنی ہر فقرہ کو ہر نگران صاحب باری باری سے پڑھیں اوسکے بعد کل عبارت تیسرے بار پڑھی جائیگی لیکن اس دفعہ پہلے اور دوسرے مرتبہ سے ذرا جلدی تاکہ طلبہ کو غلطیاں درست کرنے اور جو الفاظ چھوٹ گئے ہوں اونکے لکھنے کا موقع ملے *

املا لکھانے میں تلفظ صاف اور آواز بلند ہونے چاہئے۔ جس

کر کے اسباب کا بہت لحاظ رکھنا چاہئے کہ آیا جوابات کی بیاضیں ٹھیک لغانون میں رکھے گئے ہیں اور یہ کہ اونکی تعداد فہرست کے مطابق ہی یا نہیں اسلئے کہ اسبارہ میں نگرانوں کے ذرہ بھی کم التفاتی سے اکثر بڑی ابتری پڑ جاتی ہے *

۱۵۔ چیف نگران صاحبوں کو چاہئے کہ جن جن کمروں میں امتحان لیا جاتا ہے اوسکا نقشہ (خاکہ) بناوین اور اوس نقشہ میں جہانپر جس نمبر کا امید وار بیٹھا ہے وہ نمبر لکھ دیں ذیل میں تمثیلاً ایک نقشہ دیا جاتا ہے یہ نقشہ

۳۵۰	۳۲۵	۳۲۹	۳۱۱	۳۰۰	۳۲۱
-----	-----	-----	-----	-----	-----

۳۳۶	۳۷۴	۳۳۳	۳۴۱
-----	-----	-----	-----

امتحان کے ختم ہونے کے ساتھ ہی کمشنر امتحانات کے پاس بھیج دینا چاہئے *

۱۶۔ شعبہ اول ا و ب اور نیز شعبہ دوم (السنہ ملکی) کے ترجمہ کے پرچہ لغانون میں رکھنے اور روانہ کرنے میں نہایت احتیاط کرنا چاہئے *

۱۷۔ نگرانوں کو چاہئے جو لڑکا غیر حاضر ہو اوسکا نام اور رجسٹر نمبر اوس یادداشت میں جو ممکنوں کے پاس بھیجی جاتی ہے قلم بند کر دیں *

۱۸۔ املا لکھانے میں سب سے زیادہ احتیاط کی ضرورت ہے اس بارہ میں شکایتوں کے رفع کرنے کے لئے قواعد ذیل کی پوری پوری پابندی کرنی چاہئے *

ایک شخص چالیس آدمیوں سے زیادہ کو املا نہ لکھائے

چاہئے لیکن ایسے ہر واقعہ سے معتمد کمشنر کو اطلاع کرنا چاہئے *

۱۲۔ کل امیدواروں سے کہدینا چاہئے کہ ہر ایک چیز مثل کتابوں کاغذوں اور چٹھہیوں کے (جو انکے پاس ہوں) صدر نگران صاحب کے میز پر رکھدین اور اوس کے بعد اونکو خبردار کردینا چاہئے کہ اگر کوئی چیز انکے پاس سے برآمد ہوئی تو وہ نکال دئی جانیکے مستوجب ہونگے صدر نگران صاحبوں کو چاہئے کہ اس قسم کی کل کتابیں اور کاغذ اور بیاضیں وغیرہ امتحان کے تمام ہونے تک امیدواروں کے نظر سے کہیں دور رکھوادیں جو امیدوار تقسیم سوالات کے بعد آپس میں باتیں کرتے ہوئے یا ایک دوسرے سے نقل کرتے ہوئے پکڑے جائیں انکی اطلاع معہ مفصل کیفیت کے اس دفتر پر کیجائے *

۱۳۔ وقت معینہ کے تمام ہونیکے پانچ منٹ قبل سب امیدواروںکو خبردار کردینا چاہئے۔ اور بمجرد اوس وقت کے گزرنے کے جواب کی بیاضیں اون سے لیکے جمع کرلیجائیں کوئی امیدوار مجاز نہ ہوگا کہ پرچہ دینے میں ذرہ بھی دیر لگائے *

۱۴۔ جوابات کے کل بیاضیں جمع کرکے گنتے چاہیں اور اس کا بہت خیال رہے کہ بیاضوں کی تعداد درست ہی - قبل اسکے کہ صدر نگران صاحب امتحان کے کمرے کے باہر جائیں یہ ضرور ہی کہ سب بیاضیں لفافہ میں رکھ کے مہر کردے جائیں اوسکے بعد صدر نگران صاحب کو چاہئے کہ اونکو مقفل کردیں اور آخر روز یعنی قریب سہ پہر کے جوابات کے کل پرچہ مضبوط لفافہ میں بند کرکے ممتحنوں کے پاس حسب ہدایت مندرجہ فہرست ممتحنان روانہ کردیں۔ زبان دانی اور جغرافیہ اور تاریخ اور جبر و مقابلہ اور اقلیدس کے جوابات کے بھیجنے میں خاص

۹۔ امتحان کے کل دنوں کے سوالات صدر نگران صاحبوں کے پاس مہر کئے ہوئے لفافوں میں روانہ کئے جائیں گے صدر نگران صاحبوں کو دیکھنا چاہئے کہ اندر کی مہر اور اندر کے لفافے درست ہیں یا نہیں لیکن تا وقتیکہ کل امیدواران امتحان اپنی اپنی جگہوں پر بیٹھ نہ لیں اور ٹھیک وقت نہ آئے وہ اون لفافوں کو چاک نہ کریں اور جب ٹھیک وقت آجائے تب انہیں چاہئے۔ کہ اور نگرانوں کے روبرو مہرین توڑیں اور جو صداقت نامہ یہاں سے بھیجا گیا ہے اسے اپنی اور کل ماتحت نگرانوں کی دستخط کے بعد اوس تاریخ کی پہلے ہی ڈاک کے ذریعہ سے اس دفتر پر روانہ کریں اگر غلطی سے کوئی لفافہ کھول ڈالا جائے تو اوس کو فوراً بند کر کے نئی مہرین لگا دینا چاہئے اور اوسکی اطلاع کمشنر امتحانات کو کر دینا چاہئے *

۱۰۔ امیدواران امتحان کو ان قواعد کے طرف توجہ دلانا چاہئے جو انکی ہدایت کے لئے مشترک کئے گئے ہیں اور جنکو ہر امتحان گاہ کے دروازہ پر قبل از امتحان چسپان کر دینا چاہئے صدر نگران صاحبوں سے استدعا ہے کہ وہ ان قواعد کی پوری تعمیل کرائیں۔ یہ قواعد امتحان کے اول روز دس منٹ قبل پڑھے جائیں اور پورے طور امیدواروں کے ذہن نشین کر دئے جائیں کیونکہ پھر اوس کے بعد قواعد کے نہ معلوم ہونیکا عذر پذیرانہ ہوگا *
۱۱۔ ہر امتحان کا پرچہ چاہئے کہ ٹھیک اوسی وقت تقسیم کیا جائے جو وقت اوس پرچہ پر درج ہے۔ اگر اتفاقاً کسی شدید ضرورت کی وجہ سے امتحان کے صدر نگران صاحب اوس کی تعمیل سے قاصر رہیں تو اوس صورت میں اوس پرچہ کے لئے جو مدت سوالات کے پیشانی پر درج ہو وہ پورا وقت دینا چاہئے مگر یہ اتفاقہ دیر ہرگز ہرگز دس منٹ سے نہ بڑھنی

۶۔ نگران صاحبان امتحان کو چاہئے کہ اثنای امتحان میں کمرہ میں پہرتے رہیں اگر کسی طالب علم کو کسی چیز کی ضرورت ہو تو اسے لازم ہے کہ کہتا ہو جائے اور اپنی جگہ سے نہ ہلے امتحان کے نگران صاحبوں میں سے کوئی صاحب خود اوسکے پاس جائیں یا صدر نگران صاحب اپنے طرف سے کسی کو اوسکے پاس بھیجیں مگر امیدوار کسی نہج اپنی جگہ سے نہ ہٹیں *

۷۔ صدر نگران صاحب کو چاہئے کہ سب امیدواروں کو اسبات کا اعلان کریں کہ امتحان کے پہلے روز امتحان شروع ہونیکے آدہ گھنٹہ پیشتر وہ امتحان گاہ پر آجائیں تاکہ صدر نگران اول درخواست گذاروں کی فیس کی رسیدوں کو جانچ سکیں اور ان کے چہروں کی مطابقت اوس حلیہ سے جو اسناد منسلکہ میں درج ہے کرسکیں اگر کوئی شبہ پیدا ہو تو انہیں اوس درخواست گذار سے کہنا چاہئے کہ وہ کسی ایسے شخص سے اپنی شناخت کرائی جس سے صدر نگران واقف ہوں اور اوسے معتبر جانتے ہوں اگر اوسنے ایسا کیا تو اوسے امتحان میں شامل ہونیکي اجازت دیجائیگی لیکن اوس شبہ کے اور اوسکے متعلق دریافت کے نتیجہ کی اطلاع اس دفتر پر ہونی چاہئے۔ اگر اس تحقیقات کا نتیجہ خاطر خواہ نہ بھی ہو جب بھی صدر نگران صاحب کو چاہئے کہ اوس امیدوار کو امتحان میں شریک ہونیکي اجازت دیں لیکن اس واقعہ کی اطلاع کمشنر کو فوراً کریں اور شبہ کے بارے میں اپنی رائی مفصل ظاہر کریں *

۸۔ تختہ اوقات امتحان کی ایک کاپی اسکے ساتھ منسلک ہے اوس میں ہر پرچہ کے لئے دن اور وقت معین ہے اوسکی پوری پوری تعمیل کرنا چاہئے *

ہر امیدوار کے لئے علیحدہ میز رکھنا چاہئے اوسپر اوسکے نام کی جٹھی اور نمبر لگا دینا چاہئے سب میزوں کا رخ ایک ہی طرف ہونا چاہئے اور ہر ایک میز کے چاروں طرف اور میزوں سے پانچ فٹ فاصلہ رکھنا چاہئے۔ جب ہر لڑکے کے لئے علیحدہ علیحدہ میز نہ مہیا ہو سکے تو اوس صورت میں ایک امیدوار سے دوسرے امیدوار تک دونوں طرف سے تین تین فٹ کا فاصلہ رکھنا چاہئے اور میزوں کے قطاروں میں تین تین فٹ سے کم فاصلہ نہ رکھنا چاہئے *

۵۔ اگر کسی امتحان گاہ میں نگران صاحبوں میں سے کوئی ایک بھی انگریزی نہ جانتا ہو تو اوس صورت میں صدر نگران کو چاہئے کہ صدر مہتمم مدارس صوبہ متعلقہ سے خط و کتابت کریں اور صدر مہتمم کو چاہئے کہ کسی ناظر مدارس کو بشرطیکہ وہ انگریزی جانتا ہو یا دوسرے امتحان گاہ کی کسی لائق مدرس کو اس کام کے لئے اوس امتحان گاہ میں روانہ کریں مگر یہ خوب سمجھ لینا چاہئے کہ ان صاحبوں کو امتحانات کے سوالات و جوابات کے پرچے تقسیم یا فراہم کرنے کا کام محول نہ کرنا چاہئے اور نہ ان کے ہاتھ سے لفافوں کی مہرین کھلوانا اور نہ ان پر مہرین کروانا اور نہ انہیں امیدوار سے بات چیت کرنے دینا چاہئے اور نہ امتحان کے کمرے میں ان کو ادھر ادھر ٹھہلنا چاہئے ان لوگوں سے ایسے کام لئے جاسکتے ہیں مثلاً۔ انگریزی املا کا پرچہ امیدواروں کو لکھا دینا انگریزی خط و کتابت یا امتحان کے متعلق کسی اصطلاح کے معنی نگران صاحبوں کو سمجھانا ان صاحبوں کے لئے چیف نگران صاحب کے پاس ایک میز و کرسی رکھنا چاہئے *

INSTRUCTIONS TO SUPERINTENDENTS.

۱۔ نگرانان امتحان اور امیدواران اور اون نوکروں کے سوا جنکو صدر نگران صاحب مقرر کریں کوئی اور شخص امتحان کے کمرہ میں نہیں جانے پایگا۔ جس مکان میں امتحان ہو اوسکے پہاٹک پر کوتوالی کا پہرہ معین کرنا چاہئے۔ پہرہ والونکو حکم دینا چاہئے کہ وہ اور لوگوں کو اندر نہ آنی دیں اور امتحان کے وقت امتحان کے کمرہ کے باہر جو لوگ پڑی پھریں اون کو پہاٹک کے باہر کر دیں *

۲۔ حتی المقدور چیپراسیوں وغیرہم کو اندر نہیں آنے دینا چاہئے۔ اگر اونکے اندر آنیکی ضرورت تک ہو تو اونپر بہت نگرانی رکھنی چاہئے۔ مگر سررشتہ تعلیمات کے ملازمین کو (باستثنای صدر مہتممان مدارس و صدر مہتممان و پروفیسران کالج و صدر مدرسین ہائے اسکول) امتحان کے کام میں کبھی نہیں کام میں لانا چاہئے *

اگر کسی امیدوار کے نام کوئی تپہ یا تار آوے تا اختتام امتحان وہ اوسے نہیں دینا چاہئے *

۳۔ صدر نگران صاحبوں کو چاہئے کہ وہ ایسے صاحبوں کو جن کا کوئی عزیز اوس امتحان گاہ میں امتحان میں شریک ہونیوالا ہو نگران نہ ہونے دیں *

۴۔ امتحان شروع ہونیکے ایک دن قبل صدر نگران صاحبونکو اسبات کا اطمینان حاصل کر لینا چاہئے کہ امتحان کی سب چیزیں تیار اور درست ہیں لوازم تحریر کافی ہیں یا نہیں۔ میز ترتیب سے بچھے ہیں یا نہیں۔ جہاں ممکن ہو وہاں

نشان سکونت سے معتمد کمشنر امتحانات کو مطلع کرے
 اگر یہ نقل مقام عین موسم امتحان میں یا ایسے وقت
 میں واقع ہو جب کہ امتحان کے نگرانوں کو اوسکی
 اطلاع پہنچنا دشوار ہو تو ان صورتوں میں اوس ممکن
 کو چاہئے کہ امتحان کے لفافے جدید نشان سکونت پر
 منگائے کے لئے خود قبہ خانے سے کارروائی کرے *

۱۹ جو ممکن اضلاع میں ہوں اونکو امتحان کے متعلق اپنے
 تحریریں بکار سرکار عالی بھیجینی چاہئیں *

۲۰ ممتحنوں کو امتحان کے کام کا معاوضہ اوس نئی شرح
 کے بموجب جواب سرکار نے منظور فرمائی ہے
 دیا جائیگا *

نہ بھیج سکے تو مناسب ہوگا کہ دیر کر فیکا سبب کمشنر امتحانات کو لکھے اور مہلت طلب کرے۔ اوسوقت کمشنر امتحانات حسب مقتضایہ مصلحت عمل کرینگے یعنی اوس ممکن کو کچھ مہلت دینگے یا کچھ نیا بند و بست کرینگے *

۱۵ ہر ممکن کو کتاب نتائج کے پہلے صفحہ میں تعلیم کے اون شعبوں کا نام لکھنا چاہئے جن میں اوس نے امتحان لیا اور نشان پائے مفروضہ کو بھی لکھنا چاہئے اور نیز بقید تاریخ اوسمیں اپنا دستخط کر دے *

۱۶ کتاب نتائج میں اگر کہیں حک کیا ہو تو اوسمیں اپنے چہوٹے دستخط کرنا چاہئے *

۱۷ ہر ممکن کو چاہئے کہ امتحان کے متعلق اوس نے جو جو کچھ کیا ہی اوس کی یاد داشت رکھے جس سے یہ معلوم ہو کہ اوسنے سوالوں کے کتنے پرچے مرتب کئے اور کتنے پرچے جانچے اور تپہ یا اور کسی قسم کا خرچ جو اوس نے صرف کیا ہو اوسکی مقدار درج کرے۔ یہ تفصیل کمشنر کے معتمد کے پاس بھیجنے چاہئے *

۱۸ اگر کوئی شخص ممکن ہونیکے بعد قبل از تاریخ امتحان اپنے مقام سے کہیں چلا جائے یا ایک جگہ سے دوسری مقام پر اوس کی بدلی ہو تو اون کو چاہئے کہ اپنے نئے

مرتب کیا ہو وہی نشان مفروضہ کو تمام سوالات پر منقسم کر کے اوس سے دوسرے ممتحنوں کو اطلاع دے اور اگر ضرورت داعی ہو تو نشان دینے کا اصول قرار دینے کے لئے کچھ ہدایتیں بھی اونکو دے *

۱۲ اگر کسی ممتحن کے رائے میں متعدد وجوہ سے یہ گمان ہو کہ فلان امیدوار نے نقل کی ہے یا اور کسی نا جائز کارروائی کا مرتکب ہوا ہے تو اوسکو چاہئے کہ اوس کے جوابوں کے نشان کتاب نتائج میں سرخ روشنائی سے درج کرے اور اوس کتاب کے حاشیہ پر یا نیچے اپنے شبہ کو لکھے ایسی صورت میں صیغہ راز کے ذریعہ سے شبہ کے وجوہات واضح طور سے درج کر کے جوابوں کے اصل پر چونکے ساتھ کمشنر امتحانات کے پاس بھیج دینا چاہیے *

۱۳ اگر کسی ممتحن کے پاس ایسے پرچے پہنچیں جو چاہئے تھا کہ دوسرے ممتحن کے پاس بھیجے جاتے ایسے پرچے فوراً معتمد کمشنر امتحانات کے پاس بھیجنا چاہیے۔ اور ان کے ساتھ اس اطلاع کاروبار بھی بھیجنا چاہئے کہ کون سے امتحان گاہ سے وہ وصول ہوئے ہیں *

۱۴ امتحان کا نتیجہ تاریخ مقررہ پر یا اوس کے پیشتر معتمد کمشنر امتحانات کے پاس روانہ کر دینا چاہئے اگر کسی وجہ سے کوئی ممتحن وقت معین تک نتائج

۸ اگر کسی ممتحن کے پاس کسی امیدوار کی عرضی یا کسی قسم کی تحریر یا چٹھی پہنچے تو اس کو کسٹنر امتحانات کے پاس تصفیہ کے لئے بھیج دینا چاہئے کسی ممتحن کو کسی امیدوار سے بالمشافہ امتحان کے متعلق کچھ گفت و شنید نہیں کرنا چاہئے *

۹ ممتحن کے پاس جب جوابوں کے پرچہ آجائیں تو اون کو دیکھنا چاہئے کہ کہیں لفافے کھولے تو نہیں گئے ہیں پھر اوسوقت سے وہ پرچے مع کتاب نقایع وغیرہ مقفل رکھنے چاہئیں۔ اور اون کو ایسی جگہ رکھنا چاہئے کہ وہاں تک سوائے ممتحن کے اور کسی کی رسائی نہ ہو *

۱۰ امیدواروں کے جواب جانچنے میں نشان ہای مفروضہ وہی مقرر کرنے چاہئیں جو ضوابط امتحان میں درج ہیں کتاب نقایع میں نشانوں کے جمع کرنے میں نشانوں کی کسرین نہ رکھنے چاہئیں ادھے سے کم کسروں کو چھوڑ دینا چاہئے نصف نشان با اوس سے زائد کو ایک محسوب کرنا چاہئے *

۱۱ جب ایک ہی مضمون میں دو یا دو سے زائد ممتحن مقرر کئے گئے ہوں تو اوسوقت یہ سمجھنا چاہئے کہ وہ باہمی قرار دیکر ایک خاص اصول پر جوابوں کے نشان دینگے۔ قاعدہ یہ مقتضی ہے کہ جس نے سوالات کا پرچہ

۵ سوالوں کا پرچہ دو لفافوں میں بند کرنا چاہئے اندرونی لفافہ پر متحکمون کو اپنی خانگی مہرین لگانا چاہئے اور اوس پر الفاظ صیغہ راز لکھنا چاہئے - یہ لفافے معتمد کمشنر امتحانات کے پاس غرہ ماہ اکتوبر تک روانہ کرنا چاہیے اور نتائج کی کتاب جس میں ہر کاغذ کے نشان درج ہوا کرتے ہیں ماہ جنوری کی دسویں تاریخ کے پیشتر معتمد کمشنر امتحانات کے پاس بھیج دینا چاہئے اگر ان لفافوں کے ساتھ کوئی علیحدہ یادداشت نہ بھیجی جائے تو اندرونی لفافہ کے اوپر لکھ دینا چاہئے کہ اوسمیں فلاں پرچہ ملفوف ہے *

۶ سوالوں کا پرچہ روانہ کرنے کے بعد متحکم کو اوس کی نقل نہ رکھنے چاہئے اور سوالوں کے مرتب کرنے میں جو مسودے لکھے گئے ہوں وہ سب اس طرح سے چاک کر ڈالنے چاہئیں کہ کسی سوال کا ذرہ بھی پتا باقی نہ رہے *

۷ جب کسی متحکم کے پاس سوالوں کا پروف تصحیح کے لئے بھیجا جائے تو ابکدن سے زائد اوسے نہ رکھنا چاہئے اگر کسی وجہ سے پروف کے واپس کرنے میں ایگ دن سے زائد دیر لگ جائے تو متحکم کو چاہئے کہ دیہونیکا سبب لکھ بھیجے جس وقت کہ پروف صحیح کر کے واپس کیا جائے تو قلمی سوالات کا پرچہ جو پروف کے ساتھ متحکمون کے پاس بھیجا جاتا ہے وہ بھی ضرور واپس کرنا چاہئے *

RULES FOR EXAMINERS.

ضوابط متعلق امتحانين

۱ سوالون کے پرچے مکمل بھیجنے چاہئیں ہر پرچہ ميں اُسکا عنوان بہي پورا اور واضح شامل ہونا چاہئے گذشتہ سال کے پرچے نمونہ کے طور پر سب امتحانوں کے پاس بھیجے جاتے ہيں۔ پس مناسب ہي کہ انہيں نمونہ کے پرچوں کے عنوان کتر کے امتحان کا سال صحيح لکھکر نئے سوالات ميں چپکا ديا جائے *

۲ سوالون کو کاغذ کے ادھے تئوں پر اثر ايک ہي طرف واضح طور سے لکھنا چاہئے تاکہ وہ اوسي طور سے چھپنے کے لئے مطبع ميں بہيجدئے جائیں *

۳ اگر ايسے سوالات دئے جائیں کہ اونميں اميدوارون کو کسي خاص نوع کے اعلام کي ضرورت ہو يا جواب لکھنے کے لئے خاص نوع يا قسم کا کاغذ اميدوارون کو دینے کي ضرورت ہو تو ايسی حالت ميں اوس پرچہ کے ساتھ ايک ياد داشت مع ان ہدایتوں کے جن کا اوپر ذکر کيا گیا بہيجني چاہئے *

۴ سوالون کے پرچہ پر اُس متحن کے دستخط ہوني چاہئیں جس نے اُن سوالونکو مرتب کيا ہي *

اور ناجائز کارروائی کا مرتکب ہوتے ہوئے پکڑا جائے وہ امتحان کے کمرہ سے خارج کیا جائیگا اور اوسکی اطلاع کمشنر امتحانات کو کی جائیگی - لیکن امیدواروں کو شکلیں کھینچنے یا رول کرنے کے لئے آلات ریاضی مثلاً پرکار وغیرہ رکھنے کی اجازت دیجائیگی *

۵ جس امیدوار نے اپنے جواب لکھ لئیں ہوں اوس کو چاہئے کہ اپنی جگہ سے اٹھے اور کھڑا رہے جب تک کہ امتحان کے نگران صاحب اوسکا کاغذ لے لیں اگر کسی امیدوار کو امتحان کے نگران صاحب سے کچھ پوچھنا ہو اوسکو بھی ایسا ہی کرنا چاہئے مگر کسی نوع اپنی جگہ سے نہ ہٹنا چاہئے *

۶ جس امیدوار کے پرچہ میں اوسکا نمبر اور نام نہ درج ہو وہ پرچہ جانچا نہ جائیگا *

۷ امیدواروں کو سوائے سوالات کے پرچہ کے اور کسی کاغذ کے باہر لیجانے کی اجازت نہیں دیجائیگی *

۸ امیدواروں کو چاہئے کہ کاغذوں کو نہ پہاڑیں اور سیاہی اور کاغذ زمین پر نہ پھینکیں اگر کچھ کاغذات ردی ہو گئے ہوں تو اونکو اوسی میز پر جس پر کہ امتحان کے جوابات اوسنے لکھے ہیں چھوڑ دینا چاہئے *

RULES FOR CANDIDATES.

ضوابط متعلق امیدواروں

۱ امتحان جسوقت سے شروع ہوتا ہے اوسوقت سے ادھے گھنٹہ تک کسی امیدوار کو امتحان کے کمرے سے باہر جانے کی اجازت نہیں دیجائیگی اور جو امیدوار اوس ادھے گھنٹہ کے بعد آویں اونکو امتحان میں شریک ہونیکی اجازت نہیں دیجائیگی *

۲ امتحان کے وقت جب کوئی امیدوار امتحان کے کمرے سے باہر نکلا پھر اوسکو دوبارہ اندر آنیکی اجازت نہ دیجائیگی اور جب تک کہ کوئی امیدوار اپنے جوابات کے کاغذ نہ دیدے اوسوقت تک اوسکو امتحان کے کمرے سے باہر جانیکی اجازت نہ دیجائیگی *

۳ جو امیدوار اور کسی دوسرے امیدوار سے باتیں کرتے ہوئے یا کسی اور طور سے اشارے یا نامہ و پیام کرتے ہوئے پکڑا جائے وہ فوراً امتحان کے کمرے سے نکال دیا جائیگا اور اوسکی اطلاع کمشنر امتحانات کو دیجائیگی *

۴ کسی امیدوار کو امتحان کے کمرے میں سلیت کتابیں تحریر یا کسی نوع کا کاغذ لانیکی اجازت نہیں دیجائیگی جو شخص اس قاعدہ کے برخلاف کرتے ہوئے یا کسی

صرف و نحو زبان کنڑي - سالا ویاکرن مطبوعه بیسل مشن
پرس بنگلور

سنسکرت

هتو پدیشہ - سندھی - گیارھوین حکایت سے آخر تک
سنسکرت کی پہلی کتاب مصنفہ بہنڈرکر - تمام

فارسی

کتاب درسی - سرمایہ خرد (مطبوعہ پنجاب) تمام
صرف و نحو - جامع القواعد مولفہ شمس العلماء مولوی
محمد حسین صاحب آزاد (پنجاب)

عربی

درایۃ الادب حصہ اول و دوم
مفتاح الادب حصہ اول و دوم

لاطینی

کتاب درسی - لائیوز اف ملنڈیز اینڈ ارسٹائیڈیز مولفہ
کارنیلیس نیپو

صرف و نحو زبان لاطینی - فرست لیٹن پرائیمر - مصنفہ
جپ مترجمہ ارنالڈ ہنری

پبلک اسکول لیٹن پرائیمر تا بیان نحو

زبان فرانسیسی

فرست فرنچ بک مصنفہ ہنری بو

نوزیا فنٹس ایٹ لیامس مولفہ ادیتہ ہارڈی مطبوعہ
میکملان و کمپنی بمبئی

اردو

کتاب درسی — اردو کورس نمبر ۱ (پنجاب سیریز) تمام
صرف ونحو — قواعد اردو حصہ دوم و سوم مطبوعہ ممالک
مغربی و شمالی

تلنگی

نظم - مہابھرت سبھا پروم ۱۶۲ وین نظم سے آخر تک
نثر - ونی سمہارا مصنفہ درگا پرساد راو
صرف ونحو زبان تلنگی - رسالہ صرف ونحو تلنگی مولفہ
ویرا سالنگم

تامل

نظم - نلاونبھا پہلے کے سو نظمیں
نثر - قصہ پنچ دزدان
صرف ونحو زبان تامل - مہالنگیار کا رسالہ صرف ونحو
تامل - تمام

مرہٹی

کتاب درسی - مرہٹی پانچویں ریڈر (طبع جدید) تمام
صرف ونحو مرہٹی - دادھوبا کی چھوٹی گرامر تمام
اور بڑی گرامر کے اول کے دو سو صفحہ

کنڑی

نظم - بہر تری ہری - نئی ستاکا - مولفہ ملیا شاستری
نثر - پنچاننٹرا

کتاب مقررہ جهت سنہ ۱۸۹۹ء

پہلی زبان

انگریزی

کتاب درسی - ٹٹل نل (مختصر نسخہ) مصنفہ چارلس
ڈکنس - مطبوعہ بل اینڈ سنس بمبئی تمام

اردو

کتاب درسی - اردو مڈل ریڈر (۱-۲) سیریز (موافقہ محمد عبد الجلیل صاحب تمام) مطبوعہ انڈین
پریس الہ آباد
صرف و بے - قواعد اردو حصہ دوم و سوم مطبوعہ
مالک مربی و شمالی

زبان دوم

انگریزی

سلکشنس فرام دی اریبین ناٹیٹس مولفہ جیارج
اسکت - تمام

* مطبوعہ بل اینڈ سنس بمبئی

* یہ کتاب چادرگھاٹ ہائی اسکول اور پادریوں کے بک ڈپو
واقع چادرگھاٹ اور مشن اسکول شاہ علی بندہ واقع حیدرآباد
میں بھی بکتی ہے

جھوٹا رسالہ) تمام اور نیز داد ہوبا کے بڑے گرامر کے ابتدائی دوسو صفحے

کنڑی - نظم - ہند نامہ زبان کنڑی (کاوی جالا) مطبوعہ بیسل
مشن منگلور - تمام

نثر - کنہا سنگرا حصہ دوم - تمام
صرف و نحو زبان کنڑی - سلاویاکرن - مطبوعہ بیسل مشن -
منگلور - تمام باستثنای عروض

سنسکرت - ہتویدیشہ - سندھی - از ابتدائے تا آخر حکایت
دہم سنسکرت کی پہلی کتاب مصنفہ پروفیسر ہندو کار - تمام
فارسی - کتاب درسی - پیرایہ خرد (مطبوعہ پنجاب) تمام
مفتاح القواعد - تمام

ہندی - سلم الادب تمام و مفتاح الادب حصہ اول و دوم
لاطینی - لیٹن ریڈر مصنفہ ہارڈی - مطبوعہ میکملان و کمپنی
ہمبٹی - اول کی پچیس حکایتیں لاطینی کی پہلی کتاب
مولفہ جب مترجمہ ارنالڈ ہنری اول کے ۲۶ صفحہ پبلک اسکول
لیٹن پرائمر از صفحہ اول تا صفحہ ۷۴ یا تا بیان نحو

فرانسہ - فرسٹ فریچ بک مصنفہ ہنری بو - بروگریسو فریچ
ریڈر - فرسٹ ایر مطبوعہ میکملان مصنفہ یوجین فسفا اول
کے پچاس صفحہ

زبان دوم

انگریزی - لائیف اف کلمبس مصنفہ سارہ کرامپٹن - تمام
یہ کتاب ہائی اسکول چادر گہات - دکان بل اینڈ سنس
کتب فروشان بمبئی - بک ڈپو پادریان فرقہ متھوڈسٹ
چادر گہات اور شاہ علی بندہ (واقع حیدر آباد دکن) کے
پادریوں کے مدرسہ میں بکتی ہی

اردو - اردو کورس نمبر ۲ (پنجاب سیریز) - نثر و نظم کا
آخری نصف حصہ قواعد اردو حصہ سوم مطبوعہ ممالک مغربی
و شمالی

تلنگی - نظم - سبھا پر وام (مہابھرت) ردیف اول کے ۱۲۶
غزلین

نثر - جتوا رتناکارم - تمام
صرف ونحو تلنگی - رسالہ صرف ونحو تلنگی مولفہ ویراسا
لنگم - تمام

تامیل - نظم - پند نامہ زبان تامیل نمبر ۲ - تمام
نثر - قصہ میکبیتہ - تمام
صرف ونحو زبان تامیل - رسالہ صرف ونحو زبان تامیل
مولفہ مہا لنگیار

مرہٹی - پانچویں ریڈر (طبع جدید - مطبوعہ چہاپہ خانہ
سرکاری بمبئی) تمام

صرف ونحو زبان مرہٹی دادہو با (صرف ونحو مرہٹی کا

کتاب مقررہ جہت امتحان مڈل اسکول سرکار عالی

بابت سنہ ۱۸۹۸ ع

زبان اول

انگریزی - گلیورس ٹریولس (ابرجدۂ ادیشن) تمام - مطبوعہ
بل اینڈ سنس بمبئی

اردو - اردو کورس نمبر ۳ (پنجاب سیریز) نصف اول نثر
ونظم

قواعد اردو - حصہ اول و دوم

<p>مطبوعہ ادیسن و کمپنی و داخل امتحان مٹریک مدراس بابت سنہ ۱۸ ع</p>	<p>{</p>	<p>تلنگی - نظم - رکمنی کلیانم</p>
		<p>از صفحہ ۲۱۵ تا صفحہ ۴۱</p>
		<p>نثر - منجوانی و جیم از صفحہ</p>
		<p>۴۱ تا صفحہ ۷۴</p>

تلنگی صرف و نحو - رسالہ صرف و نحو تلنگی مصنفہ ویراسالنگم تمام
مرہٹی - نظم - نلد منینتی سوایم وارا مولفہ پنڈت راکھو
ناتھ نوانیتھ - (گوڈبول)

نثر - ہندوستان کتھارسا

صرف و نحو مرہٹی - دادہو با کی چھوٹی گرامر تمام اور
بڑی گرامر کے پہلے دو سو صفحے

واضح ہو کہ ۱۸۹۹ ع میں اور نیز اوسکے بعد سے کوئی امیدوار
مرہٹی یا تلنگی کو اپنی پہلی زبان نہیں قرار دے سکیگا

کامیاب ہو اور سب لڑکیوں سے اول ہو اوسے بھی یہ۔
انعام دیا جائیگا

(۲) اسی طرح جو مالک محروسہ سرکار عالی کے کل کامیاب امیدواروں میں دوسرے درجہ پر ہو اوسے بشرائط مندرجہ دفعہ اول ۱۵ روپیہ قیمت کا انعام اور کمشنر امتحانات کی دستخطی سند دی جائیگی۔ مگر شرط یہ ہے کہ اوس نے کل نشانہائے مفروضہ میں سے ۴۵ فیصدی پائے ہوں

(۳) دیسی کامیاب امیدواروں میں سے جس نے انگریزی میں سب سے زیادہ نشان پائے ہوں اور وہ کسی سرکاری مدرسہ یا منظور شدہ مدرسہ کا شاگرد ہو اور عمر میں ۱۸ برس سے کم ہو اوسکو دس روپیہ قیمت کا انعام اور کمشنر امتحانات کی دستخطی سند دی جائیگی۔ مگر شرط یہ ہے کہ اوس نے کل نشانہائے مفروضہ میں سے ۵۰ فیصدی سے کم نہ پائے ہوں

ف یہ انعام یا نقد دیا جائیگا یا اوس قیمت کی کتابیں یا علم ریاضی کے آلات دئے جائینگے اس کا فیصلہ خود انعام پانیوالیکے خوشی پر موقوف ہے اس لئے انعام پانیوالوں کو چاہئے کہ تاریخ اشاعت نقدی سے ایک مہینے کے اندر اپنے ارادہ سے کمشنر امتحانات کو مطلع کریں

۴۳۔ جن کامیاب امیدواروں میں انعام کے شرائط موجود ہوں مگر وہ سرکاری یا کسی منظور شدہ مدرسہ کے شاگرد نہ ہوں تو ان کو انعام نہیں دیا جائیگا

۴۰۔ جو شاگرد بلا اجازت صدر مدرس یا بلا اجازت مدرس جماعت خاص جسمینی وہ پڑھتا ہو مدرسہ چھوڑ دے یا جو مدرسہ سے نکال دیا جائے اُسکا امتحان غیر معتبر ہوگا اور جو اجازت سے مدرسہ چھوڑ دیں ان کا امتحان اس شرط سے معتبر ہوگا کہ وہ داخلہ کی فیس کی باقی رقم جو بحیثیت خانگی امیدوار کے اوسے دینی پڑیگی ۳۰ نومبر سال امتحان کے پیشتر کمشنر امتحانات کے دفتر میں بھیج دی

۴۱۔ غرہ اپریل کے پیشتر امتحان مڈل اسکول کی سندیں طلب کر لینی چاہیں اوس تاریخ کے بعد جو سند طلب کیجائیگی اوسکے لئے دو روپیہ فیس لیجائیگی

۴۲۔ مدارس کے کامیاب شاگردوں کو بشرائط مندرجہ ذیل انعام دئے جائیں گے

(۱) جس امیدوار نے سب مباحث میں کامیاب ہو کر کل مالک محروسہ کے امیدواروں میں سب سے زیادہ نشان پائی ہوں بشرطیکہ وہ کسی سرکاری یا منظور شدہ مدرسہ کا شاگرد ہو اور عمر میں ۱۸ برس سے کم ہو اوسے پچیس روپیہ قیامت کا انعام اور کمشنر امتحانات کی دستخطی سند دیجائیگی مگر شرط یہ ہے کہ کل نشانہائے مفروضہ میں سے ۶۰ فیصد حاصل کیا ہو

ف مالک محروسہ کی سب لڑکیوں میں سے جو لڑکی کسی سرکاری یا منظور شدہ مدرسہ سے امتحان میں

۳۱۔ جملہ نشان جوڑنے میں تین ضروری مباحث اور دو اختیاری مباحث کا لحاظ کیا جائیگا

۳۲۔ جن امیدواروں نے پہلی اور دوسرے زبان میں ۳۵ فیصدی حساب میں ۳۰ فیصدی اور ہر ایک اختیاری مباحث میں ۲۵ فیصدی اور کل نشانہاے مفروضہ کا پینتیس فیصد نہ پائے ہوں وہ کامیاب نہوں گے

۳۳۔ کامیاب امیدواروں کے تین مدارج قرار دئے جائینگے (۱) جن امیدواروں نے جملہ نشانہاے مفروضہ کا ۶۰ فی صدی یا اس سے زیادہ حاصل کیا ہو وہ درجہ اعزازی میں رکھے جائیں گے انکے نام فہرست میں حسب لیاقت یعنی باعتبار نشانہاے محصلہ درج ہوں گے

(ب) جن امیدواروں نے جملہ نشان ہاے مفروضہ کا ۵۰ فیصدی سے کم نہ پائے ہوں وہ درجہ اول میں رکھے جائینگے اور ان کے نام بھی باعتبار لیاقت درج ہوں گے (ج) جن امیدواروں نے جملہ نشانہاے مفروضہ کا پینتیس فیصدی سے کم نہ پایا ہو وہ دوسرے درجہ میں کامیاب سمجھے جائینگے

۳۴۔ زاید مباحث کے لئے قلیل ترین نشانہاے کامیابی ۲۵ فیصدی قرار دئے گئے ہیں لیکن جب کوئی شخص حسب دفعہ چہارم صرف کسی زاید مباحث میں امتحان دے اس وقت نشانہاے کامیابی ۵۵ فیصد ہوگا

یوم	وقت	شعبہ علوم	مباحث امتحان	شمارہ نشان
چھٹا دن	۱۲-۱۰	شعبہ دہم	{ تلم ورسیتی { اصول - ۲۰ نشان علی - ۴۰ نشان نقشہ نویسی ہر دو قسم - ۶۰ نقشہ کشی (ہندسہ خلی) - ۴۰	۱۰۰
	۱-۱۰	”		
	۵-۲	”		۱۰۰

۲

موسیقی اور پیمائش کے محکمون سے التماس ہو کہ حسب ضرورت باوقات مناسب علم

موسیقی اور پیمائش کی علمی امتحان کے لئے وقت معین فرما کر امتحان گاہ متعلقہ کی چیف سپرنٹنڈنٹ

کو مطلع فرمائیں *

جن امیدواروں نے لاطینی یا فرانسیسی یا سنسکرت یا عربی میں امتحان دیا ہو انکے ہجاء کے بیس

نشان انکی کتاب درسی اور صرف اور صرف کے پرچہ کے نشانوں کے ساتھ ملائے جائینگے *

شماره نشان	صرف و کحو کتاب درسي خطاطي ترجمه یا مضمون نگاري املا نویسی	شعبه دوم (دوسری زبان)	۱—۱۰ ۲—(۳۰-۳۳) ۳—(۴۵-۴۸)	قیسرا دن
۱۵۰	نشان ۵۰ ————— ” ۳۰ ————— ” ۱۰ ————— ” ۴۰ ————— ” ۲۰ —————	ایضا ایضا		{
۱۰۰	{ جبر و مقابلہ - ۴۰ نشان تخریر اقلیدس - ۲۰ ” اصول حفظ صحت ... اصول خانه داری (صرف انگریز کے لئے)	شعبہ پنجم ایضا ایضا ششم ایضا ہفتم ایضا	۱۱—(۳۰-۳۱) (۵-۱۱) — ۵—۲	
۱۰۰				
۱۰۰	{ تاریخ انگلستان ... بہی کہانہ (سیاق) ... علم طبیعیات و کسٹری ... اصول—۲۰ پیمائش { علمی—۳۰	{ شعبہ نہم ایضا سیزدہم ایضا ہشتم ایضا یازدہم	{ ۱—۱۰ ۲—۵	{ پانچواں دن
۱۰۰				
۱۰۰				

مخته اوقات و ترتيب تقسيم برجه سؤالات امتحان مقل اسكول سركار عالي

يوم	وقت	شعبه علوم	مباحث امتحان	شماره نشان
پهلا دن	۱۰—۱	شعبه اول پهلي زبان	۵۰ ۳۰ ۴۰ نشان صوف و نحو - کتاب درسي - خطاطي — (الف) - انگرېزي - (ب) - تلنگي - اردو - مرهٔي اهلانوسي (الف) انگرېزي (ب) - تلنگي - اردو - مرهٔي	۱۵۰
	۲—(۲۰-۳۰)	ايضا	ترجمه يا مضمون نگاري -	۲۰
	(۲-۴۵) — (۳-۱۵)	ايضا		۲۰
دوسرا دن	۱۰—۱	شعبه سوم	حساب	۱۰۰
	۲—۵	شعبه چهارم -	تاريخ هند و جغرافيه	۱۰۰

۲۸۔ ہر ایک مضمون میں صرف اتنے ہی سوال اور اوسقدر مشکل دیے جائینگے جنکو ایک قابل امیدوار جسٹے مضامین معلوم اچھی طرح یاد کئے ہوں مدت معینہ میں جواب دے سکے

۲۹۔ آئندہ سے سادہ سیفے پرونی میں امتحان نہیں لیا جائیگا لیکن لڑکیوں کی درخواستیں امتحان میں شریک ہونے کے لئے اوسی وقت درج رجسٹر ہونگی جبکہ وہ اپنے درخواست کے ساتھ کسی مڈل اسکول کے صدر کا دستخطی صداقت نامہ اس مضمون کا پیش کریں کہ درخواست گزار کو سابق کے امتحان مڈل اسکول کے معیار تک سینی پرونی کے قابلیت ہے اور اوس صداقت نامہ پر کسی صدر مہتمم مدارس کی تصدیقی دستخط بھی ہونے چاہیں

۳۰۔ مڈل اسکول کا امتحان بلحاظ اوقات و ترتیب مضامین امتحان و نشانہائے مفروضہ حسب تختہ مندرجہ ذیل ہوگا

۲۰۔ امتحان دیا جاوے تو اوس وقت اصول کے امتحان میں ۲۰ نشان اور عملی امتحان میں ۱۵ نشان حاصل کرنا کامیابی کے لئے ضرور سمجھا جائیگا۔ لیکن جب ان فنون کا امتحان بطور مباحث اختیاری کے دیا گیا ہو تو اوس صورت میں کامیابی کے لئے ۱۵ اور ۱۰ نشان علی الترتیب حاصل کرنا کامیاب ہونیکے لئے ضروری سمجھا جائیگا

۲۷۔ جس امیدوار کا جی چاہی (خواہ وہ کسی سرکاری یا منظور شدہ اسکول کا شاگرد ہو خواہ خانگے امیدوار ہو) علاوہ تین ضروری اور دو اختیاری مباحث کے اور کسی شعبہ یا ایک سے زائد شعبوں میں امتحان دے مگر ہر شعبہ کے لئے علاحدہ علاحدہ پانچ پانچ روپیہ فیس دینی پڑیگی۔ یہ زائد مباحث کہلائینگے۔ مگر امیدوار اوسے وقت کامیاب سمجھا جائیگا جب کہ وہ علاوہ مباحث ضروری کے اون مباحث اختیاری میں جنکو اوسنے اپنے درخواست میں مباحث اختیاری کے سرخی میں داخل کیا ہو کامیابی حاصل کرے۔ مضمون اختیاری درخواست میں درج ہوکر پھر بدل نہیں سکتے

اگر کوئی امیدوار کسی زائد مباحث میں فیل ہو اور مباحث ضروری اور مباحث اختیاری میں اوسنے کامیابی کے نشان حاصل کئے ہوں تو وہ امیدوار نا کام نہیں سمجھا جائیگا لیکن اگر کسی امیدوار نے زائد مباحث میں کامیابی کے قلیل ترین نمبر نہ حاصل کئے ہوں تو وہ نمبر جو اوسنے زائد مباحث میں حاصل کئے ہیں کل نمبروں کے ساتھ نہیں جمع کئے جائینگے

نقشه بنانا جریب اور پرگار کا استعمال - نقشہ پری کرنا -
میجر فائر بریس کی کتاب مسمی بہ رزکی میوزول نمبر ۷ کے
مطابق نقشہ اتارنا *

(ج) مساحت مسطحات (جیسے کہ ٹاڈھنٹر کے چھوٹی
رسالہ مساحت میں درج ہی

شعبہ دوازدهم - تصویر کشی

(جب یہ شعبہ بعوض شعبہ دوم کے لیا جائے تو

اوسکے لئے ۱۵۰ نشان قرار دینے چاہئیں)

۱۲۴ - مسطح ارائش کے چیزوں کا خاکہ اتارنا

ب - مورت یا کسی چیز کی مجسمہ کی تصویر اتارنا - یا میز یا
صندوق یا دروازہ کے ایک رخ یا الماری کی تصویر اتارنا - اور
پیمانہ یہ قرار دینا :- ایک انچ یا $\frac{1}{2}$ انچ یا $\frac{1}{4}$ انچ یا $\frac{1}{8}$ انچ
برابر ایک فٹ کے

ج - مجسم اشکال اقلیدس کی (متعلق بہ عمود و خطوط
مقوازیہ و دائرہ کی) شکلین بنانا

شعبہ سیزدهم (سیاق) بھی کہاتہ

۲۵ - رسالہ پرائیمر (بک کیپنگٹ) مولفہ جی تھارنٹن -
مطبوعہ میکملان و کمپنی بمبئی و رسالہ مرہٹی بک کیپنگٹ
مولفہ لمے (دکان را د) بائی اتما رام سگون و کمپنی بمبئی

۲۶ جبکہ موسیقی یا پیمائش یا نقشہ کشی میں شعبہ دوم
کے عوض میں امتحان دیا جاوے یا صرف اسی فن میں

رسالہ میں سے ممکن کے سامنے کوئی راگت صحیح بجانا یا
ویسی ہی کسی اور سہل راگت کے رسالہ سے

(دو) - وائیولن - برتھولڈ ٹور کے رسالہ موسیقی کے راگوں
پر دیکھ کر بجانا

(تین) - مذہبی راگوں کی کتاب دیکھ کر گانا اور کوئی اور
چھوٹا سا سہل گیت گانا

* شعبہ یازدہم - پیمائش

(اس شعبہ کے لئے جب وہ شعبہ دوم کے عوض

لیا جائے ڈیڑھ سؤ نشان قرار دئے جائیں گے)

۲۳ - جریب اور پرگار سے مسطحات کی پیمائش کرنا

(۱) اصول نقشہ کشی - اقلیدس کے سہل اشکال کا نقشہ
اتارنا جیسے کہ فرسٹ پرنسپلس آف جیامٹرکل ڈرائنگ
(رژکی کالج مینوئل) میں درج ہے اور مکانات کے سہل نقشوں
کی نقل اتارنا

(ب) پیمائش - جریب سے زمین کے ایک تھوڑی قطعہ
کی پیمائش کرنا - بتائی ہوئی پیمانہ کے بموجب ایک

* امیدوار مباحث ضروری میں بغیر امتحان دے صرف
اس فن میں امتحان دیسکتے ہیں

جب کوئی امیدوار بعض دوسری زبان کے اس فن میں
امتحان دے تو اسے اسکی پہلی زبان میں مضمون نگاری گا
ایک پرچہ ترجمہ کے عوض میں دیا جائیگا

شعبہ ششم - اصول حفظ صحت

۱۸۔ رسالہ اصول حفظ صحت مولفہ ڈاکٹر ہیر۔ تمام

شعبہ ہفتم - اصول خانہ داری (صرف لڑکیوں کے لئے)

۱۹۔ رسالہ اصول خانہ داری مصنفہ مس کیلی طبع جدید

شعبہ ہشتم - علم طبیعیات و کسٹری

۲۰۔ (۱) رسالہ فرکس مولفہ راسکواز ابتداء لغایت اجسام

متحرک یعنی از صفحہ اول تا صفحہ ۵۲

(ب) رسالہ کسٹری راسکواز ابتداء لغایت فصل ۱۵ یعنی

از ابتداء تا صفحہ ۷۳

شعبہ نہم - تاریخ انگلستان

۲۱۔ تاریخ انگلستان - جیسے تاریخ انگلستان مولفہ سینکمر

صاحب تمام

شعبہ دہم - موسیقی

جب شعبہ دوم کے عوض اس فن میں امتحان دیا ہو تو

اس فن کے لئے ۱۵۰ نشان قرار دئے جائینگے *

۲۲۔ (۱) اصول علم موسیقی - جیسے میوزکل پرائمر

مطبوعہ کلیرنڈن پرس یا مینول آف میوزک مولفہ ہنری لسلپی

مطبوعہ کیسل یا ویسی کوئی اور کتاب

(ب) علم امتحان (ایک) ان آلات میں سے کوئی آلہ

موسیقی (پیانو فورت یا ہارمونیم) کو ٹھیک بجانا پریکٹکل پیانو

فورت مصنفہ ہال یا اوس قسم کے کوئی اور علمی موسیقی کے

واضح ہو کہ حساب کے سوالات میں انگریزی ہند سے استعمال کرنے جاہلین اور امیدواروں کو ہندوستان اور انگلستان اور سرکار عالی کے سکون اور اوزان اور پیمائش کے پہاڑوں سے واقف ہونا چاہئے *

شعبہ چہارم - تاریخ ہند و جغرافیہ

۱۶ تاریخ - تاریخ ہند - عہد سلطنت انگریزی جیسے سنکلیر صاحب کے تاریخ ہند میں درج ہے

جغرافیہ - اوت لائینس آف جیاگرافی از صفحہ اول تا صفحہ ۱۱۳ (ایشیا و یورپ و افریقہ)

نقشہ کشی - ایشیا یورپ و ہندوستان کا تفصیل وار نقشہ اتارنا

شعبہ پنجم - ریاضی

۱۷ (۱) جبر و مقابلہ - مثلاً جبر و مقابلہ ابتدائی مصنفہ ہال و ناٹیت از صفحہ اول تا صفحہ ۱۶۳ باستثنای ابواب نہم و دہم و سیزدہم و چہار دہم و پانزدہم و شانزدہم و باستثنای قوای کسور و قوای منفی

(ب) تحریر اقلیدس - مقالہ اولی - مع سہل نتائج مندرجہ
اقلیدس مؤلفہ ہال و اسٹیونس

(۲) جنہوں نے اردو یا مرہٹی یا تلنگی کو پہلی زبان قرار دیا ہو اور دوسری زبان اردو مرہٹی تلنگی تامیل یا کنڑی ہو اور کو بعوض ترجمہ کے دوسرا پرچہ مضمون نگاری کا حسب ذیل دیا جائیگا *

۱ - کسی دوست یا عزیز کے نام سے کسی مضمون کا خط لکھنا *

۲ - کسی مضمون پر جو کتاب درسی میں درج ہو ۱۵ سطر کا جواب مضمون لکھنا *

۳ - کسی اور نئی مضمون پر ۱۵ سطر کی عبارت لکھنا *

جن امیدواروں کی پہلی زبان اردو مرہٹی یا تلنگی ہو اور دوسری زبان انگریزی عربی فارسی سنسکرت فرانسیسی یا لاطینی ہو انکو دو عبارتیں دیجائیںگی پہلی عبارت انکی پہلی زبان کی ہوگی جسکو انہیں اپنی دوسری زبان میں ترجمہ کرنا پڑیگا اور دوسری عبارت انکی دوسری زبان کی ہوگی جسکو انہیں اپنی پہلی زبان میں ترجمہ کرنا پڑیگا *

(۳) ہجاء - درسی کتاب جیسی کسی کتاب سے ایک

عبارت جسمیں ہجوں کی بہت غلطیاں ہونگی صحیح ہجاء سے لکھنے کے لئے دیجائیںگی - اور علاوہ عبارت کے کچھ اور مفرد الفاظ جو غلط ہجے سے لکھی ہونگے صحیح لکھنے کے لئے دیئے جائیںگے *

شعبہ سوم - حساب

۱۵ حساب میں اعمال مرکب - کسور عام و کسور اعشاریہ

قاعدہ تجویل عمل تجارت اربعہ متناسبہ اور ستہ متناسبہ جذر

و کعب اور سود سادہ نکت امتحان ہوگا *

لاطینی	سنسکرت	مرہٹی
فرانسہ	عربی	تلنگی
یونانی	فارسی	تامیل
جرمنی	اردو	کنڑی
انگریزی		

دوسری زبان میں بھی تین پرچے دئے جائینگے *

(۱) پہلا پرچہ درسی کتاب اور صرف ونحو کا ہوگا جس میں جملوں کی ترکیب محاورے فقروں کا مطلب اور استعارات پوچھے جائینگے۔ محذوف الفاظ بتانے پڑینگے اور بتائے ہوئے الفاظ صحت سے عبارت میں داخل کرنے پڑینگے الفاظ کے مادے بتانے پڑینگے۔ اس پرچہ کے ممتحن صاحبان کو چاہئے کہ وہ خوش خطی اور صاف نویسی کی لئے دس نمبر محفوظ رکھیں *

(۲) جن امیدواروں کی پہلی زبان انگریزی ہی

(۱) ان کو ایک پاراگراف انگریزی سے اونکی دوسری زبان میں اور دوسری زبان کا پاراگراف انگریزی میں ترجمہ کرنیکے لئے دیا جائیگا *

جو پاراگراف انگریزی سے دوسری زبان میں ترجمہ کرنیکے لئے دیا جائیگا سب زبانوں کے لئے وہی دیا جائیگا۔ اور جو پاراگراف دوسری زبان سے انگریزی میں ترجمہ کرنیکے لئے دیا جائیگا وہ تھوڑا سا درسی کتاب سے دیا جائیگا اور تھوڑا سا کسی اور آسان کتاب سے دیا جائیگا *

کے ہونگے اور کچھ ایسی کتاب سے دئے جائینگے جو تعلیم میں نہ آئی ہو۔ الفاظ کے مادے یعنی ماخذ اور افعال کے ساتھ جو حروف بطور صلہ یا تعدیہ مستعمل ہوتے ہیں وہ پوچھی جائینگی۔ نظم کے خلاصہ مطلب کی نثر کرائی جائیگی *

خطاطی کے امتحان کے لئے علیحدہ پرچہ نہیں دیا جائیگا۔ لیکن صرف و نحو اور درسی کتاب کے پرچے کے مہکتین صاحبان جملہ نشانہائے مفروضہ میں سے خوش خطی اور صاف لکھنے کے لئے دس نشان محفوظ رکھینگے۔ یہ نشان فقط خوشخطی اور صاف نویسی کے لحاظ سے دئے جائینگے *

(۲) ترجمہ

جنہوں نے پہلی زبان اردو تلنگی یا مرہٹی لی ہو اونکو ترجمہ کا ایک پرچہ دیتھ گہنتھ کا دیا جائیگا۔ امیدواروں نے جس دوسرے زبان میں امتحان دیا ہو اوس زبان کی نثر کی ایک عبارت اس پرچہ میں دیجائینگی امیدواروں کو چاہئے کہ اس عبارت کو اپنی پہلی زبان میں ترجمہ کریں *

(۳) ایک ایسی عبارت جو مدارس سرکاری کے جماعت چہارم فوقانی کی کتاب درسی کی عبارت کے ہم پلہ ہو سماعت سے لکھنا۔ اس عبارت کے آخر میں کچھ مفرد الفاظ بھی دینے چاہئیں *

شعبہ دوم۔ دوسری زبان

۱۴ امیدواروں کو اختیار ہے کہ مذکورہ ذیل السنہ میں سے کسی ایک زبان میں امتحان دیں •

(۲) - ترجمہ

جنکی پہلی زبان انگریزی ہی اونکو ترجمہ کرنیکے لئے *
 (۱) ایک پارا گراف ڈیڑ گھنٹہ میں ترجمہ کرنیکا اون کی
 مادری زبان میں دیا جائیگا جس کو اونہیں انگریزی
 میں ترجمہ کرنا پڑیگا *

(ب) جنکی مادری زبان انگریزی ہی اونکو ترجمہ کے عوض
 میں دوسرا پرچہ انگریزی مضمون نگاری کا دیا جائیگا *

(۳) - ہجاء

کسی ایسی کتاب سے عبارت کو سماعت سے لکھنا جو
 دقت میں اوس کتاب کے برابر ہو جو سرکاری مدارس کے
 جماعت چہارم فوقانی کے لئے قرار دی گئی ہے علاوہ اسکے اوسط
 دقت کے کچھ اور مفرد الفاظ بھی دئے جائینگے *

ب (اردو - مرہٹھی - تلنگی)

۱۳ السنہ مذکورہ بالا میں سے ہر ایک زبان میں تین تین
 پرچے دئے جائینگے *

(۱) کتاب درسی و صرف و نحو کا تین گھنٹہ کا ایک پرچہ
 دیا جائیگا اور اوس پرچہ میں یہ یہ باتیں پوچھے جائینگے :-
 الفاظ اور فقرے اور محاوروں کے معنی اور مثالیں جملوں اور
 عبارتوں اور تشبیہات کا مطلب - محذوف الفاظ - ایسے جملے
 یا عبارت بنانی جس میں کچھ دئے ہوئے الفاظ یا فقرے صحیح
 طور سے کہپ سکیں - یہ الفاظ اور فقرے کچھ تو درسی کتاب

شعبہ اول - پہلی زبان

۱- انگریزی

۱۲ انگلو ورنیکیولر اسکولوں کے لئے پہلی زبان انگریزی قرار دی گئی
ہی اور ورنیکیولر اسکولوں کے لئے پہلے زبان ملکی زبان ہوگی
یعنے اردو مرہٹی یا تلنگی *

تمام مڈل اسکولوں کے مڈل کی جماعتوں میں صرف وہی
کتاب پڑائی جائیگی جسکو سررشتہ تعلیمات نے قرار دیا ہو *

پہلی زبان میں سوالات کے تین پرچے دئے جائینگے *
(۱) - ایک پرچہ تین گھنٹہ کا صرف و نحو اور زبان دانہ کا ہوگا
انگریزی میں صرف و نحو کے وہ باتین پوچھی جائینگے جو
انجمن عیسوی اشاعت السنہ ملکی کے انگریزی مینول گرامر میں
درج ہیں۔ نحو کے سوالات کے ساتھ اوس زبان کے محاورے پوچھے
جائینگے اور ایسے سوالات کئے جائینگے جن سے معلوم ہو کہ امیدوار
کو جملوں کی ترکیب الفاظ اور فقروں کے معنے اور سہل جملوں کا
مطلب بیان کرنا آتا ہی یا نہیں محذوف الفاظ کا لکھنا یا بتائے
ہوے لفظوں یا فقروں اور محاوروں سے صحیح جملہ بنانا افعال
کا گردانا اور کسیکے مقولہ کو بعینہ یا اپنا کلام بنا کر استعمال
کرنا آتا ہی یا نہیں *

ایندہ سے خطاطی کا علیحدہ پرچہ نہیں دیا جائیگا بلکہ مہتمم
صاحبان صرف و نحو اور کتاب درسی کے سوالات کے نمبروں
میں سے دس نشان خوش خطی اور صاف نویسی کے لئے
دیا کریں *

۱۱۔ یہ امتحان علوم ذیل میں لیا جائیگا -

(۱) مباحث ضروری

۱۔ پہلی زبان

۲۔ دوسری زبان

۳۔ حساب

(ب) مباحث اختیاری

۴۔ تاریخ ہند و جغرافیہ

۵۔ علوم ریاضی (اقلیدس و جبر و مقابلہ)

۶۔ اصول حفظ صحت

۷۔ اصول خانہ داری (صرف لڑکیوں کے لئے)

۸۔ علم طبیعیات اور کسٹری

۹۔ تاریخ انگلستان

۱۰۔ موسیقی

۱۱۔ مساحت (پیمائش) * {

۱۲۔ نقشہ کشی

۱۳۔ سیاق

اور دیگر علوم جو وقتاً فوقتاً بڑھتے جائیں -

ہر امیدوار کو علاوہ ہر سہ مباحث ضروری کے دو اور مباحث
اختیاری (مذکورہ بالا) میں امتحان دینا پڑیگا -

* ان فنون میں اس وقت امتحان لیا جائیگا جبکہ دس
یا دس سے زائد امیدوار ان فنون میں امتحان دینے والے ہوں

درخواست تک وہ طالب علم سال موجودہ کے آغاز سے کسی سرکاری یا منظور شدہ مدرسہ میں تعلیم پارا ہی اور نیز ۱۵ نومبر سنہ موجودہ تک اوس کی راہ و روش اور حاضری درست تھی اور وہ مڈل اسکول کی تعلیم کی قابلیت رکھتا ہی یہ صداقتنامہ قبل از ۲۰ نومبر سنہ موجودہ کمشنر امتحانات کے دفتر پر پہنچ جانا چاہئے۔ اس شرط سے وہی امیدوار بری سمجھا جائیگا جو خاص طور سے اس سے مستثنیٰ کیا گیا ہو *
صداقتنامہ کی عبارت حسب ذیل ہونی چاہئے :-

میں تصدیق کرتا ہوں کہ فلان شخص نے جماعت چہارم فوقانی یعنی مڈل اسکول کلاس کی پڑائی تکمیل کو پہنچائی اور وہ ابتدائی سال سے فلان مدت تک حاضر رہا ہی اور اوسکا چال چلن اچھا ہی اور میری راے میں وہ مڈل اسکول کا امتحان دینیکے قابل ہی *

جس امیدوار نے یہ صداقتنامہ نہ پیش کیا ہو اوس کا نام امیدواران خانگی کی فہرست میں شریک کیا جائیگا اور وہ اوسوقت تک امتحان کے کمرہ میں نہ داخل کیا جائیگا جب تک کہ وہ امتحان کے صدر نگران صاحب کو داخلہ کی فیس کی وہ باقی رقم نہ دے جو بحیثیت امیدوار خانگی کے اوسے دینے چاہئے *
صداقتنامہ مذکورہ بالا کے نمونے کمشنر امتحانات اور صدر مہتممان مدارس کے دفاتر سے مل سکتے ہیں *

۱۰ مڈل اسکول کا امتحان چہرے ہوئے سوالات کے ذریعہ سے لیا جائیگا اور تمام امتحان گاہوں میں یکساں سوالات بتاریخ و وقت واحد امیدواروں کو دئے جائینگے *

امیدواروں کو چار طرح کے نمونے جن پر علامت الف و ب وج و د ثبت ہونگی دئے جائینگے۔ یعنی سرکاری یا منظور شدہ مدارس کے جماعت چہارم فوقانی کے طالب علم (لڑکوں) کو نمونہ درخواست مثبتہ نشان (الف) دئے جائینگے *

ایضاً لڑکیوں کو نشان (ب) ایضاً
ایضاً خانگی امیدوار (لڑکوں) کو نشان (ج) ایضاً
ایضاً خانگی امیدوار (لڑکیوں) کو (د) ایضاً

۷ تمام درخواستیں اجرت داخلہ کی رقم کے ساتھ فرہ ماہ اکتوبر کے پیشتر کمشنر امتحانات کے دفتر پر پہنچانی چاہئیں۔ تاریخ مذکورہ بالا کے بعد پھر کوئی درخواست درج رجسٹر نہوگی *

درخواست کے تختوں پر تمام ضروری ہدایتیں دی گئی ہیں *
ہر درخواست کے ساتھ چیپک کا صداقت نامہ منسلک کرنا چاہئے۔ یہ صداقت نامہ کسی ایسے طبیب کا ہونا چاہئے جو ملازم سرکار ہو کسی اور کا صداقت نامہ منظور نہیں کیا جائیگا *

۸ جب داخلہ کی فیس اور درخواست کمشنر امتحانات کے پاس بھیج دی گئی تو پھر کسی صورت میں فیس کی رقم واپس نہ کی جائیگی الا اوس صورت میں جبکہ کسی سبب سے کوئی درخواست نا منظور ہو جاوے *

۹ ہر امیدوار کو اپنے مدرسہ کے صدر مدرس کا دستخطی صداقت نامہ اس مضمون کا پیش کرنا چاہئے کہ تاریخ مندرجہ

باقی سب سے نورویہ فیس لیجائیگی *
 اگر کسی سرکاری مدرسہ یا امدادی مدرسہ کا مدرس اس
 امتحان میں شریک ہونا چاہے تو اس سے فیس داخلہ کے
 چار روپیہ سکے حالی لئے جائینگے *

۴ جن امیدواروں نے سابق میں مڈل اسکول یا کسی یونیورسٹی
 کے مٹریکولیشن کے امتحان میں کامیابی حاصل کی ہو اور
 وہ کسی خاص فن میں جن میں وہ کامیاب نہوں امتحان
 دینا چاہیں ان سے ہر فن کے امتحان کے لئے پانچ روپیہ حالے فیس
 لی جائیگی اگر وہ پاس ہوں تو ان کو امتحان کا صداقت نامہ
 دیا جائیگا *

۵ کسی امیدوار کا نام اوسوقت تک درج رجسٹر نہوگا جب
 تک کہ اس نے فیس نہ داخل کی ہو۔ جو امیدوار ایک مرتبہ
 امتحان میں فیل ہو چکا ہو وہ بہر امتحان میں شریک ہوسکتا
 ہی مگر اس کو پہر پوری فیس داخل کرنی ہوگی یعنی اگر وہ
 کسی سرکاری یا منظور شدہ مدرسہ کا شاگرد ہی چار روپیہ فیس
 دینی ہوگی اگر وہ خانگی امیدوار ہی تو نورویہ حالے فیس
 دینی ہوگی *

۶ امیدواروں کو امتحان کے شرکت کی درخواستیں مطبوعہ
 نمونوں پر بیجینی چاہئیں یہ نمونے کمشنر امتحانات یا صدر
 مہتممان مدارس کے دفاتروں سے مل سکتے ہیں۔ صدر مدرسین
 کو چاہئے کہ اپنے صوبہ کے صدر مہتمم مدارس کے ذریعہ سے
 غرۃ ماہ جولائی کے پیشتر حسب ضرورت درخواستوں کے نمونے
 طلب کر لیں *

کوئی مقام اوس وقت تک امتحان گاہ نہیں قرار پائیگا جب تک کہ اوس مقام سے امتحان کے شرکت کے لئے دس درخواستیں نہ آویں *

۲ یہ امتحان مندرجہ ذیل لوگ دے سکتے ہیں :-

تمام اون سرکاری مدارس کے جماعت چہارم فوقانی کے طالب علم جو تعلیم عامہ کے لئے سرکار نے جاری کئے ہیں یا اون مدارس کے جماعت چہارم فوقانی کے طالب علم جنکو سرشتہ تعلیم سرکار عالی نے تعلیم عامہ کے لائق تسلیم کیا ہے اس امتحان میں بطور طالب علم شریک ہوسکیں گے *

ان کے سوا اور جو کوئی اس امتحان میں شریک ہونا چاہے خانگی امیدوار سمجھا جائیگا *

۳ سرکاری مدارس کے جماعت چہارم فوقانی یا اور کسی مدرسہ کے جماعت چہارم فوقانی کے طالب علم سے بشرطیکہ اوس مدرسہ کو سرشتہ تعلیم نے منظور کر لیا ہو - خواہ لڑکا ہو خواہ لڑکی - چار روپیہ سکہ حالے فیس داخلہ لی جائیگی اور

۱۱ - ورنکل	۱۹ - لاتور
۱۲ - محبوب نگر	۲۰ - اورنگ آباد
۱۳ - نلکنڈہ	۲۱ - بیت
۱۴ - نرائن پیت	۲۲ - امبا جو گاٹی
۱۵ - گلبرگہ	۲۳ - نانڈیتر
۱۶ - راجپور	۲۴ - پرہنی
۱۷ - شورا پور	۲۵ - جالفا
۱۸ - دھاراسیو	۲۶ - ہنگولی

XIV.
TRANSLATION OF
MIDDLE SCHOOL EXAMINATION RULES.

ترجمہ

ضوابط متعلق امتحان مڈل اسکول سرکار عالی

* ۱ ہر سال ماہ دسمبر کے ۸ ویں تاریخ سے بلدیہ حیدرآباد میں ایک امتحان لیا جائیگا جسکا نام امتحان مڈل اسکول سرکار عالی ہوگا اگر ۸ دسمبر کو اتوار یا جمعہ واقع ہو تو اوصورت میں اس تاریخ کے بعد جو دوشنبہ یا سنیچر کا دن واقع ہوگا اوس روز سے یہ امتحان شروع ہوگا یہ امتحان اور اور مقامات میں بھی جنکو کمشنر امتحانات معین کریں لیا جائیگا۔ کمشنر امتحانات ہر سال اون مقامات کی ایک فہرست مشتہر کیا کریں گے۔

* سنہ ۱۸۹۸ ع کے امتحان کے لئے مقامات مندرجہ ذیل امتحان گاہ قرار پائی ہیں *

۱۔ نظام کالج	۶۔ بیدر
۲۔ مدرسہ نشوان اعزہ	۷۔ اودگیر
۳۔ مدرسہ اعزہ	۸۔ اندور
۴۔ سکندر اباد	۹۔ میدک
۵۔ بلارم (الوال)	۱۰۔ کریمنگر

EXAMINATION PAPERS.

MIDDLE SCHOOL EXAMINATION.

LIST OF EXAMINERS, 1897.

Branch and Subject.	Examiner.
Branch I-A. English Gram-mar and Text.	V. A. Passanha, M.A., L.M. & S. (Ireland).
„ English Spelling.	Miss Mathie.
„ „ Composition ...	Rev. B. Pratt.
Branch I-B. Urdu Grammar and Text & Spelling.	Moulvi Ali Hyder Saheb.
„ Mahratti Grammar and Text, Spelling and Mahratti Com-position ...	M.R.Ry. P. M. Bhawe.
„ Telugu Grammar & Text & Spelling ...	M.R.Ry. T. Sreenivasacharry.
Branch I-A and B. Urdu and English Translation.	Mr. W. J. Prendergast, Pdh. M.R.A.S.
„ Mahratti „ ...	M.R.Ry. Hanumanta Rao Atre, B.A.
„ Telugu „ ...	„ P. Raghava Rao.
„ Tamil „ ...	Mr. J. Zacchens, B.A.
„ Kanarese „ ...	M.R.Ry. B. Runga Rao.
„ Sanskrit „ ...	„ P. Y. Subba Rao.
„ Persian „ ...	Moulvi Abdul Jabbar Khan.
Branch III-A. Arithmetic, English ...	Mr. W. A. Home, B.A.
„ III-B. Arithmetic, Urdu.	Moulvi Muhammad Hassan Saheb Cashmeeree.
„ „ Arithmetic, Mahratti ...	M.R.Ry. S. R. Joglikar, B.A.
„ „ Arithmetic, Telugu ...	„ Venkatarama Somayajalu.
Branch IV-A. Indian History Part I. English ...	Miss I. C. Smith.
„ Geography, Part II. English ...	„ I. M. Ross.
„ Indian History and Geography, Urdu...	Moulvi Jaffer Ali Khan.
„ Indian History&Geo-graphy, Mahratti ...	M.R.Ry. G. R. Kale, B.A.
„ Indian History&Geo-graphy, Telugu ...	„ Mahadeva Shastri.

Branch and Subject.	Examiner.
Branch II. Urdu Grammar & Text, Translation or Composition and Spelling	... Moulvi Abdul Huq, B.A.
„ Mahratti „	... M.R.Ry. Hanumanta Rao Atre, B.A.
„ Telugu „	... „ M. M. Srinivasacharya.
„ Tamil „	... „ S. Venkatram Iyer, B.A.
„ Kanarese „	... „ B. Runga Rao.
„ Sanskrit „	... „ P. Y. Subba Rao.
„ Persian „	... Moulvi Altaf Hussain Sahib.
„ Arabic „	... Mullah Sheik Daood, M.A.
„ English „	... Nawab Imad-ul-Mulk Bahdr., B.A.
„ Latin „	... Mr. G. Tate, B.A.
„ French „	... Miss Evans.
„ V-A. Algebra, Eng.	M.R.Ry. R. Vasudeva Rao, B.A.
„ Geometry „	„ Baijnath M.A., LL.B.
„ V-B. Algebra, Urdu.	Moulvi Alla Baksh.
„ Geometry „	„ Kuthbudeen Ahmed, B.A.
„ Algebra & Geometry	Mahratti ... M.R.Ry. D. K. Hardikar, B.A.
„ „ Telugu „	„ Venkat Sastry.
„ VI-A. (Eng.) & VI-B.	Dr. Ahmed Mirza, M.B.B., Sc.
„ (Urdu) Sanitation.	(Edin).
„ VI-B. Sanitation	(Mahratti) ... M.R.Ry. P. M. Bhawe.
„ Sanitation, Telugu ...	„ Venkatrama Somayajulu.
„ VII. Domestic Eco-	nomy ... Miss A. Evans, B.S.
„ VIII. Physics and	Chemistry ... Mr. S. A. Andrews, B.A., B. Sc.
„ IX. Eng. History ...	Mr. E. A. Seaton, B.A., (Oxon).
„ XI-A. (Eng.) Sur-	veying ... Mr. A. C. Davis, M.I.C.E.
„ XI-B. (Urdu) Sur-	veying ... M.R.Ry. Venkat Shastri.
„ XII-A. (Eng.) Draw-	ing, Parts I & II ...
„ XII-B. (Mahratti)	Drawing, Parts I
„ and II. ...	} Mr. A. C. Davis, M.I.C.E.
„ XIII-B. (Mahratti)	Book-keeping ... M.R.Ry. D. K. Hardikar, B.A.

MIDDLE SCHOOL EXAMINATION, 1897.

BRANCH I-A.—ENGLISH GRAMMAR AND TEXT,

80 MARKS.

WEDNESDAY, 8TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

(Ten Marks extra will be allowed by the Examiner, for neat work, and clear handwriting.)

MARKS.

I. What circumstances led to the hero of the story being established as “the acknowledged true, lawful and legitimate Poor Jack of Greenwich”? 6

(a) What are numeral adjectives? Give their divisions with examples. 2

II. State in a few words the real cause of the loss of the “*Royal George*.” 6

III. (a) Arrange the following according as they are masculine or feminine or neuter :—

Vixen, hearth, doe, colt, ram, roe, hind, Landgravine, buoy, sow, yarn, breath. 3

(b) Give the plurals of Bandit, memorandum, cherub, court-martial. 3

IV. Analyze :—“At Myrtle Grove, Sir Walter Raleigh was soothing his mind with the tobacco he had brought from Virginia, when his Irish servant, thinking his master was on fire, dashed water over him. The light was extinguished, but Sir Walter sat drenched.” 8

V. How was the character of “Poor Jack” influenced by the following individuals :—Spicer, Anderson Old Nanny. 8

VI. (a) Give the diminutive forms of :—part, man, animal, ice, hill, goose. 2

MARKS.

(b) Assign meanings, giving examples, to the following prefixes and affixes:—ad, ness, let, re, per, sub. 4

(c) What are the differences in meaning between

1. To run in	2. To fall off	
To run at	To fall on	
To run off.	To fall in.	2

VII. Give the meanings of (as used in your text):—

Caboose, stung to the quick, fence, Mudlarker, P. Jacket. "And the hands were piped 'clear' lighter." 4

VIII. Explain the allusions. "How's her head Tom?"—"The only good Samaritan." 6

IX. Arrange the following so as to form one complete sentence, having only *one predicate*; omitting such words as you think unnecessary, but bringing out the meaning clearly.

1. There was an old lady upstairs.
 2. She was the widow of a pilot.
 3. The widow keeps father's house now.
 4. The pilot was lost at Sea.
- 6

X. Convert into the indirect form of speech—

"Well, how can I tell? I love her now, as if she were my own child; and so will you, Tom, like a sister, when you know her. She calls me her father and you may do the same, Tom, if you like; for, I will be, as good as a father to you, if you are as good a boy as you now seem to be." 8

XI. (a) Substitute one word for each of the phrases italicised.

1. The ship was *turned over on her side*.

MARKS.

2. The trees were *plucked up by their roots*. 2
- (b) Give the force of the words italicised.
1. The boat is *at* the water's edge. 2
2. The boat is *by* the water's edge. 2
- (c) Give the causative forms of:—rise, dim, fear. 2
- XII. (a) Point out any inaccuracy of expression or construction in the following passage quoted from your text.
- “And yet formerly those very marshes were an arm of the sea which vessels rode in deep water and sea fights I am told took place.” 2
- (b) Parse the words italicised fully:—
1. *Honor* to whom honor is due. 4
2. The question is set *at rest*. 4

BRANCH I.A.—ENGLISH COMPOSITION, 40 MARKS.

WEDNESDAY, 8TH DECEMBER—2-45 P.M. TO 4-15 P.M

MARKS.

I. Paraphrase:—

14

The Harper's Appeal.

Summer eve is gone and passed,
 Summer dew is falling fast;
 I have wandered all the day,
 Do not bid me farther stray!
 Gentle hearts of gentle kin,
 Take the wandering harper in!
 Bid not me, in battle-field,
 Buckler lift, or broadsword wield!
 All my strength and all my art
 Is to touch the gentle heart,
 With the wizard notes that ring
 From the peaceful minstrel-string.

MARKS.

I have song of war for knight,
Lay of love for lady bright,
Fairy tale to lull the heir,
Goblin grim the maids to scare,
Dark the night, and long till day,
Do not bid me farther stray!

II. Write a letter to a friend describing your domestic pets, with some account of their habits. 12

III. Write in your own words one of the following:—

(i) A short description of the most popular game played by your school-fellows.

(ii) An essay on "Good Manners."

(iii) A brief account of your favourite book. 14

BRANCH I-A AND B.—TRANSLATION, 40 MARKS.

WEDNESDAY, 8TH DECEMBER—2.45 P.M. TO 4.15 P.M.

(For Candidates whose First Language is English, Urdu, Mahratti or Telugu.)

(صرف اون لڑکوں کے لئے جنکی پہلی زبان انگریزی یا اردو
یا مرہٹی یا تلنگی ہے)

 Candidates will select their Language for translation into their First Language.

N.B.—The First Language must correspond with that entered in the applications and the Name List.

ہدایت

امیدواروں کو چاہئے کہ ذیل کی منتخبات میں سے ایک زبان کو انتخاب کر لیں جسکو انہیں اول زبان میں ترجمہ کرنا پڑیگا مگر یہ شرط ہے کہ وہ اوسے درخواستوں میں لکھا ہے اور وہ امیدواروں کی مطبوع فہرست میں درج ہے*

I. URDU-MARKS, 40.

Translate into your first Language:—

۱ شہر سنا کے حاکم نے ایک سوداگر کا مال ناحق لے لیا وہ سلطان محمود کی خدمت میں آیا اور داد خواہ ہوا سلطان نے اپنا مہری پروانہ سوداگر کے استرداد مال کے لئے حاکم کے نام روانہ کیا مگر حاکم نے اوسکا مال مسترد کیا سوداگر بحالت ناامیدی واپس آیا اور اپنا حال بیان کیا اوسوقت سلطان محمود کسی خیال میں مستغرق تھا سوداگر کا حال سنتے ہی چین بر جبین ہو گیا اور کہا اگر وہ تیرا مال نہیں دیتا تو میں کہا کروں سوداگر نے عرض کیا کہ اگر پادشاہ کچھ نہیں کر سکتا تو مجھ سے کہا ہو سکتا ہی فرمایا کہ سر پر خاک ڈال اُس نے عرض کیا کہ جب پادشاہ کا حکم نوکر نمانے تو داد خواہ سر پر خاک ڈالنے کے سوا اور کہا کر سکتا ہی سلطان محمود اس تقریر سے سخت متاثر ہوا اور فرمایا کہ مجھ سے غلطی ہوئی معاف کرو مجھ کو چاہئے کہ اپنے سر پر خاک ڈالوں یہ کہہ کر اوسی وقت مدعی علیہ کی ماخوذی کا حکم دیا جب وہ گرفتار ہو کر آیا تو وہی پروانہ جسکی تعمیل اس نے نہیں کی تھی اوسکے گلے میں ڈالا اور گدھے پر سوار کر کے شہر میں تشہیر کرایا اور بعد اس رسوائی کے قتل کیا اور سوداگر کی حق رسی فرمائی پس انسان کو چاہئے کہ جب تک لیاقتِ کلی پیدا نہ کرے پادشاہ کی خدمت کا طلبگار نہ ہو جب خدمت پائے اُسکے انجام میں بدل و جان مصروف ہو جائے مالک کے راز کا محافظ ہو اُس کی مہربانی پر مغرور نہ ہو جسقدر پادشاہ اُسکی عزت برائے - یہ بعجز و نیاز پیش آئے اس کے غصہ سے ڈرے رنجیدگی کا خوف کرے *

II. MAHRATTI—MARKS, 40.

Translate into your first Language :—

(a) कोपर्निकस हा अगदीं साधा सज्जन पुरुष होता, त्यास आपलें नांव सर्वांच्या मुखीं व्हावें अशी महत्वाकांक्षा नव्हती, ह्मणूनच त्याकाळच्या धर्माधिकाऱ्यांकडून किंवा अज्ञान लोकांकडून त्याचा छळ झाला नाही. त्यानें आपल्या पुस्तकांत जीं मते स्थापित केलीं होतीं तीं त्यावेळच्या धर्माधिकाऱ्यांस संमत होण्यासारखीं नव्हतीं; त्याचमतांच्या प्रतिपादनामुळे पुढें ग्यालिलियोचा मोठा छळ झाला. परंतु कोपर्निकसाचें पुस्तक लाटिन भाषेंत लिहिलेलें होतें, त्यामुळे तें सामान्य जनास समजण्यासारखें नव्हतें व ह्मणूनच तें फारसें प्रसिद्धीसहि आलें नाही.

(b) अहल्याबाई साठवर्षांची होऊन मरण पावली. ती फार उंच नव्हती व ठेंगणीहि नव्हती. शरीरानें ती सडपातळ असे. ती ह्मणण्यासारखी सुंदर नव्हती, तरी तिची मुखचर्या फार तेजः पुंज दिसे. ती पोषाक अगदीं साधा करीं एकदा रागावली, ह्मणजे तिजपुढें कोणाच्यानें एक शब्दसुद्धां बोलवत नसे. नवरामेल्यापासून ती पांढरी वस्त्रें नेसे. रंगाचें पांघरूण तिनें तेव्हां पासूनच अगदीं वर्जिलें होतें. ती संस्कृत पुराणें वाची, व त्यांचा तिला चांगला अर्थ कळत असे. तिची क्रोणीं स्तुति केली, तर ती तिला अगदीं आवडत नसे.

ताण्याची भरज्वानी, अमर्याद ऐश्वर्य व सत्ता, ह्या गोष्टी अनुकूल असून, नवरा गत झाला असतांही तिचें पातिव्रत्य तिळभरहि चळलें नाहीं, अशी जी पुण्यवती सती अहल्याबाई होळकरीण, तिची जितकी स्तुति करावी, तितकी थोडीच वाटते.

III. TELUGU—MARKS, 40.

Translate into your first Language:—

ఒక గాడిద య నేక సంవత్సరములనుండి తన యజమానునివద్ద మూటలు మోయుచుండి తనకు వార్ధిక్యము సంభవించుటవల్లఁ నొకనాడిట్లని వితర్కించె:—“అయ్యో నా శరీరమున దార్ధ్యమున్నంత వఱకు నేను నా యజమానునివద్ద చక్కగ పనిచేయుచువచ్చినాను. ఇప్పుడు వార్ధిక్యము తటస్థించెను. శరీరబలము తగ్గెను. పూర్వమువలె పనిచేయఁజాలను. వ్యర్థముగా నాకాహారముఁ బెట్టవలయునని నా యజమానుఁడు నన్నుఁ జంపును గాబోలు. గాన నేనిచ్చటనుండి బయటపడిపోయి సంగీతము నేర్చుకొని సుఖముగా జీవించును.” అని, బయలుదేరి కొంతదూరము వెళ్లగానే, ప్రోవప్రక్కన మిగుల బడలికచేత రోజుచున్న యొక వృద్ధకునకమును జూచి “మిత్రుడా! ఏల మిగుల డస్సినట్లగుబడుచున్నావ”ని యడుగ నా కునకంబిట్లనియె. “దీర్ఘక్షణ! నేను నా చిన్నతనమున వేటాడుటయందు మిగుల బ్రసిద్ధుఁడను. ఇప్పుడు వృద్ధుడనైనాడను. దంతపటుత్వము తగ్గెను. నేనిప్పుడు పనికిమాలినస్థితిలో నుండుటఁ జూచి నా యజమానుడు నన్నుఁ జంప నిశ్చయించినాడు: నా యదృష్టమువల్ల నాకీసంగతి తెలిసి, నేను పరుగెత్తివచ్చియున్నాను. యింక నేనెట్లు జీవించగలనను వ్యసనము నాకు పూర్తిగా గలదు” అన, నాగార్హభంబిట్లనియె. “నునమిద్దరు గూడి దూరదేశములకుఁ బోయి సంగీతము నేర్చి జీవించవచ్చు”నన, నా యిద్దరు గూడి కొంతదూరము బోవ, నచ్చటఁ నదేవిధమున దుఃఖించుచుండు వృద్ధమార్జాలంబును జూచి, దానినిఁ

கூட, பழை விலுதுவிவோயே. இன்று காத்தல் கனக
மாறலமுலு கலிசி கிந்தமாரமு வோவ, நோக யின்பிவிடிகெட்டி
கிந்து சினுசுநல்லு காரமுமண்டு புஞ்சு நோக்காநிசு சூசி,
காத்தலின்பிட்டுநின்று: “ஓ கங்குலகா! நீல கிந்தகா நரமுமுன்னாவு.”
கங்குலின்பிட்டுநின்று. “மிருதா! நா யுசமுனிசு காலமு
கெரியுநல்லு சக்கா நரமுமுபவின்ன, வாடிசுமுனென கந்த
ஜந்தக நன்னு கெபிதிநனனுசு கன்பி வந்துமுனி கன வலவாநி காணு
பிந்தியுன்னாது. கான வ்யநநமுசேத கிந்தரமுமுன்னா. கிரி
தலு கூடி யெழுகிசு வோவுநல்லுந்நி. கீசுகூட வகெதந.”
அந, நா நலுருக கலிசி சாயங்காலமுந காக யுசவிந் கீசரி.
அந்தல, கனக காத்தலமு லாக கெட்டுகிந்தந, மாறல மா கெட்டு
கிரிசு, கீடி யா கெட்டுகிந்துமிதந கிசுமிந் கிசுமிந்நி.
கீசிகாகாநி, யெழுகிசு கிந்த மாரமுந காக கெட்டுகிந்துல
கூசி, கீடி கிசுவகி, கன கிசுலகா நீ நன்கி கெழ வார
கெட்டுகிந்து நகமுந காக யின்றுந்நிநிநி, காமகிசு
கீயிந நா கிரி கிசுமுந காக கிசுந்நிநிநி கெழ, நன்குந
கலிசி கெரி.

IV. TAMIL—MARKS, 40.

Translate into your first Language:—

(a) விருஷவர்க்கங்களுக்கு உயிருண்டு; ஆனால் அவ
ருயின் உயிருக்கும் ஜீவ ஜெந்துக்களுடைய உயிருக்கும்
பேதமிருக்கிறது.

(b) சந்திரனை நச்சுக்குமுலாகிய கருவியால் சோ
தித்துப் பார்க்குமிடத்து, பூமியில் இருப்பதுபோலவே
அதிலும் மலைகளும் சம பூமிகளும் இருப்பதாகத் தெரி
பவருகிறது.

(c) ஒரு வர்த்தகன் தன்னிடத்தில் சில வருஷங்
களுக்கு முன்னே கடன்வாங்கியிருந்த ஒரு குடியான
வனிடத்தில் போய், தனக்குச் சேசுவேண்டிய தொ
கையகக் கேட்டான். அவன், நான் உன்னிடத்தில்

கடன்வாங்கினதில்லை என்று சாதிக்க இருவருக்கும் சச்சரவு உண்டாகித் தங்களுர் நீதிஸ்தலத்தில் முறையிட்டுக்கொள்ளப் போனார்கள். வழியிலே குடியானவன் வர்த்தகனோடு தந்திரமாய்ப் பிரியவசனங்கள் பேசி “வெகு விரயத்தோடும், ஐயா, நீர் கொடுத்ததாகச் சொல்லுகிற கடனுக்குச் சீட்டு எங்கே? எத்தனை வருஷமாயிற்று? காட்டும் பார்ப்போம்” என்று உபாயமாய் வேண்டிக்கொண்டான். வர்த்தகன் இதோ இருக்கிறதா என்று மடியிலிருந்து சீட்டை எடுத்துக் குடியானவன் கையிற் கொடுக்க, அவன் அதைப் படித்துப் பார்க்கிறவன்போல் பார்த்துத் துண்டு துண்டாகக் கிழித்து அங்கிருந்த ஒரு கிணற்றில் எறிந்துவிட்டான். உடனே வர்த்தகன் அவன் மடியைப் பிடித்து இழுத்துக்கொண்டு நியாயாதிபதியினிடத்தில் சென்று நடந்ததையெல்லாம் சொன்னான். நியாயாதிபதி குடியானவனை நோக்கி, நீ சீட்டைக் கிழித்த துண்டா? என்று கேட்டதற்கு, அவன் “ஐயா நான் கடன் வாங்கினதுமில்லை, சீட்டைக் கிழித்ததுமில்லை” என்றான்.

V. KANARESE—MARKS, 40.

Translate into your first Language:—

I. ಕೆಟ್ಟಪಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗಿಂತಲೂ ಕೋತಿಗಳು ಕೂಡಾ ಜಾಣತನ ಉಳ್ಳವೆಂಬದು ನಿಶ್ಚಯ. ಇದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಒಂದು ಕಥೆ ಹೇಳಿದೆ. ಒಬ್ಬನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋತಿ ಇತ್ತು. ಅವನು ಒಂದುದಿನ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೆದ್ಯವನ್ನು ಕುಡಿಸಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆ ಕೋತಿಗೆ ಮೆತ್ತು ಏರಿತು, ತದನಂತರ ಯಾರಾದರು ಮೆದ್ಯವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ದೂರ ಓಡಿಹೋಗಿಬಿಡುತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಒಂದುಸಾರಿ ಕುಡಿದು ಅದರಿಂದಂಟಾಗುವ ಕೇಡನ್ನು ಜ್ಞಾಪದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೋತಿಗಳು ಸಹಾ ಕೆಟ್ಟಪಾನಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡುವದಿಲ್ಲವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೋತಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಲಕ್ಷಪಾಲು ಶ್ರೇಷ್ಠ

ರಾಗಿರುವ ಮನುಷ್ಯರು ಅಂಥ ಕೆಟ್ಟಪಾನಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ
ಯಾದರೂ ನೋಡಬಹುದೇ?

II. ವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ದೇವರಾಗಿ
ನಾನಿದ್ದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತಪ್ರೀಯರಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಾನು
ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ವರಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ:—ನಿಮೇಲ ಹೃದಯ
ವೊಂದು, ಪರೋಪಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯೊಂದು, ಓದುವದರಲ್ಲಿ
ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರೀತಿಯೊಂದು; ಈ ಮೂರು ವರಗಳು ಇದ್ದವರಿಗೆ
ಸಮಾನರಿಲ್ಲ.

III. ಬಹಳಹೊತ್ತು ಒಂದೇಕಡೆ ಕೂತು ಓದುತ್ತಿದ್ದವರು
ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಆಯಾಸ
ಪರಿಹಾರವಾಗುವದು. ಬಹಳದೂರ ಸುತ್ತಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ
ಮೇಲೆ ಒಂದುಕಡೆ ಕೂತು ಓದುವದರಿಂದ ಶ್ರಮಪರಿಹಾರ
ವಾಗುವದು. ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದವರೂ, ಪಾಠ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದವರೂ,
ತೊಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆಗಿದರೂ ಅಥವಾ ಬಡಗಿಯಂತೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ
ಮುಂತಾದವನ್ನೂ ಮಾಡಿದರೂ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯಾಗುವದು.

VI. SANSKRIT—MARKS, 40.

Translate into your first Language:—

(a) न भूप्रदानं न सुवर्णदानं न गोप्रदानं न तथान्नदानम् ।

यथा वदन्तीह महाप्रदानं सर्वेषु दानेष्व भयप्रदानम् ॥

(b) मदोद्धतस्य नृपतेः संकीर्णस्येव दन्तिनः ।

गच्छन्त्युन्मार्गयातस्य नेतारः खलु वाच्यताम् ॥

(c) एवं कुरुत यूयम् । मत्स्यानादाय नकुलविवरादारभ्य
सर्पविवरं यावत्पङ्क्तिक्रमेणैकैकಶೋ ಮತ್ಸ್ಯಾನ್ ವಿಕೀರ್ಯ ಧತ್ತ ।
ತತಃತದಾಹಾರಲುಭೇನಕುಲೀರಾಗಲ್ಯ ಸರ್ಪೋ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಃ ಸ್ವಭಾವವಿಧೇಷಾದ್ವಾಪಾದ-
ಗಿತವ್ಯಶ್ಚ ॥

(d) न स्त्रीणामप्रियः कश्चिदप्रियोवापि न विद्यते ।

गावस्तृणमिवारण्ये प्रार्थयन्ति नवं नवम् ॥

(e) बलिना सह योद्धव्यमिति नास्ति निदर्शनम् ।

प्रतिवातं नहि घनः कदाचिदुपसर्पति ॥

(f) ततस्तुष्टो राजा पुरस्थितान् कवीन्द्रान् दृष्ट्वाह ॥

(g) तं दृष्ट्वाप्यथवा शृत्वा नरस्वर्गमवाप्नुयात् ॥

VII. PERSIAN—MARKS, 40.

Translate into your first Language:—

آورده اند که مردے درویش صیادی کرده - و بشکار مرغ و ماهی قناعت نموده معاش خود گذارینده - و در وقت صید ماهیان چون دام همه تن چشم شده - و بهنگام قصد مرغان از هر موئی بدن حلقه ساخته - روزه دام نهاده بود - و بهزار زحمت سه مرغ را بحوالی دام آورده - و خود در کمینگاه مترصد آنکه حلق آن بیچارگان بحلقه دام درآرد نشسته - در اثنائے این حال آواز عربده آمیزه شنید - و از ترس آنکه ناگاه مرغان بسبب آن صدا بر مند از کمینگاه بیرون آمد - دو طالب علم را دید که در مسئله فقهی بحث میکردند - و مقال ایشان بجداال انجا میداد بود - صیاد تصرع بسیار کرد - که فریاد نکنید تا این مرغان رم نخورند - و زنج من ضایع نکردد - ایشان گفتند اگر مارا درین صید شریک می سازی و هر یک را مرغ میدهی باتو میسازیم - و بجنگ و عربده نه پردازیم - صیاد گفت ای عزیزان من فقیر عیالمندم - و قوت چندین کس وابسته این مرغانست - و بعد از آنکه شما دو مرغ ببرید

من چگونه بخانه روم - و چسان بیک مرغ ده تن را تسلی
 دهم - گفتند تو هر روز اینکار میکنی - و ما مدتیست تا این
 شکاریافته ایم - بهیچ وجه ممکن نیست که از سر این مرغان
 بگذریم - یا فریاد خواهیم کرد تا مرغان بپرند - یا شرط خواهیم
 کرد که هر یک را از ما مرغی دهی تا بنظر مدرس ببریم - و طلبه
 مدرسه را مهمانی کنیم - صیاد هر چند اضطراب کرد که
 مدرس شما دام نبافته و دست طلبه رسن من نبافته - نه دام
 در زمین وقف نهاده ام و نه دانه از غله مدرسه پاشیده ام -
 و بشرع بر من لازم نیست که شکار خود را با شما بطریق ثلث
 ثلثان بخش کنم - بهیچ جانرسید - آخر ایشان را وعده مرغ
 داد - و رسن کشیده مرغان را بدام آورد و دیگر باره آغاز ناله
 و زاری کرد که بر من رحم کنید - و دست طمع از بردن این
 دو مرغان کوتاه دارید - گفتند ازین مقال درگذر - و بشرطیکه
 کرده و فاکن - صیاد چاره ندید و هر یک را مرغی داد *

VIII. ENGLISH—MARKS, 40.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is URDU,
 MAHRATTI or TELUGU, and SECOND LANGUAGE
 ENGLISH.]

اون امیدواروں کے لئے جنکی پہلی زبان اردو یا مرہٹی
 یا تلنگی ہی اور دوسری زبان انگریزی ہی

Translate into your first Language:—

1. Two hungry cats, having stolen some cheese, could not agree between themselves how to divide their booty. They, therefore, went to law; and a cunning monkey was to decide the case. "Let us see," said the Judge (with as arch a look as could be); "Ay, Ay, this slice truly outweighs the other."

So saying he bit off a large piece, in order, as he told them, to make the shares equal. The other scale had now become too heavy which gave this upright Judge a pretence to help himself to a mouthful. "Hold! Hold!" cried the two cats; give each of us our share of what is left and we shall be content." "If you are content," said the monkey, "Justice is not; the law, my friends must take its course." Upon this he nibbled first one piece and then the other, till the poor cats saw that their cheese was in a fair way to be all eaten up. They, therefore, most humbly begged him not to put himself to any further trouble, but to give them what was still left. "Ha! ha! not so fast, good friends," said the monkey, "We owe justice as well to ourselves as to you; and what remains is due to me as the lawyer." So he crammed the whole into his mouth at once and very gravely broke up the court! It is better to put up with a trifling loss than to run the risk of losing all we have by going to law.

BRANCH I-B.—URDU GRAMMAR AND TEXT-BOOK,
80 MARKS.

WEDNESDAY, 8TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

[Ten Marks extra will be allowed by the Examiner, for neat work and clear handwriting.]

جوابات خوش خط اور صاف صاف ہوں تو اوسکے واسطے

ممتحن کو دس نمبر زیادہ دینے کا اختیار ہے

 For Candidates whose FIRST LANGUAGE is URDU.

صرف اونکے لئے جنکی پہلی زبان اردو ہے

عدد مفروض

5

اس خط کو درست عبارت میں لکھو

ہارون رشید کی طرف سے سلام پہنچے

عدد مفروض

بادشاہ سرانندیپ کو - ہم نے پایا تمہارا نامہ
ساتھ کمال خوشی کے - اب ہم بھیجتے ہیں
جواب اوس کا مع بعض تحفوں کے - یقین
ہی کہ وہ خط تمہاری نظر سے گذرے گا - اور
اوس کے مضمون سے محبت کا حال کہ جو ہم
کو بہ نسبت تمہارے ہی معلوم ہوگا

۲ کم سے کم دس سطروں میں لکھو کہ کون کون
سے امراض ذہنی کس کس قسم کے مطالعہ سے
دفع ہوتے ہیں 10

۳ جن مصرعوں پر لکیر ہی ان میں شاعر نے کون
کون لفظ حذف کر دئے ہیں 5

* چترا بہوت عشق و جوانی کا سر پر *

* تو پہر گہات کے آپ ہیں اور نہ گہر کے *

* جو کھانا تو بے حد جو پینا تو ات گت *

* غرض یہ کہ سرکار ہیں پیت بہر کے *

۴ کچھ فقرہ ایسے لکھو جن میں ذیل کے الفاظ اپنی
اپنی محل پر صرف ہوں 3

اگتانا - دھونا - بھلسنا - زرد پڑ جانا - کانوں پر
ہاتھ دھرنا - تسلیم کر لینا - دھن کا پکا ہونا -
اللہ تلے کرنا - لونی لگنا

۵ ذیل میں جو الفاظ ہیں ان کے معنی لکھو 3

میند - گرسٹ - اورنگٹ - کوکبہ - افق - نادام -

منتشر - محدود - متمائز - جرجم - فلز -

نظارہ - مڑہ - مڑدہ - حبذا - مافی الضمیر -

مقرض - معرض - بتدریج - خیر مقدم

عدد مفروض

3

۶ اس شعر کا مطلب لکھو

* زمانہ عہد میں اوس کے ہی محو آرائش *

* بنین کے اور ستارے اب آسمان کے لئے *

4

۷ اس رباعي میں لفظ (کیا) تین جگہ کن کن

معنی کے لئے شاعر نے صرف کیا ہی

* کیا تو نے مرے قتل پہ باندھی ہی کمر *

* کیا تو نے مرے قتل پہ باندھی ہی کمر *

* یہ صید زبون تھا کب بہلا اس قابل *

* کیا تو نے مرے قتل پہ باندھی ہی کمر *

4

۸ اس رباعي میں بتاؤ (جانا) کن کن معنی پر ہی

* جانا یہ غم عشق بہت مشکل ہی *

* جانا یہ غم عشق بہت مشکل ہی *

* اس راہ میں جب قدم رکھا ہم نے - تب *

* جانا یہ غم عشق بہت مشکل ہی *

7

۹ ان شعروں کی نثر بناؤ

* بلندی عمارت کی کوٹھے کی شان *

* کروں کیا میں خوبی کا اوس کی بیان *

* تس اوپر جو کچھ جلوۂ ماہ ہی *

* نیوچہو کہ اللہ ہی اللہ ہی *

* شب ماہ وان کی دل افروز ہی *

* وہ نام خدا شب نہیں روز ہی *

* چمکٹ کیا کہوں حوض و تالاب کی *

* لگی ہی وان انکہ مہتاب کی *

* خزانہ سے مل چادر آبشار *

* کرے ہی وہ روپے کے پتر نثار *

عدد مفروض

- * نظر کو ہی مشکل وان سے عبور *
- * پڑا جوش مارے ہی دریائے نور *
- * اوسے بھی زبس سرخوشی ہی کمال *
- * وہ پانی بھی چلتا ہی مستی کی چال *
- * نیوچہ اوس کا عالم عجب آب ہی *
- * کہے تو کہ سیماب بے تاب ہی *
- * نہو نور کا کیونکہ وان از دحام *
- * کیا دام میں اوس نے ماہ تمام *

8 ۱۰ حرف کی تعریف لکھو

(۱) ان جملوں میں حرف (سے) کن کن معانی

9 کے لئے ہی

پہلی سے تیسری تک چاند کو ہلال کہتے ہیں -
غل سے سر پہر گیا - میں نے لوہے کے قلم سے
لکھا - میں نے اوس سے کہا - آج کل کا
دن رات سے بڑا ہی

(۲) بتاؤ (میں - کو - پر) کن کن معانی کے لئے

7 آتا ہی

3 (۳) کا محل استعمال کیا ہی

5 (۴) بیلن میں کیسانوں ہی اڑا لچھن میں کیسا ہی

(۵) اس جملہ میں (میں نے زید کے کاجل لگایا)

3 کے کن معنی پر ہی

۱۱ (زید مہینوں میرے پاس صرف ونحو پڑھنے

6 دوڑ دوڑ کر آیا) ترکیب لکھو

BRANCH I-B.—MAHRATTI GRAMMAR AND
TEXT-BOOK, 80 MARKS.

मराठी व्याकरण आणि पांचवें पुस्तक.

WEDNESDAY, 8TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

[Ten Marks extra will be allowed by the Examiner, for neat work and clear handwriting.]

[स्वच्छ लिहिण्यास व मोकळ्या अक्षरास परीक्षकाकडून दहा गुण
ज्यास्त मिळतील.]

[For Candidates whose FIRST LANGUAGE is MAHRATTI.]

गुण.

I. पुढील कवितांचा अन्वय व अर्थ लिहा, व
त्यांचीं वृत्ते सांगा. १०

(१) साध्याय तुझे बळ तूं ब्राह्मण कैचें असह्य
तेज तुला ॥

पिप्पल-ज-त्व सम असो दहनीं तेजखिता
न ते जतुला ॥

(२) असंख्या बाणांचे कवनि तुकडे पाडवि
शरें ॥

तळीं भेदी वीरां गगनिं उडवी तो किति
शिरें ॥

कृतघ्नं शत्रुघ्नं प्रबल रिपु पाहोनि नयनीं ॥

अत्राही मार्तंडास्त्रहि शर धनुष्या चढवुनी ॥

(३) तेरा वर्षांत अधिक दश पक्ष द्वादश क्षपा
पडती ॥

चांद्र-शरन्मार्ने हे संख्या संख्यावदाहता घडती ॥

गुण.

II. (अ) जर कदाचित् आपण पाण्यांत पडलो आणि आपणास पोहतां येत नसलें तर आपण काय करावें? २

(ब) “सरकारदेणें” ह्मणजे काय? सरकारदेणें व दुसरें देणें यांत भेद कोणता आहे? २

(क) एखाद्या श्रीमंतानें दुसऱ्याची गरज अगदीं न ठेवितां आपलेच हिताकडे लक्ष दिलें, तरी दुसऱ्याचें हित त्यापासून होतेंच. तें कसें? २

(ड) ‘शिष्यास गुरूचा उपदेश’ हा कथाभाग कोणत्या ग्रंथाच्या आधारानें लिहिलेला आहे? १

(इ) एका ताहनाच्या आकाराच्या भांड्यांत मेणबत्तीचा तुकडा पेटवून मधोमध उभा करावा, व एक मोठी व मोठ्या तोडाची बाटली घेऊन ती मेणबत्तीवर पालथी घालून बाहेरची नवी हवा बाटलींत शिरू नये ह्मणून बाटलीचें तोड बुडे पर्यंत ताहनांत पाणी ओतावें. असें केलें असतां मेणबत्ती क्रमानें अधिक अधिक मंद जळते, व अखेरीस दोन तीन मिनिटांच्या आंत विशून जाते. तर असें होण्याचें कारण काय? ३

III. (अ) खाली दिलेल्या वाक्याचा अर्थ सोप्या भाषेंत लिहा :— ४

ज्या देशांत उद्योगी पुरुष आहेत त्याची कीर्ति चौहोंकडे पसरते; तो देश संपत्तीचें माहेर, आणि विद्येचें

गुण.

विलासमंदिर होय ; त्या देशास सर्व देश नमून असतात ; त्या देशाचा कित्ता इतर देश घ्यावयास पाहतात ; त्या देशांतील लोकांस ददातीची भेट कधीं होत नाहीं ; त्या देशांतील सुखाचें पीक कधीं बुडत नाहीं ; त्या देशावर अनीतीचीं आभाळें कधीं येत नाहींत, आणि त्या देशावर सत्याचा सूर्य सदा प्रकाशित असतो.

(ब) उपरोधिक, विवेकहरि, कटकें, परामर्श, पडसाद, त्रिपाद, व्यजन, वाडेंकोडें, दशन, वृंदास्व, वांबा व इंक्लिझिशन, या शब्दांचा अर्थ द्या. ४

(क) बेंजामिन फ्रांकलिन किंवा सर ऐझाक न्यूटन याची हकीकत थोडक्यांत द्या. २

IV. पहिल्या प्रश्नांतील रेघा दिलेले सामासिकशब्द व प्राणत्वाणपरायण, शत्रुप्रतापज्वाला, कुरुभटसमूह, कुरुकुलचंदनद्रुभुजग, व अकृतान्ययत्न या शब्दांचा विग्रह करून समासाचीं नांवें सांगा. ७

V. (अ) खडू, मोतीं, संदूक, गुडाखू, दळत, पाणी, बीं, धार व भाषा या शब्दांच्या प्रथमेच्या अनेकवचनाचीं रूपें द्या. ३

(ब) डांस, उडी, जननी, छती, प्रमाण पुढा, पात्र, धीट, घर व अस्त्र हे शब्द कोणत्या संस्कृत धातूंपासून निघाले आहेत ? ६

गुण

VI. (१) सविकरण सामान्यरूप, विशेषण सामान्यरूप, गुण, अपादान, रूप व अर्थ या शब्दांचीं लक्षणें उदाहरणांसह द्या. ६

(२) सकर्मक व अकर्मक क्रियापदें एकमेकांपासून ओळखण्याचे नियम लिहा व या नियमांना बाधक अशीं क्रियापदें असल्यास तीं द्या. ४

(३) 'कर' धातु आज्ञार्थी, प्रयोजकभेदीं वर्तमानकाळीं तिन्ही पुरुषीं चालवून दाखवा. ३

VII. "एवंच चांद्रमानें तेराही स्पष्ट सारिले अब्द ॥ सत्य-प्रतिज्ञ पाण्डव लागूं देती न आपणा शब्द" ॥ या आर्येचें व्याकरण करा. ८

VIII. (अ) 'लागणें' व 'चालणें' या क्रियापदांतील धातूंचे निरनिराळे अर्थ द्या व ते उदाहरणांनीं स्पष्ट करून दाखवा. ४

(ब) वाक्यरचना ह्मणजे काय? जर एका क्रियापदाचे अनेक कर्ते असले तर क्रियापदाचें रूप कसें असलें पाहिजे तें उदाहरणानें स्पष्ट करून दाखवा. ३

(क) "मी नाशिकास जावून गोदाचें स्नान केलें; नंतर गांवप्रदक्षिणा केली. ते गांवांत च आयीला ठेऊन घोडनदीस परत आलो." हीं वाक्यें शुद्ध करून लिहा व कोण कोणत्या नियमांनीं तीं शुद्ध केलीं ते नियम द्या. ५

गुण.

IX. 'व्याकरण शास्त्राचा उपयोग' या विषयावर एक लहानसा निबंध मोडीत लिहा. (निबंध पंधरा ओळी पेक्षा जास्त नसावा.)

२

८०

BRANCH I-B.—MAHRATTI COMPOSITION (*Special*),
40 MARKS,

निबंध व कवितार्थ.

WEDNESDAY, 8TH DECEMBER—2-45 P.M. TO 4-15 P.M.

गुण.

I. तुझीं आपल्या मित्राला पत्र लिहा व त्यांत आगगाडी पासून जे फायदे होतात ते लिहा. १०

II. गहू, सोने व हत्ती ह्यांपैकीं कोणत्याही एका विषयावर निबंध लिहा. १५

III. पुढील कवितांचा अर्थ स्पष्टपणें लिहा. १५

(१) श्रीकृष्ण ह्मणे 'सूता? सर्वांत गृहस्थ धर्म सन्मत रे? ।

या आश्रमांत सर्व स्वपराचें सफल करनि जन्म तरे. ॥

(२) दूषील कोण वर्णाश्रमनिरता भरतसत्तमा राया ।

योग्यचि हा साधु सकल रक्षाया, सर्व भक्त माराया' ॥

(3) విదుర క్షణం, 'హా ఆలో', అహే పాయాసమీప, గుణ.
రాజాజి ? ।

అయ్యేచి మ్యాం బసావే, తీచ తయా యోగ్యతా పరా
జ్యా జి' ॥

(4) తృణేన జ్ఞాలసే వికల బహు తో ధుండిత వనీ ॥
తవరే ఆలా తేయే, గఢన జల హోతే క్షణతనీ ॥
న ఘేతాం తో తోయా అవచిత పదీం పాశ జడలా ॥
తయా ఆలీ మూర్ఖీ ధడధడని భూమజి పడలా ॥

80

BRANCH I.B.—TELUGU GRAMMAR AND TEXT-
BOOK, 80 MARKS.

WEDNESDAY, 8TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

[Ten Marks extra will be allowed by the Examiner, for neat
work and clear handwriting]

(విలక్షణముగను, స్పష్టముగను వ్రాయువారికి 10 మార్కులధికముగా
నివ్వబడును.)

PART I.—GRAMMAR.

వ్యాకరణము.

MARKS.

I. (a) ఆంధ్రభాష - విశేష్యము - ఉపక్రియ - ఉపవాక్య
ము - సర్వసామము—వీటిని వివరింపుము. 2½

(b) సంస్కృతమున తేనివర్ణంబులు, భావార్థమున
ఆంధ్రమునందు వచ్చు తేనుగుప్రత్యయములు, ద్రుత ప్రకృతి
కములు, క్రియతేనివాక్యములు, బహువచనమునం దనేకరూప
ములుగల శబ్దములు, ఏకవచనములేని సామములు—వీటిని గొన్ని
వ్రాయుము.

4

MARKS.

- II. (a) 1. ధాతువుల కేయే ప్రత్యయములఁ జేర్చుటవలన క్రియాజన్యవిశేష్యములు కలుగును! 2
2. తెనుగుభాషయందు మహత్తు మహతి, వీని భేదములఁ దెలిసికొను మార్గములెవ్వి! 2
3. వనము, వనమ్ము, వనంబు—ఇవి యేనూత్రమున కుదాహరణములు! 2
- (b) 1. “ఉండు” ధాతువునకు రూపనిష్పత్తి వ్రాయుము. 2
2. అగు, ఆగు, తనగు—వీని ప్రేరణరూపములను; పడు, తెంచు, త్రుంచు—వీని స్వాధికరూపములను దెలుపుము. 2½
3. “కొట్టక” దీని క్వాధిక శత్రుధికరూపములను వ్రాయుము. 2
- III. (a) 1. “వాడు కొట్టకపోలేదు” ఇది సరియా! నూత్రనహితముగా దెలుపుము. 2
2. “రాముడు రావణుని జంపెను” ఇచట “రావణుని” అని ద్వితీయావిభక్తి వచ్చుటకు కారణమేమి! 2
3. నేనుగాని వారిగాని జయింతుము. రాముడు తానును లక్ష్మణుడును సీతయు రథమెక్కెను. మదీయగురు వివుడు చనుదెంతురు—ఇందలి తప్పలదిద్ది వ్రాయుము. 3
- (b) శబ్దాతిదేశమున నేమి! ఈ క్రిందిదానికి శబ్దాతిదేశము వ్రాయుము. 2+2
- “ఒక మంచిబాలకుడు బడికి జని పాఠములను మిక్కిలి క్రమముగా జదివెను; కాబట్టి వానికి బహుమతి దొరికెను.”

PART II.—TEXT-BOOK.

- I. నీవీ పరీక్షకుం జదివిన గ్రంథముల కృతికర్త కృతినా యకులఁ జేర్చొని వారి చరిత్రముల నీకు దెలిసినమట్టుకు వ్రాయుము. 4

II. 1. చ॥ కనకవిలాసకుంభములు గబ్బికుచంబుల

లీలఁ జిత్రకే ।

తనములుపైటకొంగుల విధంబునఁ గ్రాలఁగవా

త్తులింపునక ।

గనుఁగవలట్లుపాల్పెనఁగఁగా భువిభోగులు మె

చ్చభోగినీ ।

జనములరీతిఁ జెల్వమరు సాధనికాయ ముపా

యకప్పుకొనక ॥

(a) ఈ పద్యమునకు ప్రతిపదార్థతాత్పర్యముల విశదముగ వ్రాయుము. 4

(b) “చిత్రకేతనములు” ఇది తేనితో అన్వయించుచున్నది ! 1

(c) “గవాక్షము” దీని వ్యుత్పత్త్యర్థమేమి ! 1

(d) “ఇంపునక” అనుచో “సాంపునక” అని జదివిన నేమియును ! 1½

2. సీ॥ విరహాతిశయమున వేగింపనోపక వినము

కుత్తుకబట్టి మెనఁగెభోగి ।

తాపంబు భరియింపనోపక క్రొవ్వింకఁ బలు

మాటు కడగండ్లు పడియొగరులు ।

కందర్ప శరవృష్టిగాడనోపకఘృష్టి వనవాన

మునఁగృన్థి వనరజూచె ।

దీపించు వలపాన నోపక కూర్చంబు కుక్షిలో

పఁదలఁ గ్రుక్కకొనియొక ।

గుంబినీకాంతతనుమీది కూర్చివిడిచి ।

ప్రకటరాజన్య మస్తకాభరణముకట ।

చారుమాణిక్య దీధితిచఁబుడైన ।

దశరథాధీశ భుజపీఠిఁ దగులనంత ॥

(a) ఈ పద్యమునకు దండాన్వయము వ్రాయుము. 4

MARKS.

(b) ఇది దేనిని వర్ణింపుచున్నది?

1½

(c) “కందర్పడు” దీనికి మారుపదములఁ గొన్ని

టిని వ్రాయుము.

1

(d) “ప్రకటరాజస్య మస్త్రకాభరణమకుట చారు మాణిక్య దీప్తి చరణుడు”—దీని విగ్రహముంజూపి సమాన నామము చెలుపుము.

1½

III. (a) 1. తిలకించి చూడనిద్విజ సత్తములుగాని తలఁపంగఁ బక్షిజాతములు గారు ।

2. కమనీయ గంభీర ఘనసముద్రులుగాని యతులితభంగనంగతులు గారు ।

3. ఆపాపూర్వ జయహరినివాసముగాని కీశ సముత్క్రరాంకితముగాదు ॥

ఏయేవిషయములుగా నీ వాక్యములు జెప్పబడినవి ?
ఏటికి యర్థమేమి? ఏటియం దేయలంకారము గనుబడుచున్నది? 1+2+1

(L) క॥ కవిగురు బుధమిత్రాదులు

వివిధార్ప సలనమరిపురి వెలయుదురెలమి

గవిగురు బుధమిత్రాదులు ।

వివిధార్పసల బురమున వెలయుదురందు ॥

ఈ పద్యమునందు క్రింద గీటువేయబడియుండు పదముల అర్థములను విశదమగునట్లు వ్రాయుము.

2

IV. (a)కాంతియందు.....రూపమునం
దు.....దానమందు.....విక్రమకేళియందు
భోగమందు సంతతతేజమందు మానమందు
నగరంబున రాజకుమారులందరు ॥

2 + 2

ఈ పద్యమున చుక్కలించినచోట విడిచియుండు పలుకులజేర్చి వ్రాసి, నీవు జేర్చినపదముల యర్థములఁ చెలుపుము.

MARKS.

(b) సాకేతపురంబు, సత్యలోకంబుపూరియు,
క్షలాననగరముపూరియు, వైకుంఠపురముపూరియు, యుండె
నని వర్ణించినచోఁ జెప్పియుండు పోర్తెల దెలుపుము. 1½

V. (a) వార్తీకి - భారవి - భవబూతి - కాలిదాసు -
మాఘుఁడు - వీరిఁగూఁటించి నీవు జదివిన గ్రంథమున నుపయో
గించియుండు విశేషణపదముల నెత్తివ్రాసి వాటియర్థముల
లేటవరువుము.

(b) శేషవిభూషణుండు, కాంచనగర్భుడు, శైలనంభవపుత్రుడు, అనిమిషనాయకుండు;—వీరవరు! వీరికీనామము లేలాగుగలిగె!

VI. (a) తెల్లనికన్నులుగలది - మనుజుల కాపాడు
వాడు - ఏనుగువంటి ముఖముగలవాడు - రెండుమార్లు పుట్టినది
- వీనిలో నొక్కొకదానికిని తుల్యార్థముగల నొక్కొక పదము
ప్రాయము.

(b) విశ్వర్యమ లెన్నివిధములు! వాటిక బేర్కొనుము. కొన్ని యాగంబుల నామంబులఁ దెలుపుము. 1

VII. (a) 1. “వారాంగన శ్రీరామునిపేరిట రాచిలు కడిలచి పెంపునహించెన్.”

2. “ಭಾಮಿನಿ ಯರ್ಹ್ಯುರಾಯ”

ఇందు నూచింపబడియుండు కథలను సూక్ష్మముగఁ
దెలుపుము. $1\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2}$

(b) 1. "అని వికర్షించి వేడేయంబూ
నిన యీ రామయణంబు" 1 $\frac{1}{2}$

2. "అని కృపాధరీణుండైన నారా
యణం దానతిచ్చిన" 1 $\frac{1}{2}$

} చదువి

VIII. "నిజముగల్గయుం దలిసికొనలేక శ్రోధముచేత ను

MARKS.

జనుల కన్యచేసిననాడు పామును జంపినటువంటి ముంగిను
వధించిన బ్రాహ్మణునివలె మహత్తైన మనోపథను జెందును.”

(a) ఇందలి సంస్కృతపదములకు తెనుగుమాటల
ప్రాయము. 2½

(b) ఇందు సూచించియుండు కథను సూక్ష్మముగ
చెలుపుము. 3

BRANCH III-A.—ENGLISH ARITHMETIC, 100 MARKS.

THURSDAY, 9TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

N.B.—Steps of working should be clearly stated.

I. Reduce to their lowest terms $\frac{123.48}{1033.2}$, and
 $\frac{36.595}{5.7980}$; 5

and reduce to its most simple form the
following expression

$\frac{1}{13}$ of $\left(1 + 5\frac{1}{2}\right) + \frac{5}{6}$ of $\frac{1}{27}$ of $\left(7 - 2\frac{2}{5}\right) - \frac{1}{3}$ 4

II. The distance of a star from the earth is
sixty-four billion miles, and the distance of the
sun from the earth is ninety-two million miles.
How much farther off from the earth is the star
than the sun? 5

III. A boy who was 12 years old on August
17th 1862, began on the 1st April 1863 to collect
old postage stamps at the rate of 100 a day. How
old was he when he had collected a million? 8

IV. (a) At 3 o'clock I had completed $\frac{2}{5}$ of my
journey, and at 5 o'clock $\frac{2}{3}$ of the same. When
did I start and arrive? 6

(b) A clock is too slow by 5 minutes at 20 minutes to 6 A.M. on a Sunday, and is too fast by 8 minutes at 5 P.M. on the following Wednesday. When does it show correct time during the interval?

7

V. (a) Divide to four places of decimals
176432.76 by .01257.

6

(b) From the sum of $47.35\bar{6}$ and $5.039\bar{7}$ subtract the sum of $4.5\bar{2}$ and $3.21\bar{5}$ (without reducing these numbers to vulgar fractions).

6

VI. Express 3 rds. 27 po. 11 yds. in decimals of an acre;

5

and $\frac{5}{6}$ of .075 of £1 + .625 of 10s. + $54\frac{5}{8}$

of 9s. 2d. as a decimal fraction of £5.

7

VII. Find by practice the cost of paving a road 5 miles 3 fur. 176 yds. long, at Rs. 41-14-0 per furlong.

8

VIII. (a) The expense of carpeting a room 30 feet long was £187-10-0, but if the breadth had been 5 feet less than it was the expense would have been £150. What was the breadth of the room?

7

(b) If the cost of papering a room 8 yds. 9 inches long, 6 yards 2 ft. wide, with paper 2 feet wide at 4d. per yard, be £2-19-8, find the height of the room.

9

IX. Four reapers begin to cut a field of barley; after working for 5 days they have cut 10 acres: two additional men are then employed, who work at the same rate, and the whole is cut in 3 days more. How many acres does the field contain?

6

X. What sum in 5 years at $4\frac{1}{2}$ per cent. will produce the same interest as Rs. 3,125 will yield in 6 years at 6 per cent?

11

BRANCH III-B.—URDU ARITHMETIC, 100 MARKS.

THURSDAY, 9TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is
URDU.]

یہ پرچہ اون امیدواروں کے لئے ہے جنکی پہلی زبان
اردو ہے

۷ ۶ ۵ ۴ ۳
۱ سات نو صفر ایک چار اور تین سے

(۱) کونسا سب سے چھوٹا عدد صحیح بن سکتا ہے *
(ب) کسور غیر واجب کی کوئی ایسی مثال بناو
کہ وہ سب سے بڑی ہو اور شمار کنندہ اور
نسب نما میں انہیں اعداد میں سے تین تین
ہندسے ہوں *

۲ ایک لڑکے کے پاس چند گولیاں ہیں جو شمار میں
پانچ سو سے زائد اور چھ سو سے کم ہیں اوسنے
اون گولیوں کو ڈھیریوں (گہوں) میں لگانا شروع
کیا۔ پہلے چھ چھ گولیوں کی ڈھیری لگائی اور
پانچ گولیاں بچ رہیں پھر سات سات گولیوں کی
ڈھیری لگائی پھر پانچ گولیاں بچ رہیں پھر نو نو گولیوں
کی ڈھیری لگائی پھر وہی پانچ گولیاں بچ رہیں
پھر اکیس ۲۱ گولیوں کی ڈھیری لگائی پھر وہی
پانچ بچ رہیں۔ بتاؤ اوسکے پاس کتنے گولیاں تھیں *
۳ کونسا عدد $\frac{7}{2}$ کا ڈنور ہے اور کون عدد اوسکا تین
ربع (تین چوتھائیاں) ہے *

۴ ایک شخص کے پاس کچھ روپیہ ہیں دوسرے کے پاس اوتنی ہی اٹھنیاں (آدھے روپیہ) ہیں تیسرے کے پاس اوتنی ہی چونیاں (پاولیاں) ہیں تیزوں شخصوں کی رقم ملا کر ایک سو چھبیس روپیہ ہیں بتاؤ ہر ایک کے پاس کتنے سکے ہیں *

۵ ثابت کرو کہ $\frac{1}{5} + \frac{1}{10} = \frac{3}{10}$ اور $\frac{3}{10}$ کا $\frac{1}{3}$ سب آپس میں برابر ہیں *

۶ $\frac{1}{3} + 3 = \left\{ \left(\frac{1}{3} + 3 \right) \frac{1}{3} + 3 \right\}$ کو ۱۲۵ پر تقسیم کرو *

۷ پانچ روپیہ کا $\frac{1}{4}$ حصہ سوا دو روپیہ کی کونسی کسر ہے *

۸ ایک مکان بنانے میں کچھ مزدور لگے ہوئے ہیں جنہیں مرد بھی ہیں عورتیں بھی ہیں اور لڑکے بھی ہیں اور وہ تینوں تعداد میں برابر ہیں مردوں کو فی شخص چار انہ چھ پائی روزانہ مزدوری ملتی ہے عورتوں کو فی کس تین انہ چھ پائی روزانہ اور لڑکوں کو فی نفر دو انہ روزانہ دئے جاتے ہیں اگر اون سبہوں کی سات دن کی مزدوری ۳۹ روپیہ ۶ انہ ہوں تو بقاؤ سب کتنے مزدور تھے *

۹ ایک دکاندار جب کوئی چیز تھوڑی مدت کے وعدہ پر قرض بیچتا ہے تو خریدار سے علاوہ قیمت کے $\frac{1}{12}$ فیصد سالانہ کے حساب سے چھ مہینہ کا سود بھی لیتا ہے اسلئے اوسکی دکان کی سب اشیاء پر دو دو قیمتیں لکھی ہیں ایک نقد کے حساب سے

دوسری قرض کے حساب سے - بتاؤ کہ اوس دکان
میں جس چیز کی قیمت قرض کے حساب سے
۲۶ روپیہ ۹ آنہ لکھے ہیں وہ نقد قیمت دیکر
کتنے میں مل سکتی ہے *

۱۰ وہ کون عدد ہے جس کا نصف اوس کے ثلث (تہائی)
میں ضرب دینے سے ۸۶۱۵ پیدا کرتا ہے *

BRANCH III-B.—MAHRATTI ARITHMETIC, 100 MARKS.

अंकगणित.

THURSDAY, 9TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is
MAHRATTI.]

[पहिली भाषा मराठी घेणाऱ्या उमेदवारांकरिता.]

गुण.

$$1. \frac{\frac{5}{18} - \frac{3}{6} \text{ चे } \frac{9}{2}}{\frac{5}{6} + \frac{6}{12} \text{ चे } \frac{9}{8} - (\frac{6}{2} \text{ चे } \frac{96}{21} - \frac{9}{3})} \div \frac{\frac{9}{3} \text{ चे } \frac{1}{2} + \frac{3}{2} \text{ चे } 4}{\frac{9}{3} - \frac{2}{3}}$$

यास संक्षिप्त रूप द्या.

५

२. (अ) ३५२०९५६२४ ह्यांस ०००५०४ ह्यांनी

भाग.

३

(ब) ५०४०१५०७२ ह्यांस १४०४२४०४ ह्यांनी

गुणा : गुणाकारांत रकमा तीनच असाव्यात.

५

गुण.

(क) ७८९ नीं भागिलें असतां बरोबर भाग तुटणाऱ्या अशा सहा आंकड्याच्या सर्वांत लहान व मोठी अशा रकमा कोणत्या ?

५

(ड) ९०६६४१२ इंचांचे मेल, फर्लांग, वगैरे करा. ४

३. (अ) दोन आण्याचे १७८५—३ रु० २ आ० चे ०४+११ पैचे ३२५१ — १ आण्याचे ११५३ याची आण्यांत किंमत काढा.

४

(ब) ५०७ आणि ५०७५ यांची वजाबाकी करा व उत्तर आवर्तात काढा.

४

४. १२७१३५ आणि ४५४४७१ यांस भागिलें असतां अनुक्रमे ८ व १७ बाकी राहिल अशी सर्वांत मोठी संख्या कोणती ?

७

५. १५ टन १९ हंड्रेडवेट ३ का० १६ $\frac{१}{२}$ पौ० यांची दर हंड्रेडवेटास ३ रु० ५ आ० ९ पै प्रमाणें हिस्सेराशीनें किंमत काढा.

७

६. एका व्यापाऱ्यानें लिलावांत खालील पुस्तकें विकन घेतलीं :— प्रत्येकास रु० २-३-४ प्रमाणें २९; प्रत्येकीं रु० १-७-६ प्रमाणें ३१; प्रत्येकीं रु० ३-८-९ प्रमाणें ७५ व प्रत्येकीं रु० ४-३-२ प्रमाणें ४५. व सर्व पुस्तकें

गुण.

६० १९९-१०-८ स विकलीं तर प्रत्येक पुस्तकामार्गे त्यास नफा किंवा तोट किति झाला तें काढा. ८

७. एका कारकुनास २४*४२८५७ $\frac{१}{२}$ कागद लिहावयाचे आहेत व दुसऱ्यास ३८ $\frac{५}{८}$ कागद लिहावयाचे आहेत. त्यांनीं तिसऱ्या एका मनुष्यास मदतीस घेऊन काम बरोबर वाटून घेतलें व प्रत्येक कागदास ८ आण्याचे २४३०६ देण्याचा करार केला. तर त्या तिसऱ्या मनुष्यास प्रत्येका कडून काय मिळालें? ९

८. एक जागा ४८ फूट ६ इंच लांब, ३६ फूट ४ इंच रुंद व १६ फूट उंच अशी आहे. त्या जागेस सत्रंजी करण्याचा व कागद लावण्याचा किती खर्च येईल. $\frac{३}{४}$ यार्ड रुंदीच्या एक यार्ड सत्रंजीस ४ शि० ४ $\frac{१}{२}$ पेन्स पडतात व $\frac{१}{२}$ यार्ड रुंदीच्या एक यार्ड कागदास ७ $\frac{७}{८}$ पेन्स किंमत पडते. ११

९. २०० फूट लांब व १६ फूट रुंद अशा दिवाणखान्यास भोंवती ८ फूट रुंदीचे पडव्यास फरसबंदी करावयाची आहे. तर २ $\frac{१}{२}$ फूट लांब व ९ $\frac{३}{४}$ इंच रुंदीचे पोरबंदरी दगड किती लागतील व २० दगडास ९ रु० ६ आ० प्रमाणें एकंदर आकार किति होईल? ११

గుణ.

10. (అ) దర సాల దర శేంకడా ౪ రుపయే ప్రమాణే 1౮ నూన్
1౮౬౪ పాసూన్ తే ౨౮ నోవేంబర్ 1౮౬౯ పావేతో 10౬ పౌం-1౩
శిం-౪ పేం చే వ్యాజ కితి హోర్ల?

౭

(బ) ఎకా రకమేచీ 10 వర్షాత్ 3 $\frac{1}{2}$ టవ్వా ప్రమాణే
౭౨౭ ౬౦-౦-౫౦-౬ పే రాస్ హోతే తర త్యాచ రకమేచీ
౮౪౦ ౬౦-౨ ఆగే రాస్ హోప్యాస్ దర సాల దర శేంకడా ౪
టవ్వా ప్రమాణే కితి వర్షే లాగతిల్?

10

100

BRANCH III-B—TELUGU ARITHMETIC, 100 MARKS,

అంకగణితము.

THURSDAY, 9TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is TELUGU.]

[తెలుగు ప్రథమభాషగా స్వీకరించిన బాలరకు.]

MARKS.

$$\text{I. (i) } \frac{4\frac{1}{2} - 3\frac{3}{4} \div 2\frac{1}{7} - 1\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{7}}{4\frac{1}{2} \div 1\frac{1}{7} - 1\frac{3}{4} \times 2\frac{1}{7} + \frac{1}{2}} \div \frac{4\frac{7}{8}}{1\frac{3}{8}}.$$

అనగా నెంత?

5

(ii) నా ద్రవ్యములో $\frac{1}{8}$ - దానముచేసి మిగిలినదా
నియందు $\frac{1}{8}$ - ను మరల నిచ్చి యందు మిగిలినదానిలో $\frac{1}{4}$ - ను
మరల దానముచేసిన పక్షమందు మొదట నా చేతనునున్న ద్రవ్య
ములో నెంతపాటి ద్రవ్యము కడకు నిలుచును?

5

II. (i) $\cdot 138 + \cdot 142857 + 2\cdot 418 + 20\cdot 6 + 42\cdot 63$.
దీనిని 7-దశాంశస్థానములవఱకు సరిగా తెక్కింపుడు.

4

MARKS.

$$(ii) \frac{.12 \times (.0123 - .004) + .36 \times .003}{.2 \times .3 \times .173}$$

అనగా నెంత? 5

(iii) 1-వీసె, 10 పలములకు మునుగు దశాంశసంఖ్య యెంత? 5

III. గాలము 13 - పిల్లింగులు 8 - పెనులు వెలగల 40 - ది గాలముల సారాయితో నెంత జలము కూర్చినట్టయిన గాలము 10 - పిల్లింగుల 6 - పెనులవంతున విక్రయింపవచ్చును? 9

IV. ఒకానొక నీటితొట్టికి నీరు కొనిపోవు గొట్టములు రెండు కలవు. అందొకటిని తెరిచినట్టయిన 40-మినుటులలోన తొట్టి నిండును. మఱియొకటి తెరిచినట్టయిన 50 - మినుటులలో నిండును. ఇదియునుగాక నీరు పోవుటకు వేరొక గొట్టమును గలదు. అది తెరిచినట్టయిన దొట్టిలోని జలమంతయు 25 - మినుటులలోనే కారిపోవును. ఈ మూడుగొట్టములను తెరిచి విడిచి నట్టయిన ఆ తొట్టి యెంతసేపటికి నిండును? 9

V. నెలకు రూ. 24-2-8 వంతున, 7 - నెలల, 2 - వారముల, 5 - దినములకు అగునట్టి జీతమును వాడుక పద్ధతినఁ గనిపెట్టుము. 8

VI. ఈరోడను పట్టణమునకు మద్రాసు 250 మైళ్లదూరము. మద్రాసునుండి ఈరోడుకు నొక పొగబండి ఉదయము 7 గంటల 15-దు మినుటులకు గంటకు 25 మైళ్లవంతున నడచును. గంటకు 30 మైళ్లవంతున నడచు మఱియొకబండి ఈరోడునుండి మద్రాసుకు బైలుదీర నుదయము 8 గంటల 30 మినుటులకు వారం భింపును. మద్రాసుకు నెంతదూరమున నెన్నిగంటలకు రెండుబండ్లును సంగీంచును? 8

VII. 100-టికి 2 రూ 13 అ 4 పైసాలవంతున, 3996 రూ 15 అణాలకు 4 సంవత్సరములకు 225 దినములకు వడ్డీ యెంత? 6

MARKS.

VIII. ఒక ఘనపదము జలము 63 రతులు తూగును. 1-క అడుగు లోతుగలిగి 16 అడుగుల 7 అంగుళముల నిడివియు 8 అడుగుల 4 అంగుళముల వెడల్పునుగల పాత్రమందలి జల మెంత తూగును? 10

IX. ఒక చదరపుగజము నేలకు 45-ఇటుక రాళ్లు కావలసి యున్నప్పుడు, 34-అడుగుల నిడివి 14 అడుగుల వెడల్పుంగల నేలయందు 2-అడుగులనేల చుట్టువిడిచిన తక్కిననేల కెన్ని ఇటుకలు కావలయు? 12

X. 6 గురు, పగటిప్రాద్దు 12-గంటలయియున్నప్పుడు 21 దినములలో 200-రూపాయిలు సంపాదించినట్లయిన, 10-గంటల పగటిప్రాద్దుగల 35-దినములందు 4-గురు సంపాదించగల ద్రవ్య మెంత? 8

XI. 10000-రూపాయిలను గోవిందుడు, గోపాలుడు, నారాయణుడనువారికి భాగింపుడు; గోవిందునకు 30-రూపాయిలు వచ్చెనా గోపాలునికి 50-రూపాయిలు నారాయణునకు 80-రూపాయిలు రావలయును. 6
100

BRANCH IV-A.—INDIAN HISTORY AND GEOGRAPHY.

THURSDAY, 9TH DECEMBER—2 P.M. TO 5 P.M.

PART I.—INDIAN HISTORY, 50 MARKS.

I. Explain (1) Subsidiary System, (2) Non-intervention Policy, (3) Permanent Revenue Settlement.

II. What led to the First Burmese war? By what treaty was it concluded and what were its terms?

III. Give in a tabular form the date, contending parties and results of the following battles. Kurdla, Laswari, Trinomali, Sobraon.

IV. What progress was made in India during Lord Dalhousie's administration and what reforms were introduced by Lord William Bentinck ?

V. Who were the Pindaris ? Name their two most notorious leaders and give the fate of each.

VI. Name :—

- (a) The causes of the Mutiny in 1857.
- (b) The places where it broke out most seriously.
- (c) The British Commanders who took part in quelling it.
- (d) The political changes that followed.

PART II.—GEOGRAPHY, 60 MARKS.

I. (a) Define :—

Archipelago, Bight, Estuary, Valley, Oasis, Monsoons, Watershed, Meridians, Antipodes and Peninsula.

(b) Where are the following people found :—

Sinhalese, Zulus, Maronites, Berbers.

(c) In what parts of India are the following industries carried on :—

1. Silk manufacture. 2. Shawls. 3. Jewelry. 4. Indigo. 5. Opium. 6. Jute.

II. What and where are :—

1. Crete. 2. Gersoppa. 3. Khartum.
4. Tundras. 5. Hecla. 6. Kafiristan. 7. Eden. 8. Mahawili Ganga. 9. Lomond. 10. Zuyder Zee.

III. Name :—

- 1. A town at the junction of
the Panjnad and Indus.
the Rhine and Necker.
the Rhone and Saone.
the Kabul and Indus.
- 2. The Capital of Malta.
- 3. The name given to the temporal ruler
of Japan.
- 4. The manufactures of Persia.

5. The highest peak of (1) Europe, (2) Africa, and (3) the British Isles.

6. One Sanitarium in each of the following places:—(1) N. W. Provinces, (2) Panjab, (3) Madras Presidency.

7. The chief water shed in European Russia.

8. The slowest river and the longest river of Asia.

9. The most northerly Cape of (1) Asia, (2) Europe, and (3) Africa.

10. The most westerly town in England.

IV. Describe the course of the following rivers mentioning (1) the countries they flow through, (2) the principal tributaries if any, (3) four important towns on their banks, and (4) the waters into which they fall:—

(1) The Rhine, (2) The Danube, (3) The Indus, (4) The Nile.

V. What and where are each of the following and say what you know about each:—

(1) Cognac, (2) Limerick, (3) Maelstrom, (4) Hecla, (5) Snowdon, (6) Sound, (7) Treves, (8) Neagh, (9) Monze, (10) Berar.

VI. Fill in the following in tabular form:—

		Country.	Capital.	Boundaries.	Government.	People.	Exports.
	1	China.	Stockholm.				
	2						
	3					Dutch.	

VII. On the accompanying map of India

1. Put in the following rivers :—

Cauvery, Indus, Godaveri, Tapti, and

Luni.

2. Mark in the following towns :—

Peshawar, Lucknow, Cuttack, Poona, Raichore,
Pondicherry, Umballa, Hughli, Akola, and Warungal.

3. Mark in the Mountains between :—

India and Tibet.

India and Afghanistan.

India and Baluchistan.

Deccan and Hindustan.

4. Put in all the following :—

Cutch, Ramiswarum, Diu, Negrais,
Sambar, Sikkim, Port Blair and Colombo.BRANCH IV.B.—URDU INDIAN HISTORY AND
GEOGRAPHY, 100 MARKS.

THURSDAY, 9TH DECEMBER—2 P.M. TO 5 P.M.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is URDU.]

صرف اون امیدواروں کے لئے کہ جنکی پہلی زبان اردو ہے

PART I.—URDU INDIAN HISTORY.

صرف ان طلبہ کے لئے جنکی پہلی زبان اردو ہے
دونوں پرچوں یعنی تاریخ و جغرافیہ کے جوابات علیحدہ
علیحدہ دئے جائیں

حصہ اول - تاریخ ہند

MARKS.

۱ مفصلہ ذیل اشخاص کا مختصر حال لکھو۔ ہر ایک ۵
شخص کا حال پانچ سطر سے زائد نہ ہو

MARKS.

- حیدر علی - قیپو - چیت سنگھ - سر جان شور -
 سر دیوڈ اختر لونی - اوما چند - ڈوبلے
 (۱) حیدر علی اور قیپو کے خصایل کا مقابلہ کرو -
 ۲ مفصلہ ذیل لڑائیوں کے مقامات وقوع - سنیں
 وقوع - فریقین کے نام - اور نتائج بتاؤ :-
 پورتو نووو کی لڑائی - بکسر کی لڑائی - میسور کی
 تیسری لڑائی - آرنی کی لڑائی - مرہٹوں کی
 دوسری لڑائی
 (۱) بغاوت و بلور کے مفصل حالات لکھو -
 ۳ عہد نامجات سریرنگپٹن - ورگام - اور بسین کن کے
 درمیان اور کس سن میں مرتب ہوئے نیز انکی
 شرائط قلمبند کرو -
 ۴ لارڈ ولیم بنتنک کے عہد میں کون کون سی انتظامی
 اصلاحیں عمل میں آئیں
 ۵ بلیک ہول کلکتہ کا واقعہ بقید سن بیان کرو -
 ۶ تدبیر غیر مداخلت - سب سیدی اری سسٹم
 (انتظام امدادی) اور تجدید اسناد سے کیا مراد ہے

PART II.—URDU GEOGRAPHY.

حصہ دوم - جغرافیہ

- ۱ مفصلہ ذیل اصطلاحات کی تعریف کرو :-
 آبشار - آبائے - سطح مرتفع - خاکناے - دہانہ -
 جزیرہ نما
 (۱) جغرافیہ کے کیا معنی ہیں

MARKS.

- ۲ (۱) ایشیا - افریقہ اور یورپ میں سب سے ۴
 اونچا پہاڑ - سب سے بڑا دریا - سب سے بڑا
 جزیرہ نما - سب سے بڑا شہر - سب سے زیادہ
 آباد سلطنت - اور سب سے بڑا براعظم کونسا
 ہے -
 (ب) مکہ - انگورہ - یورشلم - مانچسٹر - آکسفورڈ -
 نانکن - تبریز - شیراز - خرطوم کس لئے مشہور
 ہیں -
 ۳ (۱) براعظم ایشیا کی آبادی کتنی ہے اور رقبہ ۵
 کس قدر
 (ب) یورپ کے پہاڑوں - افریقہ کی راسوں اور ایشیا
 کے دریاؤں کے نام لکھو
 (ج) ایشیا اور افریقہ میں انگریزوں کے مقبوضات
 کون کون سے ہیں
 (د) ہندوستان کی معدنیات کے نام بتاؤ
 ۴ مفصلہ ذیل ممالک کے دارالسلطنتوں کے نام لکھو ۳
 ڈنمارک - ہالینڈ - بلجیم - پرتگال - یونان - جاپان -
 ہندوستان
 ۵ مفصلہ ذیل کیا ہیں اور کہاں واقع ہیں ۶
 ایٹن - یردن - کردستان - البرز - عکہ (ایکر) - والگا -
 الطائی - تمبکٹو - مشونالینڈ - وکٹوریا نیانزا -
 ہکلا - لیڈن - ماسکو - اوبے -
 (۱) جاپان اور انگلستان کے باشندوں کی عادات -
 مذاہب - اور طرز سلطنت کا مقابلہ کرو

MARKS.

१. هندوستان کا نقشہ کھینچو اور اس میں مفصلہ
 ذیل مقامات درج کرو -
 حیدرآباد دکن - حیدرآباد سندھ - بمبئی -
 کلکتہ - کشمیر - راجپوتانہ - دریائے گنگا - دریائے
 برہم پتر - ساحل مالابار - راس کماري - بنارس -
 علیگڑہ - شملہ - دارجلنگ - چیرا پونجی -
 سلہٹ - بہاولپور - ٹراونکور - جیسلمیر -

BRANCH IV-B.—MAHRATTI INDIAN HISTORY
 AND GEOGRAPHY, 100 MARKS.

मराठी इतिहास व भूगोल.

THURSDAY, 9TH DECEMBER—2 P.M. TO 5 P.M.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is MAHRATTI.]

[पहिली भाषा मराठी घेणाऱ्या उमेदवारांकरिता.]

(भाग १) इतिहास.

गुण.

१. प्लासीच्या लढाईचीं कारणें सांगा. ही लढाई या
 इतिहासांत फार महत्वाची कां समजतात? ८

२. वारन होस्तिंगच्या कारकीर्दीच्या अखेरीस खास
 इंग्रजाच्या ताब्यांत कोणता हिंदुस्तानचा भाग होता? तो
 सर्वभाग कसा कसा त्यांच्या ताब्यांत आला हें संक्षेपानें
 सांगा.

१०

गुण.

३. म्हैसूरच्या लढायांत निझाम सरकारानें इंग्रजांस कोणत्याप्रकारें साह्य केलें ? ७

४. इ० स० १७९३ पासून १८२८ पर्यंत हिंदुस्तानावर आलेल्या गव्हरनरजनरलांचीं नांवां तारखां सह सांगा व प्रत्येकाच्या कारकीर्दीतील महत्वाच्या अशा दोन दोन गोष्टी लिहा. ८

५. सन १८३३ सालीं कंपनीस सनद बदलून दिली त्यावेळीं मूळच्या सनदेंत कोणते फेरफार झाले ? ६

६. हिंदुस्तानच्या राज्यव्यवस्थेंत पुष्कळ व महत्वाच्या सुधारणा केल्या बदल कोणत्या गवर्नरांची विशेष ख्याति आहे ? त्या सुधारणा कोणत्या ? ६

७. अफगानिस्तानाशीं इंग्रजांचा प्रथमतः केव्हां व कसा संबंध झाला ? ९

८. पुढें नावें दिलेल्या गृहस्थांची हकीकत थोडक्यांत लिहा. १०

अबूकर्क, पिट, महादजीसिंदे, त्रिंबकजी डेंगळे, सरकालिन कांबेल, दुष्मी, एल फिन्स्टन सरखू गौ, गुरुगोविंद, हावलाक, यशवंतराव होळकर, बापू गोखले, व परशुरामपंत पटवर्धन.

(भाग २) भूगोल.

गुण.

१. खालीं नावें दिलेल्या देशांच्या चतुःसीमा सांगा. ६
चीन, अरबस्तान, स्वित्जरलंड, फ्रान्स, ईजिप्त (मिसर),
अबिसीनिया.

२. खालीं नावें दिलेल्या प्रत्येक देशांतील दोन दोन
नद्या सांगून त्या प्रत्येकीवरील दोन दोन शहरांचीं नावें
लिहा. ६

इंग्लंड, इटाली, इराण, तुर्कस्तान (अशियांतील).
मिसर.

३. लोखंडीसामान, पोलादी हत्यारें, चिनीचीं भांडीं,
गालीचे, मातीचीं चित्रें, घड्याळें, रेशमी कापड, हे पदार्थ
कोठें उत्तम रीतीचें होतात? गावांची व देशांची नावें
लिहा. ६

४. हिंदुस्तानाचा किती भाग इंग्रजांच्या ताब्यात व
किती संस्थानिकांच्या ताब्यांत आहे? उभयतांचा काय
संबंध आहे? ६

५. हिंदुस्तानाचा नकाशा अक्षांश-रेखांश सह काढा व
खालीं नावें दिलेलीं स्थळें टिंबानीं वनावांनीं दाखवा.

दरभंगा, जबलपूर, इंदूर, ग्वाल्हेर, भागलपूर, पुरी,
बंगलूर, अमदाबाद, गोवें, असई, कडप्पा मधुरा अलिगड. १०

గుణ.

६. हिंदुस्तानातून कोणता माल बाहेर जातो व कोणता माल व कोठून हिंदुस्तानात येतो हें सविस्तर लिहा. जागा-
या व येणा-या मालाचें किमतीचें प्रमाण माहीत असल्यास
सांगा.

६
१००

BRANCH IV.-B.—TELUGU INDIAN HISTORY
AND GEOGRAPHY, 100 MARKS.

THURSDAY, 9TH DECEMBER—2 P.M. TO 5 P.M.

PART I.—INDIAN HISTORY, (TELUGU.)

హిందూ దేశచరిత్రము. (మొదటిభాగము.)

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is TELUGU.]

[తెలుగు ప్రథమభాషగా స్వీకరించిన బాలురకు.]

MARKS.

ఈ రెండు భాగములు వేరువేరుగా వ్రాసి యియ్యవలెను.

I. క్షేత్ర, ఆర్కాటును పట్టుకొనుటకును, బంగాళమున
ఒలాండావారితో యుద్ధముచేయుటకును కారణములేవి? అవి
యేయేనంపత్సరములందు? మరియు నవి యెట్లు ముగిసెను? 8

II. మీఠాసిం, బంగాళముందు ఇంగ్లీషుసంఘమువారితో
కలహించుటకు కారణమేమి? దాని పర్యవసాన మేమాయెను? 6

III. ఉత్తరసర్కారు ప్రేంచివారికిని, సీడెడ్ డిస్ట్రిక్టుల
నిజామునకును, వచ్చుటకును పోవుటకును కారణము లేవి? 8

IV. ఇంగ్లీషువారికి, బంగాళము, వైనాడు, కర్నాటకము,
ఆగ్రా, ఢిల్లీ, పంజాబుదేశము, ఇవి యేయేనంపత్సరములందు,
ఏయే కారణములచే వశమాయెను? 10

MARKS.

V. రెన్యరేటింగ్ ఆక్ట, పిట్టుచట్టము, కాశ్యతపుపన్ను నిర్ణయము, ఉపబలపద్ధతి, వీనిచే గలిగిన యేర్పాటులేవి! వీని నెవరెవరు వాడుకకు తెచ్చినారు! 10

VI. ఈ క్రింది సంవత్సరములందు జరిగిన ముఖ్యకార్యము లేవి!

(a) 1765, 1806, 1803, 1824, 1853, 1755, 1639, 1748.

(b) ఈ క్రిందికార్యము లేయేసంవత్సరములందు జరిగెను.

స్థానీయుద్ధము, వందవాసియుద్ధము, పేష్వా సింహాసన భ్రష్టుడగుట, వేలూరికలహము, ఎండబూ ఒడంబడిక, సిపాయీల అల్లరి, శ్రీరంగపట్టణపు సమాధానము, పురందరు ఒడంబడిక.

8

50

PART II.—GEOGRAPHY, (TELUGU.)

భూగోళశాస్త్రము. (రెండవభాగము.)

I. భూనంధి, జలనంధి, దీప్వపము, సరస్సు, అగ్నిపర్వతము, ఆగ్రము, వీనిని నిర్వచించి యొకొక్కదానికి రెండేసి యుదాహరణములిచ్చు. 9

II. (a) చీనా, ఇండియాలయందు తూర్పుగాను, హిందూ చీనాదీప్వకల్పము, ఆసియా తుర్కీలయందు దక్షిణముగాను, స్ట్రావు, స్పానియా దీప్వకల్పములందు పశ్చిమముగాను, జర్మనీ, నిదర్లాంధలయందు ఉత్తరముగాను పొగునట్టి రెండేసినదులను వ్రాయుము. (ఒకొక్క దేశమందు రెండేసినదులు). 4

(b) ఆసియా, ఐరోపా, ఆఫ్రికాలయందు, అత్యున్నతపర్వతములను, అతిదీర్ఘదులను వ్రాయుము. 3

III. బాల్కరీ పరగణాలు, హిందూచీనాదీప్వకల్పము, ఉర్ధ్వ గిరి, వీనిలోని వేరువేరు భాగములను పేర్కొని యవి యెవ రెవరినైనా చెప్పుము. 5

MARKS.

IV. ఇందియాయందు పోర్తుగీసువారికిని, పసిఫిక్కుచుహ నముద్రమున ఒలాందావారికిని, స్పానియావారికిని, ఆఫ్రికా యందు ఫ్రెంచివారికిని, ఆసియా ఆఫ్రికాలయందు, ఇంగ్లీషు వారికిని స్వాధీనమైన స్థానములను చెప్పుము.

7

V. తిరుచినాపల్లి, పునా, సిల్హా, యాకుట్సుక్, బర్మింగ్ హాము, ప్లాస్టో, కేంబ్రిడ్జ్, విండ్సోర్, ఇవి యెందుకు ప్రసిద్ధములు!

8

VI. ఇందియా యొక్క పటమును వ్రాసి, దానియందీక్రింద చెప్పబడినవానిని కనబరపుము:— హిమాలయము, వింధ్యము, పశ్చిమ కనమలు సాలిమన్స్ వర్షతము, క్కెల్తా, లాహోరు, బొంబాయి, గోవా, చెన్నపట్టణము, హైదరాబాదు, కాశీ, మధుర, గంగ, యమున, గోదావరి, కృష్ణ, సింధునది, పుదుచ్చేరి, తంజావూరు.

14

50

BRANCH II.—URDU GRAMMAR AND TEXT-BOOK,
80 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

[Ten Marks extra will be allowed by the Examiner, for neat work and clear handwriting.]

(ممتحن صاحب علاوہ نشان ای مفروضہ کے دس نشان
اون پرچوں میں دیئے گئے جو پرچے صاف لکھے ہونگے
اور جنہیں زیادہ کانت چہانت نہوگی) *

نمبر

۱. ذیل کے جملوں کا مطلب کسقدر وضاحت کے

۱۰

ساتھ لکھو۔

نمبر

- ۱۔ مگر اب کریں تو کیا کریں *
- ۲۔ عادتیں موتی کی مالا کی طرح ہیں جہاں لڑی
کہانی اور سب بکھر گئے *
- ۳۔ دیو کی طرح طاقت رکھنی بیشک بہت عمدہ
ہی لیکن دیو کی طرح اسکا استعمال کرنا ظلم ہی *
- ۴۔ بات کی بات میں دشمن کی فوج آ پہنچی *
- ۵۔ موت اس شخص پر بڑی سخت ہوتی ہی جو
اپنی تدبیر نہیں جانتا اور بہت سے لوگ اس کو جانتے
ہیں *
- ۶۔ کنول پانی کے اندر اس قدر کھائے رہتے ہیں کہ اسکے
رنگوں کی شعاع سے ہر ایک لہر فوس وزح کا تماشا دکھاتی
ہی اور دبکنے والوں کی طبیعت اس پر لہراتی ہی *
- ۲ اشعار ذیل کا مطلب سلیس زبان میں تصریح کے
ساتھ لکھو اور جن الفاظ پر نشان ہیں ان کے پورے پورے
معنی بتاؤ *

۱۲

- ۱۔ سودا جو ترا حال ہی اتنا تو نہیں وہ
کیا جائے تو نے اسے کس آن میں دیکھا
- ۲۔ بڑا بھوت عشق و جوانی کا سر پر
تو پہر گھاٹ کے آپ ہیں اور نہ گھر کے
- ۳۔ جو کہانا تو بیحد جو پینا تو ات کت
عرض یہ کہ سرکار ہیں پیت بہر کے
- ۴۔ ہم پیشہ و ہم مشرب و ہم راز ہی میرا
غالب کو برا کیوں کہو اچھا مرے آگے

نمبر

۵۔ مت گئے جوہر وفا کے آتھ گئے سب اہل دل

اب وفا ہی نام کو اور با وفا کہنے کو ہیں

۳ ذیل کے محاورات اور الفاظ کے معنے لکھو اور چھوٹے

چھوٹے فقروں میں انہیں استعمال کر کے دکھاؤ۔

ششدر رہ جانا۔ دھن کا پکا۔ بال آنا۔ رستہ دیکھنا۔

بی تکلف۔ کانوں پر ہاتھ دھرنا۔ اجاٹ۔ جفگن میں منگل۔

بگڈت *

۴ اردو میں حاصل مصدر بنانے کے قاعدے مع مثال لکھو

ذیل کے افعال کے حاصل مصدر لکھو *

بنا۔ مانجھنا۔ دھونا۔ کہنا۔ لکھنا۔ ملنا۔ بیچنا۔ تاکنا *

۵ اردو میں تذکیر و تانیث کی شناخت کا کیا قاعدہ ہے

بذرا کہ الفاظ ذیل مذکر ہیں یا مونث *

دھی۔ فکر۔ جاجم۔ بخار۔ حجرہ۔ قلم۔ گہی۔ جی *

(ان مذکوروں کے مونث لکھو)

دھوبی۔ سور۔ کھجڑا۔ مور۔ بندر۔ دولہا۔ کتا۔ بوزہا *

۶ اردو حروف نفی کون کونسی ہیں

نہ اور مت میں کیا فرق ہے معہ مثال لکھو

الفاظ ذیل کے اسماء منفی کیا ہونگے

در۔ عقل۔ واقف۔ سمجھ۔ کام۔ تمام

۷ مصادر وضعی اور غیر وضعی کسے کہتے ہیں

ذیل کے الفاظ کے مصادر بذرا

غل۔ قبول۔ شرم۔ بدل۔ خرید۔ پانی۔ جوتی۔ گرم

مصدر مجہول۔ کیونکر بناتے ہیں

نمبر

- ۱۰ ذیل کے فقروں کو صحیح کرو ۸
- ۱ - انہوں نے کہے کہ انہوں نے کھانا بارہ بجے کھائے
- ۲ - میرے کو مدرسہ میں بہت سے چیزیں ہونا - کتابیں ہونا - کپڑے ہونا وغیرہ وغیرہ
- ۳ - وہ اس قدر مالدار ہو کے ایسی بی فضول باتیں بولتا ہے کہ میرے نزدیک ایک پیسہ بھی نہیں *
- ۴ - افسوس کہ آپ مجھ کو اب آگاہ فرمائے ہیں
- ۵ - اس نے فوراً قدموں پر گر پڑا - تب جیم صاحب نے کہے کہ جا رہے معاف کیا

BRANCH II.—URDU TRANSLATION, 40 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—2 P.M. TO 3-30 P.M.

[For Candidates whose FIRST LANGUAGE is ENGLISH.]

I. Translate into Urdu :—

(a) But it so happened that Nature had given to the younger son gifts which she had not bestowed upon his elder brothers. He had a beautiful face and a fine, strong, graceful figure; he had a bright smile and a sweet, gay voice; he was brave and generous, and had the kindest heart in the world, and seemed to have the power to make every one love him.

(b) An industrious house-wife woke her two servant-maids every morning to work, as soon as the cock crew.

The maids were very angry at the cock, and said to each other, "If it were not for that tiresome cock we might be permitted to sleep a little longer." Therefore they killed it. But the housewife, who al-

ready was very old and always awoke very early, knew no longer what time it was. She therefore woke the maids still earlier; often, even soon after midnight.

II. Translate into English :—

۱ - جناب من - بندے کا نام تو آپ کو لگنے ہی سے معلوم ہو گیا ہوگا - میں اس پر اتنا اور زیادہ کرنا چاہتا ہوں کہ سنہ ۱۸۹۰ ع کے بی - اے کے امتحان میں جو شخص کلکتہ یونیورسٹی میں اول رہا وہ بھی خاکسار ہی - مدنی علی گڑھ کالج میں تعلیم پائی ہے - اور اب بھی اسی کالج کی ایم - اے کلاس میں پڑھتا ہوں - بندے کا وطن آبائی تو فیض آباد ہے مگر کچھ عرصہ سے والد نے بنارس میں رہنا اختیار کیا - اور چونکہ کچھ جائداد از قسم زمینداری وغیرہ بھی پیدا کر لی ہے - اب ہم لوگ یہیں کی ہو گئے ہیں *

۲ - اس ملک کا دارالحکومت بہاگ نگر میں ہے - مگر قلعہ کے نام سے سب لوگوں کی زبان پر گولکنڈہ ہی مشہور ہے - جو شہر سے دو کوس کے فاصلہ پر ہے - اور جہان بادشاہ رہا کرتا ہے اس قلعہ کا محیط ۶ میل ہوگا جس میں ایک بڑی فوج رہتی ہے - درحقیقت یہ قلعہ ایک شہر ہے جہان بادشاہ اپنا خزانہ اُس وقت سے رکھتا ہے جب سے بہاگ نگر کو اورنگ زیب کی فوج نے آکر غارت کیا تھا - جسکا میں آئندہ بیان کرونگا *

۳ - اندر ناتھ کی گرفتاری کا ہر ایک کو افسوس تھا باوجود جنیل القدر عہدہ دار اور راجہ کا مقرب خاص ہونے

کے اندر ناتھ سب کے ساتھ عمدہ سلوک کرتا تھا۔ معمولی سپاہی سے بھی بخلق و مہربانی پیش آتا اور سب کو اپنا بھائی سمجھتا تھا۔ یہی باعث تھا کہ آج اسکے گرفتار ہونے سے ہر ایک کو دلی رنج تھا۔ سب افسوس کرتے تھے۔ ایسا کوئی بھی نہ تھا جسکو اُس سے ہمدردی نہ ہو *

BRANCH II.—URDU COMPOSITION, 40 MARKS.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is MAHRATTI or TELUGU and SECOND LANGUAGE, URDU.]

(صرف اون امیدواروں کے لئے جنکی پہلی زبان مرہٹی

یا تلنگی ہو اور دوسری زبان اردو)

امور ذیل کے مضامین لکھو

۱۔ اپنی دوست کو خط لکھو۔ جس میں تمہارے امتحان کا ذکر ہو۔ مثلاً تم نے پرچے کیسی کٹے پاس ہونے کی امید ہی یا نہیں۔ اور پاس ہونے کے بعد تمہارا کیا ارادہ ہے *

۲۔ مطالعہ کتب (پندرہ سطر سے زیادہ نہو)

۳۔ اس سال ریاست حیدر آباد میں جو قحط پڑا اسکی مختصر کیفیت (پندرہ سطر سے زیادہ نہو)

BRANCH II.—URDU SPELLING, 20 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—3.45 P.M. TO 4.15 P.M.

I. Re-write the following in correct spelling:—

ذیل کی عبارت کو صحیح کر کے لکھو

۱۔ میں تمہاری رائے کی طرف دید میں اتنے واقیات پیش کر سکتا ہوں کہ ان کو سننے کے باوجود تم کو اپنی رائے

بدل نہی ہوگی میں نہیں کہتا کہ انسان اپنے اختیار سے
اپنی کوئی چیز نہیں بدل سکتا اگر ایسا ہو تو سہبت
اور تالیم و تربیت سب کو لغو اور لائل مان نا
پڑیگا *

۲۔ عامی پڑنے سے کامل بن تا ہی۔ اس سی تکرر شصۃ اور
تہرہر چست و درست ہوجانی ہی طاریج کا متالعا
آدمی کو دانسمند و تہربہ کار بنادے تا ہی۔ ندم کا
تبیت مین جو دط پیدا کرتا ہی۔ الوم رعازیہ کا تبیت
کو ذق بنادے تا ہی اور الوم تبیعہ کا زحانت کو امیق۔
الم اخلاک کا صنجیدا و مطین۔ منتک و الم بلاغت و
فساہت کا مباحسہ و منازح کی قابلیط پیدا کرتا ہی *
۳۔ اوزاع۔ عتوار۔ مرط۔ ناذیل فلاں۔ فقرط انسان۔ طابع۔
تہیکک۔ بلکل *

BRANCH II.—MAHRATTI GRAMMAR AND
TEXT-BOOK, 80 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER--10 A.M. TO 1 P.M.

[Ten Marks extra will be allowed by the Examiner for neat
work and clear handwriting.]

[व्यवस्थेन उत्तरे देण्याबद्दल व चांगल्या अक्षराबद्दल परीक्षकाकडून
१० गुण जास्ती देण्यांत येतील.]

मराठी व्याकरण व पांचवें पुस्तक.

GRAMMER.

गुण.

I. (a) खाली दिलेल्या शब्दांचे संधि करा:—

पट् + रिगु, अच् + हल्, वाक् + मन, तत् + चरित्,
अर्घ्येण + ऋषिः, माया + औपाधिक ;

१२

गुण.

(b) चकमक, शिंप, जात, वस्त, व पाचू यांचीं अनेकवचनाचीं रूपें लिहा ; १ १/२

(c) पू, झेंप, ऊ, व तिवै यांचीं द्वितिया, तृतिया व पंचमी या विभक्तींचीं रूपें लिहून दाखवा. ४

II. (a) द्वितिया, पंचमी, व सप्तमी या विभक्तींच्या अर्थीं ज्या अव्ययांचा उपयोग करतात तीं सांगा. २

(b) आझीं व तुझीं यांचीं सार्वविभक्तिक विशेषणसामान्यरूपें या व 'ही' हें सर्वनाम चालवून दाखवा. ४

(c) आझीं व आपण यांतील अर्थभेद उदाहरणांनीं स्पष्ट करून दाखवा. २

III. (a) नस धातुचीं भूतकाळीं, पुष्टिंगीं, तिन्हीं पुरुषांचीं रूपें या. ३

(b) गौण अथवा सिद्ध क्रियापदें कोणत्या धातूस ह्मणतात ? २

(c) कर धातूवरून साधलेली पूर्वकालवाचक, व विधिवान्वय अव्ययांचीं उदाहरणें या. २

IV. (a) समास ह्मणजे काय ? प्रत्येक समासाचे एकेक उदाहरण देऊन द्विगु समासाचें लक्षण या. ३

(b) कारक ह्मणजे काय ? तृतिया, चतुर्थी, व पंचमी या विभक्तींचे अर्थ सांगून ते उदाहरणांनीं स्पष्ट करून दाखवा. ३

गुण.

(c) अपूर्णवाक्य ह्मणजे काय? १

(d) जर वाक्यांत पुष्कळ नामें एकापुढें एक असलीं, व त्या सर्वांस एकच विभक्ति अथवा शब्दयोगी अव्यय लावायाचें असलें, अगर जर एका क्रियापदाचे अनेक कर्ते असले तर, या संबंधीं लागू पडणारे वाक्यरचनेचे नियम उदाहरणांसहित लिहा. ४

V. अगा प्रणतवत्सल्य ह्मणति त्या जनां पावला ।

ह्मणोनि तुमच्याच मी स्मरतसें सदां पावलां ॥

या चरणांचें व्याकरण सांगा. ७

VI. (a) खालीं दिलेल्या शब्दांतील धातु सार्थ लिहा :—

आर्जव, इंधन, पावती, अधाशी, फांस, ना-
साडो, तूट, मश्ट, रांगोळी, व पांघरूण. ९

(b) तुमच्या वाचनाच्या पुस्तकात आलेल्या
कवितां मधील उपमालंकाराची दोन उदाहरणें द्या. ९

TEXT-BOOK.

I. खालीं दिलेल्या कवितांचा अर्थ सोप्या भाषेंत लिहा :—

झोबी सोडयोनि तवकें ॥ मस्तकें मस्तका देती थडके ॥

महत्संख्या होतां भडके ॥ अशुद्धाचे लोटती ॥

दोघानीं पिटिलों पाणितळें ॥ जानु-मूळें बाहुमूळें ॥

मही ताडितां पादतळें ॥ शैलमोली धरकती ॥

गुण.

येतांचि विक्रमलवें श्रीहरिचा दयित दास वीरगडो ॥
 हरि करि-घटेसि जैसा त्या कुरसेनेसि वासवो रगडो ॥
 हें कटक सोड तिकडे चाल तुझ्या हरनि गोधना
 खळ तो ॥

प्राणत्ताणपरायण जिकडे निरपत्तपाप्रणी पळतो ॥
 पार्थ ह्मणे राजसुता आतां बदतोस हें अहा काय ॥
 शय्येवरि न पडायो योग्य रणक्षितिचरीच हा काय ॥
 अर्बुद गाई देतो अथवा देतो स्वराज्य भोगाया ॥
 दे गाय काय विनिमय हा भवदर्शनेन मान्य हो
 गाया ॥

१०

II. खालीं दिलेल्या चरणांचा अथवा वाक्यांशांचा अर्थ स्पष्टपणानें लिहाः—आज्ञामानसभंग न करिती भद्रेच्छु, न देया हेया हे धेनु गाधिजा माजी, तें मुनिच्या भक्तिसुख दिलें उटजें, तुकाह्मणे काया कुरवंडीन तया, ठेवीन मो पायां मस्तकहें, ज्ञानभक्तीनें शिणवावें, देह आहे जायजणें, भुल्लासी कवण्यागुणें, जेंवि दिगंताप्रति ने तिमिरा तूळा रविप्रभावात्या, याप्रमाणें केशाकर्षणाचें अनेक प्रयोग करतां येतील, ती ज्योत वायूंची बनलेली असते, भिन्न क्षारांचे भिन्नरूप स्फटिक उत्पन्नकरण्यास ही विद्रावणाची युक्ति फार उपयोगी आहे, पुस्तकें वाचून जें त्यांविषयीं ज्ञान होतें

गुण.

तें संदिग्धज्ञान, तुझ्या अंगीं आत्मसंयमनाचें कांहीं सामर्थ्य आहे.

१०

III. 'उदारमित' या धडयाचा, अथवा जोनाथन स्विफ्ट याच्या गोष्टीचा सारांश थोडक्यांत द्या, व खालीं दिलेल्या शब्दांचा अर्थ स्पष्टरीतीनें लिहा :—नास्तिक्यभंजन, कृत्रिम-वोज, सांसिद्धिकवोज, सूक्ष्मदर्शक, प्रकाशलेखनकला, द्विरद, जलौघ व मारुत, भूमिजा, अविद्या, फास्फरस.

१०

८०

BRANCH II.—MAHRATTI TRANSLATION, 40 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—2 P.M. TO 3-30 P.M.

[For Candidates whose FIRST LANGUAGE is English.]

[ज्यांची पहिली भाषा इंग्रजी आहे अशां उमेदवारांकरिता.]

I. Translate into Mahratti:—

(a) But it so happened that Nature had given to the younger son gifts which she had not bestowed upon his elder brothers. He had a beautiful face and a fine, strong, graceful figure; he had a bright smile and a sweet, gay voice; he was brave and generous, and had the kindest heart in the world, and seemed to have the power to make every one love him.

(b) An industrious house-wife woke her two servant-maids every morning to work, as soon as the cock crew.

The maids were very angry at the cock, and said to each other, "If it were not for that tiresome cock we might be permitted to sleep a little longer."

Therefore they killed it. But the housewife, who already was very old and always awoke very early, knew no longer what time it was. She therefore woke the maids still earlier ; often, even soon after midnight.

II. Translate into English :—

(a) ह्या प्रमाणें आल्फ्रेद राजानें आपल्या राज्याच्या बंदोबस्ताकरितां सर्व तजवीज केली. ह्यावरून तो शूर आणि राजकारस्थानी होता एवढीच त्याची योग्यता, असें समजूं नये. त्यानें नवे कायदे केले, आणि तो विद्या आणि कला ह्यांची वृद्धि करण्याकरितां मनापासून श्रुत असे, ह्या कांहीं लहान गोष्टी नव्हत. आपल्या राज्यांत न्याय अगदीं बरोबर चालवा ह्मणून त्यानें पहिले कायदे होते त्यांत वाढविण्यासारखे होते ते वाढविले, फेरफार करण्यासारखे होते त्यांत पुष्कळ फेरफार केला, आणि काईम करण्यासारखे होते ते काईम केले.

(b) ह्या ग्रंथकाराप्रमाणें लेखगीचे सामर्थ्य फारच थोड्यां मध्यें असेल. उपरोधिक लेख लिहिण्याच्या कामांत हा फारच कुशल होता, धर्मासंबंधानें अथवा राजकीयसंबंधानें मोठ्या मनुष्यांच्या हातून राज्यांत जुलूम होऊं लागले ह्मणजे गरिबांचें कांहीं एक चालत नाही अशा प्रसंगीं राजा, प्रधान इत्यादिकांचें अपराध बाहेर काढण्यास उपरोधिक ग्रंथ फार उपयोगी पडतात.

BRANCH II.—MAHRATTI COMPOSITION, 40 MARKS.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is URDU or TELUGU and SECOND LANGUAGE MAHRATTI.]

[ज्यांची पहिली भाषा उर्दू अथवा तेलंगा आहे व दुसरी भाषा मराठी आहे अशां उमेदवारांकरितां.]

I. 'इंग्रजी शिकण्यापासून फायदे' या विषयावर आपल्या मित्रास एक पत्र लिहा.

II. तुमच्या वाचनाच्या पुस्तकांत आलेल्या जोनाथन स्वित्त-च्या गोष्टीचा सारांश द्या. (हा १५ ओळीहून अधिक नसावा.)

III. गेल्या वर्षी पडलेल्या हिंदूस्थानांतील दुष्काळाचें थोडक्यांत वर्णन करा.

BRANCH II.—MAHRATTI SPELLING, 20 MARKS.

मराठी शुद्धलेखन.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—3-45 P.M. TO 4-15 P.M.

Re-write the following into correct spelling :—

खाली दिलेल्या उताऱ्यांतील अशुद्धें शुद्ध करून तो पुनः शुद्धरीतीनें लिहून दाखवा. गुण.

(a) ह्या इंद्रीयाच्या द्वाराने जि कामें होतात ती कर्त्या-च्या उद्देशाप्रमाणें होतात, हे स्पष्ट दीसतें. ह्यातल्या उद्देशापेक्षा कोणत्याही कौशल्याच्या करामतींत कर्त्याचा उद्देश अधिक स्पष्ट दिसून येतोसे वाटत नाहि, किंवा

గుణ.

హా ఇంద్రియాच्या कामास जि योग्य साधने आहेत त्याहून योग्य
अशि साधने कोणत्याही कामाला आहेत असे वाटत नाही.
जर डोळ्याच्या साधनाची योग्यता स्तुष्टीचे शोधकांनी मनांत
आणिली नसली, तर हे काम नित्याचे पाहण्यातलें अहे व
उघड वाटेवरचे पडले, ह्मणून मात्र मनांत आणील नसावि.
जो गोष्ट नीत्याच्या पाहण्यातली असते तिचि ऊपेक्षा
सहजच होते. ति शोधकांनीं होऊं देउ नये. १५

(b) श्वासोश्वास, विद्वान, विषूवत्रित्त, वीद्राव्य, कुक्क-
टक, समिरन, रुचिसमूलला, मन्मतिदरितं प्रिष्मग-मध्यान्ह-
अर्कप्रतीम, कुंतिकमार.

९
२०

BRANCH II.—TELUGU GRAMMAR AND TEXT-BOOK,
80 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

[Ten Marks extra will be allowed by the Examiner for neat
work and clear handwriting.]

[ప్రారంభ అంధముగాను, స్పష్టముగాను నుండినయెడల ౧౦ మార్కు-
లెక్కువ నివ్వబడును.]

GRAMMAR.

MARKS.

I. (a) విభక్తుల నేమి! అవి యెన్ని! వాని లక్షణము
జిక్కిరి లక్షణము యుదాహరణము వాక్యరూపముగా వ్రాసి
చూపుము. $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + 1\frac{1}{2}$

MARKS.

(b) కలనుకబ్బమునకు తృతీయైకవచనములును, కొలనుకబ్బమునకు షష్ఠీబహువచనములును, నూయి, నేను, వీటి స్తవమిబహువచనంబులను వ్రాయుడు. $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + 1$

(c) ఈ క్రింది స్త్రీవాచకములకు సరియైన పురుషవాచకములు వ్రాయుము. $2\frac{1}{2}$

(d) విశేషణములన నేమి! అవి యెన్నివిధముల వ్రాయుము. $\frac{1}{2} + 1$

II. (a) సర్వసామములనగా నేమి! నిత్యబహువచనముగా నుండు ఎనిమిది సర్వసామములను వ్రాయుడు. $\frac{1}{2} + 2$

(b) ఆమ్రేడితము, ఆదేశము, ద్విత్వము, వీటిని విశదీకరింపుడు. $\frac{3}{4}$

(c) చేయు, లోగు, పడు, వీనికిఁ గృదంతరూపంబులు చెప్పుము. $\frac{3}{4}$

(d) ఆచు, ఉంచు, మాపు, వలుచు, త్రిప్పు. ఈ ప్రేరణార్థకరూపములు ఏ ధాతువులలోనుండి కలిగి? $1\frac{1}{4}$

(e) పోవు, మొగుడు, బిగియు, మెచ్చు, మాను. ఈ ధాతువులకు ప్రేరణార్థకరూపములు వ్రాయుడు. $1\frac{1}{4}$

III. (a) తద్ధితము, చేదర్థకము అనగా నేమో తెలిపి యుదాహరణములిండు. $\frac{1}{4} + \frac{3}{4}$

(b) నీకి, మీకి, అని చెప్పట సాధువా! విధులేవి! $\frac{1}{2} + \frac{1}{2}$

(c) చేత, తోడవర్ణకంబు లేయేయర్థమును బోధించును. 2

(d) వ్యతిరేకకర్తార్థకము ఎట్లు ఏర్పడును! తిట్టని, తిట్టమి, ఈ ధాతురూపములకు ఏమి పేర్లు! $\frac{1}{4} + 1$

(e) సమాసమునగా నేమి! జననీజనకులు, చలివెలుగు, ముష్టిగములు, కేలుదమ్మి, రేవెలది. ఇవి యే సమాసములు. $\frac{1}{2} + 3$

IV. (a) సుహృద్ధనైతి, వృద్ధకబ్బమునకు రూపాంతరమెట్లు! $\frac{1}{2}$

MARKS.

(b) లోకమున సాధునిండకంటె బాపందెద్ది? ఈ వాక్యము సర్థము మార్పకుండ సాధునిండ కర్తృపదముగాచేసి మరల వ్రాయుడు. 2

(c) “ఒకఁడును సోమరిగానుండఁదగదు.” ఇందు గర్తయెవ్వఁది? 1½

(d) ‘అనర్థవాక్కులు పలుకుటకంటె మానిగానుండుట మేలు.’ ఈ వాక్యమందుఁ బ్రతిపదమునకు శబ్దలక్షణము వ్రాయుము. 6

(e) విశ్వామిత్రుఁడు రామలక్ష్మణులను వెంటఁబెట్టుకొని మిథిలానగరమునకుఁబోయెను. ఇందు ‘వెంట బెట్టుకొని’ అను శబ్దములను తీసివేసి ఆ యర్థము సరిపడునట్లు వాక్యమును వ్రాయుఁడు. 3

V. (a) చూచు, ఆడు, తిను:—ఈ ధాతువులకు ప్రేరణ కర్తార్థమందు ఉభయకర్తృక ప్రార్థనార్థకరూపములు వ్రాయుఁడు. ½ + ½ + ½

(b) నీకు కుఠంబు కలుగుఁగాలె—ఇందలి క్రియకు మఱి యేయేరూపములుంచవచ్చును? 1½

(c) సంధి యెన్నివిధంబులు? సంధివలని ప్రయోజనమునకు రెండుదాహరణములను జూపి యొప్పింపుడు? 1½ + ½

(d) వెనుకటిలక్షణములకు లక్ష్యములు వ్రాయుఁడు.

1. పడు పరమగునప్పుడు మువ్వెళ్లమునకు లోపము గాని పూర్ణబిందువుగాని వికల్పముగా వచ్చును.

2. వాక్యముల తుదనుండు ఉకారమునకు సంధి లేకుండుటయొక్క దోషముకాదు. 1½ + 1½

(e) ఈ క్రిందిమాటలను సంధితో వ్రాయుము.

పగలు+పగలు, చెదఁ+చెదఁ, తుద+తుద, చీకటి+చీకటి, చెర+చెర, కొన+కొన. 3

MARKS.

(f) ఈ క్రిందివానినంధి విడదీసి వ్రాయుము.

తాటాకు, పేరుటురము, ఎట్టయెదురు, సెత్తరి,
ఏబది. $2\frac{1}{2}$

50

TEXT-BOOK.

I. (a) మీరు చదివిన రామాయణమును రచించిన మొల్ల
యెవరు? ఆమె యేకాలమునందుండినది? $\frac{1}{4} + \frac{1}{4}$ (b) రామాయణమునుఁ జెనిగించినవారలపేర్లను వ్రా
యుఁడు. $\frac{1}{2}$ (c) విశ్వామిత్రుఁడు తాటకనుఁ జంపుటకై శ్రీరాముల
వారిని వెంబడి తీసుకొనిపోవునపుడు నతని పయస్సంత? $\frac{1}{4}$ (d) ఆశ్వాసాంతమునఁ గృతినాయకస్తుతిరూపమగు పద్య
మును వ్రాయుఁడు.

1

(e) ఈపమర్దనుని మంత్రులనామములను వ్రాయుఁడు. $\frac{1}{2} + \frac{1}{4}$
వారిలో క॥ బలహీనులయినచో శ

శ్రుల చెఱుపుట నీతి భారతము

అన్నట్లు యెవరభిప్రాయపడిరి?

II. (a) సరమానదీతీర.....దీనితీరమందున్న పట్టణమేది? $\frac{1}{4}$ (b) దేవమణియెఱుఁగి. సాకేతపురపరమున దీనిని సమాన
మెది? $\frac{1}{4} + \frac{1}{4}$ (c) సప్తవ్యసనములు, సప్తకులపర్వతములు, షడ్గుణములు,
పంచాగములు, అష్టదిగ్గజములు, శక్తిత్రయములు నవరత్నములు,
చతురసాయములు. వీటిని విశదీకరింపుడు. $2\frac{1}{4}$ (d) శ్రీనాథుఁడు, రంగనాథుఁడు... ఈ కవులుచేసిన
గ్రంథములను వ్రాయుఁడు. $\frac{1}{4} + \frac{1}{4}$

MARKS.

(e) కుమారసంభవము, కాదంబరి. ఈ గ్రంథములను రచించినవారెవరు? $\frac{1}{2}$

III. (a) 'నిర్మలసత్యోక్తి ధర్మసూనులుగాని చర్మింప నన్యతభావములు గారు.' యుద్ధిష్ఠుడుండెప్పుడు సత్యమాడెను? $1\frac{1}{2}$

(b) 'దాతృత్వమున శిశికర్ణదధీచులు.' వీరల దాతృత్వమునకు ఉదాహరణములిందు. $\frac{1}{2} + \frac{1}{4} + \frac{1}{4}$

(c) "అని యక్కాంతారత్నంబు తన పూర్వపుత్రాంతంబంతయుఁ జెప్పి." కాంతారత్న మెవరు? దాని పూర్వపుత్రాంతమును వ్రాయుడు. $\frac{1}{2} + \frac{1}{2}$

(d) 1. దశరథరాముడు తాపనజీవము ధరించె. 1

2. భీష్ముడు శరతల్పమున బండుకొనెను. 1

3. యాదవులలో నొకరికొకరు కొట్టుకొని చచ్చిరి. 1

4. పాలనముద్రమున విషము పుట్టినట్లు. 1

వీనిలోని పురాణకథలను వ్రాయుడు.

(e) కారడ, గాయత్రి, గుహుండు. వీరలెవరు? $\frac{1}{2}$

IV. (a) దానము, కవి, గురువు, యూధికా, న్యందన, గణికా. వీనికి నానార్థములు వ్రాయుడు. $\frac{1}{2}$

(b) ఈ క్రిందిపద్యములను పూర్తిజేయుడు.

1. అంబరవీధినిల్చి .. $1\frac{1}{2}$

2. భూరివిద్యాప్రాధి .. $2\frac{1}{2}$

(c) కదలకుమీధరాతలమ ... ఈ పద్యము నెవరెవరి కేనందర్శమునఁ జెప్పిరి? $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2}$

(d) 'కాలోచితంబుగ చాలోపనయనాదులు' శిశువులకు చాలోపనయనాదులకు బూర్వము చేయవలసిన కర్మములలో రెంటిని వ్రాయుడు. $\frac{1}{2}$

(e) 'మనము మిథిలానగరమునకుం బని' మిథిలానగరము పూర్వ మేదికమునకు రాజధాని? $\frac{1}{2}$

MARKS.

V. (a) కా. పారావారగ భీరకా ద్యుతిల సత్పద్ధారికిన్నిత్యవి
స్తాతోదార విహారికా నుజనరత్నదక్షదత్తారికా
సారాచార విహారికా మదరిపుత్త పాల సంహారికా
వేరిసాటిన్మ పాలకుల్ దశరథోద్వీనాధజంభారికా.

పైపద్యమునకు దండాస్వయము వ్రాయుము.

6

1. దత్తారి, పద్ధారి. వీని వ్యుత్పత్తిర్థములు
వ్రాయుడు.

 $\frac{1}{2} + \frac{1}{2}$

2. మదరిపు. ఏ నమానము!

 $\frac{1}{2}$

3. పైపద్యమునందలి అలంకారములను వ్రా
యుడు.

 $\frac{1}{2}$

(b) ఇందు గీతలపట్లనుండదగు పదంబులజేర్చి వ్రాయుడు.

రాజునకు ——— లేకపోయినను ——— ను

న్ననవి ——— చేయును. ——— నెల్లవారును భృత్యులగు

దురు. ——— జగత్తు జయింపబడును.

 $1\frac{1}{2}$

30

BRANCH II.—TELUGU TRANSLATION, 40 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—2 P.M. TO 3-30 P.M.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is ENGLISH.]

I. Translate into Telugu :—

(a) But it so happened that Nature had given to the younger son gifts which she had not bestowed upon his elder brothers. He had a beautiful face and a fine, strong, graceful figure; he had a bright smile and a sweet, gay voice; he was brave and generous, and had the kindest heart in the world, and seemed to have the power to make every one love him.

(b) An industrious housewife wake her two servant-maids every morning to work, as soon as the cock crew.

The maids were very angry at the cock,

MARKS.

and said to each other, "If it were not for that tiresome cock we might be permitted to sleep a little longer." Therefore they killed it. But the housewife, who already was very old and always awoke very early, knew no longer what time it was. She therefore woke the maids still earlier; often, even soon after midnight. 20

II. (a) తొంటికాలమునందుఁ గొందఱు బ్రాహ్మణులు యా గార్గముగా నొక మేఁకపోతును గొని నీసికొని పోవుచుండఁగా మార్గములో నొక వంచకుఁడు చూచి యా మేఁకపోతును వారు విడిచి పెట్టిపోవునట్లు చేసి దానినెత్తుకొని పోవలెనని యాలోచించి వారి చెంతకు వచ్చి యయ్యా, మీరు మిగుల దొడ్డవారు, కుక్కును మోచుకొని పోవుచున్నారనుని యడిగెను. చీ, నీకేమి తెలియును పోవుని వానిమాట నిరాకరించి బ్రాహ్మణులు పోవుచుండిరి. తర్వాత మఱి కొంతసేపటికి వాఁడు మఱియొక వేషము వేసుకొని వచ్చి యయ్యా మిమ్మును జూచిన బ్రాహ్మణులుగా నున్నారు. ఈ పెద్దకుక్క నెందుకయి మోసికొని పోవుచున్నారనెను. 9

(b) పూర్వము నే నాఱునెలల శిశువనై యుండఁగా నొకనాఁడు మా జాతిమృగములతోఁగూడ నంచరించుచుంటిని. ఆ సమయములో నొక వేటకాఁడు వచ్చెను. అంతట నాతోఁ గూడనున్న మృగములన్నియు బెదరి చెదరి పాటిపోయెను. నేను మిగుల బలముగలిగియుండనందున వానితోఁగూడఁ బరుగెత్తితల వేసుకఁ జిక్కితిని. అప్పుడు వేటకాఁడు పరుగెత్తివచ్చి నన్నుఁ బట్టుకొనెను. 7

III. (a) ధర్మము రక్షించిన నది తన్ను రక్షించును. 1

(b) ఏ పనికి నుద్యోగించినను దైవమునుకూలించిన నా పని సిద్ధించును. 1

(c) విద్యావిహీనుఁడు గౌరవమును పొందజాలడు. 1

(d) విషయము సర్వజనులకును కీడొనంగడు. 1

BRANCH II.—TELUGU COMPOSITION, 40 MARKS.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is URDU
or MAHRATTI and SECOND LANGUAGE TELUGU.]

[మొదటిభాష మహారాష్ట్రమును, ఉర్దూను, రెండవభాష తెలుగుగల

బాలరకు.]

MARKS.

I. "ధనధాన్యములకంటె విద్యాసంపన్నత మేలు" అను
విషయమును గుఱించి నీ యభిప్రాయములను తెలియపఱచుచు
నీ స్నేహితునకు ఒక జాబు పదునేనుబంతులలో వ్యాకరణపు
దప్పలులేక వ్రాయుము. 15

II. "శత్రువులు తమలోతాము విరోధపడుట మనకు మం
చిది" అను నీతిని తెలుపు పంచశతకధను నీ స్వంతమాటలలో
పదునేనుబంతులలో వ్యాకరణశుద్ధముగా వ్రాయుము. 12

III. మహారాణిగారి డయమండ జూబిలీనిగుఱించి పదునేను
బంతులలో వ్యాకరణపు దప్పలులేక వ్రాయుము. 13

40

BRANCH II.—TELUGU SPELLING, 20 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—3.45 P.M. TO 4.15 P.M.

I. Re-write the following in correct spelling :—
ఈ క్రిందివాటిని తప్పులలేకుండ మరల వ్రాయుడు.

(a) క్లియైవుతో జెయిరిన ఆంగ్లియవీర్లు తాము నూదిన
యితెరస్తలస్థలయిన బిరటిషుభ్యులతో సేరినవారు కాలు. అని
వురాట్టిలు చెప్పకొనిరి. ఇటి దక్కలో అంగిలేయులు, వియర్త
ముగా కాలము గడుపుచున్నగా కొని దిన్నములకు న్ననూగురు
ప్రెస్నివారితో రాజానహేబు దండెలివ్వచ్చి కోట్లను సమిపించి
యస్సటి యుధాగ్రావనములను, మిదెలు, మేడ్డెలు మోదలయినవా
నిని నిర్ములము కేసిను. ఆపుడు క్లియైవు అతని గెద్దిటించి యొడ
గోట్టెను. ఆ యెటమియపు నూట్టుగురికన్తే నద్దికముగానె
ప్రెస్నివాగులు నన్నబదినవారును పటబ్బదినవారును విరి. 16

(b) சிந்து.மு.	சுபூரு.மு.	Marks.
சூர்வா.மு.	சூர்வா.மு.	
சூர்வா.மு.	சூர்வா.மு.	
சூர்வா.மு.	சூர்வா.மு.	4

BRANCH II.—TAMIL TEXT-BOOK AND
GRAMMAR, 80 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

[Ten Marks extra will be allowed by the Examiner, for neat work and clear handwriting.]

(சுத்தமாயும் தெளிவாயும் எழுதுவதற்கு பத்துமார்க்கு அதிகம் கொடுக்கப்படும்.)

I. அறநெறிச்சாரம், நான்மணிக்கடிகை, திரிகடுகம், இவைகளுக்கு விவரமாய் அர்த்த மெழுதுக. இந்நூற்களைச் செய்தவர்கள் யார்? பழமொழியென்று பெயர் வந்ததற்குக் காரண மென்ன? பழமொழியென்னும் நூல் எத்தனை அதிகாரங்களாகப் பிரிக்கப் பட்டது?

6

II. (a) இன்சொல் வினாநிலனா வீதலே வித்தாக வன்சொற் களைகட்டு வாய்மை யெருவட்டி அன்புநீர் பாய்ச்சி யறக்கதி ரீனவோர் பைங்குழி சிறுகாலைச் செய்.

(b) கற்றறிவார் கண்ட தடக்க மடங்காதார் பொச்சாந்துந் தம்மைப் புகழ்ந்துரைப்பார்—
தெற்ற

அறைகல் லருவி யணிமலை நாட
நிறைகுட நீர்தளும்ப லில்.

(c) அருமை யுடைய பொருளுடையார் தங்கண் கரும முடையாரை நாடார்—எருமைமேல் நானா துயில்வதியு முர குளந்தொட்டுத் தேவை யுதிச்சென்றா ரில்.

MARKS.

1. முதற்செய்யுளுக்குத் தெளிவான பொழிப்புளாயும், எழுவாய், பயனிலை, செயப்படுபொருள்களும், இரண்டாவதற்குக் கருத்துளாயும், உபமான உபமேயங்களும், மூன்றாவதற்குப் பதவுளாயும் எழுதுக. 6
2. இன்சொல், வன்சொல், இவைகளென்ன தொகை? விரித்து மெழுதுக. 1½
3. நாடார், தொட்டு, இப்பதங்கட்குப் பகுபத விலக்கணமும், நாடார், வதியும், இப்பதங்களில் உடன்பாட்டிற்கு எதிர்மறையும், எதிர்மறைக்கு உடன்பாடும் எழுதுக. 2
4. நிலன், எவ்வகைப்போலி? இப்பதம் சாதாரணமாய் எப்படியிருக்கும்? 1
5. அணிமலைநாட, இதென்ன முன்னிலை? 1
6. கல்லருவி, இதென்ன வேற்றுமை? இப்பதப் புணர்ச்சிக்கு விதி யெழுதுக. 1

III. அடியில் வருவனவற்றிற்கு அர்த்தமெழுதுக:—

- (a) 1. நாய் காணிற் கற்காணுவாறு.
2. பிடி படுக்கப்பட்ட களிற்று.
3. குரங்கின்கைக் கொள்ளி கொடுத்து விடல். 3
4. நுணலுந் தன் வாயாற் கெடும்.
- (b) 1. அடுதல், அடுத்தல்.
2. அதிதி, அத்தி.
3. ஆன், ஆண்.
4. ஊர் (வினை), ஊர் (பெயர்).
5. கடிய, கடு.
6. கேள் (வினை), கேள் (பெயர்).
7. அமை, பாயிரம், கணிகள், இறை, நச்சி, மேதை, பைங்கூழ், மன்று, எச்சம், ஈர்வளை. 5½

MARKS.

- (c) எருமைமேல் நாரை தூயில் வதியும் ஊர.
இதனால் அறியவேண்டிய விஷய
மென்ன? 1

IV. 1. நிறைகுடம் நீர் தளும்பலில், நுணலுந்
தன் வாயாற் கெடும், இவ்வுபமானங்களுக்கியைந்த
உபமேயத்தை எடுத்து விளக்கி யெழுதுக. 2

2. இல்வாழ்வாரிடத்து என்னென்ன இரா? 2

3. கண், பெண், மறுமை, இவைகளுக்கு
அணிகலங்க ளெவை? 3

V. (a) இலக்கியம், இலக்கணம் என்றால் என்ன? 2

(b) குற்றியலுகரம், குற்றியலிகரம், இவைக
ளின் பேதத்தை உதாரணங்களுடன் விளக்கி யெழுதுக. 3

(c) ஒரே புணர்ச்சியில் மூன்று விகாரங்க
ளும் வருவதற்கு உதாரணமென்ன? 1

(d) இகர விசுதிபெற்ற ஆண்பால், ஒன்ற
ன்பாற் பெயர்களுக்கும், பால் காட்டும் விசுதிபெற்றத
ஆண்பால், பெண்பாற் பெயர்களுக்கும், எதிர்மறை
வியங்கோள் வினை முற்றுக்கும் ஒவ்வொருதாரண
மெழுதுக. 3

VI. 1. அவ்யாணை, அறிவில்லை, அந்தப் பையன்,
ஆற்றுக்கால், இருசாண், நான்முறை, இவற்றைப்
பிரித்து இவ்வாறு புணர்தற்கு விதி கூறுக. 6

2. ஆகுபெயருக்கும், அன்மொழித்தொகை
க்கும் பேதமென்ன? காலவாகு பெயருக்கும்,
பண்புத்தொகைப்புறத்துப் பிறந்த அன்மொழித்
தொகைக்கும் உதாரணங்கள் வகை. 3

3. அடுக்குத்தொடருக்கும், இருபெயரோட்
டுப் பண்புத்தொகைக்கு முள்ள வித்தியாசத்தை
உதாரணங்களுடன் காட்டுக. 2

VII. (a) வழுவ, அமைதி, மாபு என்றால் என்ன? 3

(b) காவிரண்டு மோய்ந்தது. கடவுளை மறந்

MARKS.

தால் நரகம் கிடைத்தது. இவைகளிலுள்ள வழுவமை
திக ளெவை? 2

(c) பின் வருவனவற்றைத் திருத்தி எழுதுக:—

ஒருகாட்டில், குதினாக்குட்டி, பசுவின்
குட்டி, அணிப்பிள்ளை, கிரிக்குஞ்சு, யானைக்குட்டி,
கிளிப்பிள்ளை, மான்குட்டி இவைகளுடன் இராமன்
விளையாடிக்கொண்டிருந்தன. 3

VIII. பின் வருவனவற்றைப் புணர்த்திக்காட்டி
விதியு மெழுதுக.

1. நல்+நீர். 2. உடை+பெரும்+செல்வம்.

3. நீள்+நெய்தல். 4. நர+இந்திரன். 6

IX. (a) வெனீஸ் வர்த்தகன் கதையைப் படிப்
பதால் நீர் அறிந்துகொள்ளக்கூடியதென்ன? 1

(b) போர்ஷியா என்னும் பெருமாட்டி யூத
னுக்கு இரக்கம் என்னும் உன்னதகுணத்தின் தன்மை
யை எவ்வாறு எடுத்துரைத்தாள்? 3

(c) 1. கள்ள மனம் துள்ளும்.

2. உமது அன்பிற்கு ஓர் அடையாளம்
வேண்டும், இந்தக் கணையாழியைத் தந்துபோம்.

3. பகலிலும் இரவில் சங்கீதம் செவிக்கு
மிக இனிதுபோலும்.

இவை யாவர்களால் யாவர்களுக்கு
எச்சமயங்களில் கூறப்பட்டன? 3

X. 1. பின் வருவனவற்றின் அர்த்தத்தை யெ
ழுதுக.

(a) கரும்புதின்னக் கையடை கட்டுவாரில்லை.

(b) மட்டின்றி சன்மானித்தான்.

(c) கிணறு வெட்டப் பூதம் புறப்பட்டது.

(d) கண்ணுக்குக் கண்ணை நண்பர்.

(e) ஐயந்திரிபற அறிந்து ஆனந்த பரவச

மடைந்தான். 4

BRANCH II.—TAMIL TRANSLATION, 40 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—2 P.M. TO 3-30 P.M.

[For Candidates whose FIRST LANGUAGE is ENGLISH.]

I. Translate into Tamil :—

MARKS.

(a) But it so happened that Nature had given to the younger son gifts which she had not bestowed upon his elder brothers. He had a beautiful face and a fine, strong, graceful figure ; he had a bright smile and a sweet, gay voice ; he was brave and generous and had the kindest heart in the world, and seemed to have the power to make every one love him.

(b) An industrious housewife woke her two servant-maids every morning to work, as soon as the cock crew.

The maids were very angry at the cock, and said to each other. "If it were not for that tiresome cock we might be permitted to sleep a little longer." Therefore they killed it. But the housewife, who already was very old and always awoke very early, knew no longer what time it was. She therefore woke the maids still earlier ; often, even soon after midnight.

20

II. Translate into English :—

(a) வேலை கரையிழந்தால் வேதநெறி பிறழ்ந்தால்

ஞால முழுது நடுவிழந்தால்—சீலம் ஒழிவரோ செம்மை யுனாதிறம்பாச் செய்கை

அழிவரோ செங்கோ லவர்.

5

(b) அந்தோனியோ அசுத்யாளு; நிறைவளம் பெற்றோன்; நல்வார்த்தை சொல்லி மனுவனா உபசரிப்பதில் இளைக்கா முயற்சியுள்ளவன். பூர்வீக ரோமருடைய கௌரவம் அவனிடத்தில் விளங்கின

MARKS.

துபோல், இத்தாலியாவில் பிறந்த மற்றெவரிடத்திலும் காணப்படவில்லை. வெனிஸ்நகரவாஸிகள் அனைவரும் அவனுயிரைத் தம்முயிர்போலெண்ணி அவனில் அன்பு கூர்ந்தார்கள். 6

(c) அம்மா பன்னிரண்டு வருடத்திற்கு முன் நான் மிலன் நாட்டுக்கு அரசனாயிருந்தேன். நீ ராஜகுமாரத்தி. என் சம்பத்துக்கெல்லாம் பாத்தியமுள்ளவளாகிய ஒரேகுழந்தை. எனக்கு ஓர் தம்பியுண்டு. அவன் வசத்தில் எல்லாம் ஒப்புவித்திருந்தேன். ஏகாந்தமாயிருந்து சாஸ்திர விசாரம் செய்வதில் கவனத்தை யெல்லாம் செலுத்திவந்தேன். ஆகையால் அப்புறம் தன்னடக்கையினால் என்னைத் துரோகஞ்செய்த சகோதரனாகிய உன் சிற்றப்பனிடத்தில் ராஜகாரியங்களை நடத்தும்படி விட்டுவிட்டேன். 9

20

BRANCH II.—TAMIL SPELLING, 20 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—3.45 P.M. TO 4.15 P.M.

I. Re-write the following in correct spelling:—

(பின் வருவனவற்றிலுள்ள எழுத்துப்பிழைகளைத் திருத்தி எழுதுக.)

(a) தான் பிரதிவாதிக்க ஏர்ப்பட்ட வழக்கின் தர்மச்சங்கடத்தை எண்ணெயெண்ண, யவ்வுன பருவமுள்ள போர்வியாவுக்கு அர்ப்புத ஆள்மையும் துனியும் பிறந்தன. அவட்கைகொண்ட கருமத்தை ஊக்கத்துடன் செயிது முடிக்க யாரம்பித்தாள். முதலின் அவள் வாதி வழக்கின் தாற்பறியத்தை விரித்துறைக்க முயன்று, பத்திரத்தில் விதித்த தண்டம் வாங்கும் சுதந்திரம் அவனுக்குப் பூர்த்திவாயுண்டென ஒப்புக்கொண்டபின் னெஞ்சுகனிய விளக்கினாள். உற்ற நண்பநாகிய அவன்மீது வுள்ள அன்பைத் தன் கணவர் இவ்வாறு வர்ப்புருத்தி

வளியிட்டது கேட்ட போர்ஷியாகிற்கு அல்பமேனும்
மனத்துன்பம் உண்டாகயில்லை.

(b) 1. செவுடன் காதில் சங்கு ஊதுனதுபோற்.

2. அருக்கும்பொழுது ரத்தம் ஒரு தொளியும்
வரவொண்ணாது, இதை மரந்துகிடாதே.

3. அவங்கள் வந்தாங்கள்.

4. பள்ளிகூடத்துப் பசங்கள் வாத்தியார்
சொலுவதை கெவனியமால் வீண்காலம் போக்குகிரா
ங்கள்.

BRANCH II.—KANARESE TEXT-BOOK AND
GRAMMAR, 80 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

[Ten Marks extra will be allowed by the Examiner, for neat
work and clear handwriting.]

[ಛಂದಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ವಿರಳವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಬರವಣಿಗೆಗೆ
೧೦ ಮಾರ್ಕುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುವವು.]

MARKS.

I. (a) ವೆರನವಿಲಸಾಖ್ಯ ನೃತ್ಯದಿರಾಜನಂದನದೆ
ಧರಣಿಯೆಂ, ಕುವಲಯಾನಂದಕರಮಾದೆ ಛನ
ಪರಿಶೋಭೆಯಿಂದೆ ಚಂದ್ರೋದಯವನಾಲೋಕ
ಚಂಚಲೋದ್ಭವದಿಂದಾ ||

ತರುಣಿಯೆ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂ ರಾಜಹಂಸಪ್ರಭಾ
ಹರಣದಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ರಾಯತಾಪಸನಧಿಕ
ತರವಾಹಿನೀ ಘೋಷದಿಂ ನೃಪನಯಾತ್ರೆಯಂ
ಪೋಲ್ದು, ಕಾರ್ ಎಸೆದಿದುಡೋ ||

೧೫

(b) ಕುದ್ವಾಲಹತಿಯನುರೆತಾಳ್ ಎಂಮನಿನ್ನೆ ಗಂ
ಮುದ್ದುಗೈದ್ ಈಮಾತೆ ಬೆಳೆಯಿಸಿದಳಂದು,
ತುರು

MARKS.

ಗಿದ್ದತನಿ ವಣ್ಣಳಿಂತ್ ಎಸೆವಪ್ಪೆರ್ಗೊನೆಗಳಂ
ಸಲೆಸಮುಪ್ಪಿಸಲಾಶಿಸ್ಸಿ ||

ಎದ್ ಇರದೆ, ಬಾಗಿಡವು ಕಡಳುಗಳ್ ಧರಣಿಗೆನ
ಲಿದ್ದ ಪರೆಮರದುಮಮತಾಢ್ಢಮಂ ಮಾಡಿದರ
ನುದ್ಧಮಗುಣಮುಳ್ಳ ಜೀವಿಗಳ್ ? ತನುಜ,
ನೋಡ್ ! ಎಂದನಾಭೀಮನಂದೂ ||

ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ವಚನರೂಪವಾಗಿ ಬರೆದು, ಅವು
ಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ಈ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣ
ಬರುವ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರಿ.

II. (a) ನವನವಾಗಮಮಾದರಾಜನಭ್ಯುದಯದೋಳ್
ಕುವಲಯ ಶ್ರೀವಿರಾಜಿತಮಪ್ಪುದೇನ್ ಕಾತು
ಕವೆ ?

ಇದರಲ್ಲಿ ಕ್ಲೇಷಾರ್ಥವು ಕಾಣಬಂದರೆ ಬರೆಯಿರಿ.
ಕವಿಯು ಇದನ್ನು ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ? ೫

(b) ಧರೆಯಬೇಸಿಗೆಯ ಬೇಸರಂ ತವಿಸುತಾ ||
ಲಾಭಿಸುವ ಚಾತಕಪ್ರೀತಿಯಂ ಕಂಡೆ ಅಸೂ
ಯಾಭರವನಂಜೆಗಳ್ ತಾಳಲಾರದೆ, ಭಿನಕ್ಷೋ
ಭವಿಂದ ಓಡಿದವು || ೫

ಅಂಚೆಗಳಿಗೆ ಅಸೂಯೆ ಉಂಟಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗುವ
ದೆಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾಲವೆಂಬದು ತಿಳಿ
ಯಬರುತ್ತದೆ?

(c) ನಾಯ್ಕಬಾಲ
ಸೆಡೆಯಂಕಟ್ಟಲ್ಕೆ, ಚನ್ನ ಪ್ಪುದೇ ? ||

MARKS.

ಸುಡೆಚ್ಚೇಳಂ ತೆಗೆಯಲ್ಕೆ, ಸುಮ್ಮನಿಡುದೇ? ||

ಇದರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಬರುವ ನೀತಿ ಏನು? ೩

(d) ಹಣ್ಣು ಎಸುತ ಕಿಚ್ಚಿ ನಲಿಬೀಳುವ ಕಲಭದಂ
ದೆದೆಲಿ ||

ಕವಿಯು ಕಲಭದ ಸಾವ್ಯವನ್ನು ಯಾವ ನೀತಿಯನ್ನು
ತಿಳಿಯಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುತ್ತನೆ? ವಿಶದವಾಗಿ
ಬರೆಯುವದು. ೩

III. ಸಂಹೃತಿ, ಸಂಸೃತಿ, ಕೋಕ, ಕೋಕನದೆ, ಸುಕರ,
ಸೂಕರ, ಐಕಿಲು, ಉಪಲ, ಕಲಭ, ಕಲ ಮ, ಇಂದ್ರಗೋಪ,
ಇಂದ್ರಚಾಪ, ಲುಬ್ಧ, ಲುಬ್ಧಕ. ಇವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು
ಬರೆಯಿರಿ. ೩

IV. ರವಿ——ಭೂಷಣಂ ; ರ
ಜನಿಗಂ——ಮಹಾಭೂಷಣಂ ;
——ವಂಶಕ ಭೂಷಣಂ ; ಸ——
ತಿಗೆ——ಭೂಷಣಂ ; ||
——ಯಜ್ಞಾಳಗೆ ಭೂಷಣಂ ; ಸ
ರಸಿಗೆ——ಭೂಷಣಂ ;
——ಆಸ್ಥಾನಕ ಭೂಷಣಂ ||

ಇದರಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಕಬ್ಬಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ೪

V. ನಳರಾಯನ ಕಥೆಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಭದ್ರಾವತಿದೇ
ಕದ ವರ್ಣನೆಯಾಗಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ. ೧೦

VI. (a) ಪರೋಪಕಾರ ; ಮಹಷಿ.
ಇವುಗಳ ಸಂಧಿಯಾವದು? ಅದರ ವಿಧಿಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ೩
ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿರುವ ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾನಾಮಗಳನ್ನು
ಬರೆಯಿರಿ. ೩

ಬಾಳು, ಓಡು, ತಾಳು, ನಗು, ಕೊಲು.

MARKS.

(c) ಕಬಳ, ಯಾಮ, ಪಟು, ಪಕ್ಷಿ, ಕಾಪ್ಪ, ವಾಪಿ, ವೇಗ. ಇವುಗಳ ತದ್ಭವಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ೩

VII. “ಯೋಗರೂಢ” ವಂದರೇನು! ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಿರಿ. ೩

VIII. “ಇಸು” ಪ್ರತ್ಯಯದ ಪ್ರಯೋಗವು ಎಷ್ಟುವಿಧವು? ಅವುಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಸಹಿತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿರಿ. ೫

IX. (a) ತಂಗಾಳಿ, ಕೆಂಗಂಡ, ಬಾಳೆಹಂಣು, ಕಲ್ಲು ಮಂಟಪ, ಮೂನ್ನುರು, ಕೈವಶ, ಭತ್ತ)ಚಾಮರಸತಾಕೆಗಳು, ಕಾರ್ ಮುಗಿಲ್. ಈ ಶಬ್ದಗಳ ಸಮಾಸಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ; ಮತ್ತು ಆಯಾ ಸಮಾಸಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ. ೪

(b) “ಅರಿ” ಸಮಾಸವಂದರೇನು! ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡಿ. ೨

BRANCH II.—KANARESE TRANSLATION, 40 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—2 P.M. TO 3-30 P.M.

[For Candidates whose FIRST LANGUAGE is ENGLISH.]

I. Translate into Kanarese :—

(a) But it so happened that Nature had given to the younger son gifts which she had not bestowed upon his elder brothers. He had a beautiful face and a fine, strong, graceful figure ; he had a bright smile and a sweet, gay voice ; he was brave and generous, and had the kindest heart in the world, and seemed to have the power to make every one love him.

(b) An industrious housewife woke her two servant-maids every morning to work, as soon as the cock crew. The maids were very angry at the cock, and said to each other, “ If it were not for that tiresome cock we might be permitted to sleep a little

longer." Therefore they killed it. But the housewife, who already was very old and always awoke very early, knew no longer what time it was. She therefore woke the maids still earlier ; often, even soon after midnight.

II. Translate into English :—

(a) ಎಡರಿನಲ್ ಎದೆಗುಂದೆದುಬ್ಬದೆ
ಪೊಡವಿಯಧಿಪತಿಯಾಗ, ಬಡತನ
ವಡಸಿದರೆ ಕಣ್ಣೆಗಡದೆ, ವಿತ್ತ ವಘಳಿಸಿಗವಿ ಸದೇ||
ಮಡದಿ, ಮನೆ, ಮನವಾತೆ ಮಕ್ಕಳ
ಲೊಡವೆಯಲಿ ಕಡುಮಮತೆ ಇಲ್ಲದೆ,
ಧೈಧಸುಭಕ್ತಿಯಲಿರಲು, ನೋಡವೆಪಡುವನವನೆಂದಾ||

(b) ಓದುವದರಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಅಪಾರ ಸುಖ ಉಂಟಾಗುವದು. ಕಷ್ಟಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಆಯಾಸ ಗೊಂಡಿರುವವನ ಆಯಾಸವನ್ನು ಪುಸ್ತಕದಂತೆ ಪರಿಹರಿಸುವ ವಸ್ತುವು ಮತ್ತೊಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ರೋಗದಿಂದ ನರಳುತ್ತ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವಾಗ ಯಾವವಿಧದ ವಿನೋದವೂ ಬೇಕಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪರಮ ಆಸ್ತರಿಗಿಂತಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದುಃಖೋಪಶಮನವನ್ನು ಮಾಡುವವು.

KANARESE COMPOSITION, 40 MARKS.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is URDU, MAHRATTI OR TELUGU and SECOND LANGUAGE KANARESE.]

[पहिली भाषा मराठी व दुसरी भाषा कानडी घेणाऱ्या

उमेदवारांकरितां.]

I. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಿಂದಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಫಲಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

II. ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯಗಳು ನಿಮ್ಮ ಕಣಾಕಣ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ (೧೫ ಪಂಕ್ತಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗದೆ ಹಾಗೆ) ವಿವರಿಸಿರಿ.

III. ನಿಮನಿಮಗೆ ಯಾವ ಆಟಗಳಮೇಲೆ ಬಹಳ ಅಭಿಲಾಷೆ ಇದೆಯೋ ಆಯಾ ಆಟಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮತ್ತು ಅಂಥಾ ಆಟಗಳಿಂದೊಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ (೧೫ ಪಂಕ್ತಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗದೆ ಹಾಗೆ) ಬರೆಯಿರಿ.

BRANCH II.—KANARESE SPELLING, 20 MARKS.

(SATURDAY, 11TH DECEMBER—3.45 P.M. TO 4.15 P.M.)

Re-write the following into correct spelling :—

ಈ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿರುವವುಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಸ್ವಾಸ ತಪ್ಪುಗಳು ಇದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧಮಾಡಿ ಸರಿಯಾದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

I. ತನಿಕಾಂತ ಮಮುತ-ರೂಪಂ, ಸೈತ್ಯವಧಾನಂ,
ಘನವನಪ್ರಕಾಶಂ, ಜನಾವಲೋಕಪ್ರಿಯಂ,
ದೇವಳಂ, ಸುವ್ರತ್ತಂ, ಗಗನಮುಕ ಸುಭೂಷಣಮ್, ಕಶ
ಬಿಂಬಮಪದಗಾಮಿಾ ||

ನನ-ನವಾಗಮಮಾದ ರಾಜನಬ್ಯುದಯದೋಳ್
ಕುವಲಯ ಸ್ನೇಹಿರಾಜಿತ ಮಪ್ಪುದೇನ್ ಕೌತುಕವೇ! ||

II. ನೀವು ಪಾಟಕಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಮೇಲೂ ವೋದುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು. ಯಾಕಂದರೆ, ಯೀ ಅಭ್ಯಾಸವು ಕುಲಬವಾಗಿ ಹೋಗಿಬಿಡುವದು. ಯಿದನ್ನು ಪುನಹ ಸಾಧಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ಬಹುಕಷ್ಟಪಡಬೇಕು. ವೆಳ್ಳೇ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವೋದಬೇಕು. ವೆಳ್ಳೇ ಪುಸ್ತಕಗಳನು ಪ್ರೀತಿಸುವವರು ಕೆಟ್ಟಪುಸ್ತಕಗಳನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡದ.

BRANCH II.—SANSKRIT GRAMMAR AND
TEXT-BOOK, 80 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

[Ten Marks extra will be allowed by the Examiner, for neat work and clear handwriting.]

[परीक्षकः परिशुद्धतायै सुलेखनाय च अधिकदर्शकाः दास्यति.]

A. (For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is
ENGLISH.)

[तेभ्यः परीक्षणीयेभ्यः येषां आंग्लेयभाषा प्रथमा.]

I. (a) What is सन्धि? Name the different kinds of
सन्धि.

(b) State the rules of Sandhi of the following
letters with instances :—

(1) म् at the end of a word.

(2) र् followed by र्.

(3) इ, उ, ऋ or लृ, short or long, followed
by any dissimilar vowel.

(c) What cases do the following verbs and parti-
cles govern? Give examples.

(1) Verbs implying motion.

(2) नमः.

(3) विना.

(4) एच्.

(d) When are ड्, ण् and न् doubled?

II. (a) Re-write the following according to the rules of Sandhi:—

(1) जगत् + शरण्यः.	(7) धावन् + छागः.
(2) प्रभो + एहि.	(8) महान् + लाभः.
(3) मधु + इदम्.	(9) पुनः + अपि.
(4) देवी + आगता.	(10) सः + आगतः.
(5) चित्त + औदाय्यम्.	(11) सम्यक् + उक्तम्.
(6) यज् + नः.	(12) रामः + गच्छति.

(b) Write down the *Padacheda* of the following:—

(1) एकश्चन्द्रः.	(7) स्निह्यत्यावयोः.
(2) यस्तिष्ठति.	(8) नाहमपराधी.
(3) सर्वत्रैषा.	(9) मेदिन्युत्खाता.
(4) तारागणोऽपि.	(10) इत्यवदद्रामः.
(5) विहस्योक्तम्.	(11) कलीनाभिनन्दति.
(6) यन्मद्वचसि.	(12) बिडालं स्ताडयति.

III. Write down:—

(a) The accusative and genitive singular, dual and plural of वाणी, निशा, दातृ, अश्रु, मनस् and शूलिन्.

(b) The dative, ablative and locative singular, dual and plural of सर्व, (Fem) यद् (Mas). and अस्मद्.

IV. Conjugate the following as directed:—

(a) वाद् with अभि, मग्, बह् with प्र (Present tense, 1st person, all numbers).

(b) रम्, मृश् with वि, सृ with प्र (Imperfect tense, 2nd person, all numbers).

(c) नी with वि (Imperative, all persons and numbers).

V. (a) Give the past passive participles of जन्, दह्, दिश् and सह्.

(b) Form feminines from दासः, देवः, जारः and मेधाविम्.

(c) Coin words to illustrate the significance of the following prepositions (उपसर्ग):—

(1) अधि, अव, उप, परा and प्र.

VI. Write down the meanings of the following :—

(a) मण्डपिका, द्वंद्वम्, भट्टारकः, सामः, सन्धानम्, इन्धनम्, मतिप्रकर्षः, निदर्शनम्, क्रोडः, उपकर्तृ, बन्धकी, धीवरः.

(b) भाण्डपूर्णमण्डपिकैकदेशः, त्रैलोक्यराज्यकामना, अपूर्वकुलीरमांसार्यो, स्वभावदयात्मा, जलाशयान्तराश्रयणम्, अनेकचित्तमन्त्रः, देवब्राह्मणनिन्दकः, दोलायमानमतिः, संधेयगुणयुक्तः, अभयप्रदानम्.

(c) Distinguish between :—प्रमुक्तः and उन्मुक्तः.

VII. Explain the following :—

(1) सर्वकामसमृद्धस्य अश्वमेधस्य यत्फलम् ।

तत्फलं लभते सम्यप्रक्षिते शरणागते ॥

(2) याहिप्राणपरित्यागमूल्येनापि नलभ्यते ।

साश्रीर्नीतिविदां वेदमचञ्चलापि प्रपद्यति ॥

(3) यद्भावि न तद्भावि भाविचेन्न तदन्यथा ।

इति चिन्ताविषयोऽयमगदः किं न पीयते ॥

VIII. (a) By whom and under what circumstances were the following expressed :—

(1) “यदवास्माभिरद्यांषित्वा प्रातर्मत्स्यकूर्मादयो व्यापादयितव्याः” ।

(2) “तान्, यथाकर्तव्यं उपदिश” ।

(3) “देव, स्वामिकार्यार्थिना स्वप्रयोजनवशाद्वा किं न क्रियते” ।

(b) (1) What classes of persons are fit to be treated with ?

(2) What is the real story of Sunda and Upasunda and how is it given in your text-book ?

(3) Name the six expedients fit to be employed by a king in foreign politics.

IX. Complete any two of the following verses :—

(1) ————द्विगुणः स्त्रीणां————चतुर्गुणा
षड्गुणो—————अष्टगुणः स्मृतः ॥

(2) ————द्विजः————क्षत्रियो————
————वैश्यः शूद्रस्तु———— ॥

(3) अदेशस्थो हि रिपुणा स्वल्पकेनापि हृष्यते
————— ॥

(4) —————
कोशिकेन हतज्योतिर्निशीथ इव वायसः ॥

B. (For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is MAHARATTI.)

[तिभ्यः परीक्षणीयेभ्यः येषां प्रथमभाषा महाराष्ट्री.]

I. (a) संधिभ्णजे काय ? संधीचे निरनिराळे प्रकारसांगा.

(b) खालीं दिलेल्या वर्णांच्या संधीचे नियम सांगा व उदाहरणें द्या.

(1) शब्दाचा अंत्य म्.

(2) र् नंतर र्.

(3) इ, उ, ऋ किंवा लृ, (ह्रस्व किंवा दीर्घ) नंतर अन्य स्वर आले तर.

(c) खालीं दिलेलीं क्रियापदे व अव्ययें कोणत्या विभक्ति नंतर येतात ? उदाहरणें द्या.

(1) गतिदर्शक क्रियापदे. (3) विना.

(2) नमः. (4) रुच्.

(d) ङ्, ण् आणि न् द्वित्त केव्हां होतात ?

II. (a) संधींच्या नियमां प्रमाणें खालीं दिलेले शब्द लिहा.

(1) जगत् + शरण्यः. (7) धावन् + छागः.

(2) प्रभो + एहि. (8) महान् + लाभः.

(3) मधु + इदम्. (9) पुनः + अपि.

(4) देवी + आगता. (10) सः + आगतः.

(5) चित्त + औदाय्यम्. (11) सम्यक् + उक्तम्.

(6) यज् + नः. (12) रामः + गच्छति.

(b) खालीं दिलेल्यांचे पदच्छेद लिहा.

(1) एकश्चन्द्रः.	(7) स्निह्यत्यावयोः.
(2) यस्तिष्ठति.	(8) नाहमपराधी.
(3) सर्वत्रैषा.	(9) मेदिन्युत्खाता.
(4) तारागणोऽपि.	(10) इत्यवदद्रामः.
(5) विहस्योक्तम्.	(11) कलीन्नाभिनन्दति.
(6) यन्मद्वचसि.	(12) बिडालां स्ताडयति.

III. (a) बाणी, निशा, दातृ, अश्रु, मनस्, शूलिन् यांच्या द्वितिया व पष्ठो विभक्तींचीं सर्व रूपें सर्व वचनांत लिहा.

(b) सर्व (स्त्रीलिंग), यद् (पुल्लिंग) आणि अस्मद् यांच्या चतुर्थी, पंचमी व सप्तमीचीं सर्व रूपें सर्व वचनांत लिहा.

IV. (a) अभि + वाद्, मृग्, प्र + रुह् यांचा लट् उत्तम-पुरुषीं व सर्व वचनीं लिहा.

(b) रम्, वि + मृश, प्र + सृ यांचा लङ् मध्यमपुरुषीं व सर्व वचनीं लिहा.

(c) वि + नी यांचा लोट् सर्व पुरुषीं व सर्व वचनीं लिहा.

V. (a) जन्, दह्, दिश्, सह् यांचीं कर्मणिभूतार्थविशेषण रूपें लिहा.

(b) दासः, देवः, जारः, मेधाविन् यांचीं स्त्रीलिंगी रूपें लिहा.

(c) खालीं दिलेल्या उपसर्गांचे अर्थ स्पष्ट करण्या करिता उदाहरणे लिहा.

(1) अधि, अव, उप, परा व प्र.

VI. खालीं दिलेल्यांचे अर्थ स्पष्टपणे लिहा.

(a) मण्डपिका, द्वंद्वम्, भट्टारकः, सामः, सन्धानम्, इन्धनम्, मतिप्रकर्षः, निदर्शनम्, क्रोडः, उपकर्तृ, बन्धकी, धीवरः.

(b) भाण्डपूर्णमण्डपिकैकदेशः, तैलोक्यराज्यकामना, अपूर्वकुलीरमांसार्यो, स्वभावदयात्मा, जलाशयान्तराश्रयणम्, अनेकचित्तमन्त्रः, देवब्राह्मणनिन्दकः, दोलायमानमतिः, संधेयगुणयुक्तः, अभयप्रदानम्.

(c) प्रमत्तः आणि उन्मत्तः यांचे भेद सांगा.

VII. खालीं दिलेल्यांचा अर्थ स्पष्टपणे लिहा.

(1) सर्वकामसमृद्धस्य अश्वमेधस्य यत्फलम् ।

तत्फलम् लभते सम्यप्रक्षिते शरणागते ॥

(2) याद्विप्राणपरित्यागमून्येनापि न लभ्यते ।

साश्रीर्नीतिविदां वेश्मचञ्चलापि प्रधावति ॥

(3) यद्वाग्धि न तद्वाग्धि भाविचेन्न तदन्यथा ।

इति चिन्ताविषमोऽयमगदः किं न पीयते ॥

VIII. (a) कोणी आणि कोणत्या प्रसंगीं खालीं दिलेलीं वाक्ये उच्चारिलीं ?

(1) “यदत्रास्माभिरघोषित्वा प्रातर्मत्स्यकूर्मादयो
व्यापादयितव्याः” ।

(2) “तात, यथाकर्तव्यं उपदिश” ।

(3) “देव, स्वामिकार्यार्थिना स्वप्रयोजनवशाद्वा किं
न क्रियते” ।

(b) (1) कोणत्या प्रकारचे लोक संधेय होतात ?

(2) सुन्द व उपसुन्द यांचा निज वृत्तांत काय ?

व तो तुमच्या पुस्तकांत कसा दिला आहे ?

(3) राजनीतीचे षड्गुण सांगा.

IX. खाली दिलेल्या श्लोकांपैकी कोणते ही दोन श्लोक
पूर्ण लिहा.

(1) —————द्विगुणः स्त्रीणां—————चतुर्गुणा
षड्गुणो—————अष्टगुणः स्मृतः॥

(2) —————द्विजः—————क्षत्रियो—————
—————वैश्यः शूद्रस्तु————— ॥

(3) अदेशस्थो हि रिपुणा स्वल्पकेनापि हन्यते
————— ॥

(4) —————
कौशिकेन हतज्योतिर्निशीथ इव वायसः ॥

C. (For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is
TELUGU.)

[तेभ्यः परीक्षणीयेभ्यः येषां आन्ध्रभाषा प्रथमा.]

I. (a) सन्धियनగా నేమి! సన్ధి యెన్నివిధములు.

(b) క్రిందివాని సంధిసూత్రములను సోదాహరణముగా వ్రాయుము.

(1) మ్ పదాంతమున.

(2) ర్ పరమందు ర్ యున్నపుడు.

(3) ఇ, उ, ऋ లేక ए (ప్రాప్తము లేక భీష్ము) వీని పరమందు ఇతర అచ్చులున్నపుడు.

(c) క్రిందివి యేవిధములతో నుపయోగింపబడునది సోదాహరణముగా వ్రాయుము.

(1) చలనార్థకమైన క్రియాపదములు.

(2) నమః.

(3) విना.

(4) ఇच्.

(d) ड, ण, न् ఇవి యెపుడు ద్విత్వముగనున్నవి!

II. (a) క్రిందివి సంధిసూత్రములనుసరించి వ్రాయుము:—

(1) जगत् + शरण्यः.

(7) धावन् + छागः.

(2) प्रभो + एहि.

(8) महान् + लाभः.

(3) मधु + इदम्.

(9) पुनः + अपि.

(4) देवी + आगता.

(10) सः + आगतः.

(5) चित्त + औदार्यम्.

(11) सम्यक् + उक्तम्.

(6) यज् + नः.

(12) रामः + गच्छति.

(b) క్రిందివాని పదచ్ఛేదము వ్రాయుము:—

(1) एकश्चन्द्रः.	(7) स्निह्यत्यावयोः.
(2) यस्तिष्ठति.	(8) नाहमपराधी.
(3) सर्वत्रैषा.	(9) मेदिन्युल्बिता.
(4) तारागणोऽपि.	(10) इत्यत्रदद्रामः.
(5) विहस्योक्तम्.	(11) कलौन्नाभिनन्दति.
(6) यन्मद्वचसि.	(12) विडालాं स्ताडयति.

III. (a) వాణి, నిశా, దాత్, అశ్రు, మనస్, శూలిన్, వీని య్విభక్తి, వక్తృవిభక్తి అన్ని వచనములు వ్రాయుము.

(b) सर्व (స్త్రీ), यद् (పుం), अस्मद् వీని చతుర్థీ, పంచమీ, సప్తమీవిభక్తుల అన్ని వచనములు వ్రాయుము.

IV. (a) अभि+वाद्, मृग्, प्र+रुह् (లక్ ఉత్తమపురుష అన్ని వచనములను వ్రాయుము.)

(b) रम्, वि+मृश्, प्र+सृ లక్ మధ్యమపురుష అన్ని వచనములను వ్రాయుము.

(c) वि + नी लोट అన్ని పురుషములను అన్ని వచనములను వ్రాయుము.

V. (a) जन्, दह्, दिश्, सह् వీని కర్తరి భూతార్థక విశేషణ రూపములను వ్రాయుము.

(b) दासः, देवः, जारः, मेधाविन् వీని స్త్రీలింగరూపములను వ్రాయుము.

(c) క్రింది ఉపసర్గముల యర్థములు విశదమగునట్లు వానితో ధాతువులను కూర్చి వ్రాయునది:—

- (1) अधि, अव, उप, परा, प्र.

VI. క్రిందివాని యర్థములు వ్రాయుము.

(a) మण्डపికా, ద్వంద్వమ్, భద్రారకః, సామః, సన్ధానమ్, ఇన్ధనమ్, మతిప్రకర్షః, నిదర్శనమ్, క్రోడః, ఉపకర్తృ, బంధకీ, ధీవరః.

(b) మాండపూర్ణమాండపికైకదేశః, త్రైలోక్యరాజ్యకామనా. అపూర్వకులీరమాంసార్యో, స్వభావదయాత్మా, జలాశయాతరాశ్రయణమ్, అనేకచిత్తమన్తః, దేవబ్రాహ్మణనిందకః, దోలాయమానమతిః, సంధేయగుణ-యుక్తః, అభయప్రదానమ్.

(c) ప్రమత్తః ఉన్మత్తః, ఏని భేదమేమి?

VII. క్రిందివాని యర్థమును విశదపరుపుము.

(1) సర్వకామసమృద్ధస్య అశ్వమేధస్య యత్ఫలమ్ ।

తత్ఫలం లభతే సమ్యగ్రక్షితే శరణాగతే ॥

(2) యాహిప్రాణపర్యాగమూల్యేనాపి నలభ్యతే ।

సాశ్రీనోర్నీతివిదాం వేశ్మచచ్చలాపి ప్రధావతి ॥

(3) యద్భావి న తద్భావి భావిచ్ఛేన తదన్యథా ।

ఇతి చింతావిషణ్ణోఽయమగదః కిం న పీయతే ॥

VIII. (a) ఎవరివలన శేనందర్శములం దీ క్రిందివి చెప్పబడెను:-

(1) “యదత్తాస్మాభిరద్యోపితా ప్రాతర్మత్స్యకూర్మాదయో
వ్యాపాదయిత్తయాః” ।

(2) “తాత, యథాకర్తవ్యం ఉపదిశ” ।

(3) “దేవ, స్వామికార్యార్థినా స్వప్రయోజనవశాత్తా కిం
న క్రియతే” ।

(b) (1) ఎట్టివారు సంధేయులు ?

(2) సుందోపసుందుల వాస్తవమైన పృథ్వాంతమేమి మరియు నది మీ గ్రంథమందెట్లు చెప్పబడియున్నది ?

(3) రాజనీతియందు వద్దగుములెవ్వ ?

IX. ఈ క్రింది పూరణీయశ్లోకములలో నేరందైనను పూర్తిచేయునది:—

(1) ద్విగుణ: ————— స్త్రీणां ————— చతుर्గుणा
षड्గుణो ————— ————— అष्टగుణ: स्मृत:॥

(2) ————— ద్విజ: ————— क्षत्रियो —————
————— वैश्य: शूद्रस्तु ————— ॥

(3) అదేశస్థోహి రిపుణా క్షల్పకేనాపి హన్యతే
————— ————— ————— ॥

(4) ————— ————— ————— —————

कौशिकेन हतज्योतिर्निशीथ इव वायसः ॥

BRANCH II.—SANSKRIT TRANSLATION, 40 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—2 P.M. TO 3-30 P.M.

[For those Candidates whose First Language is ENGLISH.]

I. Translate into Sanskrit:—

(1) He who hath a disorderly army, hath no power to fight.

(2) The Brahmin replied,—No, it is not a dog, it is a goat, which I have purchased to make an offering of.

(3) Even the meritorious are censured by the wicked.

(4) May the glory of the Queen Victoria spread over the world.

(5) The sky and the earth stand upheld by the power of this immutable soul.

(6) 'I will not speak a word,' said the tortoise, 'what, do you take me for a fool?'

(7) A low person should never be placed in the station of the great.

II. Translate into English :—

(a) भविष्यदर्थे प्रमाणाभावात्कुल मयागन्तव्यम् ।

तदुत्पन्ने यथाकार्यमनुष्ठेयम् ॥

(b) कृतकृत्यस्य भृत्यस्य कृतं नैव प्रणाशयेत् ॥

(c) अनन्तरं तयोः समाधिष्ठतया सरस्वत्या तावन्वद्वत्तुका-
मावन्वदभिहितवन्तौ ॥

(d) देव यद्यपि महामन्त्रिणा गृध्रेण संधानमुपन्यस्तं
तथापि तेन राज्ञा संप्रति भूतजयदर्पान्न मन्तव्यम् । तदेवं क्रियताम् ।
सिंहलद्वीपस्य महाबलो नाम सरसो राजास्मन्मित्रं जम्बुद्वीपे कोपं
जनयतु ॥

(e) लोकोवहति किं राजन्न मूर्ध्ना दग्धुमिन्धनम् ।

क्षालयन्नपि वृक्षाङ्घ्रिं नदीवेला निवृन्तति ॥

SANSKRIT COMPOSITION, 40 MARKS.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is URDU,
TELUGU or MAHRATTI and SECOND LANGUAGE SANSKRIT.]

[ज्या उमेदवारांची पहिली भाषा उर्दू, मराठी अथवा तेलुगी असेल
आणि दुसरी भाषा संस्कृत त्यां करितां.]

I. परिक्षानन्तरं यथाकालक्षेपं कर्तुमिच्छसि तल्लिख्यतां तव
मित्राय पत्रिकारूपेण.

- II. समुद्रदत्तस्य कथां पञ्चदशपंक्तिषु संप्रहेण कथय.
 III. विद्याभ्यासफलानि दशपंक्तिषु वर्णय.

BRANCH II.—SANSKRIT SPELLING, 20 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—3-45 P.M. TO 4-15 P.M.

Re-write the following in correct spelling :—

अस्ती हस्तिनापुरे विलासो नामा रजकः । तस्य गर्धभो-
 ऽतिवाहनाद्गुर्भलो मुमूर्षुखिभवात् । ततस्थेन रजकेणासौ व्याघ्रचर्मना
 प्रच्छाद्यारण्यसमीपे सस्यक्षेत्रे नियुक्तः । ततः दूरात्तमवलोक्य
 व्याघ्रबुध्या क्षेत्रपतयः सत्वरं पलायन्ते । अथैकदा केनापि सस्यरक्ष-
 केन धूसरकम्बलकृततनुत्वाणेन धनुःकाण्डं सज्जीकृत्या नतकायेनैकन्ते
 स्तितम् । तं च दूराद्दृष्ट्वा गर्धभः पुष्टाङ्गो यथेष्टसस्यभक्षणजातबलः
 गर्धभीयमिति मत्बोद्धैः कुर्वाणस्तदबिमुखं धावितः । ततस्तेन
 सस्यरक्षकेन चोत्कारशब्दान्निश्चिन्य गर्धभोऽयमिति लीलयैव
 व्यापादितः ॥

BRANCH II.—PERSIAN GRAMMAR AND
 TEXT-BOOK, 80 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

[Ten Marks extra will be allowed by the Examiner, for neat
 work and clear handwriting.]

(علاوه نشانہائے مفروضہ کے دس نمبر خوشخطی اور صفائی کی)

ساتھ جوابات تحریر کرنے کے لئے دئی جائیگی)

۱۔ ان اشعار کا زبان اولیٰ میں ترجمہ کرو :-

* شبی دود خلق آتشے بر فروخت *

* شنیدم کہ بغداد نیمی بسوخت *

نمبر

- * خبرداری از خُسروانِ عجم *
- (۱۰) * کہ کردند بر زیرِ دستانِ ستم *
- ۲ شعر اول میں ”شبئے“ ”آتشی“ اور ”نیمی“ میں
اخیر کی ”ی“ کس کس قسم کی ہے اور اُسکے
معنی ہر جگہ ایک ہیں یا کچھ فرق ہے۔ اور شعر
سوم میں ”نصیحت“ ”کست“ ”اشارت“
اور ”بست“ کی ”ت“ کے معنی میں کیا فرق
ہے اور وہ کس کس قسم کی ہے *
- (۱۱) ۳ گزاردن - گنجیدن - نکوھیدن اور نامیدن کے معنی
اور حاصل مصدر لکھو *
- (۱۲) ۴ ”کوس رحلت بکوفت دست اجل“ اس جملہ
میں کوفت کا فاعل کیا ہے اور مفعول کیا اور مفعول کی
کونسی قسم ہے *
- (۱۳) ۵ ”پند سعدی بہ گوشِ جان بشنو“ - اس کی
ترکیب بہ اعتبار قواعدِ نحو کے لکھو *
- (۱۴) ۶ ”بخانہٗ خودم میروم“ - اس جملہ میں خودم
میں جو حرف ”م“ ہی اُسکے کیا معنی ہیں اور کس
قسم کا ہے اور میروم کا ”م“ کس قسم کا ہے *
- (۱۵) ۷ ”اسمِ مُصغر کسے کہتے ہیں اور وہ کیونکر بنایا جاتا
ہے - ایک مثال بھی دو *
- (۱۶) ۸ اضافت کی کتنی قسمیں ہیں - سب قسموں کے
نام اور کسی دو قسموں کی تعریف مع ایک ایک
مثال کے لکھو *

نمبر

- ۱ جملہ کی کتنی قسمیں ہیں - اُن کے نام مع
(۲) تعریف کے لکھو *
- ۱۰ بہ اعتبار معنی اسم کی کتنی قسمیں ہیں -
(۲) اُن کی تعریف مع مثال کے لکھو *
- ۱۱ ماضی کی کتنی قسمیں ہیں - ہر ایک کی مختصر
(۵) تعریف مع ایک ایک مثال کے لکھو *
- ۱۲ حرفِ عطف کی تعریف بیان کرو اور علاوہ ”و“
(۲) کے چار اور مختلف حرفِ عطف لکھو *
- ۱۳ ”نہ از بہرِ اُن می ستانم خراج“ - اس مصرعہ
میں ”از“ آٹھ معنوں میں سے کس معنی میں استعمال
(۲) ہوا ہے اور اس کے معنی کیا ہیں *
- ۱۴ بحث نفی فعل ماضی استمراری مجہول کی
گردان مصدر ”بستن“ سے اور صیغہ واحد غائب کے معنی
(۲) لکھو *
- ۱۵ فعل نہی کی تعریف کرو اور اُس کے بنانے کی
(۲) ترکیب بتاؤ *
- ۱۶ اِن الفاظ کی جمع لکھو :- ”طبل - بندہ -
(۲) کارخانہ - مصلحت - خط“ *
- ۱۷ ”پختن“ لازمی ہے یا متعدی اور اِن دونوں
(۲) اصطلاحوں کی تعریف لکھو *
- ۱۸ اِن لفظوں کو فارسی کے ایسے جھوٹے چھوٹے صحیح
جملوں میں استعمال کرو کہ ثابت ہو جائے کہ تم اُن کے
معنی اچھی طرح سمجھے ہوئے ہو :-
(۱) ”زجر و تو بخی - پشردہ - اَلو الالباب *

نمبر

۱۹ اِن دونوں شعروں کو ملا کر نثر عبارت میں لکھو اور
جہاں تک ممکن ہو اور مطلب میں فرق نہ آئے دوسرے
ہم معنی لفظ بھی استعمال کرو :-

* ”زنانِ باردارِی مردِ ہشیار *

* اگر وقتِ ولادت مارزاند *

* از آن بہتر بہ نزدیکِ خردمند *

(۲) * کہ فرزندِ ناہوار زایند *

۲۰ یہ عبارت اگر صحیح ہی تو بجنسہ لکھ دو اور اگر
غلط معلوم ہوتی ہو تو صحت کے ساتھ لکھو :-

”جوانمردے را بر جنگ تا تار جراحۃ ہلداک
رسیدند - کسے گفتندش - فلان بازرگان نوشد ارو دارند -
اگر بخواید - باشد کہ قدرے بدہند - و آن بازرگان

بہ بخل چنان معروف بود کہ حاتم طائی بر شجاعت“ (۲)
۲۱ اِن لفظوں کے معنی لکھو :-

عقوبت - بازرگان - زمستان - جراحیت -
خشونت - گوگرد - تفرج - خرطوم - تعنت -
نخستین - کربہ الصوت - حنظل - تملق - تلمیذ -
مہتر - آماجگاہ - سیلاب - مناعِ خیر - خارِ مغیلاں -
سماط *

(۱۰)

۲۲ ”نام نیک“ کی خوبیوں پر ایک مضمون فارسی

(۵) میں لکھو جو دس بارہ سطروں سے کم نہ ہو *

BRANCH II.—PERSIAN TRANSLATION, 40 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—2 P.M. TO 3-30 P.M.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is ENGLISH.]

I. Translate into Persian :—

(1) Know, O Commander of the Faithful, that in the days gone by the land of Egypt was ruled by a Sultan, endowed with justice and generosity.

(2) I invite your attention now to the business before us.

(3) It may be asked, what is the goal we are seeking and what progress have we made on the road which leads to it.

(4) It is wrong to suppose that the people of Persia are dead to all desire for progress and that their religion is a bar to such desire.

(5) Gentlemen, I had occasion some years ago to visit a Japanese man-of-war. The Commander an officer of fine presence, and evident ability and intelligence, received me with the greatest courtesy and hospitality, and showed me all over the vessel.

II. Translate into English :—

اجل کائنات از روزه ظاهر آدمی است و ازل موجودات
سگت - و به اتفاق خردمندان سگت حق شناس به از آدمی
ناسپاس - قطعه

سگے را لقمہ ہرگز فراموش * نہ گردد و رزنی صد نوبتش سنگت
وگر عمرے نوازی سفلہ را * بہ کمتر چیز آید باتو در جنگت
بعد از قبول دہ لکت رویہ پیشکش و نذر کہ ہر سال درسکار
پادشاہ و نور محل می رساندہ باشد فدائی خان را صوبہ دار
بنگالہ مقرر فرمودند - بعد رسیدن بہ کشمیر مرض قدیم روبہ
شدت آورد و علاج حکمائے حادث سود نہ می بخشید -

واز سواریِ فیل و اسب که بسیار رغبت داشتند مانند و اثر درد در هر بنِ مو ظاهر گردید -

شبِ در خواب دیدم که یک مرامیگفتی - چند خوابی خوردن ازین شراب که خود از مردم زائل کند - گربه هوش باشی بهتر - من جواب گفتم که حکما جزان چیزه نتوانستند ساخت که اندوه دنیا کم کند - خواب داد که در بیخودی و بیهوشی راحت نه باشد - حکیم نتوان گفت کسی را که مردم را به بیهوشی رهنمون باشد بلکه چیزه باید طلبید که خود و هوش بیفزاید - گفتم که من این را از کجا آرم - گفت جوینده یابنده باشد -

صبح زود برخاستم - نماز کرده قران خواندم - هوا بسیار منقلب بود - باران شدید بارید - یک برقه پنجاه قدم از کشتی دور تر به دریا زد - صدائی هزار توپ کرده آب دریا را در هیجان آورد - هوا همان طور بود - یک دو ساعت خوابیده از حرکت کشتی معلوم شد که به ساحل نزدیک شده ایم - برخاستم و گفتم - الحمد لله که از دریائے بزرگ خلاص شده به ساحل رسیدیم چون کشتی که مانسته بودیم خیلی بزرگ بود نمی توانست نزدیک ساحل برود - ایستاد - کشتی بخار کوچکی از ساحل آمد - اما دریا چون هنوز تلاطم زیاد داشت هر قدر می توانستند آن کشتی را به کشتی ما متصل کنند نه می شد -

BRANCH II.—PERSIAN COMPOSITION, 40 MARKS.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is URDU, MAHARATTI or TELUGU and SECOND LANGUAGE PERSIAN.]

- (۱) اُن طالبعلموں کے لئے جنکی پہلی زبان اردو یا مرہٹی یا تلنگی ہی - اور دوسری زبان فارسی ہی (یہ تینوں مضامین پندرہ پندرہ سطروں سے زیادہ نہ ہوں)
- (۱) اپنے چھوٹے بھائی کو فارسی میں ایک خط لکھو یہ فرض کر کے کہ وہ کسی دوسرے شہر میں اسکول میں تعلیم پا رہا ہے - اس خط میں اُسکی پچھلی محنت اور شوق سے پڑھنے کی تعریف بھی ہو اور آئندہ کے لئے ترغیب و تشویق بھی نکلے - (۱۴)
- (۲) اُس مُشت زن کی حکایت اپنی طرف سے فارسی عبارت میں لکھو جس نے افلاس سے تڢت آکر اور سفر کے فوائد بیان کر کے اپنے باپ سے سفر کرنے کی اجازت مانگی تھی اور باپ نے سفر کے نقصان بیان کر کے اسے سفر کرنے سے روکا تھا - (۱۲)
- (۳) علم کی تحصیل کے ساتھ ہی طالبعلموں کی ورزش جسمانی کے فائدوں پر ایک مضمون اپنی طرف سے فارسی میں لکھو - (۱۴)

BRANCH II.—PERSIAN SPELLING, 20 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—3-45 P.M. TO 4-15 P.M.

I. Re-write the following in correct spelling:—

اس عبارت کا اہلا اگر صحیح ہی تو جنسہ لکھ دو ورنہ اگر غلطی معلوم ہو تو صحیح کر کے لکھو - معنی لکھنے کی ضرورت نہیں:—

مہز ہماقت باشد اگر ابن چنبن عبارت سلیٹ و لتیف
را با اغلات سریح کسی مخلوت بکند *

بخدمت مادر جافر برمکی کہ رابعہ عسرو انیفہ عہد
 بود راہ یافت اتفاقاً صکینہ زن بیہلی نشستہ بود و کنیزگان
 متربہ جافر درخانہ او ورود می ٹرائیدند *
 در اسنائے آن بیت وعصے بلیغ و نسیحتی اجیب بود *
 ہریس با جہانہ گر منہ است و قانے بنانے سیر۔ حکما
 گویند درویشہ بقنائت بہ از توانگری بہ بزائت *
 چون نداری کمال فضل آن بہ * کہ زبان درد جان نگہ داری
 آدمی را زبان فطیحت کرد * چون بیمغذ را سبکناری
 لسان العاظ کا املا اگر غلط ہی تو صحیح لکھو اور اگر صحیح
 ہی تو بجنسہ لکھ دو :-
 صریع الہرکت سدر اعظم اعتظاں الصلطنۃ صاعتی
 بعد از تلوع آفتاب مساہبت شکل مخروئی امام زامن
 سامن علیہ السلام

BRANCH II.—ARABIC GRAMMAR AND
 TEXT-BOOK, 80 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

(Ten Marks extra will be allowed by the Examiner, for neat
 work and clear handwriting)

(دس نمبر پاکیزہ خطی اور صاف لکھائی کے لئے دئے جائینگے)
 GRAMMAR.

- I. (۱) ذیل کے فعلوں کے اسم فاعل مع قواعد و تعلیلات لکھو
 سر۔ مشی۔ سمی۔ دعی۔ استقام۔ انقاد۔ اقام۔
 اختار۔ خاف۔ ایقن *
 (۲) امر طلبی بنانے کا قاعدہ لکھو۔ اطاع۔ اختار۔
 وتی۔ سال اور مد کا امر طلبی بناؤ۔ انہیں سے کسی ایک
 کی گردان بھی کرو *

(۳) اسم مشتق کی کئی قسمیں ہیں مع تعریف لکھو۔ وزن اور فتح کا اسم آله اخراج اور عسکر کا اسم ظرف۔ اجتناب اور احمر کا اسم تفضیل لکھو *

(۴) جمع کی کئی قسمیں ہیں مع تعریف لکھو۔ ذوی العقول کی صفت کے لئے کونسی جمع آتی ہے۔ جمع قله کے اوزان لکھو اور ہر ایک کی دو دو مثالیں دو۔ عصا۔ مصطفیٰ اور حمراء کا تثنیہ اور ارض اور سنۃ کی جمع لکھو *

(۵) جملہ کی کئی قسمیں ہیں مع تعریف لکھو۔ ہر ایک کی دو دو مثالیں دو *

(۶) معرب اور مبني کی تعریف مع مثال لکھو۔ بتلاو کہ ذو مال ابازبد۔ اور اخیک کونسی حالت میں ہے *

(۷) صار۔ کاد۔ حبذا۔ روید۔ کم۔ عن۔ ان۔ لم اور کئی کونسے عوامل کہے جاتے ہیں اور کیا عمل کرتے ہیں۔ ہر ایک کی ایک ایک مثال دو *

TEXT-BOOK.

II. (۱) ذیل کے فقرے کی معنی لکھو: لوعة البین۔ الحجر القاسی جنح الظلام۔ جهد المتیم۔ الحاجب المقرون۔ هاطل المطر۔ الامانی الخوالب۔ کشر الانیاب۔ منعمة الاطراف فحول الادباء۔ بین طاف و راسب۔ مباسم ثغر۔ طول التجارب۔ اسنان المناشیر۔ ذات التیہ والخفر۔ یصین مبرورة القسم۔ مشغوف الفواد۔ کذیب القلب شذا الزهور۔
التباشیر *

(۲) مسامیر۔ زبابیر۔ قواریر۔ دنانیر اور تصاور کا واحد اور لؤلؤ۔ حمار۔ ریح۔ ماء۔ ضیعة اور قدح کی جمع لکھو *

(٣) ترجمہ زبان اولیٰ میں کرو *

من جادساد - ولا تفتنک زهرتها - بعد الکدر صفو وبعد
المطر صحو - ویتمالک ان فرمنه - لم هو یقنفس الصعدا الیک
عنی - اذا ساعد القدر - والح - علیہ فی ذلک - ورجعوا الی
المسامرة والانشراح - اشماز - من الصیاد - بحیث لا یکاد یحس
شیئا - فنجزم الفتی - فراه محصوما ملقی فی الطریق - فهاجت
به الاشواق - وجعل یلحس یدہ ویتحنن الیہ - اذاق من
خوفه - یا لیت شعری بذاک العهد ما فعلوا - لا تنظر الی من
دونک شزار فان لكل مدجزا *

(٤) جونکر کی حکایت مختصر طور پر لکھو *

BRANCH II.—ARABIC TRANSLATION, 40 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—2 P.M. TO 3-30 P.M.

[For those whose FIRST LANGUAGE is ENGLISH.]

صرف ان کے لئے جنکی پہلی زبان انگریزی ہی -

I. Translate into Arabic:—

1. Come to me to-morrow before you go to town.
2. The birds sing among the branches.
3. The white horse which I bought has been stolen.
4. The king's crown is made of gold.
5. The rich should pity and help the poor.
6. Understandest thou what thou readest.
7. A noble mother must have bred so brave a son.
8. What brings you here? Is there anything

you want to say to me.

II. Translate into English:—

(١) خرج شخص بصرۃ دراهم الی السوق لیشتري حمرا -
فاستقبله رجل فی الطریق - وقال لہالی ابن قال الی السوق

لاشتري حمرا - قال قل ان شاء الله تعالى - فقال ليس هذا موضع ان شاء الله - الدراهم في جيبي والحمار في السوق - فلما وصل الي السوق ضرب علي جيبه لص - فاخذ الصرة - فلما رجع الي دارة - استقبله ذلك الرجل - فقال له من اين قال من السوق ان شاء الله - سرقت دراهمي ان شاء الله - ولم اشتر الحمار ان شاء الله - وها انا مغلس ان شاء الله - و عليك اللعنة ان شاء الله *

(۲) حضر اعرابي علي مائدة الحجاج - وكان عليها حلوي - فاكل لقمة - فقال الحجاج من اكل من هذا شيئا - ضربت عنقه فامتنع الناس - وبقي الاعرابي ينظر الي الحلوي مرة والي الحجاج مرة اخري - ثم قال ايها الامير اوصيك باهلي خيرا - ثم اندفع يا كل فصحك الحجاج وامر له بصلة *

(۳) ان رجلا من خدام نائب الاسكندر غاب عن خدمته آياما - فغري بعض الايام قبض عليه صاحب الشرطة وحملة الي دارالنائب - فانفلت منه في بعض الطريق - وتراعي في بير فراي فيها سربا - فما زال يمشي في ذلك السرب الي ان لاح له بير مضيئة فطلع منها - فان البيراني دارالنائب فلما طلع الرجل امسكه النائب فادبه *

BRANCH II.—ARABIC COMPOSITION, 40 MARKS.

[For Candidates whose FIRST LANGUAGE is URDU, MAHRATTI or TELUGU and SECOND LANGUAGE ARABIC.]

(صرف ان طلبہ کو لکے ہی جنکی پہلی زبان اردو۔)

مراتھی یا تیلگو ہی اور دوسری زبان عربی)

للطلباء الذين لسانهم الاول اردو - او مراتھی - او تیلگو

(i) اکتب الي صديقك كتابا تُظهر فيه شدة الشوق الي

لِقائه وما فعل بك فراقه

(ii) ما تقول في دعوي الذين يقولون "انا نحن لانستطيع
التعلم لكوننا فقراء فمن اين نجد الكتب نقرأها ومن يعلمنا"
وليكن الجواب غير زائد علي خمسة عشر سطرا
(iii) حرر مضمونا موضوعه "القحط الذي ابتلي به اهل
الهند في هذا العام" ولا يكن المضمون ايضا زائد علي خمسة
عشر سطرا

BRANCH II.—ARABIC SPELLING, 20 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—3.45 P.M. TO 4.15 P.M.

Re-write the following in correct spelling :—

اكتب ما في الذيل بالاملاء الصحيح

املا درست كرو

كال خرج الرسيد الي الهج فلما سار بظهر الكوفت ازا هو
بجلول المزنون علي قصبه وقلفه سبيان - صدك جوزك - وما
زال ينفك عليها ويوسلها البر والاهسان الي ان كدم جوزها
فسكره علي فذله واهسانه - ثم اغمي عليه تويلا - ونهن
جلوش هوله اذ اكبل تائر فوكع علي اعالي سجرت كان تهتها
وجعل يغرض ففطح عينيه وجعل يشمع تغريض التائر - شم
انساء يكل *

كد جدت من الهجاز الي السام في الرذك فكال وعذت
فا بلغت - و زكر تني ما انشانيه الدحر - فلما قان الليل ونام
هسام علي فراسه زكر امروا - دع الحرس علي الدنيا غني كل
من يكنع - كضاء الدين - ضو السباح - ذاد السفر - اين ماء -
نذر الشفقة - هارة الصيف - ذرب السيف - جوحر - ذيتون -
قزية - قريق - سدة - سمش - كوتب - واعذ - تمع - سديق -
خالس - هرام *

BRANCH II.—ENGLISH GRAMMAR AND TEXT,
80 MARKS.SATURDAY, 11TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

[Ten Marks extra will be allowed by the Examiner, for neat work and clear handwriting.]

I. Give the Present and Past Participle and Preterite of bear, break, deal, do, fly, forge, glow, hasten, lie, slay.

II. Write down

(1) the other gender of gander, peacock, duck, filly, steward.

(2) the other number of ox, knife, potato, data, Governor-General.

(3) the genitive (possessive) form of Moses, cheese, the Earl of Moira, men.

III. Give

(1) Substantive forms of do, fly, give, tell, speak.

(2) Adjective forms of breadth, depth, health, might, need.

(3) Verb forms of blood, cloth, loss, safe, slaughter.

IV. Supply the omissions in the following :—

(1) They are looking—you everywhere.

(2) What made you—late, don't—know—
is eleven o'clock?

(3) —rained all night,—the sky—
clear now.

(4) —are you so careless?

(5) I will give—what you want,—you do
not deserve it.

V. Correct the following :—

(1) What for you always these mistakes
making in spelling?

(2) In the Deccan no rain come in February,
it come very much so in July.

(3) I think so the monsoon have not bursted in time last year.

(4) I shall make you leave the room and you will not stay here.

(5) What you want here? Go away.

(6) I not want nothing and at once going, what for you such anger make on me?

VI. Explain the meanings of:—

pressgang, audacious, chase, sweeps, imbibe, pig-tail, wherry, ragged, watermen, vitality, chafe, ebb-tide.

VII. Mention what you know worthy of remark about Aboukir Bay, the "*Royal George*," the "*l'Orient*."

VIII. Form complete sentences showing the use of the following expressions:—hardly, as to, neither—nor, either—or, in the mean time.

BRANCH II.—ENGLISH COMPOSITION, 40 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—2 P.M. TO 3-30 P.M.

I. Write a letter in English to any of your relations or friends giving an account of the scarcity this year.

II. Write an Essay of not more than fifteen lines on "Railway travelling."

III. Give an account, in not more than ten lines, of the wreck of the "*Royal George*."

BRANCH II.—ENGLISH SPELLING, 20 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—3-45 P.M. TO 4-15 P.M.

Re-write the following into correct spelling:—

I have something quite new to sho you. Hear are som glas jars. If I hold them up thay apear emty—that is to say you would expekt to find notheng in them but ordnary air. I shall soon however be able to prove that they are not emty, and that wat thay do contane is not air.

Suppose we biggin with this won. I will lite a splintur of vood, and as soon as it is vell lited, I will blo out the flame, so as to leve only a red spark. Now notise what hapens, when I uncover the jar, and plunj the splyntur into it. The spark imediatly bursts into a flaim agane and burns vith a wery brilient gloe. It burns much more fearcely and britely then it did in the air.

Rappidly	Percieve	Seperate
Famillier	Moistur	Comandur
Purpus	Araingment	Lessuns
Remembur	Inturnel	Adishun

BRANCH II.—LATIN GRAMMAR AND TEXT-BOOK,
80 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

[Ten Marks extra will be allowed by the Examiner, for neat work and clear handwriting.]

I. (a) Decline, tussis, arcus, domus, celoris sagitta, triste proelium.

(a) Give two examples of (1) nouns used only in the plural, (2) nouns that have a different meaning in the singular and the plural, (3) nouns that have a different gender in the singular and the plural.

(c) Compare pulcher, gracilis, parvus, juvenis, dubius, altus.

II. (a) Write out the Future Simple, Indicative, of loquor, capio, eo.

(b) Give the principal parts of credo, mordeo, nubo, pareo, fundo, haurio.

(c) Define, deponent verb, impersonal verb. Give examples. In the case of impersonal verbs, how are the persons expressed?

III. (a) Explain the use of the ablative gerund and of the supine in -um

(b) How is the gerundive used? What do

you understand by the gerundive attraction? Explain by an example.

(c) After what verbs is the accusative and infinitive construction used?

IV. (a) Turn into the Passive construction :—

1. Ne me aurum rogaveris.

2. Equum ei dedi.

(b) Supply the proper case after the preposition.

1. In (hortus meus) non venisti, in (urbs) autem fuisti.

2. Equitatus hostium sub (nox) in castra venit.

3. Etiam sub (marmor et aurum) habitat servitus.

V. (a) Translate into English :—

1. Oves timidæ leonis dentes sentient.

2. Epistolam longam ab amico absenti hodie accipiemus.

3. Demosthenis pater cultros vendidisse creditur.

4. Solent diu cogitare, qui magna volunt agere.

5. Huic exsuli in urbe sine filiis vivendum est.

(b) Translate into Latin :—

1. He used to come under the shade of the ancient oak.

2. The past cannot be recalled.

3. He is praised by these, he is blamed by those.

4. We believe that this city, which you behold, will be captured by our soldiers.

5. Boys learn by reading, hearing and asking questions.

VI. Translate :—

Carthaginienses a Regulo *duce*, quem ceperant, petierunt, ut Romam profisceretur, et pacem a

Romanis impetraret, ac permutationem captivonum faceret. Ille Romam cum venisset, *inductus* in senatum, nihil quasi *Romanus* egit, dixitque, se ex illa die, qua in potestatem Afrorum venisset, Romanum esse *desiisse*. Itaque et uxorem a complexu removit, et *senatui* suasit, ne pax cum Poenis *fieret*.

(a) Parse the words in italics.

BRANCH II.—LATIN TRANSLATION, 60 MARKS.

SATURDAY, 11TH DECEMBER—2 P.M. TO 3-30 P.M.

I. Translate into English :—

(WAT TYLER.)

Ricardus, adhuc juvenis, succedit regno Britan-
norum. Mox erat gravis seditio plebis. Vir rusticus,
nomine Figulus, seditiosam turbam ducebat. Jam-que
ingens caterva intraverat urbem Londinium, et omnia
spoliabat. Inde dum cives claudunt tabernas et
fugam tentant, subito rex juvenis cum paucis equitibus
adest. Figulus autemprehendit equi regis habenas.
Sine mora magister equitum stringit gladium occidit-
que hominem audacem. Statim omnes sumunt arma,
tendunt-que arcus. Rex autem procedit in medium.
“Comites,” inquit, “hic jacet vester dux, nec
unquam resurget. Deponite tela; ego posthac ero
vobis dux.”

II. Translate into Latin :—

(a) Many soldiers were wounded in battle.

(b) We know that the sun is larger than the moon.

(c) Atticus, a friend of Cicero, lived many years
at Athens.

(d) If you will love virtue, all good men will
love you.

(e) Demosthenes and Cicero were most renowned
orators; the former was a Greek, but the latter was
a Roman.

(f) They said they believed him.

- (g) He asked me not to go.
- (h) They made their lord king.
- (i) The ships were useful to the enemy.

**BRANCH II.—FRENCH GRAMMAR AND
TEXT-BOOK, 80 MARKS.**

SATURDAY, 11TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

[Ten Marks extra will be allowed by the Examiner, for neat work and clear handwriting.]

I. Give the Feminine of:—Le chasseur, un berger, le voyageur, Hôte, muet, vieil, neuf, bref, faux, favori, meilleur, jaloux.

II. Give the Plurals of:—Le bateau, le fils, le clou, la fille, le genou, égal, l'étoile, paresseux, beau, Mademoiselle, le général, le corail.

III. Give the rule regarding the position of adjectives, and the chief exceptions to this rule.

IV. Give the (1) Indicative Present and Future of être. (2) Imperative of aller. (3) Indicative Imperfect of écrire. (4) Past Participle and Indicative Future of venir and devoir.

V. Give French for:—

- (1) Have I been?
- (2) They will have given.
- (3) He does not think.
- (4) I must obey.
- (5) Did he speak?
- (6) I might have forgotten.

VI. Give French for:—

- (1) Pick up the cup which you have broken.
- (2) Your friend will be at home to-morrow evening at 5 o'clock.
- (3) Which of these two prizes will you have?
- (4) She was only ten years old when I knew her.
- (5) Is my brother at your house?

VII. Insert appropriate words in the following:—

- (1) J'ai—bonnes nouvelles à vous dire.
- (2) Je crois—nous aurons de la pluie.
- (3) Il—tombe déjà, je sens des gouttes.
- (4) Que pensez-vous—cela.
- (5) Voulez-vous venir—moi.
- (6) Quelqu'un viendra aujourd'hui—vous

parler.

VIII. Give French for:—(1) What is the time? (2) It is half past eleven. (3) He is eighty years old. (4) To-day is my brother's twenty-first birthday. (5) That road is longer than this. (6) Are there ten girls in your class? (7) There is no more ink in this inkstand. (8) Speak louder. (9) He will arrive on the fourth of August. (10) If you have any fruit give me some. (11) I have only some apples. (12) Do you want this book?

BRANCH II.—FRENCH TRANSLATION, 60 MARKS,

SATURDAY, 11TH DECEMBER—2 P.M. TO 3.30 P.M.

I. Translate into English:—

1. Deux petits garçons ayant trouvé une noix se la disputèrent vivement. "Elle est à moi," dit l'un d'eux "car c'est moi qui l'ai vu le premier." "Non, mon cher, elle m'appartient," répondit l'autre, "car c'est moi qui l'ai ramassé." Ils en venaient déjà aux mains, lorsqu'un jeune homme, qui était témoin de la dispute, leur dit: "Venez, je vais vider votre querelle." Il se plaça entre les deux petits garçons, cassa la noix et dit; "L'une des coquilles appartient à celui qui le premier a vu la noix, l'autre sera pour celui-ci qui l'a ramassé. Quant à l'amande, je la garde pour prix du jugement que j'ai rendu. Les deux petits garçons n'étaient pas encore revenus de leur étonnement, que le juge, dans sa

avait déjà avalé la noix. Ils comprirent alors qu'on ne gagne rien à se quereller.

2. *La mère*.—Qu'est ce que tu as, mon petit trésor ? Pourquoi pleures-tu ?

L'enfant.—Blanche et Laurence m'ont fait piquer ; Laurence a cassé ma poupée.

La mère.—Ne pleure pas, mon ange. Tes tantes te donneront sur leur argent de poche une nouvelle poupée, bien plus jolie. Et comment t'es-tu piquée, chérie ?

L'enfant.—Elles ont mis des aiguilles dans les habits de ma poupée pour que je me pique.

Blanche.—Pas du tout, Gizelle ; tu es venue les prendre et tu t'es piquée toi-même.

La mère.—Mais Blanche, si tu n'avais pas laissé ton aiguille dans l'ouvrage, la pauvre petite ne se serait pas piquée.

Blanche.—C'est vrai, ma soeur ; mais pourquoi touche-t-elle à notre ouvrage ?

La mère.—Votre ouvrage est à elle puisque ce sont des vêtements pour sa poupée.

II. Translate into French :—

In Cashgar there was once a tailor, who had a beautiful wife whom he loved very much and by whom he was also greatly loved. One day when he was working, a little hunchback came and seated himself before his shop and began to sing and play the tambourine. The tailor was much pleased on hearing him and determined to take him home to amuse his wife. "With these pretty songs," said he, "he will amuse us both all the evening." The hunchback having accepted his proposal the tailor shut up his shop and took him home with him. As soon as they arrived the tailor's wife, who had already laid the supper table, served a large dish of fish which she had prepared.

BRANCH V.A.—ENGLISH ALGEBRA, 40 MARKS.

MONDAY, 13TH DECEMBER—9-30 A.M. TO 11 A.M.

[NOTE.—Particular attention should be paid to the style of answering.]

I. Reduce to its simplest form :— MARKS.

$$b + c - \{a + b - [c + a - \{b + c - (a + b)\} - c + a - b]\}.$$

4

$$\text{II. Multiply } \frac{3x^3}{2} - 5x^2 + \frac{x}{4} + 9 \text{ by } \frac{x^3}{2} - x + 3.$$

6

$$\text{III. Divide } 1 - a^3 - 8x^3 - 6ax \text{ by } 1 - a - 2x.$$

6

IV. Simplify

$$\frac{p + q - r}{(p - q)(p - r)} + \frac{q + r - p}{(q - r)(q - p)} + \frac{r + p - q}{(r - p)(r - q)}.$$

6

V. Resolve into factors.

$$\text{i. } (2x + a - 3)^2 - (3 - 2x)^2.$$

3

$$\text{ii. } x^2 - 4x^2y^2 + y^2 + 2xy.$$

3

$$\text{iii. } (a + b + c)^3 - (a - b - c)^3.$$

5

VI. Find the H. C. F. and L. C. M. of

$$y(2x^3 + 3a^2) + x(2a^2 + 3y^2) \text{ and } (2a^2 - 3y^2)x + (2x^2 - 3a^2)y.$$

7

40

BRANCH V.B.—URDU ALGEBRA, 40 MARKS.

MONDAY, 13TH DECEMBER—9-30 A.M. TO 11 A.M.

For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is URDU.

صرف ان طلباء کے لئے جنکی پہلی زبان اردو ہے

نمبر جبر و مقابلہ

۱۔ جبر و مقابلہ کسے کہتے ہیں؟ اسکی اڑ حساب

کی جمع میں کیا فرق و تمیز ہے؟ جبر و مقابلہ کی

تفریق میں مفروق کی مقابیر کی علامتیں کیوں تبدیل

نمبر

کیجئے ہیں؟ $\frac{1}{3}x^2 - \frac{1}{4}x^2$ اور $\frac{1}{3}y^2 + \frac{1}{3}z^2$, $\frac{1}{3}x^2 + \frac{1}{4}y^2$

۵ کے مجموعہ میں سے $-x^2 + y^2 - z^2$ کو تفریق کرو۔

۲۔ اگر $a = 1$, $b = 2$, $c = -3$ اور $d = 0$ ہو تو

جملہ ذیل کی عددی قیمت بتاؤ۔

۱۵
$$\frac{ab + 2bc - 3cd}{b + c + d} + \frac{a^3 + b^3 - c^3}{a^2 + b^2 - c^2}$$

۳۔ ضرب دو $\frac{x^2}{2} - x + 3$ کو $\frac{3x^3}{2} - 5x^2 + \frac{x}{4} + 9$

۳۔ میں -

۴۔ تقسیم کرو $a^3 + b^3 + c^3 - 3abc$ کو $a + b + c$ پر۔

۵۔ فیفاکٹرس (اصلی اجزائے ضربیہ) میں ان جملوں کو

تحلیل کرو۔

(i) $8x^3 - 27y^3$.

(ii) $x^2 - \left(a + \frac{1}{a}\right)x + 1$.

۷ (iii) $9x^4 - 82x^2y^2 + 9y^4$.

۶۔ ذیل کا مقسوم علیہ اعظم اور ذواضعاف اقل

دریافت کرو۔

۶ $x^3 - 9x^2 + 26x - 24$ اور $x^3 - 12x^2 + 47x - 60$

۷۔ مفرد بناؤ۔

۸
$$\left\{ \left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b} \right)^2 - \frac{1}{ab} - \frac{4}{(a-b)^2} \right\} \div \left\{ \left(\frac{1}{a} - \frac{1}{b} \right)^2 - \frac{1}{ab} \right\}$$

۸۔ ثابت کرو کہ کوئی عدد ضرب کہایا ہوا صفر میں

صفر کیوں ہوتا ہے؟ اور $\frac{0}{0}$ کے کیا معنی ہیں۔ موجب بیان کرو؟

BRANCH V-B—MAHRATTI ALGEBRA, 40 MARKS.

MONDAY, 13TH DECEMBER—9-30 A.M. TO 11 A.M.

[For Candidates whose FIRST LANGUAGE is MAHRATTI.]

[पहिली भाषा मराठी घेणाऱ्या उमेदवारांकरिता.]

बिजगणीत.

गुण.

I. $\frac{1}{3}a - [\frac{1}{3}b - \{\frac{1}{4}c - \frac{1}{2}a + (\frac{1}{8}b - \frac{1}{2}a + a - b + c)\}]$ यास कंस उघडून जमा करा. व उत्तर येईल त्याची, जर $a = 15, b = 4, c = 5$, तर किंमत काय होईल? ४

II. $7x^4 - 11x^3 + 7x^2 + 11$ यांतून $4x^4 - 3x^2 + 1$ आणि $5x^4 + 3x^3 - 4x - 5$ यांची बेरीज वजा करा. ४

III. $\frac{3}{4}xy - \frac{4}{5}y^2 + \frac{1}{3}x^2$ यास $\frac{1}{2}x^2 - \frac{1}{3}xy + \frac{1}{4}y^2$ यानें गुणा. ४

IV. $2a^2 - \frac{55ab}{12} + \frac{29ac}{9} + \frac{21b^2}{8} - \frac{15bc}{4} + \frac{c^2}{3}$ यास $\frac{2a}{3} - \frac{3b}{4} + c$ यानें भागा. ९

V. (1) $2x^2 + 3x - 5$ (2) $4a^2b^2 - (a^2 + b^2 - c^2)^2$ यांचे फॅक्टर्स पाडा. ९

VI. $3x^3 - 3x^2y + xy^2 - y^3$ व $4x^2y - 5xy^2 + y^3$ यांचा वृद्धभाजक वलघुत्तम काढा. ६

VII. $\left(\frac{a^3 - b^3}{a^3 + b^3} - \frac{a - b}{a + b}\right) \left(\frac{a^2}{b^2} + 1 + \frac{b^2}{a^2}\right) \div \left(\frac{a^2 + b^2}{a^2 - b^2} + \frac{a + b}{a - b}\right)$ यास संक्षिप्त रूप द्या. ६

VIII. $5x - 2 = 25x + 2x - 1$ हें समीकरण सोडवा. ६

BRANCH V.B.—TELUGU ALGEBRA, 40 MARKS.

బీ జ గ జి త ము .

MONDAY, 13TH DECEMBER—9.30 A.M. TO 11 A.M.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is Telugu.]

[తెనుగు మొదటిభాషగా రీసుకున్న విద్యార్థులకు.]

 $p = 1; q = \frac{1}{2}$ అయితే

MARKS.

$$\text{I. } \frac{(p^2 + q^2) - (p - q) \sqrt{p^2 + 2pq + q^2}}{2p + q - \{p - (q - p)\}} \text{ దీని}$$

వెల కనుగొనుము.

4

$$\text{II. } x^3 + \frac{1}{x^2} - x - \frac{1}{x} \text{ దీనిని } x + \frac{1}{x} + 1 \text{ చేత గుణించు.}$$

పును.

4

$$\text{III. } x^6 - a^6 \text{ దీనిని } x^3 - 2ax^2 + 2a^2x - a^3 \text{ చేత భాగింపుము.}$$

4

$$\text{IV. } \frac{1}{x+y} \div \left\{ \frac{y}{2} \left(\frac{1}{x+y} + \frac{1}{x-y} \right) \times \frac{x^2 - y^2}{x^2y + xy^2} \right\}$$

దీనిని సులభము చేయుము.

4

$$\text{V. (1) } 4(x-y)^3 - (x-y); (2) 250(a-b)^3 + 2;$$

$$(3) x^4 - x^2 - 9 - 2a^2x^2 + a^4 + 6x.$$

దీని ఫాక్టర్లను (లేక గుణకారభాగలను తెలుపుము.)

$$2+3+5=10$$

$$\text{VI. } 9x^4 + 2x^3y^2 + y^4 \text{ and } 3x^4 - 8x^3y + 5x^2y^2 - 2xy^3.$$

దీని గరిష్ఠసామాన్యప్రమాణమును కనుగొనుము.

5

$$\text{VII. } 12x^2 + 3x - 42; 12x^3 + 30x^2 + 12x; 32x^2 - 40x - 28.$$

దీని కనిష్ఠసామాన్యగుణకమును కనుగొనుము.

5

$$\text{VIII. } \frac{x}{4} - \frac{x+10}{5} + 4\frac{3}{4} = x - 1 - \frac{x-2}{3} \text{ ఈ ఉప}$$

మానమును (Equation.)

విడుపుము. అనగా x యొక్క వెలను కనుగొనుము.

4

Total...40

BRANCH V-A.—ENGLISH GEOMETRY, 60 MARKS.

MONDAY, 13TH DECEMBER—11-5 A.M. TO 1-5 P.M.

MARKS.

I. What does Geometry treat of?

Define:—a square, a perpendicular, a trapezoid, a circle, an acute-angled triangle, a rhomboid and an axiom.

What is the difference between a problem and a theorem?

7

II. Prove that the angles at the base of an isosceles triangle are equal to each other: and if the equal sides be produced, the angles on the other side of the base shall be equal.

8

III. Divide a given straight line AB into four equal parts without using the 10th Proposition.

7

IV. If from the ends of a side of a triangle, there be drawn two straight lines to a point within the triangle; prove that these shall be together less than the other two sides of the triangle, but shall contain a greater angle.

9

V. Describe a parallelogram equal to a given rectilineal figure, and having an angle equal to a given rectilineal angle.

9

VI. If the square described upon one of the sides of a triangle, be equal to the squares described upon the other two sides of it, prove that the angle contained by these two sides is a right angle.

9

VII. (a) Trisect a right angle.

(b) What is the size of the angle of a regular decagon?

11

BRANCH V-B.—URDU GEOMETRY, 60 MARKS.

MONDAY, 13TH DECEMBER—11-5 A.M. TO 1-5 P.M.

[For Candidates whose FIRST LANGUAGE is URDU.]

اون طلباء کے لئے جنکی پہلی زبان اردو ہے

نمبر ۱

۱۔ ذیل کی تعریف کرو

L

نمبر

مرکز د آیرہ - مستطیل - معین - قطر - خطوط مستقیمہ
متوازیہ - ذو ثلاثۃ الاضلاع کے مختلف اشکال لکھو

۲ - اگر ایک مثلث کے دو راوے آپس میں برابر ہوں
تو اسکے ضلعے بھی جو برابر زاویوں کے مقابل ہیں آپس
میں برابر ہونگے

۳ - مثلث کے کوئی سے دو زاوے مل کر دو قائمہ
سے کم ہوتے ہیں

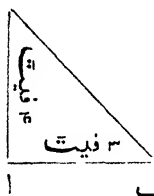
۴ - اگر ایک خط مستقیم دو متوازی مستقیم خطوں
پر واقع ہو تو وہ خط متبادلے زاوے باہم برابر پیدا کریگا
اور اپنی ایک ہی سمت میں زاویہ خارجہ مقابل کے
زاویہ داخلہ کے برابر بنڈیگا اور ایک ہی طرف کے دو
داخلے زاوے بھی دو قائمہ کے برابر پیدا کریگا

۵ - پہلے مقالہ کی ازالیسویں شکل ثابت کرو

۶ - مسئلہ اور سوال میں کیا فرق ہے - نوین اور
دسویں - گیارھویں اور بارھویں شکلوں کا باہمی فرق بیان
کرو {ثبوت کی ضرورت نہیں}

۷ - ا ب ج ایک مثلث قائم الزاویہ ہے جسکا ایک
ضلع ا ج طول میں ۴ فیت ہے اور دوسرا ضلع ا ب
۳ فیت - بتاؤ کہ ب ج کا کیا طول ہے - پہلے مقالہ کی
جس شکل سے کہ یہ ثابت ہوتا ہے اوسکا دعوے لکھو -

ह

मूलतः यही

BRANCH V.B.—MAHRATTI GEOMETRY, 60 MARKS.

MONDAY, 13TH DECEMBER—11-5 A.M. TO 1-5 P.M.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is
MAHRATTI.]

[पहिली भाषा मराठी घेणाऱ्या उमेदवारांकरिता.]

भूमिती.

गुण.

I. आकृती, काटकोन, समांतरभुज चौकोन, समांतररेखा यांच्या व्याख्या लिहा. ६

एकरेखाकृती, व भुजांच्या व कोनांच्या संबंधाने झालेले त्रिकोणाचे पोटभेद, यांचीं नांवे व व्याख्या लिहा. ६

II. एका त्रिकोणाच्या दोन बाजू व त्यां मधला कोन दुसऱ्या त्रिकोणाच्या तदनु रूप अवयवांशीं समान असल्यास ते दोन त्रिकोण एकरूप होतील हें सिद्ध करा.

III. अपरिमित रेषेवर बाहेरच्या एका विविक्षीतबिंदूपासून लंब काढा. ९

IV. त्रिकोणांतील कोणत्याही दोन बाजू तीसरीपेक्षा मोठ्या असतात हें सिद्ध करा. ९

గుణ.

V. దొన రేధాస ఉదగానా రేధెనే కలెల బాహరచా కొన ఆంతలూ దూరచా కొనా బరెబర అసలూస, కింబా లూ రేధెలూ ఁకాచ బాజూచె దొన కొన దొన కాటకొనా బరెబర అసలూస లూ దొన రేధా సమాంతర అసతీల ఁ సెద్ర కరా. 10

VI. ఁకా రేధేంత అసలెలూ సమాన పాయావరీల దొన సమాన త్రికొణాంచూ శిరబిందూస జొడగారి రేధ పాయాంచూ రేధెశీ సమాంతర ఁదీల ఁ సెద్ర కరా. 6

VII. త్రికొణాంచూ ఁకా బాజూవరీల చీరస దుసలూ దొన బాజూవరీల చీరసాంచూ బెరజె బరెబర అసలూస లూ దొన బాజూ మధల కొన కాటకొన అసతీ ఁ సెద్ర కరా. 6

VIII. అబకడ యా సమాంతర చీకొనాంచూ అబ ఆణి కడ బాజూచె ఁ, వ ఫ, ఁ మధ్యబిందూ ఆఁత. డఁ వ బఫలూ రేధా అక రేధెచె తొన సమబాగ పాడితాత ఁ సెద్ర కరా. 12
60

BRANCH V-B.—TELUGU GEOMETRY, 60 MARKS.

MONDAY, 13TH DECEMBER—11-5 A.M. TO 1-5 P.M.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is TELUGU.]

[తెనుగు మొదటిభాషగా తీసుకున్న విద్యార్థులకు.]

రే థా గ ఁ త ము .

I. (a) కర్ణము; విషమకోణచతుర్భుజము; అక్షరము; జ్యాఖండము; వృత్తముయొక్క వ్యాస; సరళక్షేత్రము; సరళరే

MARKS.

ఖాళీగాము; లంబము; వీనిని వివరించి స్వరూపములను వ్రాయుము. 8

(b) రెండవ స్వీకారైక్యమును; 3rd, 5th, 7th మరియు 11th స్వతస్సిద్ధములను వ్రాయుము. 5

II. త్రిభుజపాదాగ్రములనుండి త్రిభుజాంతరస్థబిందు వర్యంతరము లిభితమైన సరళరేఖాద్వయము త్రిభుజేతరభాహువులకంటె ప్రాస్తతరమై గురుతరకోణము కలిగియుండును. 8

III. సరళరేఖాక్షేత్రముయొక్క అంతరస్థకోణసమత్వమును ర సమకోణములును కలసి క్షేత్రభాహువులన్ని గలవ్రా అన్ని సమకోణములకు ద్విగుణముగానుండును. 5

IV. ఏకపాదముమీదను సమానాంతరరేఖల మధ్యను నుండు సమానాంతరక్షేత్రములు ఒండొకటితో సమములు. 8

V. దత్తత్రిభుజమునకు సమానముగా దత్తసరళరేఖాకోణమునకు సమానకోణముగల యొక సమానాంతరక్షేత్రము, దత్తసరళరేఖమీద నిర్మించుము. 8

VI. త్రిభుజభాహువులలో నొకదానిమీద లిభితమైన చతుర్భుజము. తదితరభాహువులమీద లిభితములైన సమచతుర్భుజద్వయమునకు సమమయ్యే నేని ఈ రెండు భాహువుల మధ్యస్థకోణము సమకోణముగానుండును. 6

VII. ABCD అను చతుర్భుజముయొక్క AD దిశ అన్నిటికంటె పెద్దదిగాను; BC దిశ అన్నిటికంటె చిన్నదిగాను ఉన్నట్లు అయితే, ABC కోణము, ADC కోణముకంటె గురుతరముగాను, BCD కోణము, BAD కోణముకంటె లఘుతరముగాను బుజావు చేయుము.

12

60

BRANCH VI-A.—ENGLISH SANITATION, 100 MARKS.

MONDAY, 13TH DECEMBER—2 P.M. TO 5 P.M.

MARKS.

I. Mention the ways or means by which air is rendered impure.

(a) What are the effects (on the human body) of breathing impure air?

(b) What are the means by which you can prevent the evil effects of impure air. 16

II. What is natural ventilation?

(a) How is it carried on?

(b) What is the object of ventilation and when is it considered to be perfect? 12

III. What are considered to be the best sources of obtaining potable water?

(a) Describe their relative sanitary advantages.

(b) What are considered to be the best means of distributing potable water to the public? 20

IV. Give the composition of milk.

(a) With what substances is it adulterated?

(b) Mention some of the diseases arising from the use of adulterated milk. 12

V. Describe the different methods for the removal of Human excreta.

(a) Which of them do you consider the best for an inland city? 12

VI. Define and describe the use of

(a) Disinfectants.

(b) Deodorants.

(c) Give examples of both. 13

VII. Define contagious and infectious diseases.

(a) Give examples of each of them.

(b) State briefly the methods of preventing contagion and infection. 15

BRANCH VI-B.—URDU SANITATION, 100 MARKS.

MONDAY, 13TH DECEMBER—2 P.M. TO 5 P.M.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is URDU.]

اون طالم علمون کے لئے جنکے پہلے زبان اردو ہی
MARKS.

- ۱ ہوا کیا شی ہی اور کن کن چیزوں سے بنے ہی *
- (الف) ہوا میں کسقدر آکسیجن ہوتا ہی اور اوسکا
- ۱۲ حیوانات اور نباتات پر کیا اثر پڑتا ہی
- (ب) ایک نوجوان آدمی کے تندرست رہنے کے
- لئے ۲۴ گھنٹے میں کسقدر ہوا درکار ہی *
- (ج) ہوا کن کن وجوہ سے خراب ہوتی ہی اونکے
- تفصیل بیان کرو *
- ۲ پانی کیا شی ہی اور کن کن اجزا سے مرکب ہی *
- (الف) ایک انسان کے روزانہ خرچ کے لئے کتنا
- پانی درکار ہی *
- (ب) پانی کے چھانے یا صاف کرنیکے کون کونسے
- ۱۰ طریقے ہیں
- (ج) خراب اور کثیف پانی کے استعمال سے
- کون کونسے بیماریاں پیدا ہوتے ہیں - اور وہ کیونکر رفع
- ہوسکتے ہیں *
- ۳ اچھے پانی کے کیا کیا خواص ہیں *
- (الف) سخت پانی کے تعریف مع سبب بیان
- ۱۲ کرو اور اوسمیں کیا کیا شریک رہتا ہی
- ۴ ناٹراجنس غذا کے تعریف بیان کرو اور کن کن
- ۱۲ چیزوں سے ہم کو یہ حاصل ہوتے ہی اونکے نام لکھو

MARKS.

- (الف) کاربوہیڈریٹس اور ہیڈروکاربن کے تعریف
مع اقسام بیان کرو *
۵ تمباکو کن کن اجزا سے مرکب ہے اور ان کے کیا
۱۰ کیا خواص ہیں
(الف) تمباکو کے کھانے یا پینے سے کیا اثر ہوتا ہے
بالخصوص کم سن اشخاص پر *
۶ سرفس ڈرین کسکو کہتے ہیں *
(الف) موریوں سے کیا فائدہ ہے اور ان کے صاف
۱۰ کرنے کے کتنے طریقے ہیں
(ب) اگر تم سے ایک قصبے میں موریان بنانے
کے لئے کہا جاوی تو تم اس کام کو کیونکر انجام دو گے
اور کن کن باتوں کا لحاظ رکھو گے *
۷ ہیضہ سے بچنے کے تدبیریں با تفصیل بیان کرو ۱۱
۸ انسانی فضلہ کس کس کام میں آتا ہے بیان کرو ۱۳
(الف) ہندوستان میں بیت الخلا کے کتنے اقسام
ہیں اور ان میں تم کسکو سب میں اچھا سمجھتے ہو *

BRANCH VI-B.—MAHRATTI SANITATION, 100 MARKS.

MONDAY, 13TH DECEMBER—2 P.M. TO 5 P.M.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is
MAHRATTI.]

[पहिली भाषा मराठी घेणाऱ्या उमेदवारांकरितां.]

आरोग्यशास्त्र.

गुण.

I. (अ) आरोग्यशास्त्र ह्यणजे काय ? २

(ब) आपण निरोगी असण्यासाठीं कोण कोणत्या

गोष्टी ध्यानांत ठेविल्या पाहिजेत.

५

गुण.

(क) हिंदुस्थानांत अरोग्यशास्त्राचा प्रसार जितका
लवकर व्हावा तितका न होण्याचीं कारणें सांगा. ९

II. (अ) हवा ह्मणजे काय? २

(ब) हवेच्या योगानें एका गांवांतले रोग दुसऱ्या
गांवांत येतात. ते कसे? ६

(क) वायूचे साधारण गुण काय आहेत ते स्पष्ट
रीतीनें सांगा. ६

III. (१) पाणी पिण्यापासून आपल्या शरिरावर काय
परिणाम होतात? ९

(२) पाण्याचें उत्पत्तिस्थान कोणतें? व त्यापासून
आपणाला स्वच्छ पाणी कसें मिळतें तें थोडक्यांत सांगा. ९

(३) पाणी स्वच्छ व पिण्यास योग्य आहे, असें
आपण केव्हां ह्मणतो? ९

IV. (अ) अन्न ह्मणजे काय? व तें आपण कां सेवन
करितो? ६

(ब) अफू, तंबाखू, व दारू हे पदार्थ नित्य सेवन
केल्यापासून शरिरावर काय परिणाम होतात ते लिहा. ६

V. मनुष्याच्या मळाचा उपयोग कोणत्या रीतीनीं
करितां येतो? व तो उपयोगांत आणण्यामध्ये कोणत्या
लोकांची विशेष प्रसिद्धि आहे? १०

గుణ.

VI. (1) ఘరాంటిల వ గావాంటిల కేరకచ్యాచీ వ్యవ-
స్థా आपणाला कशी लावतां येईल! ९

(2) सूर्याच्या प्रकाशानें मनुष्य व वनस्पति यांवर
काय परिणाम होतात ते सांगा. ८

VII. आपण स्नान कां करावें? व तें केव्हां करावें?
थंड पाण्याच्या स्नानानें आपणावर काय परिणाम होतात
ते सांगा. १०

VIII. (1) स्पर्शजन्य रोगांचा प्रसार कसा होतो? ४

(2) हिंदुस्थानांत साधारणपणे होणारे रोग कोणते
आहेत? २

(3) हे रोग टाळण्याकरितां कोणते उपाय योजावे
ते थोडक्यांत लिहा. ८

१००

BRANCH VI-B.—TELUGU SANITATION, 100 MARKS.

MONDAY, 13TH DECEMBER—2 P.M. TO 5 P.M.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is TELUGU.]

[తెలుగు ప్రథమభాషగా స్వీకరించిన బాలురకు.]

ఆ రోగ్య శాస్త్రము.

MARKS.

I. 1. దేహమునకు శేవచి యత్యావశ్యకములు! వానిలో
నేది ముఖ్యతమము! ముఖ్యతమముని నీక్షిల్లు నిరూపించఁగలవు! 6

2. శ్వాసేంద్రియము శేవచి! అది యెక్కడెక్కడ
నుండును! 8

	MARKS.
II. మనము ఊపిరివిడుచు విధమును వివరింపుము.	9
III. నిశ్వాసవాయువులో శేయేపదార్థములుండును ?	6
IV. ఏయే కారణములచేత వాయువు చెడుచున్నది ?	9
V. వాయుసంచారమువిషయమై జీగ్రతపడవలసిన ముఖ్యాంశము లేవేవి ?	9
VI. ప్రతి మనుజునకు దినదినము నీరేయేపనుల కంటెంత కావలయును ?	9
VII. 1. ఆహారము లెన్నివిధములు ?	6
2. ఎట్టినీళ్లు దేహశోగ్యకరములు ? ఎట్టివి శోగదాయకములు ?	6
VIII. సావాయి మొదలగు దురభ్యాసములమొక్క దోషనిరూపణచేయుము.	8
IX. 1. ఉష్ణిగ్రంథులవిషయమై నీకు తెలిసినది వ్రాయుము.	8
2. సంస్కర్షణదోషమును హరించు మందులేవి ?	8
X. పిచ్చులపదార్థము లేవేవి ? అందు ముఖ్యతమమేది ? ఏల ?	8
	100

BRANCH VII.—DOMESTIC ECONOMY, 100 MARKS.

MONDAY, 13TH DECEMBER—2 P.M. TO 5 P.M.

	MARKS.
I. What is Domestic Economy ?	
1. Give contrast between a well ordered household and one that is not.	10
II. Give the composition of air.	
1. How much pure air is required by an individual in an hour ?	
2. State definitely the difference between pure and impure air.	10

MARKS.

- III. What is the difference between hard and soft water ?
 1. Give two reasons why water from shallow wells should not be used for drinking. 10
- IV. When is a dwelling house clean ?
 1. Give four rules to be observed in reference to personal cleanliness. 10
- V. Why is food necessary ?
 1. What is the proper food for man ?
 2. Give two reasons for cooking food. 10
- VI. What two purposes does clothing serve ?
 1. Why should flannel be used for under garments ? 10
- VII. Mention five evils arising from debt.
 1. Give an infallible rule for keeping out of debt. 10
- VIII. Tell how a small family can live on an income of Rupees sixty per month. 10
- IX. What should constitute the furniture of a room for the sick ?
 1. Describe process of bathing the sick.
 2. Mention one good disinfectant. 10
- X. How can the claims of the poor be met ?
 1. What is our duty to our neighbour ? 10

BRANCH VIII.—PHYSICS AND CHEMISTRY,

100 MARKS.

TUESDAY, 14TH DECEMBER—2 P.M. TO 5 P.M.

PHYSICS.

I. How would you find the centre of gravity of a brass ring ? How would you show that you had found it ?

II. Describe an experiment to show how the bending of a bar depends upon the force you use to bend it.

III. A gold ball, suspended by a thread, is dipped, without touching the bottom, into a vessel of water, resting on the scale pan of a balance. The gold ball is then allowed to rest on the bottom. Tell me exactly what occurs in each case.

IV. What do you mean by work, and energy? How do you measure the latter?

CHEMISTRY.

V. Why do you consider that water is a chemical compound of Oxygen and Hydrogen, while air is a mechanical mixture of Oxygen and Nitrogen?

VI. Make a careful drawing showing how to prepare Hydrogen by the action of zinc upon Sulphuric Acid.

VII. You are given some chalk. How would you prepare some lime water? What is lime water used for?

VIII. State briefly how you would prepare each of the following:—green vitriol, caustic soda, chalk, coke, crystals of lead, sulphide of copper.

BRANCH IX.—ENGLISH HISTORY, 100 MARKS.

TUESDAY, 14TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

MARKS.

I. Give a short account of the following:—
Caractacus, Boadicea, Julius Agricola.	9
II. What were the chief divisions of England in the Saxon period?	8
III. Briefly describe the Feudal System, explaining the meaning of the various feudal terms.	10
IV. What were the chief provisions of the following:—
Statute of Præmunire, Statute of Labourers, Bill of Rights, Petition of Rights, Habeas Corpus Act.	10

	MARKS.
V. On what grounds did Edward III. claim the French Crown?	6
VI. Give a brief account of the reign of Henry V.	10
VII. What were the causes and effects of the Wars of the Roses?	10
VIII. Mention four great battles fought by Marlborough.	4
IX. What do you know of the following :— Land, Strafford, Hampden, Pride, Monk.	10
X. Give the dates, contending parties and results of the following battles:—Ethandune, Bouvines, Evesham, Hemildon Hill, Towton, Trafalgar, Boyne, Nile.	8
XI. What were the chief provisions of the Reform Bill of 1832?	6
XII. What were the reforms demanded by the Chartists?	6
XIII. Who were the respective authors of the following?— The Spectator. The Canterbury Tales. The Faerie Queen.	3

BRANCH XI.—ENGLISH SURVEYING, 150 MARKS.

TUESDAY, 14TH DECEMBER—2 P.M. TO 5 P.M.

PART I.

	MARKS.
I. How many scales are there in a sector, describe their use.	8
II. Space out and print the word <i>Juvenile</i> .	5
III. Explain the principle of Vernier scales and draw a scale of 100 feet to the inch to show single feet.	15
IV. By means of the scale of chords on your Protractor draw an arc of 67° degrees radius 2	

Marks.

inches; another 153° degrees, radius 3 inches, and describe a third with radius 4 inches touching both the above. 10

V. A postal map shows a route between two places marked with 3 Tapal chowkies known to be $7\frac{1}{2}$ miles apart one from another. The length on the map is 4 inches. Construct the scale of the map to show miles and give the representative fraction for the scale. 10

VI. Determine the foci of an ellipse, the two diameters being given and describe a spiral 5 inches high. 10

VII. Find the area of the segment of a circle when the arc contains 120 degrees and is $166\frac{2}{3}$ yards long. 15

VIII. The two diagonals of a rhombus are 16.8 yards and 12.6 yards. Find the area and side. 5

Plans of Buildings and Survey maps drawn by the students during their course of study, to be handed to Superintendent for inspection of Examiner. Marks to be awarded. 22

PART II.

Surveying Field Work and Plotting
(Practical Test.) 50

150

BRANCH XII.—ENGLISH DRAWING, 45 Marks.

WEDNESDAY, 15TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

PART I.

I. Required a free hand drawing of fig. No. 1. of a larger size than that given.

The method of setting out should be shown in dotted lines and the design firmly pencilled. 12

	MARKS.
II. Required a free hand drawing of fig. No. 2 of a larger size than that given.	2
The method of setting out should be shown in dotted lines and the design inked in.	12
III. Draw elevation and section of the table you are working at.	21
Scale $\frac{3}{4}$ inch to the foot.	

BRANCH XII.—ENGLISH DRAWING
(GEOMETRICAL). 55 MARKS.

WEDNESDAY, 15TH DECEMBER—2 P.M. TO 5 P.M.

PART II.

I. Construct a scale of 8 feet to the inch.	6
II. Divide a line 3 inches long into 4 equal parts, and draw parallel lines $\frac{3}{8}$ inch apart through these divisions.	6
III. Describe a circle circumscribing a triangle of which the sides are $1\frac{1}{2}$, 4 and 3 inches.	6
IV. Inscribe an octagon in a square the area of which is 10·75 square inches without extracting the square root of 10·75.	8
V. A right angle triangle has a base of 4 inches and an area of 7 square inches, construct it and also one, half its area.	8
VI. Construct a septagon having one side A. B. given.	8
VII. Describe on a line 4·75 inches long, a square of which it is the diagonal.	6
VIII. Through a given point draw a line which shall make equal angles with two other given lines.	7

BRANCH XII-B.—MAHRATTI DRAWING, 70 MARKS.

WEDNESDAY, 15TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

PART I.

भाग. १.

१. दिलेल्या पहिल्या आकृतीची फ्रीहँड ड्राइंगने आहे त्या पक्षां मोठी प्रत करा.

मोठी प्रत करण्याची रीत टिंबांकीत रेखांनी दाखवा. व प्रत स्पष्ट पेन्सिलीने दाखवा.

२. दिलेल्या दुसऱ्या आकृतीची फ्रीहँड ड्राइंगने आहे त्या पक्षां मोठी प्रत करा.

मोठी प्रत करण्याची रीत टिंबांकीत रेखांनी दाखवा. व प्रत स्पष्ट शार्पने काढा.

३. फुटास $\frac{3}{4}$ इंचाचे मापघेऊन, तुम्हीं लिहीत असलेल्या टेबलाची समोरून दिसणारी (elevation) व अर्ध्या-बाजूची (section) अशा दोन आकृती काढा.

BRANCH XII.—MAHRATTI DRAWING, 80 MARKS.

WEDNESDAY, 15TH DECEMBER—2 P.M. TO 5 P.M.

PART II.

भाग २. (GEOMETRICAL.)

१. एका इंचास ८ फूट अशी मापाची पट्टी काढा.

२. तीन इंच लांबीच्या रेषेचे चार समान भाग करा.

व भागांच्या शेवटच्या बिंदूतून $\frac{3}{2}$ इंच अंतर असणाऱ्या समांतर रेषा काढा.

३. दीड, चार, व तीन इंच भुजा असणाऱ्या त्रिकोणाच्या भोवतीं वर्तुल काढा.

४. $10^{\circ} 49'$ चौरस इंच क्षेत्रफळाच्या समभुज काटकोन चौकोनांत, $10^{\circ} 49'$ चें वर्गमूळ न काढितां, एक समभुज अष्टकोनाकृती काढा.

५. जिचा पाया ४ इंच आहे व क्षेत्रफळ ७ चौरस इंच आहे अशी एक काटकोन त्रिकोणाकृती काढा. व ह्याच्या अर्धें क्षेत्रफळ असणारी अशी एक काटकोन त्रिकोणाकृती काढा.

६. दिलेली अब रेषा ज्याची एक बाजू आहे असा एक समभुज सप्तकोन काढा.

७. $4^{\circ} 49'$ इंच लांबीची रेषा कर्ण घेऊन एक समभुज काटकोन चौकोन काढा.

८. दिलेल्या बिंदूपासून, दिलेल्या दुसऱ्या दोन रेषांशीं समान कोन करणारी, एक सरळरेषा काढा.

BRANCH XIII-B.—MAHRATTI BOOK-KEEPING,
100 MARKS.

TUESDAY, 14TH DECEMBER—10 A.M. TO 1 P.M.

[For those Candidates whose FIRST LANGUAGE is MAHRATTI.]

[पहिली भाषा मराठी घेणाऱ्या उमेदवारांकरिता.]

जमाखर्च.

गुण.

I. खाली दिलेल्या शब्दांच्या व्याख्या किंवा स्पष्ट
अर्थ लिहा :—

सकार्झनक्राई, भलावणपत्र, खोका, नामजोगहुंडी,
धनीजोगहुंडी, शाहाजोगहुंडी, तेरोज, दुबेरजी, भरपाई,
खातें पक्कें व कर्चें. १५

II. कीर्द, खतावणी, व रोजरवडी हणजे काय? ह्या
तीन्हींत कोण कोणता जमाखर्च कोण कोणत्या रीतीनें
लिहितात? त्या विषयीं पूर्ण माहिती द्या. १०

III. बोट खत हणजे काय? जिन्नस वार खातीं पुरीं
कशीं करावीं? ९

IV. रवानगी खातें, अमानत खातें, तसल्लमात खातें
व वाजघास्त खातें हणजे काय? ६

V. आढावा व त्याचे दोन प्रकार यासंबंधीं पूर्ण
माहिती द्या. १०

VI. हुंडीचा जमाखर्चकितरी प्रकारानीं करितात? त्या
सर्वांचो पूर्ण माहिती द्या. १०

गुण.

VII. खालीं दिलेल्या रामगोपाळाच्या जमाखर्चाची
नमुन्या प्रमाणें रोजकीर्द लिहा. १९

रु. आ.

१९६०—४ शिल्क माहेगुदस्त.

१०००—० लोकां कडून येणें त्याचा तपशील.

२२९ विठ्ठलराव.

७९ केवलचंद.

४०० रामनारायण.

३०० खेमचंद.

रु. आ.

३००—० लोकांचें देणें त्याचा तपशील.

२९० हणमंतराव.

९० विठ्ठलदास.

वैशाख शुद्ध १ शके १९१७

५०० कापड खरेदी.

१०० खेमचंदावर हुंडी दिली.

१ हुंडणावळ मिळाली.

५० रामनारायणास कापड विक्री.

वै० शु० २ ४०० विठ्ठलरावावर हुंडी दिली.

२०० हणमंतरावास कापड विक्री.

गुण.

- वै० शु० २ १०० विठ्ठलदासा कडून कापड खरेदी.
 २ कापड आणग्यास मजुरी.
 ५० केवलचंदा कडून रोख आले.
- वै० शु० ३ २५ खानगी खर्च.
 १० दुकान खर्च.
 ५० हणमंतरावावर हुंडो दिलो.
 १ हुंडणावळ मिळालो.
 २२५ विठ्ठलदासास कापड दिले.
- वै० शु० ४ १०० खेमचंदा कडून कापड खरेदी.
 २५ विठ्ठलरावा कडून रोख आले.
 ५० हणमंतरावास रोख दिले.
 २०० रामनारायणावर हुंडो दिली.
 १५० विठ्ठलदासा कडून रोख आले.
 २० केवलचंदास कापड विक्री.
 ७५ खानगी खर्चास.
 १५ दुकान खर्चास.

VIII. वरील कीर्दीवरून खातेवार खातावणी करा. १५

IX. वरील खातावणीवरून तैरोज करा. १०

१००

BRANCH XI-B.—URDU SURVEYING, 150 MARKS.

TUESDAY, 14TH DECEMBER—2 P.M. TO 5 P.M.

(نوٹ) اردو میں پیمائش کا امتحان دینیکے امیدواروں
کے لئے یہ پرچہ ہے

نمبر مشورہ

حصہ اول

- 8 (1) ایک سیکٹر (Sector) میں کتنے پیمانہ ہوتے
ہیں اور ان کے استعمال کا طریقہ بیان کرو
- 5 (2) Juvenile اس لفظ کو چھاپے کے حروف
میں لکھو
- 15 (3) ورنیر (Vernier) سکیاؤں کے اصول بیان کرو
اور ایک پیمانہ (100) فیت مساوی ایک انچ کا
بناؤ جس سے فیت کے حصہ معلوم ہوں *
- 10 (4) پرو ٹریاکٹر (Protractor) میں بی سو سکیل
آف کارڈس (یعنی وتر کے پیمانہ) کے ذریعہ سے ایک
قوس (67) درجہ کا جسکا نصف قطر (2) انچ ہو اور
دوسرا قوس (153) درجہ کا جس کا نصف قطر (3)
انچ ہو بناؤ اور ان دونوں قوسوں کو مس ہو ایسا ایک
تیسرا قوس بناؤ جسکا نصف قطر (4) چار انچ ہو *
- 10 (5) ایک تپہ کے مقامات کے نقشہ میں ایک
مقام سے دوسرے مقام تک جو راستہ جاتا ہے اسپر
تین (3) تپہ کے چوکیاں مساوی فاصلہ پر نشان لگئی
گئی ہیں ہر ایک چوکی کا فاصلہ ایک دوسرے سے

- (7- $\frac{8}{5}$) میل ہی اس فاصلہ کی لنبائی نقشہ پر (4) انچ
 ہو تو اوس نقشہ کا پیمانہ ایسا بناؤ کہ میل کا فاصلہ
 معلوم ہو اور اس پیمانہ کو کسر مساوی میں بتلاؤ *
- 10 (6) ایک بیضوی شکل کے مرکز دریافت کرو جسکے
 دو قطر دئے گئے ہیں اور ایک کرہ (5) انچ بلندی کا بناؤ *
- 15 (7) ایک قطعہ دائرہ کا رقبہ دریافت کرو جس کا
 قوس (120) درجہ کا اور لنبائی ($166\frac{2}{3}$) گز ہی *
- 5 (8) ایک شکل معین کے دو قطر (16.8) اور (12.6)
 گز ہیں تو اوس کا رقبہ اور ضلع دریافت کرو
- 22 (نوٹ) مکانات و پیمائش کے نقشہ ممتحن کے ملاحظہ
 کے لئے سپرنٹنڈنٹ کے حوالہ کئے جائیں اور ان کے لئے
 نمبر مفروضہ (22) ہیں *

حصہ دوم

- 50 زمین کی پیمائش اور بلاٹنگ کے لئے نمبر مفروضہ (50)
 150 جملہ

